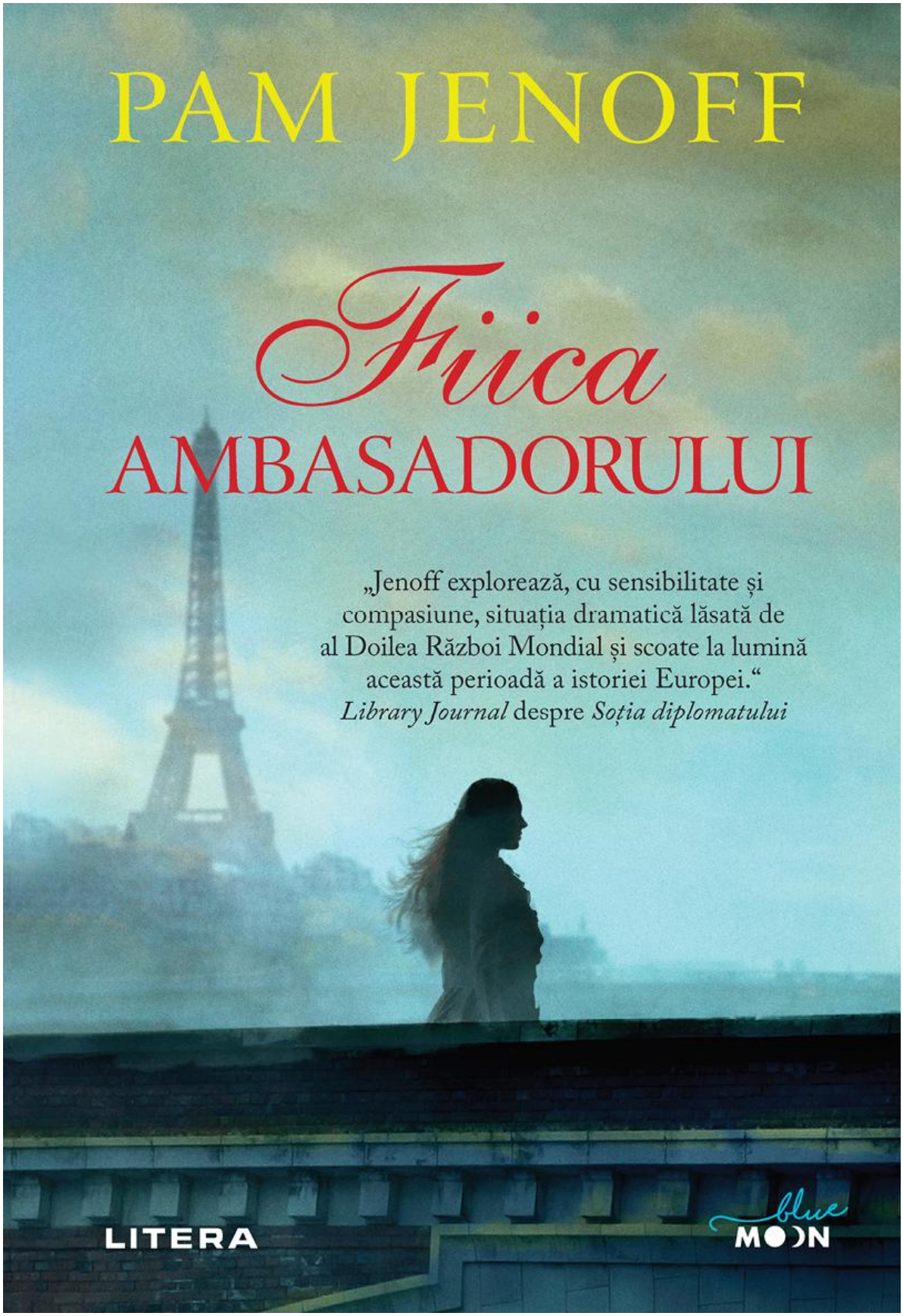
PAM JENOFF
Fiica AMBASADORULUI
„Jenoff explorează, cu sensibilitate și compasiune, situația dramatică lăsată de al Doilea Război Mondial și scoate la lumină această perioadă a istoriei Europei."
Library Journal despre Soția diplomatului
LITERA
blue MOON

Blue
MOON

PAM JENOFF

Fiica AMBASADORULUI

Traducere din limba engleză și note
GABRIELA GHIRCOIAȘ

LITERA
București

The Ambassador’s Daughter

Pam Jenoff

Copyright © 2013 Pam Jenoff

Toate drepturile rezervate, inclusiv acela

de reproducere în întregime sau parțial în orice formă.

Ediție publicată prin înțelegere cu Harlequin Books S.A.

Aceasta este o operă de ficțiune. Numele, personajele, locurile

și întâmplările sunt fie produsul imaginației autoarei,

fie sunt folosite fictiv, iar orice asemănare cu persoane reale,

în viață sau decedate, companii, evenimente

sau locuri este în întregime întâmplătoare.

Editura Litera

Tel.: 0374 82 66 35, 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Fiica ambasadorului

Pam Jenoff

Copyright © 2021 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu şi fiii

Redactor: Dragoș Ghițulete

Corector: Ionel Palade

Copertă: Bell Studio

Tehnoredactare și prepress: Ana Vârtosu

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată

de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

Jenoff, Pam

Fiica ambasadorului / Pam Jenoff;

trad. din lb. engleză: Gabriela Ghircoiaș –

București: Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7616-7

ISBN EPUB 978-606-33-7772-3

I. Ghircoiaș, Gabriela (trad.)

821.111

În memoria tatălui meu, cu drag

Prolog

Soarele coboară sub arcadele zdrobite ale gării Lehrter Bahnhof în timp ce o traversez. O briză tăioasă de sfârșit de toamnă gonește porumbeii de pe grinzi. Îmi strâng paltonul mai bine pentru că este frig. Este marți seara și nu sunt foarte mulți oameni, căci nu mai vin trenurile de navetiști care să aglomereze peroanele. Pe cea mai îndepărtată șină din dreapta, se află un singur vagon, mut și întunecat.

Mă mirase telegrama prin care eram anunțată că Stefan se întorcea cu trenul. Nu prea mai existau trenuri de când bombardaseră Aliații căile ferate. Cel puțin asta scrie în ziare – trenurile nefuncționale și blocada navală britanică sunt scuze oferite pentru orice, de la lipsa țevilor noi pentru a beneficia din nou de apă curentă, problemă care ne-a obligat să folosim exteriorul ca acum un secol, până la imposibilitatea de a găsi lapte proaspăt. Acum, când mă uit la gara pustie, mai că-mi vine să cred scuza asta.

Parcă-i și văd figura lui Stefan. Au trecut mai bine de patru ani de când ne-am luat rămas-bun pe acest peron și el purta la gât ghirlanda de flori proaspete culese de mine.

– Nu pleca! mă rugasem de el pentru ultima oară.

Stefan nu era făcut să lupte. Avea o față rotundă, blândă, cu ochi mari și căprui, care sugerau că nu ar face rău nimănui. Dar era prea târziu. Cu două săptămâni în urmă, se înrolase înainte să se facă orice recrutare și venise acasă cu documentele care-i cereau să se prezinte. Războiul avea să se termine repede, așa spunea toată lumea. Sârbii călare, cu săbiile lor, nu se puteau pune cu tancurile și cu avioanele kaizerului. Lupta avea să se încheie în câteva săptămâni și, până atunci, toți băieții voiau să aibă și ei parte de glorie.

Mă uit peste umăr, pe lângă chioșcul care își trage obloanele și de unde vine un miros de nechezol rânced, la ușile gării, care scârțâie ori de câte ori vântul le închide și le deschide. Ar fi trebuit să vină cineva mai distins decât mine să-l întâmpine pe Stefan. Este soldat, rănit pe front. Mai bine zis, este singurul tânăr din enclava noastră de evrei din Berlin care a plecat la luptă și s-a și întors. Nu știu la ce mă așteptam, nu tocmai la fanfară și la reporteri, dar poate măcar la o mică delegație din partea consiliului local de război, însă grupul veteranilor, impozant pe vremuri, se dizolvase. Nu mai vrea nimeni să fie identificat ca soldat, ca să înfrunte întrebările și uităturile pline de reproș că nu și-au făcut treaba ca lumea.

Trec cincisprezece, apoi douăzeci de minute. Strâng mai tare mănușile din piele fină, din care am reușit să scot un ghem umed și boțit. Mă abțin cu greu să nu mă fâțâi și pornesc spre ghișeu, ca să întreb ce se știe despre următoarea sosire. Ocolesc un căruț de bagaje, răsturnat și abandonat în mijlocul gării. Mi se agață fusta, mă opresc și mă întorc, ca să-mi desprind tivul. Nu se agățase de vreun cui sau de vreo scândură, ci de un bărbat murdar, cu părul lung, care stă pe jos și care în loc de piciorul drept are un mănunchi fetid de bandaje.

– Bitte…[1], se aude o voce răgușită, atunci când sar cât colo.

– Îmi cer scuze că v-am speriat.

Și el este sau a fost soldat, dar abia mai recunoști ceva din uniforma zdrențuită. Scot o monedă din buzunar și-mi vine să vomit când întinde mâna s-o ia. În sinea mea, mă înspăimânt. Oare și Stefan arată ca această biată creatură?

Ridic capul când aud claxonul prelung și grav din bezna de la marginea gării. O clipă mai târziu, apare un tren care înaintează pe șină atât de lent încât pare să nu aibă motor deloc, ci doar inerție la cea mai mică înclinare a pământului. Gara se umple de norii mari de aburi pe care-i evacuează. Pornesc spre peron, străduindu-mă să văd în pâcla deasă. Îmi bubuie inima.

Trenul se oprește. Ușile se deschid înfiorător de încet și văd câțiva bărbați care coboară, unii în uniformă, alții în civil. Îl caut din priviri pe Stefan printre cei care se îndreaptă spre mine. Știu că nu se va afla printre ei.

Când se mai eliberează peronul, văd o soră medicală care împinge un scaun cu rotile dintr-un vagon. Fac un pas în față și mă opresc din nou. Nu Stefan stă pe scaun, ci un bătrân, atât de încovoiat, încât doar chelia i se vede. Sora medicală se luptă cu scaunul și, cum i se blochează roțile din spate în ușă, dau fuga s-o ajut.

Bărbatul, ca un ghem în scaunul cu rotile, se îndreaptă ușor pe măsură ce mă apropii. Îmi dau seama că este într-adevăr Stefan și îmi mușc buza atât de tare, încât simt sângele. O crestătură imensă îi străbate partea dreaptă a feței de la tâmplă până la bărbie și, laolaltă cu lipsa părului, este aproape de nerecunoscut. Însă cel mai rău arată brațele lui scheletice și tremurânde. Simt că o iau razna în timp ce fac eforturi să-mi imaginez ororile care pot în câțiva ani să îmbătrânească un bărbat cu câteva decenii.

Stefan ridică privirea goală, cu ochii în lacrimi, fără să scoată un cuvânt.

– Bună, dragul meu! reușesc să spun, aplecându-mă să ating cu buzele obrazul creponat.

Întinde mâna tremurând spre mine.

– Hai să mergem acasă! mormăie.

În clipa în care îmi cuprinde încheietura mâinii cu degetele reci ca de mort, nu mă mai pot stăpâni și încep să urlu.

Deschid brusc ochii și mă ridic în beznă, încă zbierând.

„Vă rog“ (în limba germană în original)

PARTEA ÎNTÂI

Paris, decembrie 1918

Capitolul 1

Trec cu bicicleta prin Jardin des Tuileries, înaintând cu grijă pe lângă porțiunile alunecoase de pe aleea cu pietriș ud. Aerul de decembrie este tăios și promite ninsoare, iar ramurile golașe ale castanilor se înclină spre mine ca o suită de paloșe. Pedalez grăbită pe lângă băncile din parc, savurând vântul care mă lovește în față. Deschid gura să absorb aerul. O veveriță speriată țâșnește de la baza unei statui din marmură. Mi se desface părul și mi se răsfiră asemenea unei pânze de barcă umflate de vânt, împingându-mă mai departe și mai repede, și, preț de o clipă, aproape că pot uita că mă aflu în Paris.

Nu fusese decizia mea să vin.

– Mi s-a cerut să merg la conferința de pace, mă informase Papa pe neașteptate cu mai puțin de o lună în urmă.

Până atunci nu își arătase interesul de a participa la „circul de la Versailles“ și își exprima dezaprobarea ori de câte ori citea în Times detaliile pregătirilor. „Unchiul Walter zice…“, adăugase, cum făcea de multe ori. Nu era nevoie să ascult mai departe. Fratele mai mare al mamei, industriaș care preluase afacerea cu electronice fondată de tatăl lor, nu putea participa la conferință după ce contribuise atât de mult la mașinăria de război. Considera totuși important să aibă o voce la masă, o prezență înainte ca germanii să fie chemați oficial. Astfel că îi asigurase tatei, profesor care în timpul războiului trăise la Oxford, o invitație de consultant la conferință. Era important să ajungă acolo înainte să sosească vaporul lui Wilson, mi-a explicat Papa. Ne-am strâns în grabă lucrurile din casa închiriată și ne-am îmbarcat pe feribot la Dover.

Nici Papa nu a fost încântat să vină, îmi dau seama când ajung la capătul parcului și încetinesc. Străzile sunt sufocate de mașini, camioane, autobuze și

de câțiva cai înspăimântați, care fac eforturi să tragă trăsurile în trafic. Năpăstuit, se trăgea de barbă în timp ce urcam în tren la Calais. De acolo urma să pornim spre Paris. Nu era vorba doar despre reticența de a fi smuls din studiile lui de la universitate, unde se cufunda, cum îi plăcea, în cercetare și predare, și de a fi azvârlit în lumina orbitoare a reflectorului, pe scena politică a lumii. Noi suntem cei învinși, un popor înfrânt, iar în capitala franceză pe care o iubeam înainte de război, acum suntem priviți ca dușmani. În Anglia fusese destul de rău. Cu toate că mulțumită statutului său academic nu fusese închis ca mulți alți germani, la Universitate eram intruși, priviți cu suspiciune. Eu nu puteam purta panglica de război, cum făceau înfumuratele britanice când plecau logodnicii lor pe front, fiindcă a mea simboliza partea greșită a baricadei. Dar, în afara cercului nostru apropiat de la Oxford, fusese destul de simplu să dispar în mulțime cu engleza mea lipsită de accent. Aici, oamenii știu cine suntem sau vor afla odată ce începe oficial conferința. Va ploua pretutindeni cu acuzații.

Fusta foșnește grațios când cobor de pe bicicletă, din fericire, fără crinolina care pe vremuri complica mersul pe bicicletă. Clădirile de pe Rue[2] Cambon sclipesc, cu fațadele ciuruite de șrapnel spălate de zăpadă. Ridic privirea spre apartamentele cocoțate unul peste altul și mă minunez cât sunt de înghesuite față de majoritatea cartierelor îngrămădite ale Londrei. Cum locuiesc oamenii în asemenea spații? Uneori parcă mă sufoc doar uitându-mă la ele. Am crescut în Berlin, așa că orașele mari nu-mi sunt străine, însă aici totul este exponențial mai mare – bulevardele largi sugrumate de trafic și piețele, una mai mare decât alta. Și trotuarele sunt pline de oameni care stau la coadă sub marchizele joase și dungate ale magazinelor cu brânză și în fața ciocolateriei, unde scrie că la ora trei vor scoate la vânzare o cantitate limitată. O aromă caldă și delicioasă prevestește sosirea dulciurilor.

O clipă mai târziu intru pe o stradă laterală și sprijin bicicleta de zidul acoperit cu afișe decolorate care recomandă trecătorilor să cumpere obligațiuni de război. Când intru în librăria micuță, sună clopoțelul.

– Bonjour![3]

Proprietarul, Monsieur Batteau, obișnuit cu vizitele mele frecvente, dă din cap fără să ridice privirea de la casa de marcat.

Mă strecor pe unul dintre culoarele înguste și mă uit hămesită la rafturile pline ochi. Când am ajuns la Paris cu câteva săptămâni în urmă, de cărți îmi era cel mai dor: de rafturile prăfuite ale bibliotecii colegiului de la Magdalen, de abundența tarabelor de pe strada Portobello. Apoi, într-o zi, am dat din întâmplare peste această librărie. Cărțile deveniseră un lux pe care puțini parizieni și-l permiteau în timpul războiului și auzeai povești oribile despre oameni care le ardeau ca să se încălzească sau care foloseau paginile ca hârtie igienică. Totuși, unii le aduseseră în astfel de locuri, unde le vânduseră pe câțiva franci ca să cumpere pâine. Rezultatul este o prăvălie doldora de cărți, puse haotic la grămadă, în teancuri de sus până jos, gata să se prăbușească în orice clipă. Cu afecțiune, îmi trec mâna peste o copertă uscată și crăpată. Titlurile sunt stranii, cărți de povești vechi, amestecate cu volume de politică și de poezie în șase limbi și o sumedenie de romane de război, de care se pare că nu mai are nimeni chef.

Iau un volum de Goethe. Sigur are cel puțin o sută de ani, dar în afară de paginile îngălbenite, este în stare bună și cotorul este în mare parte intact. Înainte de război ar fi valorat mult. Aici stă aruncat în anonimitate, o nestemată în gunoi.

– Pardon[4], dar dacă doriți să cumpărați ceva…, spune Monsieur Batteau puțin mai târziu.

Ridic ochii din ghidul de călătorie pentru Africa pe care-l răsfoiam. Sunt în prăvălie de mai puțin de jumătate de oră și afară încă nu a început să se întunece. Astăzi închid devreme din cauza paradei.

– Desigur.

Cum de-am uitat? Președintele Wilson sosește astăzi. Mă ridic și îi dau câteva monede domnului Batteau, apoi iau tomul lui Goethe și cartea de botanică pe care mi-am ales-o și le bag în geantă. Afară, strada s-a schimbat, cozile au dispărut și în locul lor au apărut soldați, bărbați cu joben și femei cu umbrelușe de soare, care se îndreaptă cu toții într-o singură direcție. Las bicicleta acolo și mă las dusă de valul care pătrunde în Rue de Rivoli. Bulevardul lat, închis pentru mașini în acest moment, este plin de pietoni. Procesiunea se oprește dintr-odată. O clipă mai târziu, dăm năvală din nou și ajungem la masivul octogon din Place de la Concorde, unde clădirile cenușii

și pestrițe arată maiestuos și splendid în soarele amiezii. Legendara piață în care au fost executați Maria Antoaneta și Ludovic al XVI-lea este un furnicar de oameni, printre care se află tunurile germane capturate și aduse aici după armistițiu. Statuile din colțuri, fiecare simbolizând un oraș francez, au fost ornate cu lauri.

Mulțimea se îmbulzește în spatele meu, pentru că privitorii de fiecare parte a străzii încearcă să aglomereze spațiul deja ticsit. Sunt în mijlocul unui ocean de bărbați înalți și lâna umedă a jachetelor lor mi se lipește de față și mă împiedică să respir. Nu mă comport bine în spații închise. Încerc să nu intru în panică și îmi fac loc să ajung la unul dintre tunuri. Îmi ridic fusta și mă cațăr pe o roată, simțind prin ciorapi oțelul rece ca gheața.

– Pardon! îi spun unui tânăr care tresare. E deja cocoțat pe tun.

Peste tot sunt steaguri, le văd de-aici, de sus, drapele desfășurate de la balcoanele clădirii cu coloane, Hôtel de Crillon, steaguri americane în mâinile copiilor.

„Wilson cel Drept!“, anunță pancartele. În piață s-a format un culoar de trecere din fâșii lungi de țesătură de culoarea cerului albastru, ca să nu pătrundă mulțimea. Avioanele au coborât mai mult și sunt mai zgomotoase ca niciodată.

La câțiva metri în dreapta tunului, o femeie cu mantie albastră îmi atrage atenția. Pare să aibă aproape patruzeci de ani și stă neclintită în mulțimea agitată. Este înaltă, stă perfect dreaptă și își poartă părul castaniu prins în coc. Îmi pare cumva cunoscută, cu toate că nu-mi dau seama de unde. Dintr-odată, se întoarce și pleacă, înotând împotriva curentului, furișându-se departe de mulțime. Cine pleacă înainte de venirea lui Wilson? Doar n-ai unde altundeva să te duci în oraș tocmai acum. Mă întreb în trecere dacă o fi bolnavă, însă merge calm și degajat în timp ce dispare în mulțime.

Zarva se transformă în vuiet. Mă uit din nou în piață, în vreme ce un șir de soldați călare, cu coifurile sclipitoare ale gărzii republicane, intră în cadrul meu vizual. Caii țin capul sus și suflă nori mari de abur rece pe nările umflate. Mulțimea se împinge și culoarul drept se curbează. Mă cutremur

când aud armele nevăzute detonându-se în depărtare. Doar nu este un sunet pe care vrea să-l mai audă vreunul dintre noi.

În spatele cailor apare o procesiune de trăsuri deschise. În prima se află un bărbat cu pardesiu lung și cu joben, însoțit de o femeie. Cu toate că este prea departe să văd, îmi dau seama după urale că este președintele Wilson. Pe măsură ce se apropie trăsura și oprește în fața hotelului, îl recunosc pe Wilson din fotografii. Face cu mâna mulțimii când coboară, însă figura lui, cu ochelari, este solemnă, de parcă vede pentru prima dată speranțele multor oameni care se agață de promisiunile lui.

Un minut mai târziu, Wilson dispare în hotel. Spectacolul se termină repede și spectatorii încep să se retragă pe arterele care pornesc din piață. O zăresc pe femeia cu mantie albastră la câțiva metri de mine, încă luptându-se să iasă din mulțime. Impulsiv, sar de pe tun. Mi se agață tivul fustei. Trag de material și pornesc spre ea, croindu-mi drum cu greu printre oameni, fără să știu cât de departe este punctul albastru pe care-l urmăresc ca pe un far călăuzitor.

Ajung în stradă și o văd la aproximativ cincizeci de metri în față, intrând în parcul în care fusesem mai devreme cu bicicleta. Nimic neobișnuit până acum, însă nimeni nu pleacă înainte de venirea lui Wilson ca să se plimbe, iar mersul ei este consecvent și sugerează o treabă mai interesantă decât aerul curat. Merg mai departe și o urmăresc în parc. O clipă mai târziu iese de pe aleea principală și intră într-o grădină mai mică, în care nu mai fusesem.

Mă opresc. La intrare este o poartă înaltă, care și-a pierdut lustrul, cu niște lei ciopliți minuțios de fiecare parte, care stau de pază ca niște santinele. În față, poteca nu se vede din cauza vegetației. Întoarce-te! pare să-mi spună o voce, însă femeia în albastru a dispărut la o cotitură și nu mă pot abține să n-o urmăresc.

Intru pe poartă și ajung în grădină. Câțiva metri mai încolo, aleea se termină lângă un mic lac înghețat, cu câte o potecă pe marginea fiecărui mal. Mă uit la băncile goale din parc, dar nu o văd. Dincolo de cotitură, se aude un râs. O iau pe poteca ce ocolește lacul și dau de o mare întindere de apă înghețată, ascunsă într-un pâlc de copaci. Un grup de tinere bine îmbrăcate, de aproape

douăzeci de ani, poate cu un an-doi mai mici decât mine, patinează pe gheață și vorbesc tare, cu glasuri lipsite de griji.

Pe cealaltă parte a lacului văd ceva mișcând lângă un pom. Femeia în albastru. Urmează să patineze și ea? Poate cu douăzeci de ani mai în vârstă, pare ieșită din comun – pe de altă parte, conferința a adunat tot soiul de oameni neobișnuiți, fapt care a estompat convențiile și deosebirile care i-ar fi diferențiat acasă. Femeia rămâne în umbră, ca o vrăjitoare desprinsă din basme, urmărind fascinată patinatoarele. Are o privire de protector și observator, asemenea unui om de știință care studiază un subiect care îl pasionează.

Patinatoarele pornesc spre mal și femeia în albastru se retrage și dispare. Îmi vine să o urmăresc în continuare, însă soarele a apus în spatele arborilor și amiaza iernatică se stinge.

Douăzeci de minute mai târziu, după ce mi-am recuperat bicicleta, ajung la hotel. Papa a ales cu grijă camerele la micul Hôtel Le Relais Saint-Honoré. Chiar peste râu, în fața Ministerului de Externe, aproape de procedurile legate de conferință. În același timp, îi oferă și ceva intimitate. Holul hotelului și colțul său cu scaune din catifea roșie arată mai degrabă a salon.

– Mademoiselle![5] mă strigă recepționerul în timp ce traversez holul.

Mă întorc fără tragere de inimă. Îmi întinde o scrisoare pe care o ține între arătător și degetul mare, ca și cum timbrul german ar putea fi contaminat. Întind mâna și mi se strânge stomacul când văd scrisul incoerent.

Mă îndrept încă o dată spre lift. Când se deschid ușile, dau pe neașteptate de Papa și de doi bărbați cu ten închis și mustăți negre.

– Iar dacă vă uitați la granițele dinaintea războiului… Papa, care vorbește în franceză, se oprește când mă vede. Bună, draga mea! Domnilor, dați-mi voie să v-o prezint pe fiica mea! Margot, Signore DiVincenzo și Ricci, din delegația italiană.

– Încântată! spun.

Ei dau din cap și mă privesc ciudat. Asta, din cauza rochiei mele, murdară și cu tivul rupt, acolo unde mi-am prins-o în tun, precum și din pricina părului răvășit. Probabil că și miros urât după ce am pedalat viguros prin parc. Papa însă nu pare să observe, doar zâmbește călduros, cu afecțiune și mândrie.

– Urc numaidecât, draga mea!

Nu este numai un profesor distrat. M-a acceptat dintotdeauna așa cum sunt, cu totul, cu fiecare imperfecțiune și cusur. Nu-l deranjează aspectul meu neglijent, la fel cum nu mă supără pe mine predispoziția lui de a uita mesele zilei sau zilele săptămânii.

Liftierul închide ușile, iar eu simt același gol în stomac ca de fiecare dată când urcăm la etajul al treilea. Descui ușa apartamentului, alcătuit dintr-un dormitor pentru fiecare dintre noi și o sufragerie. Mă duc la baie și dau drumul la apă într-o cadă mare cu picioare, după care torn niște săruri. În timp ce se umple cada, îmi scot rochia murdară și lenjeria care mi s-a lipit de corp. S-or fi demodat crinolinele, dar nu și corsetele, din păcate. Opresc robinetul și mă strecor în cada adâncă și caldă, recunoscătoare pentru aburul care mă învăluie.

Cu gândul la scrisoarea nedeschisă, văd figura lui Stefan. Mi-e greu să-mi amintesc când anume am început relația amoroasă. Fusese dintotdeauna prezent, un băiat din cartier și cu un an mai mare la școală, avea clasa vizavi de a mea pe hol. În copilărie ne jucam adesea și a fost alături de mine la înmormântarea mamei, mă ținuse de mână și mă ajutase apoi să mă furișez din casa ticsită. Într-o dimineață de toamnă, când aveam cincisprezece ani și citeam pe scara din fața casei noastre din Berlin, Stefan trecuse cu bicicleta și încetinise, fără să se oprească totuși. Nu mi s-a părut deloc neobișnuit, avea traseul lui pe care livra ziarul Post caselor de pe strada noastră.
A trecut jumătate de oră și a dat roată din nou. Am ridicat ochii curioasă. Casa lui Stefan era după colț, pe o stradă mai frumoasă decât a noastră, de două ori mai mare, dar cu acoperiș înclinat și cu trepte crăpate, care trebuiau reparate. În ultimul timp îl văzusem pe strada noastră de trei-patru ori pe zi, cu toate că ziarul venea o singură dată pe zi.

– Stai! am strigat după el, ridicându-mă. S-a oprit brusc, apucând ghidonul ca să nu cadă.

– Vrei ceva?

S-a dat jos și a lăsat bicicleta la bordură, după care a venit la mine. Se schimbase ceva la el. Chiar dacă avea același păr blond-roșcat și pielea albă, începuse să se bărbierească, căci puful care-i creștea peste buza superioară se transformase într-o mustață fină. Crescuse destul de mult și era cu câțiva centimetri mai înalt decât mine, iar brațele i se îngroșaseră.

– Mă întrebam dacă ai vrea să mergi la film, mi-a spus.

Mi-am ferit ochii, luată prin surprindere. Mă așteptasem să mă invite la meciul de fotbal pe care-l jucau băieții duminica în parc, deși Tante[6] Celia spunea că m-am făcut prea mare pentru așa ceva. Tonul lui însă era diferit acum și când m-am întors din nou spre el, am observat că i se îmbibase sudoarea în guler. Era emoționat.

– Da, am răspuns repede, pentru că voiam să-l liniștesc.

– Vin să te iau diseară la șapte.

S-a retras, cât pe ce să se împiedice de bicicletă, înainte să se urce pe ea și să gonească.

Seara la film nu a fost deosebită, era o comedie americană, după care am mâncat înghețată la Eiscafé. Din acea zi, Stefan a devenit din ce în ce mai prezent. Venea la mine după școală, lua masa cu noi duminica la vila unchiului Walter din Grunewald. Într-o după-amiază, pe când ne plimbam în jurul lacului din spatele vilei, am coborât privirea la mâinile noastre, cu degetele întrepătrunse, și mi-am dat seama că eram o pereche. Nu că era cu mult diferit decât atunci când eram doar prieteni. Stefan era discret și mă lăsa în pace. Cu el era ca și cum eram cu mine însămi.

Eram la unchiul Walter și luam masa de prânz când am aflat că a început războiul. Unul dintre consilierii lui dăduse fuga în salon și îi șoptise la ureche, iar el rupsese tăcerea obișnuită dând drumul la radioul de pe policioară. Bărbații dădeau din cap aprobator, în timp ce se difuza declarația de război a Germaniei. Aliatul nostru, arhiducele austriac Franz

Ferdinand, fusese asasinat, ucis la lumina zilei de un sârb necredincios. Trebuia să ripostăm.

Zece minute mai târziu, ies din cadă tot cu gândul la Stefan, mă șterg și îmi pun o rochie curată. Aș fi putut să mă întorc la Berlin după război, să insist ca Papa să mă lase să stau cu Stefan cât se reface. Dar nu o făcusem. Înghit în sec, vinovată. Are grijă familia lui de el. Totuși, pe mine mă vrea mai mult ca orice, îmi dau seama din scrisorile în care vorbește cu entuziasm despre întoarcerea mea. Am trimis pachete cu jeleuri franțuzești și alte delicatese, dar îmi este mai greu să-i răspund la scrisori. Ce să-i spun acestui om despre care nu prea mai știu cine este?

Răscolesc printre cosmetice ca să găsesc o cremă, pentru că mi s-au uscat mâinile și mi s-a crăpat pielea de la aerul de-aici. Eu sunt cea care insistă să-și scoată mănușile prea des, spune Tante Celia. Nu am multe în trusă: o pudră de ten, un singur ruj roz pal pentru ocazii speciale și un parfum pe care mi l-a dat Celia anul trecut de ziua mea, prea floral pentru gustul meu.

Până ies, Papa s-a și întors. Răsfoiește documentele de pe biroul american din colț și bea un pahar de Pernod. Cina, două farfurii acoperite cu capace metalice și o pâine groasă înfășurată în șervet, stă neatinsă, așa cum ne place.

– Papa! spun încet, distrăgându-i atenția de la muncă. Aduc sfeșnicele de pe policioară cât toarnă el vin.

– Baruch atah Adonai…[7]

– Celia este la o recepție, spune fără să întreb ceva, atunci când terminăm rugăciunea.

Expir ușor. Nu aș fi fost insensibilă să-mi resping rudele care nu au unde se duce, dar să petrecem sabatul împreună este o tradiție pe care eu și Papa o sărbătorim oriunde mergem în lume. Luăm cu noi sfeșnicele și pocalul de argint pentru Kiddush și facem asta și la Paris. Oricât de ocupat este, Papa se oprește mereu din treabă, ca să luăm masa și să stăm de vorbă, numai noi doi.

Tai pâinea caldă încă, cu crustă. La hotel este ușor să uiți de lipsurile pe care le îndură lumea din afară. Îi dau o bucată tatei și observ că este palid. Cu toate că este îmbrăcat imaculat și îngrijit ca întotdeauna, cu părul cărunt tuns scurt, are cearcăne profunde.

– Ți-ai luat medicamentele? îl întreb.

Este atât de prins de munca sa, că uită să mănânce sau să doarmă, darămite să își ia pastilele esențiale pe care doctorul i le-a dat pentru inimă. Îi aduc aminte de când mă știu.

Înainte să răspundă, strănut o dată, apoi încă o dată.

– Din cauza aerului uscat, zic repede și vreau să iau batista.

Papa se încruntă consternat, este rândul lui să se îngrijoreze pentru mine. Gripa spaniolă, ca aceea care mi-a luat-o pe mama acum mai bine de zece ani, s-a răspândit din toamnă. Cu toate că și eu căzusem la pat cu gripă în copilărie, pe mine mă cruțase la fel ca îngerul morții în povestea cu mielul pascal, trecând pe lângă mine de parcă mânjiseră ușa cu sângele mielului. Mă luptasem câteva zile cu febra, după care mă trezisem cu o cicatrice permanentă pe gât, în formă de semilună, o reacție la unul dintre medicamente.

Însă această nouă tulpină de gripă era și mai virulentă și numai la Oxford luase douăsprezece vieți înainte să plecăm noi. Se vorbea la nesfârșit despre cum s-o previi: ba să te speli în nas cu apă caldă și bicarbonat de sodiu, ba să porți usturoi la gât, ba să bei o gură de whisky înainte de culcare. Se zvonea pe alocuri și că o sloboziseră germanii ca armă de război, de mai aveau puțin și ne învinovățeau direct pe mine și pe tata.

– Cel mai probabil a venit pe Atlantic cu soldații, a spus Papa o dată. La Londra, oamenii nu mai ieșeau deloc din case, dar aici continuă petrecerile de parcă virusurile sunt invenția scriitorilor de literatură SF.

Scot o lingură de coq au vin[8] aromat.

– Zău că n-am nimic. Povestește-mi cum ți-a fost ziua.

În timp ce mâncăm, Papa îmi relatează întâlnirea cu delegații italieni, care îi doresc sprijinul pentru independența Macedoniei.

– Și mai sunt coloniile Africii de Vest, spune, sărind de la un subiect la altul cu o iuțeală de nedescris. Francezii se vor pune pe picioarele din spate ca să nu ofere independența. În schimb vor mandate.

– Așadar, unii vor avea parte doar de autodeterminare.

– Liebchen[9], trebuie să fim pragmatici! Nu poți schimba lumea în câteva luni.

Atunci ce rost are conferința asta?

– Trebuie să lucrăm din cadrul sistemului, adaugă, de parcă-mi răspunde la întrebarea nepusă. Deși știu că nu ești de acord. Hai să nu mai vorbim despre munca mea, zice, în timp ce eu strâng farfuriile și pun cafeaua și plăcinta cu mere. Ce mai faci, draga mea?

– Bine. Nu prea am stare.

– Păi?… Credeam că tu și Celia o să vă distrați pe la muzee. I se stinge glasul și se strâmbă cu gândul la abisul dintre mine și sora mamei, o femeie pe care ar vrea cu tot dragul ca eu s-o accept. Poate dacă aveai un frate sau o soră…

Se frământă, cum o face de atâtea ori. Familiile mici ca ale noastre sunt excepția de la regulă, însă din cine știe ce motiv, nu am putut avea frați sau surori.

Îl pup pe obraz.

– Nu aș fi vrut să te împart, îi spun, încercând să-i înlătur sentimentul de vinovăție. Ăsta este adevărul. Noi doi ne-am fost îndeajuns unul altuia. Văd atunci mesele noastre de sabat ca pe un tablou, o scenă care se joacă de la sine în diverse orașe, de-a lungul anilor. Zău, n-am nimic. Petrecerile sunt în regulă, dar femeile sunt pur și simplu prostuțe.

Tac, fiindcă iar mă aud lamentându-mă.

– Ți-ar plăcea mai mult în afara orașului? întreabă Papa.

Mă întreb și eu. Dintotdeauna m-am simțit cel mai liberă în natură, în drumețiile pe care le făceam în copilărie. Papa, în ciuda faptului că este un erudit, se descurcă de minune în natură și are capacitatea de a străbate cea mai densă pădure fără busolă, să găsească apă curgătoare și să prezică vremea. Urcam pe munte cu mâncare în rucsacuri să ne ajungă toată ziua și stăteam la cabanele de pe culmile dealurilor, ca să ajungem pe următorul pisc înainte de apus.

Totuși, Parisul, așa aglomerat cum este, are o anumită energie și nu vreau să fiu exilată într-o suburbie plictisitoare cu Tante Celia.

– Nu știu. Cel puțin, nu prea cred.

Nu orașul în sine îmi displace, mă gândesc în timp ce mâncăm desertul. În copilărie veneam aici în fiecare primăvară și făceam cumpărături cu mama la buticurile elegante de pe strada Faubourg Saint-Honoré, până când venea Papa la sfârșitul zilei și mâncam prăjituri la una dintre cofetării. Ba chiar visam ca într-o zi să studiez la Sorbona.

Nu, Parisul de acum îl detest. În ajunul conferinței, orașul forfotește de jurnaliști și de delegați din fiecare țară care luptă fiecare pentru câte o cauză posibilă. Hotelurile, goale de la începutul războiului, au fost aerisite, camerele, redecorate în grabă pentru a găzdui orice om venit la spectacol. Nu mă deranjează cei care au venit cu un motiv, grupurile mari de bărbați la costum care vor decide viitorul lumii, delegații dezorganizați din țări care așteaptă să se înființeze, ci paraziții, persoanele importante și cele mai proeminente figuri feminine care au venit să dea petreceri și să ofere diverse ocazii de ochii lumii, sufocând de tot Parisul.

– Ei bine, la un moment dat nu va mai depinde de noi. Când vin germanii adică.

Mă încrunt. NOI suntem germanii. Mă refer la delegația oficială, va trebui să mergem la Versailles, unde va fi sediul.

Mă gândesc la ce mi-a spus. Lucrările conferinței se țin la Paris, însă germanii se vor caza la Versailles, în afara orașului, locul în care și-au impus condițiile draconice ale acordului de pace asupra Franței cu cincizeci de ani în urmă și unde o să primim exact ce meritățm.

– Acolo se mută conferința când sosește delegația?

– Din câte știu eu, nu.

– Ai zice că dacă tot participă la conferință, germanii ar trebui să fie aproape de locurile de întâlnire.

– Așa ai crede. Tace și ia o gură de cafea. Ai crede că ar fi invitat delegația germană aici în primele luni ale conferinței dacă voiau într-adevăr să participe.

Cum să negociezi pacea fără oponent la masă?

– Îi cunoști pe cei din delegație? întreb.

– Ah! Sunt aceiași. Rantzau, noul ministru de externe, precum și ministrul apărării și ambasadorul, desigur, veșnicul rival al un-chiului Walter. Cei de la putere formează un club foarte ermetic, sunt crescuți în aceleași cercuri și educați la aceleași școli. Era un club din care Papa nu voise nicicând să facă parte, dar acum se trezise tras înapoi din cauza conferinței. Mai este un tânăr căpitan, dar nu-mi amintesc cum îl cheamă.

– Mai aduc pe cineva? Mă refer la familii.

Papa clatină din cap.

– Nu sunt destule camere disponibile la Versailles. Nu se obișnuiește ca delegații, chiar și din țările victorioase, să își aducă soțiile și copiii. Tot nu mi-ai spus ce-ai făcut azi, în afară de faptul că ai evitat-o pe Tante Celia.

Îmi vine să-i povestesc despre femeia în albastru, dar sună aiurea și în mintea mea această curiozitate prostească.

– Azi am văzut sosirea lui Wilson, spun în schimb.

– Ah!

– Mulțimea a fost foarte primitoare.

– Au speranțe mari. Cele paisprezece puncte[10], autodeterminarea, o nouă ordine în lume… Scutură din cap. Wilson este idealist. Ca termenul din iudaism, „tikun olam“, literal înseamnă să repari lumea. Asta încearcă el să facă.

– Nu crezi că o să reușească!

– Cred că nu este așa simplu. Își ia pipa, dar nu o aprinde, ci o vântură ca pe un indicator în aula universității. Hai să luăm de exemplu autodeterminarea. Ce înseamnă? Ce reprezintă acest „auto“? O naționalitate, un grup religios sau cu totul altceva? Împunge aerul cu degetul în față. Am încredere că vor schimba lucrurile sau vor schimba lumea? Nu știu. Lumea nu se va mai întoarce la ce a fost, la împărați, țari și regi, dar întrebarea este dacă putem construi ceva mai bun în loc. Cred că lumea va fi mai bună și dacă doar încercăm. Suspină. Mă rog, mâine-seară o să-l vezi puțin pe Wilson la recepția de bun venit. Înclin capul. Ți-am zis săptămâna trecută.

Calendarul social fusese atât de încărcat de evenimente, că nu-i mai dădusem atenție, ci îi lăsasem pe Papa și pe Celia să mă ducă unde era nevoie. Probabil va fi ditamai evenimentul. Mormăi.

– Trebuie să particip?

– Mi-e teamă că da. Este un eveniment important și n-ar da bine să nu fim acolo. Ai vești de la Stefan? întreabă, schimbând din nou subiectul.

În adolescență mi-a dat toată libertatea, dar în această privință este insistent. Are aproape șaptezeci de ani și vrea să mă vadă la casa mea, nu singură pe lume.

– Da.

Nu recunosc că nu am deschis scrisoarea de azi și mă concentrez asupra celor scrise de Stefan săptămâna trecută. Aparent a nins mult la Berlin, mult

mai mult ca aici. Încuviințează.

– Și unchiul Walter a zis la fel. Sunt sigur că abia aștepți să te întorci la el. La Stefan adică, nu la unchiul Walter. Zâmbesc. Fratele mamei nu a fost niciodată printre preferații mei. Ce mai face? întreabă Papa.

L-a plăcut mereu pe Stefan, personalitățile lor gingașe s-au potrivit de minune. Stefan nu avea intelectul ager al tatei, dar asculta întotdeauna fascinat când vorbea tata despre cel mai recent articol la care lucra.

– Face eforturi uriașe să se pună pe picioare. Chiar a reușit să se ridice de câteva ori.

– Remarcabil! Nu se aștepta nimeni să supraviețuiască, așa că e ceva dacă s-a ridicat din scaunul cu rotile. Poate într-o zi o să meargă cu ajutorul cadrului. Ce tânăr extraordinar!

Mă trece un fior de gelozie. Cumva, Stefan este fiul pe care nu l-a avut Papa. Nu că ar fi devenit și el profesor. Familia Oster fusese pe vremuri o familie de bancheri înstăriți care căzuseră pradă vremurilor grele. Stefan, cel mai mare dintre cei patru copii și singurul băiat, trebuia cumva să-i repună în drepturi. Speraserăm să se alăture unchiului Walter și să conducă una dintre uzine, doar că acum mi-e imposibil să mi-l imaginez plimbându-se cu cadrul printre mașinile grele din fabrică.

– Se descurcă foarte bine, spun, dar ceva nu-mi dă pace. Crezi că este întreg? Nu la picioare mă refer. Pare să scrie aiurea.

Papa se încruntă, parcă așteaptă să continui, numai că nu știu să zic ce anume mă apasă.

– Din cauza războiului, draga mea! Lasă-l puțin.

Încuviințez. Stefan este un om tare bun. Mi se rupe inima că a văzut ce-a văzut și că a pătimit atât de mult. Nu pot să nu mă întreb totuși dacă va mai fi vreodată întreg.

– Să sperăm că se termină repede conferința și că ne putem întoarce curând la Berlin ca să-l vezi.

Mi se pune un nod în gât și înghit în sec.

– Să sperăm.

– Noapte bună, draga mea!

Se duce la birou să ia un teanc de documente. În ciuda staturii mici și a atitudinii rezervate, Papa a fost mereu cel mai puternic bărbat pe care-l cunosc. Nu doar puternic, ci și curajos. Odată, când aveam șase ani și ne plimbam cu ciobănescul german, Gunther, prin grădina zoologică, ne-a ținut calea un câine vagabond mare. Prima mea reacție a fost să sar cât colo de frică, dar Papa a înaintat și s-a așezat între blândul Gunther și bestia care mârâia. În acel moment, am înțeles ce înseamnă să fii părinte, într-un fel în care este posibil să nu mă descurc vreodată.

A sacrificat multe ca să mă crească. După ce a murit mama, logic ar fi fost să mă lase pe mâna lui Tante Celia sau a unei guvernante. În schimb, și-a scurtat programul la universitate, a refuzat să predea după-amiaza târziu sau seara și lucra acasă, ca să citească împreună cu mine. M-a luat în călătorii și a refuzat ocaziile în care n-o putea face pentru că destinațiile erau prea îndepărtate, călătoria nesigură sau nu erau școli disponibile. Îmi dădeam seama că uneori îl oboseau conversațiile și că abia aștepta să se refugieze în muncă din cauza problemelor de zi cu zi și a suferinței care-l împovăra. Se asigura totuși că nu rămâneam niciodată singură.

Acum însă, aplecat la birou, pare vulnerabil. Îmi vine să mă duc la el și să-l iau în brațe. În schimb îi pun mâna pe umăr. Ridică ochii, tresărind la atingerea neașteptată. Nu am fost niciodată prea afectuoși fizic.

– Noapte bună, Papa!

Duc tava în hol și veioza în camera mea, ca el să lucreze în sufragerie netulburat. Scot volumul de Goethe pe care l-am cumpărat de la librărie și trec mâna peste copertă. I-ar plăcea sau i-ar fi plăcut lui Stefan pe vremuri. Dintotdeauna am avut această pasiune profundă pentru cărți și familiile

noastre se amuzau de multe ori când ne găseau împreună sub un copac în grădină, sau în salon, citind în liniște unul lângă altul, pierduți în lumea noastră. Oare mai citește? Iar cartea asta, cu referințe la moarte și la suferință, l-ar chinui? O așez pe masă.

Scrisoarea lui Stefan este pe servantă. O deschid fără tragere de inimă.

„Draga mea Margot,“

Îmi dau seama din scrisul ilizibil că de data asta a încercat să scrie el, în loc să-i ceară asistentei s-o facă.

„Sper că scrisoarea mea te găsește cu bine. Veşti foarte bune: tata transformă căsuța și construiește o extensie pentru noi, ca să locuim acolo după nuntă.“

Mă fac mică. Stefan este imobilizat în scaun cu rotile. Sigur că nu se poate întoarce în casa de la Berlin cu scările ei înguste. Îmi aduc aminte de casa de vacanță a familiei Oster, cu două camere, pe malul unui lac jalnic, la mai bine de-o oră de oraș. Chiar o să trăim în pustietate? Cum o să-și câștige existența?

Mă joc cu inelul pe care mi l-a dat înainte să plece pe front. Pentru a mia oară, mă zgândăre o voce care-mi spune că ar fi trebuit să mă duc la el. Am avut motive bune să n-o fac, mai întâi războiul, apoi căile ferate și acum conferința tatei la Paris. Aveam totuși cum să mă duc dacă insistam suficient, dar nu am făcut-o, în schimb m-am ascuns printre scuze, ferindu-mă de adevărul care așteaptă în umbră. Îmi scot inelul de pe deget și îl bag în buzunar.

Împăturesc scrisoarea și o bag în plic fără să o termin de citit. Din plic cade pe jos o bucată de hârtie. O fotografie. O ridic, dorindu-mi să nu o fi trimis-o. A avut intenții bune, stând drept pe scaunul cu rotile și zâmbind, ca și cum ar zice: „Uite cât am progresat!“ Cumva arată mai bine decât cel pe care-l

văd în coșmaruri, dar are figura unui străin, iar ochii goi îmi confirmă toate fricile legate de viitorul cu el.

Până la urmă, poate nu-i așa rău la Paris.

„Stradă“ (în limba franceză în original)

„Bună ziua“ (în limba franceză în original)

„Mă scuzați“ (în limba franceză în original)

„Domnișoară“ (în limba franceză în original)

„Mătușă“ (în limba franceză în original)

Rugăciune spusă înainte de masă la evrei

Fel de mâncare franțuzesc

„Draga mea“ (în limba germană în original)

Principiile prezentate de președintele SUA la Congres pentru restabilirea păcii în Europa după încheierea Primul Război Mondial

Capitolul 2

La Hôtel de Crillon, în timp ce urcăm scara de marmură spre sala de bal, văd numai alb în fața ochilor: ghirlande de crini și de trandafiri care se cațără pe coloane, fâșii gigantice de tul ca zăpada înfășurate pe balcoanele de sus.

– Vin imediat, spune Papa și pleacă spre garderobă cu hainele noastre.

Iau un pahar de vin pe care mi-l oferă un ospătar și ies din mulțime. Recepția este ca oricare altă petrecere la care am fost de când am ajuns la Paris, doar că de zece ori mai mare, căci, spre deosebire de celelalte, aici mulțimea de bărbați cărunți în frac negru se întinde cât vezi cu ochii. Pe margine stau o mână de femei îmbrăcate cu rochii scumpe, în culorile modei de anul ăsta, cafeniu-închis și roz ca apusul. Aroma savuroasă de hors d'oeuvres se îmbină cu nebunia de parfumuri florale și cu fumul de țigară.

Orchestra din fața sălii întrerupe valsul pe care-l cânta și începe cu avânt „The Star-Spangled Banner". Oaspeții tac și se întorc nerăbdători spre intrare. Se aude un murmur când intră președintele și doamna Wilson. Mulțimea se desparte ca să-i lase să treacă. De aproape, este mai înalt decât credeam și are o figură dârză.

Stan Stahl, un bărbat pe care-l recunosc de la alte evenimente ca fiind ambasadorul american, se duce să întâmpine familia Wilson, dar, înainte să ajungă la ei, un băiat oriental, nu mai mare decât mine, îi taie calea și se apropie de președinte. Băiatul, care nu poartă uniformă de servitor, ci o cămașă albă și șorț de bucătărie, îi întinde un plic cu mâinile tremurânde. În sală, lumea icnește sonor.

Unul dintre paznicii lui Wilson se așază între președinte și băiat, dar Wilson îl dă la o parte.

– N-are gânduri rele. Wilson ia scrisoarea și o deschide. Mulțumesc, spune, atât de solemn, încât zici că vorbește cu unul dintre liderii aliaților.

Aparent mulțumit, băiatul de la bucătărie face o plecăciune, se întoarce și se face nevăzut pe una dintre ușile servitorilor. De cealaltă parte se aud strigăte.

Mă întreb ce scrie în scrisoare. Spectacolul s-a terminat, mulțimea se apropie să-l salute pe Wilson. Mă uit în jur după tata și îl văd băgat la colț de cineva, probabil un delegat care-i dorește sprijinul pentru o moțiune. Acum, când stă să înceapă congresul, cei care doresc să-și facă problemele cunoscute lasă deoparte subtilitățile și îi hărțuiesc fără întrerupere pe tata și pe cei care au poziții influente. Nu mă deranjează că întârzie, mi-e mai ușor să rămân anonimă dacă sunt singură și să mă strecor în spatele draperiilor de unde pot doar să observ, în loc să particip. Sper doar ca la un moment dat să poată scăpa. Mi-am satisfăcut curiozitatea de a-l vedea pe Wilson și vreau doar să mă întorc la hotel, să-mi scot rochia asta apretată, aleasă de Tante Celia, și să citesc.

Orchestra începe să cânte un vals. Mă uit la perechile care dansează și îmi aduc aminte o seară, nu mult după ce am început relația cu Stefan, când venise să mă ia de-acasă la balul școlii. Ajunsese prea devreme și, în timp ce mă pieptănam, îl auzeam vorbind cu Papa în salon, la parter, mai stângaci decât de obicei. Am coborât câteva minute mai târziu și Stefan a făcut ochii mari când m-a văzut în rochia de seară roz. Se tunsese recent și purta o cămașă albă, scrobită, pe care nu o mai văzusem.

– Poftim!

Îmi întinsese un buchețel de flori. În timp ce se chinuia să mi-l prindă, i-am simțit loțiunea după bărbierit pe care o împrumutase sigur de la tatăl lui. Până la școală nu am vorbit. Totul era mai oficial, felul în care îmi ținea ușa și m-a ajutat să cobor din mașină și îmi displăcea stângăcia care luase locul senzației de relaxare obișnuită între noi. Cantina școlii fusese decorată cu hârtie creponată și cu vaze cu flori sălbatice, care nu puteau totuși să acopere mirosul persistent de cârnați și de varză murată care se îmbibase în pereți de-a lungul anilor.

În timp ce-l văd pe Stefan cu ochii minții, mă cuprinde pe neașteptate o senzație de tandrețe. A ținut la mine cum doar tata a mai făcut-o și îmi plăcea asta. Înainte de el, lumea mea fusese mereu solitară, fără mama și cu tata cufundat în muncă. Dar tânjesc după băiatul pe care l-am lăsat în urmă acum patru ani. Și dacă m-aș întoarce la Berlin în clipa asta, lucrurile ar sta altfel.

Îmi zvâcnește piciorul din cauza pantofului crăpat pe care am neglijat să-l repar în ultimele luni. Mă ascund într-un salon alăturat sălii principale, unde sunt adunați câțiva oameni la mesele mici cu lumânări albe în mijloc, și mă așez greoi pe un scaun gol lângă o ferigă aflată într-un ghiveci. În colțul îndepărtat, o femeie mai în vârstă decât mine cântă la pian, cu capul plecat și cu ochii închiși.

Când saltă capul, icnesc ușor. Este femeia în albastru, care a fugit la venirea lui Wilson, cea pe care am urmărit-o din piață. De-asta îmi este așa cunoscută, am văzut-o cântând la câteva adunări de când am venit. Mă ridic și pornesc spre pian. Decid pe loc că nu este frumoasă. Are nasul acvilin și ochii foarte apropiați, iar asta îi dă un aspect de uliu. Totuși, pomeții înalți și părul pieptănat în sus o fac să arate ca o regină.

Mă uit fascinată. Este neobișnuit să vezi o femeie-muzician sau o femeie care face orice altceva decât să însoțească un bărbat la braț la aceste evenimente. Sigur, mai sunt bucătărese și servitoare, dar bluza de mătase cu guler înalt a femeii și ținuta dreaptă nu sunt reprezentative pentru clasa servitorilor. Cântă cu tot trupul și umerii i se leagănă dintr-o parte în alta, în vreme ce mâinile mângâie clapele, ca niște perechi la dans.

Termină cântecul și ultima notă răsună în tot salonul, însă oaspeții sunt prea prinși în discuțiile lor ca să observe sau să aplaude.

– A fost superb! remarc. Femeia ridică privirea și aștept să-mi mulțumească sau măcar să zâmbească. Cu toate astea, îi citesc pe față o undă de iritare. Mahler, nu? întreb.

Clipește.

– Da, din Simfonia a șasea.

Vorbește cu un ton scăzut și răgușit, ușor masculin, iar franceza ei are un vag accent estic, dar nu-mi dau seama de unde anume.

– Una dintre preferatele mele, deși nu am auzit-o de dinainte de război. Nu credeam că te-ar lăsa să o cânți aici.

Cuvintele îmi ies mai răspicat decât intenționasem.

– Muzica nu face politică.

Îmi vine să-i spun că în acest moment totul este politic, de la vinul servit (mereu Chardonnay, niciodată Riesling) la culoarea fețelor de masă (patrioticul albastru franțuzesc), dar nu o cunosc destul de bine încât să intru în vreo dezbatere.

– Cânt ce am chef, adaugă femeia. Își aranjează cocul dens, castaniu. Are câteva șuvițe cărunte. Nu-i ca și cum sunt plătită.

– Ah!

Femeia clatină din cap.

– Nu ar permite părinții mei. Li se pare inadecvat să primesc bani.

Sună ciudat, o femeie de aproape patruzeci de ani, care ascultă de părinți. Eu totuși voi ține mereu seama de părerea tatei.

Arată prin ușă spre un grup de bărbați cărunți din sala de bal.

– Tata. Este diplomat.

– Și tata la fel.

Sar prea repede să mă încadrez în categoria asta, ignorând faptul că titlul tatei este doar o formalitate, oferit pentru a participa la congres.

– Al meu face parte din delegația poloneză. Mă pleoștesc. Germanii și polonezii au fost dușmani în război. De fapt, este imposibil să avem ceva în comun. Sunt poloneză sau voi fi dacă mai reușesc oamenii ăștia să

reconstruiască țara, adaugă. Încuviințez. Polonia fusese împărțită între Germania, Austria și Rusia în prima parte a secolului. Nu-mi dau seama cum vor avea timp, având în vedere cât socializează. Face semn spre marea adunare. Ești nemțoaică, nu?

Mă înroșesc. Am făcut eforturi mari ca să scap de orice urmă de accent și din franceză, și din engleză, însă un muzician cu urechea antrenată simte cele mai mici hibe în vorbirea mea și le depistează sursa.

– Da.

Îmi țin respirația și aștept să își arate dezaprobarea. Rămâne neutră.

– Sau cel puțin o să fii până se dezmembrează Germania, zice sarcastic.

Mă fac mică. Asta este marea întrebare fără răspuns a conferinței de pace, o auzi în șoaptele din saloane, în dezbaterile din baruri și de la petreceri: Ce se va întâmpla cu Germania?

– Acasă, oamenii sunt de părere că va fi o pace dreaptă.

– Da, așa trebuie, nu? Sunt Krysia Smok, spune, întinzând mâna.

– Margot Rosenthal. Încântată!

Îmi vine să-i spun că am mai văzut-o, dar ar trebui s-o întreb și ce căuta în parc; aș fi prea băgăreață, având în vedere că abia am cunoscut-o.

– Nu credeam că vine delegația germană până la sfârșitul primăverii, remarcă.

– Nu vine. Adică, nu facem parte din delegație. Tata este profesor universitar, predă la Oxford. Deja mă aud bâlbâindu-mă. Și a fost trimis să lucreze pentru conferință, nu cu delegația.

Mă uit la ea și mă întreb dacă este impresionată de distincție. Din spatele coloanei se aude un râs înfundat.

– Zău, până și la bucătărie au discuții politice, comentează o femeie în engleză. În seara asta mâncăm sufleu sau facem miting?

– Cică japonezii vor cere și o declarație de egalitate rasială, răspunde însoțitoarea ei mai încet, de parcă s-ar adeveri dacă ar spune-o cu glas tare.

– Americanii…, pufnește Krysia, în vreme ce femeile se îndepărtează. Au impresia că sunt progresiști. Și cu toate astea, în Statele Unite femeile încă nu au dreptul să voteze. Mă gândesc la ce spune. Femeile din Germania abia cu un an în urmă au primit dreptul la vot și eu nu am apucat să mă întorc și să profit de ocazie.

Atunci apare Papa lângă mine.

– Draga mea, îmi pare rău că te-am lăsat singură. Am fost acostat de un olandez.

– Nu-i nimic. Ai auzit ce-a făcut băiatul de la bucătărie?

– Da, este din Indochina, din ce aud, și dorește sprijinul lui Wilson pentru un soi de autonomie.

– Crezi că și-a pierdut locul de muncă?

– Cred că a făcut ce avea de gând să facă la conferință și…, spune Papa blând și se oprește, întorcându-se spre Krysia. Iertați-mi manierele! Tata nu este precum cei de la conferință care se uită prin servitori de parcă ar fi transparenți. Sunt tatăl lui Margot, Friedrich Rosenthal.

– Papa, ea este Krysia Smok.

Ea înclină capul.

– Rosenthal, scriitorul?

El se foiește, nu-i place atenția.

– Am scris câteva cărți academice, da.

– Vă cunosc mai mult articolele. Cum de îl știe Krysia, o pianistă din Polonia, pe tata? Îmi place în special lucrarea dumneavoastră despre interdependența între cauza partizanilor egalității femeilor și socialism, adaugă, mai energic.

Papa se înclină ușor.

– Sunt onorat. Și aș fi încântat să discutăm subiectul mai mult dacă ați dori să veniți mâine la ceai. Deocamdată, îmi cer scuze. Margot, mi-e teamă că trebuie să rămân să vorbesc cu unul dintre reprezentații britanici după asta. Mă bate ușor pe obraz. Mașina te așteaptă în față. Nu sta după mine! Ne vedem dimineață.

După ce pleacă, mă întorc spre Krysia.

– Cum de ai cunoștință despre lucrările tatei?

– Scrierile lui despre progresul femeilor în sistemul comunist au ajutat foarte mult cauza egalității femeilor.

– Papa nu este comunist, răspund repede, cu toate că nu i-am citit cărțile.

Nu mă aude sau se preface că nu mă aude.

– Detest profesorii puri. Dar tatăl tău, ei bine, a fost destul de activ la vremea lui când venea vorba de proteste.

Când îl scoți pe tata din biroul lui, este ca un animal în afara habitatului natural. Îmi vine greu să mi-l imaginez pe străzi, scandând cu furie, ca naționaliștii sârbi, în fața Ministerului de Externe pe Quai d'Orsay. Îmi dau seama că sunt foarte multe lucruri pe care nu le știu despre el.

Se uită în încăpere și privirea i se oprește asupra șefului de sală, care a intrat în salon și nu-și mai ia ochii de la noi. Recepția este pe sfârșite și Krysia trebuie să cânte în timp ce pleacă oaspeții, nu să stea la taclale.

– Mă bucur că te-am cunoscut, spune, răsfoind partiturile.

– Vino mâine la ceai, insist. Pe lângă discuțiile de la petreceri, îmi lipsește compania și mi-a plăcut scurta conversație pe care am avut-o mai mult ca orice de când am venit. Scutură din cap. Ezită. Din cauză că suntem germani?

– Sigur că nu. Are un ton sincer. Am alte obligații. Altă dată.

– Poftim! Bag mâna în buzunar și scot o carte de vizită primită de la Tante Celia, care insistă să le am la mine. Nu mi s-a părut important atunci, dar mă bucur că le am acum. În caz că te răzgândești.

– Mulțumesc!

Krysia bagă în buzunar cartea de vizită cu un gest care-mi sugerează că nu o va folosi în veci. Începe să cânte, iar eu ies din salon pleoștită. În sala de bal mulțimea se împrăștie. Mă duc spre garderobă și, când mă întorc, banca de la pian este goală.

Afară, mă uit la coada de mașini și o depistez pe a noastră. Aerul înghețat al nopții este atât de umed încât aproape îi simt gustul. Când intru, o văd pe Krysia plecând cu părinții de la hotel. Îi pupă pe fiecare pe obraji și pornește în direcția opusă, o mantie albastră care scânteiază într-o mare neagră. O văd cum dispare, tăcută ca o pisică, și intră pe o alee înainte să ajungă la bulevard. Unde se duce singură noaptea? Este trecut de zece și încă avem limită de oră. Cobor iar din mașină.

– Vin singură, îi spun șoferului și închid portiera înainte să protesteze.

Îmi fac loc prin mulțimea care pleacă, mă îndepărtez și cotesc pe aleea pe care a dispărut Krysia. Strada este întunecată, iar mie mi-e teamă că am pierdut-o, dar îi aud pașii în față și grăbesc și eu pasul. O clipă mai târziu, pasajul se deschide într-un bulevard mare și Krysia apare în lumina galbenă a unui felinar. Se mișcă iute, pare chiar să plutească sub mantia care-i flutură în vânt. Mă străduiesc să rămân destul de mult în urmă cât să nu mă vadă.

Krysia ajunge la colț și se oprește, după care se întoarce și mă înfruntă înainte să apuc să mă ascund.

– Iarăși tu! Încremenesc, ca un animal captiv. Mă urmărești?

– Nu… Protestez prea repede.

– Glumeam, evident. Stai în zonă?

– Hotelul este aproape, dar vreau să-mi vizitez niște prieteni.

Regret minciuna imediat ce-o spun, ideea că aș putea să mă duc la cineva la ora asta din noapte nefiind plauzibilă.

Nu zice nimic, ci își vede de drum, ridicând din umeri cu un gest care sugerează că pot să mă duc cu ea. Mergem fără să scoatem o vorbă pe Rue Royale și mantia ei în vânt împrăștie un parfum ușor de liliac.

– Ai venit la Paris înainte de război? întreb, în speranța că nu o supără conversația. Expir aburi mici și înghețați.

– Da. În sudul Poloniei, pianiștii nu prea aveau de lucru. Detaliile le oferă câte puțin, ca și cum ar desfășura sfoara unui zmeu sau a unui ghem. Când a izbucnit războiul, m-am trezit izolată aici. Simt ceva ce nu se vede la ea, ceva care contrazice o parte din povestea pe care nu vrea să mi-o împărtășească. Dar mi-e îngrozitor de dor de casă. Ție nu?

– Așa cred.

Până acum nu m-am gândit la asta. Casa noastră din cartierul evreiesc din Berlin nu este mare, iar când eram mică, dacă întindeam mâinile, puteam atinge ambii pereți ai camerei mele în același timp. Dar este confortabilă și frumoasă mulțumită decorațiunilor mamei, perdele înflorate și pături pe care tata nu le-ar fi făcut singur și pe care le-a lăsat neatinse de când a murit ea. Avem și o grădiniță cu fântână în spate și un parc unde ne plimbăm. Totuși, au trecut mulți ani de când nu am mai locuit ceva mai mult acolo. Suntem de prea mult timp în străinătate. Acum, acasă este oriunde putem să punem capul jos și să găsim cărți.

Zâmbește.

– Viață de vagabond. Ajungem la treptele metroului, o cavernă întunecată pe lângă care am mai trecut, dar în care nu am intrat. Prietenii tăi, spune dintr-

odată. Sunt nedumerită. Se referă la alibiul pe care l-am folosit pentru plimbare, la faptul că am ieșit de mult din cartierul în care trebuia să ajung. Chiar mă urmăreai.

Nu este o întrebare.

– Am…

Ezit.

– Ce vrei de la mine?

Încerc să găsesc altă scuză, dar hotărăsc să fiu sinceră.

– Companie, sunt plictisită.

Aproape că scâncesc. Krysia ridică din sprâncene.

– Plictisită, în Paris?

Declarația mea sună ridicol.

– Nu tocmai de oraș. De petreceri și de bârfă stupidă.

– Atunci nu te duce. Fă ce vrei. Nu iese nimic bun dacă nu faci nimic. Haide!

Treptele metroului sunt ude și alunecoase și am grijă să nu cad în timp ce cobor după ea. Jos, simțurile îmi sunt asaltate de duhoarea umedă a gunoiului și deșeurilor. Îmi iau ochii de la doi șobolani care se furișează pe șine și mă abțin să nu țip. Pământul se zguduie sub picioarele noastre și un tren lung, din lemn, intră în stație, foarte asemănător cu tramvaiele care merg la suprafață. Vagonul în care pătrundem este gol, cu excepția unui bătrân care doarme în celălalt capăt. Pornește repede în beznă. Încerc să mă port normal, de parcă sunt obișnuită cu acest tip straniu de transport.

– Te-am văzut la parada lui Wilson, spun, neputând să mă abțin. Krysia se uită vag peste umărul meu și preț de o clipă mă îndoiesc de memoria mea, întrebându-mă dacă femeia de la paradă nu era altcineva. Ai plecat în toiul ei, insist. Sună brutal și indiscret.

– Trebuia să ajung undeva.

Două stații mai departe, ușile se deschid și eu ies după Krysia în stradă, inspirând adânc aerul curat ca să-mi curăț praful din plămâni. Suntem pe malul stâng al Senei, cu străzile sale înguste și întortocheate. Ăsta este Parisul pe care l-am cunoscut în copilărie, cu clădirile aproape una de alta, împărtășindu-și secrete în șoaptă. Parizienii încă păstrează obiceiul conservării după război și țin casele în beznă, cu obloanele trase, și doar unul din două felinare pâlpâie, în încercarea de a economisi curentul. S-a lăsat o ceață joasă dinspre râu, care se învolburează misterios în jurul nostru.

Câteva minute mai târziu ajungem pe Boulevard du Montparnasse, mare și luminat ca ziua datorită cafenelelor. Se deschide ușa unei cafenele și răsună râsul strident al unei femei care acoperă muzica. La Closerie des Lilas scrie pe semnul pictat din vitrină, iar cu litere mai mici sunt indicate sălile de biliard și camerele disponibile la etaj.

Intru după Krysia, care șerpuiește printr-un labirint de mese, fără să aștepte indicații, îndreptându-se către barul înalt de mahon, cu scaunele roșii de piele. Rafturile pline de sticle urcă până în tavanul zidului cu oglinzi din spate. În spațiul strâmt este cald și se ridică nori de fum de țigară. În fundal se aude muzică veselă la un gramofon ascuns, laolaltă cu conversații gălăgioase în franceză, germană și alte câteva limbi.

La bar, un băiat slăbuț, șaten, de optsprezece sau nouăsprezece ani, cu ochi negri precum cărbunele, strânge halbe de bere. Mă înroșesc când îi simt privirea. Încă nu m-am obișnuit cu genul de atenție pe care-l primesc tinerele la Paris, mult mai admirative și mai puțin discrete decât la Londra sau la Berlin.

Ajungem într-un ungher din spatele barului, nu suficient de izolat de camera principală cât să fie o încăpere de sine stătătoare, cu câteva mese și o varietate stranie de scaune așezate la întâmplare. În colț este un pom de Crăciun decorat pe jumătate.

Krysia trage două scaune la una dintre mese, unde s-au strâns câțiva bărbați. Aștept prezentările care nu au loc și mă așez lângă ea. Masa de marmură este

plină de scrumiere care dau pe dinafară, sticle goale de vin și o carafă cu apă încă neatinsă. În centru ard două lumânări într-un vas de alamă și se scurg într-o baltă de ceară topită. Krysia, singura femeie, pare din altă lume în acest grup de bărbați duri, însă vorbește relaxat, ca în mijlocul familiei. Nu le mai tace gura. În fața mea, doi bărbați dezbat felul în care va rămâne războiul în memorie prin literatură, iar în stânga are loc o discuție încinsă despre viitorul Palestinei. Ideile răsar precum bulele de șampanie în jurul meu și mă străduiesc să țin pasul, să prind una, înainte să îi ia o alta locul.

– Vine și Marcin? întreabă un bărbat într-o franceză cu accent.

Perciunii săi lați și adânci sunt ca două pumnale înfipte în obraji. La gât, poartă o eșarfă roșie de mătase, legată neglijent.

Krysia scutură din cap.

– Cântă la o nuntă la Chartres.

Bărbatul pufnește.

– Ce rușine!

– Trebuie să își câștige pâinea, răspunde Krysia nesigură, înainte să se întoarcă spre mine. Marcin este soțul meu.

– Ah!

Krysia pare foarte solitară și stoică, o insulă în sine. Îmi vine greu să mi-o închipui având nevoie de cineva sau trăind cu cineva.

– Cântă la violoncel.

Un bărbat mai în vârstă, în jur de cincizeci de ani, voinic, cu un ciuf de păr alb, vine spre masă și așază în fața noastră niște halbe de bere proaspătă din care se revarsă spumă din belșug.

– Este prea modestă. Pronunță vocalele rotunjit, de parcă ar avea gura plină, cu un accent rusesc neafectat de timpul petrecut în Franța. Marcin este unul dintre cei mai proeminenți violoncelișți din Europa, mă informează bărbatul.

Începe să se joace cu o monedă între articulațiile degetelor stângi, plecând dinspre arătător spre degetul mijlociu, cel inelar și cel mic și înapoi, fără să se oprească. Degetele sale grăsane cât niște cârnați sunt surprinzător de agile. Ar trebui să umple sălile de concerte, nu să cânte muzică de fundal la nunți, unde oaspeții molfăie pe canapele și beau vin ieftin.

Bărbatul cu eșarfă roșie ridică paharul la mine.

– Că bine zici!

Vorbește nedeslușit. Krysia îl bate pe braț pe cel care ne-a servit berile.

– Margot, acest tip cu principii este Ignatz Stein. Mă surprinde că-l prezintă pe barman ca pe un prieten. Este proprietarul barului.

Sorb prea mult, mirată de gustul plin și rece de hamei, care mă transportă pe câmpurile Bavariei, la ultima recoltă, pe vremea când eu și Papa făceam drumeții. Restul lichidului îmi curge pe la colțul gurii. Mă întind să iau un șervet și, pentru că nu găsesc nici unul, mă tamponez pe furiș cu mâneca, în speranța că nu observă nimeni. Krysia se întoarce spre cel care stă lângă ea.

– Iar el este Deo Modigliani.

– Pictorul? izbucnesc, șocată.

I-am studiat lucrările, le-am văzut în cele mai elegante galerii și muzee. Și totuși iată-l! Stă în această cafenea banală și bea bere ca toată lumea. Am auzit de acest Paris, în care artiștii și scriitorii se adună în barurile din Montparnasse, unde beau și împărtășesc idei. El există în subteran, în secret, departe de formalitatea congresului și a vieții cotidiene de la suprafață.

Krysia nu răspunde, ci își îndreaptă atenția spre o dezbatere despre viitorul Alsaciei și Lorenei, care s-a încins în capătul îndepărtat al mesei.

– Evident că teritoriul va reveni Franței acum.

Nu am fost prezentată celui care vorbește.

– Dacă americanii și francezii nu se măcelăresc unii pe alții între timp, intervine Krysia. Încuviințez. Conferința a început doar de câteva zile și se pare că discuțiile sunt deja controversate.

– Dar americanii…

– Este simplu să ai păreri din cealaltă parte a lumii.

Remarca ei este nedreaptă și în același timp adevărată. Americanii au venit să ajute în luptă și sunt aici să ne ajute să facem pace. Și totuși, ei se vor întoarce acasă, în mare parte neafectați de orice decizie se va lua aici. Prin urmare, de ce sunt în centrul scenei?

– Dacă este un congres democratic, atunci de ce tot ceea ce face Consiliul Celor Patru[11] se petrece în spatele ușilor închise? Și unde este Rusia?

Mă uit uluită la Krysia care vorbește pe șleau, cu logică și pasiune, ca o femeie obișnuită cu dezbaterile. În centrul atenției, pare eterică, scăldată în lumină. Rar mi-a fost dat să aud femei exprimându-și părerea și nicicând nu am văzut să fie tratate cu asemenea respect. Vorbește intens și pătimaș, cu ton scăzut, melodic și autoritar, iar toate astea o fac frumoasă cumva.

– Ați auzit de băiatul oriental de la bucătărie care i-a înmânat lui Wilson o petiție pentru eliberarea țării sale? întreabă Modigliani, schimbând subiectul.

– Întreabă-o pe Margot! spune Krysia, făcând semn spre mine cu capul. Eu cântam într-un salon, dar ea a văzut totul.

– Ai fost la recepția lui Wilson?

Ignatz, barmanul, vine lângă mine și mă privește dintr-odată cu interes.

– Da, tata participă la conferință.

– Tatăl ei este Friedrich Rosenthal, adaugă Krysia cu emfază.

Dau cu toții din cap, știind despre cine este vorba.

– Tatăl tău nu scrie sub nom de plume[12], observă Ignatz, încă jucându-se cu bănuțul.

– Nu, de ce ar face-o?

– Cred că Ignatz se referă la faptul că puțini scriitori au curajul să vorbească despre asemenea lucruri în nume propriu, clarifică Krysia. Curaj. Îmi amintesc știrile din Berlin, violența rezultată din revoltele civile. Unii politicieni au fost împușcați doar pentru viziunile lor. Oare Papa și ceilalți profesori sunt în același pericol?

Modigliani se apleacă spre mine, cu privirea de artist înflăcărată.

– Și cu tine ce-i, ma petite?[13]

– Deo! îl avertizează Krysia încet, protectoare ca o soră mai mare.

Nu știu ce să răspund.

– Sunt logodită, zic.

De jur împrejur, mi se răspunde cu priviri inexpresive. Krysia vorbește cu blândețe:

– Cred că te întreba ce ai de gând acum, că s-a sfârșit războiul.

Mă ajută prea puțin faptul că mă lămurește. Înainte de război, aveam un viitor cert: căsătoria cu Stefan, marea întrebare fiind dacă vom locui permanent cu Papa sau vom strânge bani să ne luăm singuri un apartament. Lumea aia nu mai există, însă rămân vechile legături și așteptări.

– Nu știu, mărturisesc în cele din urmă.

Camera se clatină și eu m-am încălzit de la bere.

– Ce interesant! Încerc să-i depistez sarcasmul, dar nici vorbă. Să o iei de la capăt, renăscută din cenușă. Războiul a fost oribil, dar ne-a scuturat bine, ne-a dat fiecăruia o șansă să ne dăm seama ce vrem.

– Cică Mișcarea Albă a lui Kolchak câștigă teren la Perm…, începe Ignatz, schimbând subiectul și vorbind despre Rusia.

Mă sprijin de scaun, recunoscătoare că nu mai sunt în centrul atenției, însă subiectul mă tulbură. Rusia a devenit o țară sălbatică de când au detronat țarul și i-au ucis familia. Bolșevicii sunt la putere sau cel puțin așa cred majoritatea, țara a fost izolată de Vest și se mai aud doar zvonuri de-acolo.

– Papa zice că trebuie să comunicăm atât cu Albii, cât și cu bolșevicii, spun, luând cuvântul în ciuda faptului că-mi doresc să nu fiu remarcată. Încerc să-mi stăpânesc incertitudinea din glas, dar par infantilă, argumentând cu părerile tatei, ca și cum eu nu aș avea nici una. Vreau să spun că poate îi vom ajuta să formeze un soi de coaliție guvernamentală… Mă pierd, neobișnuită să se uite lumea la mine. Până și băiatul cu ochi negri de la bar pare să asculte curios. Toată viața am discutat politică cu Papa, dar niciodată într-un astfel de public.

– Și ce altceva mai zice Papa? întreabă Ignatz de unde stă, în spatele Krysiei, cu un ton mustrător.

– Că această conferință se va mișca repede, ca să acționeze înainte ca Rusia să absoarbă prea mult teritoriu. Vorbesc deja repede, nu mă mai pot opri. De exemplu, cu un vot rapid de recunoaștere a noului stat sârbo-croat. Votul trebuie să aibă loc imediat ce începe conferința. Și se pare că Wilson și Lloyd George sunt în favoarea unei națiuni pan-slavice. Dar Clemenceau va fi probabil de partea lui Orlando și a italienilor și o va susține…

– N-au decât să voteze ce vor. Lenin nu va face compromisuri asupra nici unei coaliții, comentează Krysia.

Se referă la liderul bolșevic, nu cu teama pe care am observat-o la petreceri, ci cu un fel de respect mut.

– Ești comunistă? întreb, amintindu-mi felul în care a vorbit de lucrările tatei.

– Nu-mi plac etichetele, răspunde cu răceală. Aș zice mai degrabă socialistă, cu toate că la modul ideal nu-i nimic în neregulă cu comunismul.

Când mă gândesc la poveștile pe care le-am citit despre Rusia, mă cutremur.

– Este anarhie. Distrug afacerile și demit lideri. Au ucis întreaga familie a țarului, până și copiii.

– Asta-i problema cu germanii, pufnește sarcastic unul dintre bărbați. Nu tolerează reformele. Cum zicea Lenin, la Berlin nu o să ajungă revoluția, pentru că germanii ar vrea să stea la coadă pentru ea.

– Păcat că schimbarea socială trebuie făcută prin mijloace atât de violente, spune Krysia, înainte să răspund insultei. Cu toate că nici foștii conducători nu erau tocmai sfinți. Serios, ideile din spatele comunismului, contribuție și distribuție egale, sunt bune. Dar, ca oricare altă ideologie, sunt corupte pentru putere.

Unul dintre bărbați pufnește.

– Eh! Socialiștii sunt prea slabi ca să facă ceva cu principiile lor. Putem să ne certăm toată noaptea degeaba. Trebuie să facem ceva.

– Raoul…, spune Krysia, cu un ton prin care-l avertizează. Ar trebui să plecăm, adaugă dintr-odată.

Am jignit-o și încep să mă foiesc, dar oamenii încep să se ridice și toți cei din jur își iau hainele și caută mărunțiș prin buzunare. Mă gândesc cu vinovăție la banii de la Papa, împăturiți frumos în portofelul meu. Să mă ofer să plătesc? Modigliani este singurul care nu se clintește.

– Iar mă plătești cu un tablou? îl întreabă Ignatz mustrător.

Observ atunci peretele din spatele barului, acoperit de tablouri înrămate și schițe agățate neglijent, cu care s-au plătit mâncarea și băutura. Pictorul nu răspunde, ci se uită în gol, cu pleoapele îngreunate.

– Îl duci tu acasă? îl întreabă Krysia pe Ignatz, înainte să se întoarcă spre mine, fără să aștepte răspunsul. Alcoolul ajută spiritul creativ până la un punct, spune încet, în timp ce trecem prin camera principală a cafenelei.

Mulțimea se supune orei de stingere, lasă sticlele de bere și scrumierele pline în urmă. Pe urmă îl distruge.

– Monsieur Modigliani se descurcă?

Încuviințează.

– Îl scoate Stein afară la un moment dat. Altfel, mulți dintre ei stau toată noaptea, în perioada asta este mai ieftin decât să-și încălzească apartamentele.

– Câți artiști! Auzisem de astfel de lucruri, dar habar nu aveam…

– Au suferit în timpul războiului ca toată lumea, fără bani și mâncare. Dar acum încearcă să recupereze timpul pierdut, frenezia vieții. Iar arta este o treabă solitară. Vin aici pentru că au parte de companie. Deși, având în vedere băutura și toate cele, este de mirare că mai creează ceva.

Noaptea este geroasă.

– La ce se referea omul ăla, parcă Raoul i-ai zis, când a spus „să facem ceva“?

Șovăie.

– La nimic. Când beau, vorbesc vrute și nevrute. Oricum, ce ar putea face o mână de artiști? Doar că prin felul în care se prezintă conferința de pace este limpede că se va face dreptate numai pentru unii, un dar de la cei puternici, dacă au de gând să fie generoși. Dar adevărata libertate este înnăscută, nu ți-o dă nimeni în afară de însăși Dumnezeu.

Mă uluiește că se referă la Dumnezeu ca la o femeie. Krysia oprește un taxi și îmi ține ușa. Mă așez mai departe pe banchetă, ca să-i fac loc. Nu urcă, ci îi dă șoferului niște bani.

– Eu stau aproape, îmi explică.

– Am bani, spun.

– Drum bun! Și Deo are dreptate. Ar trebui să-ți dai seama ce vrei să faci.

– Să fac?

– Cu viața ta. Autodeterminarea nu este doar o noțiune politică abstractă, menită maselor. Fiecare dintre noi trebuie să decidă cine vrea să fie, ce vrem pentru noi. Nu-mi pusesem problema așa. Nu ești plictisită, îmi atrage atenția. Nu ai stare. Plictiseala sugerează o lipsă de interes față de lumea care te înconjoară. Dar tu absorbi totul și nu-ți ajunge. Întreaga lume s-a adunat la Paris și tu te afli în toiul evenimentelor, adaugă. Întrebarea este ce faci cu asta.

În acel moment mă văd ca un bulgăre de lut, nedefinită.

– Eu sunt doar un observator.

Atunci pricep de ce sunt frustrată. M-am săturat să văd cum se petrec lucrurile în jurul meu, ca o piesă de teatru. Vreau să am un rol.

– De ce? mă întreabă. De ce nu-ți îngădui să ieși măcar puțin din îngrăditura în care te-ai născut?

– Din cauza tatei. Și din alte motive. Logodnicul meu a fost rănit… Mă pierd în impulsul de a-i povesti Krysiei ce simt față de Stefan.

– Cu toții avem un trecut. Alcoolul pare să-i fi dezlegat limba și cred că ar putea dezvălui misiunea ei tainică din parc. Se naște o lume nouă. Am putea fiecare să facem ce vrem cu ea.

Ridic privirea spre cerul cenușiu cu gândul la băiatul oriental, cel care lupta pentru independența țării lui printre vase murdare și resturi de mâncare. Dacă el nu s-a împotmolit în misiunea lui, cum s-o fac eu? Până în acest moment nu văzusem oportunitatea în toate schimbările, regulile și normele eliminate.

– Construiește-ți propriul Paris, îmi recomandă din nou. Fă ceva, scrie ceva, înscrie-te la un curs! Ești tânără și independentă, cel puțin deocamdată. Îmi țin respirația și aștept să mă întrebe de logodnicul meu, dar nu se oprește. Te

afli într-unul dintre cele mai minunate orașe ale lumii, la începutul unei epoci moderne. Ai resurse, înțelepciune, talent. Nu-i păcat mai mare decât acela de a nu profita de ele. Găsește-ți destinul!

Înainte să o întreb cum, se întoarce și dispare în noapte.

Cei Patru Mari sau Cele Patru Națiuni aliate din Primul Război Mondial: SUA, Regatul Unit, Franța și Italia

„Pseudonim“ (în limba franceză în original)

„Micuța mea“ (în limba franceză în original)

Capitolul 3

Este liniște în biroul întunecat, unde pătrunde doar o lumină difuză ce conturează fereastra. Dincolo de cadrul de lemn negru, cerul albastru ca oul de măcăleandru este vărgat cu nori albi, pufoși. La orizont se văd valuri nesfârșite de domuri și turle cenușii, care scot capul din negura ce învăluie orașul asemenea unei cununi de fum. În depărtare bat clopote nevăzute.

Iau cana cu ceai prea fierbinte de pe masă și îi dau drumul, uitându-mă la prima pagină din ziarul de ieri, Le Journal. În zori sunt mereu singură. Tatei îi place să lucreze noaptea, la lumina galbenă a singurei veioze de pe birou. Copil fiind, adormeam de multe ori în fumul dulce de pipă, ascultând scrijelitul tocului pe hârtie, ca un cântec de leagăn familiar.

Mă uit la scrisoarea pe care începusem să i-o scriu lui Stefan cu o seară în urmă. Sigur, când eram în Anglia îi scriam regulat, dar de la sosirea la Paris nu am pus stiloul pe hârtie, pentru că nu știam ce să spun despre faptul că venisem aici în loc să mă duc acasă.

Îmi recitesc cuvintele. Am participat la recepția de întâmpinare a lui Wilson și a fost ceva… Mototolesc coala și o arunc la coș. Mi se pare o prostie să vorbesc despre petreceri și despre Paris, când el stă rănit într-un pat de spital. De ce nu m-am întors imediat la Berlin ca să fiu cu el? Stefan este atât de credincios! Odată, când zăceam cu glezna luxată, mi-a adus cu devotament temele, în fiecare după-amiază, și mi le-a dus la școală în fiecare dimineață, timp de o săptămână. El nu m-ar fi lăsat singură dacă eram eu în locul lui. Însă nu-l abandonez. Mă voi întoarce imediat ce se termină conferința.

Încep o nouă coală de hârtie și decid să vorbesc mai pe șleau: Îmi pare rău că nu sunt cu tine. Papa a fost chemat la conferință și nu am vrut să-l las singur. Apoi mă opresc. Stefan nu mi-a reproșat niciodată relația cu tata, felul în care părea să fie mereu pe primul loc și faptul că avea să fie

permanent în centrul vieții noastre. Dar știe că Papa o are pe Celia aici, să aibă grijă de el. Încerc din nou: Papa a trebuit să vină direct la Paris și nu a vrut să mă întorc singură în Germania. Deşi explicația tot nu este satisfăcătoare, las stiloul din mână.

Mă ridic și iau pălăria tatei de pe scaun. Pierdut în gânduri, tinde să-și lase lucrurile unde pică. Îmi trec mâna peste borul de postav, prea mare ca să mai fie acum la modă. Cu dragoste, Lucy scrie pe broderia decolorată din interior. A fost un dar de la mama, uzat peste putință.

Din reflex, continui să fac ordine în cameră, așezând cărțile în teancuri pe la colțuri, strângând firimiturile rămase pe masă. În puținul timp de când ne aflăm aici am reușit să facem impresionant de multă dezordine. Avem câteva lucruri ca acasă: o mică vază cu gardenii pe pervaz, un pled peste canapea, toate mulțumită lui Tante Celia, care este mai gospodină decât voi fi eu vreodată.

În colț sunt aruncate cutiile în care au venit cadourile de Hanukkah de la unchiul Walter. Sărbătorile au trecut în liniște, cu Papa atât de cufundat în muncă, înaintea începerii oficiale a conferinței, încât nu prea a făcut pauză. Oricum nu ar fi avut rost să sărbătorim prea mult, având în vedere că la fiecare colț de stradă sunt oameni fără casă și răniți. Dar unchiul Walter, necunoscând subtilul context de aici, trimisese daruri: papuci și o pelerină pentru mine, cravate și veste noi pentru Papa. Trimisese și bani, mai mulți decât văzuserăm în ultimul timp, cu instrucțiuni speciale, ca să-mi dau la croit rochia de mireasă. Pusese și un rest de dantelă și o fotografie cu rochia mamei, ca să o reproducă croitorul.

Mi se pune un nod în gât când iau dantela în mână. Poartă un mesaj mut acest cadou: trebuie să mă supun așteptărilor, să fac cum mi se spune, ca întotdeauna. Această călătorie la Paris nu îmi permite să mă port aiurea, ci este o escală înainte să mă mărit cu Stefan.

Stefan m-a cerut de soție în prima duminică după ce a izbucnit războiul, când ne plimbam pe lângă lacul din spatele vilei.

– Dacă te măriți cu mine când mă întorc…

Am ezitat. Relația noastră amoroasă începuse de un an și ceva, iar tranziția de la prietenie fusese destul de bruscă, marcată de o scurtă discuție între el și Papa. Totuși, chiar dacă nu mă întâlneam cu altcineva și în pofida timpului petrecut împreună, nu mă gândisem la viitor. Însă războiul grăbise lucrurile și pusese întrebarea într-o lumină orbitoare.

– De ce să ne grăbim?

Făcuse ochii mari, uluit.

– Plec la război, Margot!

Pentru prima oară, am văzut atunci frica reală, ca o profeție.

– Știu. Dar se spune că nu va dura, se va termina în câteva săptămâni, în cel mai rău caz, o lună-două. Pe urmă te întorci și ne gândim cum facem. Nu a răspuns, ci s-a uitat drept la mine, rugător. Am înghițit în sec. Căsnicia părea ceva ce ține de adulți, te constrânge, este permanentă. Stefan nu-mi cerea multe, dar acum îmi cerea asta.

M-am gândit la balul la care fusesem cu el cu câteva luni în urmă. La început fusese penibil, majoritatea elevilor nu veniseră în perechi, iar băieții și fetele stăteau separat, cu spatele la perete și abia vorbeau între ei. Apoi, câțiva și-au făcut curaj să intre pe ringul de dans și, treptat, li s-au alăturat și ceilalți. Mă uitasem la Stefan cu speranță și, aparent încurajat, mi-a întins mâna. Dar, înainte să zică orice, Helmut, un băiat cu ceafa groasă, a venit la noi.

– Vrei să dansăm? m-a întrebat, atât de categoric, că nu părea o întrebare.

Am ridicat ochii neajutorată spre Stefan. Venisem cu el și voiam să dansez cu el, cel puțin pe prima melodie. Dar a ridicat din umeri, nevoind să se certe cu nimeni. Dacă Stefan nu era în stare să se apere la dans, cum avea să supraviețuiască războiului? Avea nevoie de făgăduiala căsătoriei ca să nu-și piardă curajul.

Venea războiul, mi-am spus. Cu toții trebuia să facem sacrificii.

– Ei bine, atunci… Căsnicia urma să fie încorporarea mea. Da, mi-ar plăcea să-ți fiu soție.

Ne-am întors acasă ca să dăm vestea cea mare.

– Sper că nu te superi că nu a avut timp să ceară permisiunea? l-am întrebat pe Papa. Având în vedere nebunia cu războiul.

– Mi-a cerut mai demult permisiunea, mi-a mărturisit Papa.

Așadar, Stefan pusese de mult la cale asta. Războiul fusese doar o scuză ca să grăbească lucrurile.

Pe hol se aude ușa camerei lui Papa, iar eu cobor cu picioarele pe pământ. Tante Celia are propriul apartament într-o casă din arondismentul 16, unde nu am fost, o născocire de ochii lumii și de dragul meu. Cândva, pe când nu aveam mai mult de doisprezece ani, am văzut-o ieșind din casa noastră din Berlin înaintea zorilor, cu capul plecat sub gluga pelerinei. Atunci m-am înfuriat. Cum îndrăznește să spurce memoria mamei mele? Dar el? Acum, că am mai crescut, nu-i reproșez tatei nevoia de companie și de afecțiune. Pare mult mai fericit în preajma ei decât era în Anglia, unde Celia nu putea obține viză ca să stea cu noi. Este simplă și neinteresantă, o umbră a frumoasei ei surori mai mari. Poate de-asta o place Papa, îi amintește cel mai bine de mama mea.

Ajung cu privirea la fotografia de pe policioară, făcută la Berlin, în grădina noastră, înainte să mă nasc eu, cu femeia înaltă și zveltă. Mama fusese actriță înainte să se mărite cu tata, și-a părăsit casa când avea șaisprezece ani și a jucat în lumea largă în aplauzele tuturor, contrar dorințelor familiei ei. Papa o văzuse jucând în Cum vă place la Amsterdam și fusese atât de atras de felul în care o interpretase pe Rosalind, încât îi trimisese flori în culise și o invitație la cină. Șase luni mai târziu erau căsătoriți și ea părăsea scena pentru totdeauna.

Mă uit atent la fotografia pe care Papa o ia cu el oriunde mergem și o scoate imediat cum ajungem. Ținuta ei, cu o mână în șold și cealaltă întinsă ușor cu palma în sus, este ademenitoare și totuși firească. Eu și mama avem aceeași piele albă și ochi migdalați, dar părul ei era mai neted, nu cârlionțat și

răvășit ca al meu. Au trecut zece ani și îmi mai amintesc doar vag de timpul petrecut cu ea. Pentru mine, este o umbră cu ochi triști și goi, o femeie care părea să nu stea locului sau să fie vreodată prezentă.

Mă întorc la scaun și cuprind cana în mâini, uitându-mă la un stol de grauri care își iau zborul de pe una dintre turlele catedralei, speriați de un zgomot pe care nu-l aud. Îmi vine Krysia în minte. Au trecut câteva săptămâni de când m-a urcat în taxi. Sperasem să vină sau să trimită vorbă și să mă invite din nou în cercul ei de prieteni. Este stranie nevoia mea de companie. Nu am avut niciodată prietene. Chiar și la școală, preferam să mă joc cu băieții, să mă bucur de sport acolo unde mi se permitea. Cu toate astea, entuziasmul din seara petrecută la bar cu Krysia îmi dădea speranța că o voi revedea.

Totuși, nu a luat legătura cu mine. O făcusem de râs cu superficialitatea mea? Acum câteva seri am fost la o gală la care m-am dus mai entuziasmată și l-am îndemnat pe Papa să se îmbrace repede. Dar orchestra de coarde a cântat valsuri, iar la pianul mut din colț nu era nimeni.

Neliniștită, termin ceaiul și mă îmbrac, după care îi las tatei un bilet, înainte să-mi iau pardesiul și mănușile și să ies din apartament. Pe stradă, mă opresc. Este ianuarie, gheața nu-mi permite să iau bicicleta, așa că merg pe jos spre râu. Cum mă apropii de vasta întindere de apă, neferită de clădiri, vântul bate puternic. Strâng pardesiul pe mine și traversez podul arcuit de la Concorde. Pe malul îndepărtat se întinde marele Quai d'Orsay. Cu toate că nu este nici șapte, mulțimile de demonstranți care protestează pentru cauzele lor sau care caută să fie ascultați au început să se adune în fața porților de fier înalte ale Ministerului de Externe, unde Wilson și alte puteri lucrează la recrearea lumii.

Merg mai departe, cu capul plecat în vânt. Dincolo de minister și departe de apă, străzile încep să se îngusteze. Mă opresc la colț și mă uit îngrijorată pe o stradă lăturalnică. Rue de Courty este o stradă pe care o evit de câteva luni. Centrul ei este ocupat de o clădire mare cu coloane, care sugerează că pe vremuri ținea de vreo administrație a guvernului. După ce am ajuns la Paris, am trecut o dată pe lângă ea și am rămas surprinsă de tinerii în scaune cu rotile, care stăteau pierduți pe gânduri la ferestre și păreau că joacă un rol într-o piesă de teatru, dar de fapt ar putea sări imediat din ele și merge pe

picioarele lor. Or mai pleca vreodată din spital? Dacă nu mai au familii la care să se întoarcă? Fugisem tulburată de pe stradă.

Acum mă simt din nou vinovată. Ar fi trebuit să mă întorc la Berlin și să-l scot pe Stefan din spital, să am eu grijă de el? Spitalele în sine pot fi la fel de periculoase ca războiul, personalul este redus, iar proviziile sunt minime chiar și la cele mai bune dintre ele. Gripa și tuberculoza fac ravagii. Dacă m-aș întoarce acum în Germania, poate aș reuși să-l scot.

Nu mai suport gerul, așa că mă duc la colț și opresc un taxi.

– La Montparnasse! îi spun șoferului și abia atunci îmi dau seama că încerc s-o găsesc pe Krysia. Rue Vavin, adaug, aducându-mi aminte una dintre intersecțiile mari.

Câteva minute mai târziu, plătesc șoferul și cobor pe trotuar. Bulevardul Montparnasse este liniștit la ora asta, barurile și cafenelele care par să nu doarmă niciodată se odihnesc acum. Mă uit prin vitrina cafenelei întunecate La Closerie des Lilas. Împing ușa și mă aștept să fie încuiat, dar nu este.

– Bonjour![14]

– Oui?[15]

Intru și ochii mi se ajustează la lumina slabă. Ignatz este la tejghea, singur în camera goală. Ultima oară când am fost aici era magic, dar la lumina dură a zilei, văd o încăpere murdară, gunoaie de seara trecută pe jos, atât de banală încât mă întreb dacă nu mi-am imaginat desfrâul acelei seri.

– Ah, fiica ambasadorului!

Are un ton batjocoritor. Îmi vine să subliniez că titlul i se potrivește mai bine Krysiei decât mie, dar mă abțin.

– Margot Rosenthal, îl corectez.

– Mademoiselle Rosenthal. Se înclină batjocoritor și aruncă zgomotos o mână de linguri într-un coș. Desigur. Cu ce vă pot ajuta?

Are vocea hârâită.

– Krysia… nu știu nimic de ea de câteva săptămâni și sunt îngrijorată.

– Nu am văzut-o. Este bolnavă. Gripă sau ceva așa.

Prin urmare, de-asta nu m-a contactat. Sunt ușurată și îngrijorată în același timp.

– E grav?

Ridică din umeri.

– Nu prea cred, altfel aș fi aflat. Are Marcin grijă de ea.

Nu prea mă liniștește răspunsul lui.

– Aș vrea să mă duc la ea, dacă sunteți bun să-mi spuneți unde locuiește.

Îmi țin respirația și mă aștept să protesteze, dar scoate o bucată de hârtie și scrie ceva pe ea.

– Nu-i departe. Dacă mergi pe Rue d'Assas, o găsești înainte să ajungi la bulevardul Saint-Germain. Vrea să împingă biletul spre mine, dar se oprește și mă lasă cu mâna suspendată în aer. De fapt, mă bucur că ai venit.

– Ah!

Ignatz iese de după tejghea.

– Oui. Ai avut multe lucruri interesante de spus în seara aia.

Este mai masiv decât îmi aminteam, ca un urs grizzly. Mă furnică spinarea. Încerc să-mi amintesc acea seară în care mi s-a dezlegat limba de la bere, prea dornică să spun ceva interesant și să mă dau bine pe lângă grup.

– Câtuși de puțin.

– Ba ai avut păreri pragmatice.

Mă înroșesc.

– Nu ar fi trebuit să spun nimic.

– Prostii. Înțelepciunea ta a contribuit la discuție. Dar m-a și făcut să cuget, contribuția ta poate fi utilă cauzei noastre.

– Mi-e teamă că nu prea înțeleg.

– După cum ai înțeles probabil atunci, ne cam interesează politica. Nu suntem doar un grup de scursuri de artiști și de hangii. Unii dintre noi, nu toți, doar unii, chiar acționăm ca să facem cunoscute crezurile noastre într-o lume justă. Îmi vine să întreb ce pot face ei. Să scrie despre libertate? Să facă propagandă? Crezi că oamenii ar trebui să aibă dreptul la autodeterminare, nu-i așa?

– Da.

Îmi amintesc însă conversația cu Papa despre puținele lucruri care se pot obține la conferință, de faptul că nu toți cei care cer autonomie o vor primi.

– Noi strângem informații, le transmitem la Moscova sau altora care ne pot ajuta să ne atingem scopurile. Dacă vrei, ne poți ajuta.

Ezit. Ce aș putea face?

– Informațiile pe care i le-ai dat Krysiei despre votul Serbiei au fost foarte utile. Dacă mai zice tatăl tău ceva…

Îl întrerup.

– Nu prea vorbește despre munca lui.

– Tatăl tău nu s-ar supăra, noi și el avem aceeași cauză. Aș zice chiar că el însuși ne-ar ajuta, dacă i-ar permite poziția.

Krysia fusese foarte încântată de munca tatei. Poate chiar au aceleași interese.

– Poate…

– Deci, dacă auzi ceva interesant despre ce urmează să facă Cei Patru Mari…

– O să-i spun Krysiei, închei, regretând imediat ce-mi ies cuvintele din gură.

– Ah! Nu aș împovăra-o, intervine repede. Este prinsă cu muzica ei. Mai bine îmi spui mie, personal.

Nu răspund, înșfac adresa și ies în stradă, așteptându-mă cumva să mă împiedice să plec. Piatra cubică crăpată mă cheamă în toate direcțiile. Oare Ignatz chiar crede că aș putea sau aș vrea să-l ajut?

Curând, mă opresc în fața casei indicate de Ignatz. Pășesc în față și mă uit la clădirea îngustă de patru etaje. Poarta de fier este năpădită de iederă, iar curtea mică duce spre o ușă curbată de lemn, sculptată și cu ciocănel de alamă în mijloc. Pe bilet scrie că Krysia stă la ultimul etaj, dar când mă uit în sus, obloanele sunt trase. Muzicienii, ca și pictorii, cred, muncesc până noaptea târziu și se feresc de indecența dimineții. Nu este nici ora zece și am venit neanunțată. Mă întorc, conștientă brusc de impulsivitatea cu care am venit. Ar fi trebuit să-l întreb pe Ignatz dacă Krysia are telefon sau poate să-i transmit un mesaj, dar mă uit în continuare la etaj și aș vrea cumva să ajung la ea.

– Bună, mă salută din spate o voce cunoscută. Mă întorc și o văd pe Krysia în mantia ei albastră. Contrar spuselor lui Ignatz, nu pare bolnavă.

Observ atunci rozariul pe care-l ține strâns în mâna dreaptă.

– Ai fost la biserică?

Încuviințează.

– La fosta parohie de la Saint-Séverin.

– Ești evlavioasă, mă minunez.

Cum se împacă credința ei cu viziunile politice comuniste? Mă ignoră.

– Intră!

Nu arată că ar fi mirată de vizita mea neașteptată, ci deschide ușa și se dă la o parte ca să intru. Holul este întunecat și precar, dar balustradele sunt ornamentate și reflectă o casă care a fost frumoasă pe vremuri. Geamurile deschise spre interior lasă aerul să intre cu o tentă de fum.

Urc după ea pe scara întortocheată și rămân în urmă cât timp descuie ușa. Nu zice nimic, se duce spre o chicinetă în colț și pune ceainicul pe foc. Are o singură cameră, cu ferestre înalte și înguste, care dau spre o curte pietruită. Spațiul este confortabil, cu perne mari, totul maro sau auriu, ca în India. În colțuri se află teancuri de cărți, iar pe pereți, tablouri în culori intense. Nu are masă și mă întreb unde mănâncă. O lumânare stinsă miroase a scorțișoară.

Stau la intrare cu mănușile în mână. Este destul de rău că am venit neanunțată, dar nu intenționez să stau prea mult. O clipă mai târziu vine cu două căni cu cafea la fereastră, pe pervazul tapisat.

– Ia loc, te rog!

Îmi scot paltonul.

– Ai un apartament încântător, remarc, în timp ce mă cațăr pe marginea divanului.

Dă din mână.

– Este un locșor bun. Stăm aici dinainte să înceapă războiul, când nu era cartierul la modă.

Oare apartamentul cum ar arăta? Îmi și imaginez o astfel de mansardă, cu multe ferestre și lumină, un cotlon în care să-mi beau ceaiul dimineața și să mă uit pe geam. Nu știu în ce oraș există apartamentul visurilor mele – în Berlin, aproape de tata sau undeva mai departe?

O pisică se strecoară pe mutește lângă scaun, înainte să sară și să se ghemuiască în poala ei. Mă mir, de când ne-am întors la Paris nu prea am

văzut animale de casă, nici pudeli sau micii terieri în lesă, care făceau mizerie în parcuri înainte de război. Vezi numai câini vagabonzi, normal, animale prea mari și râioase să fi avut stăpâni, care cotrobăie grăbite printre mormanele de gunoaie pe străzile mici. Dar în timpul războiului nici oamenii nu aveau ce mânca, darămite animalele, și era un act de milă să eutanasiezi animalul iubit, în loc să-l lași să moară de foame. Unele animale probabil că au fost mâncate.

De sub scândurile din podea se aude o melodie veselă, de nerecunoscut, de la un gramofon.

– Îmi cer scuze că am venit neinvitată, repet.

– Nici o problemă. Artiștii sunt mai retrași, dar în Polonia nu existau asemenea formalități. Oaspeții erau oricând bine-veniți, fără să anunțe în prealabil.

Mai relaxată, iau cana pe care mi-o oferă.

– Nu te-am mai văzut. Și am auzit că ești bolnavă.

Scutură din mână.

– Doar o răceală nesuferită. Exagerează lumea.

Dar are cearcăne, care sugerează altceva. Soarbe cafeaua, savurând-o. Cafeaua, ca multe altele, lipsea în timpul războiului și în schimb aveam nechezol, un biet substitut din nuci și semințe măcinate.

Mă moleșesc ușurată.

– M-am îngrijorat.

Amploarea vocii îmi dezvăluie neliniștea.

– E bine de știut că cineva ar observa, în cazul în care dispar de pe fața pământului.

Zâmbește ușor, puțin sarcastic. Pisica îmi sare în poală, torcând încet și afectuos.

– Nu prea îi plac oamenii, observă Krysia, pe un ton mulțumit.

Ne bem cafeaua în liniște. Absența și expresia ei obosită nu se leagă. Trag aer în piept și îmi iau inima în dinți.

– Krysia, voiam să te întreb despre tinerele din parc.

Clipește.

– De unde știi?

– Când ai plecat de la paradă, te-ai dus în parc.

– Și atunci m-ai urmărit? mă întrerupe brusc.

– Nu. Adică… eram curioasă unde te duci și de ce. Mă bâlbâi. Se pare că te-am urmărit.

– Și de ce, mă rog, ar trebui să-ți răspund?

Are dreptate. Am vorbit de două ori, am petrecut câteva ore împreună, nu este genul de prietenie intimă, care-mi permite să pun asemenea întrebări.

– Eram îngrijorată.

– Erai curioasă, mă corectează.

Eram și una, și alta, recunosc în sinea mea. Sigur că voiam să știu ce făcea, să-i înțeleg misterul. Totuși, simt o apropiere față de Krysia mai mult decât ar trebui să simt față de o femeie pe care abia am cunoscut-o.

– Am făcut un copil cu ceva timp în urmă, spune monoton. Îmi înăbuș șocul. Numai la asta nu mă așteptam. Aveam douăzeci și doi de ani când am rămas însărcinată. Cam de vârsta mea acum, deși nu-mi pot imagina experiența. Destul de mare cât să aleg singură. Tatăl – pe vremea aia nu-l cunoscusem pe Marcin – nu mai era de mult. Mă abțin să mă întind spre ea. Părinții mei

voiau să fac avort, ca să evităm scandalul care i-ar fi distrus, social vorbind. M-am programat, m-am și dus. Însă nu am putut s-o fac. Am născut. I se frânge glasul. Dar mi-era prea frică să încerc s-o cresc singură. Așa că am dat-o spre adopție.

O fată. Îmi amintesc de tinerele care patinau. Una era mai înaltă decât celelalte, cu părul șaten, cam ca al ei.

– Mă duc săptămânal în parc, ca s-o văd. Doar o dată pe săptămână. Dacă m-aș duce mai des, ar deveni suspicioasă.

– Ai vorbit vreodată cu ea?

Clatină din cap.

– Nu vreau să mă bag și să-i complic viața. Am încercat să fac cum am crezut mai bine, am dat-o când nu o puteam crește, am stat cu ochii pe ea ca s-o protejez. Cumva însă devine totul aberant. Adică a trebuit să renunț la ea, dar nu o pot abandona pur și simplu, nu? Și să-mi văd de viață ca și cum nu ar exista această parte din mine pe lume.

Pare pierdută, nu mai are încredere în ea, nu mai este puternică, ci ea însăși e un copil. Krysia este prinsă într-un soi de purgatoriu, incapabilă să-și părăsească fiica, dar neputând fi cu ea.

– Nu mai este copil. Poate dacă ai vorbi acum cu ea, i-ai putea explica.

– Unele uși nu trebuie deschise, spune ferm.

Îmi amintesc de fată, semăna cu ea, doar mai firavă, o fâșie subțire de mesteacăn pe lângă imaginea de stejar a ei.

– Pare bine îngrijită.

– Cei care au adoptat-o sunt oameni buni. Puțin mai materialiști și mai puțin cultivați decât aș fi vrut. Dar are timp mai târziu, poate să studieze un an la Sorbona.

Pare că face planuri de viitor din care va fi parte, cu toate că, evident, este imposibil.

– Poate, o alin. Habar nu am dacă are dreptate, dar asta are nevoie să audă. Poate vei avea copiii tăi. Alții, adaug, când dă să protesteze că fata este a ei.

– Era să mor la nașterea lui Emilie. Emilie. Nu știu dacă numele fetei i l-au dat părinții adoptivi sau este cel pe care-l folosește Krysia în mintea ei. Are șaptesprezece ani. Dar din ce-mi dau seama, nu și-a ales pretendentul, cred că din cauză că este încă la școală. În vocea ei simt mândrie, de parcă prin copilul înstrăinat își poate îndrepta greșelile tinereții.

– Nu am spus asta nimănui. O spune parcă rugându-mă să nu îi judec alegerile. Nu știu de ce îți spun ție.

Fiindcă te-am surprins, îmi vine să-i spun, însă ar fi putut minți, scorni o poveste despre fetele din parc. Nu, cumva are încredere instinctiv în mine. Dintotdeauna am fost așa, fac oamenii să vrea să-mi vorbească și să-mi împărtășească.

– Și părinții tăi?

– A fost o vreme când nu voiau să vorbească cu mine. Acum ne purtăm civilizat, de când am lăsat totul în urmă. Pune un accent ironic pe ultimele două cuvinte, ca și cum numai de trecut nu ține povestea. Săptămâna asta nu a apărut în parc. Am tras cu urechea și am aflat că a căzut la pat. Înțeleg atunci absența ei, cearcănele pe care nu le are de la boală, ci care i se trag de la grija pentru copilul ei. A fost cumplit. Am vrut să mă duc la ea la spital, dar, evident, nu am putut. Așa că m-am dus la biserică și m-am rugat constant să se însănătoșească. Nu, Krysia cea exagerat de libertină și comunistă nu era religioasă. Neajutorarea și disperarea față de un copil bolnav alături de care nu putea fi o puseseră pe Krysia în genunchi. A scăpat cu bine și se însănătoșește deja.

Și totuși Krysia s-a rugat.

– Pentru că nu te-am văzut o vreme, m-am gândit că poate am spus sau am făcut ceva care te-a jignit, schimb subiectul. Apoi mă opresc, dându-mi

seama ce nesigură par.

– Deloc. Mă bucur că ești aici. Îl am pe Marcin, desigur, dar am uitat ce plăcută poate fi compania altei femei.

Încuviințez.

– Și eu.

Nu mă simt în apele mele printre femei. Nu-mi plac bârfa și felul în care se privesc, de parcă ar fi mereu în competiție. Krysia este totuși diferită într-un fel. Îmi vine să-i povestesc ce mi-a cerut Ignatz, să-l ajut cu informații, dar el mi-a cerut să nu-i menționez conversația noastră, ca și cum ar considera-o prea vulnerabilă și slabă ca să fie de încredere. Nu vreau s-o necăjesc acum, când îi duce grija lui Emilie.

Ia niște andrele și un ghem de lângă ea. Își mișcă mâinile lent în toate, când cântă la pian, când tricotează, ca două păsări pe care le ține ocupate ca să nu își ia zborul.

– Și? Ai luat vreo hotărâre? mă întreabă brusc.

– Poftim?

– Când am vorbit ultima oară, încercai să-ți dai seama ce să faci.

Mă privește expectativ, de parcă ar trebui să-mi fi refăcut planul vieții în câteva săptămâni. De fapt, de ce trebuie s-o fac? Ca fată, nu se aștepta nimeni să fac sau să fiu ceva, pur și simplu existam, era o stare fericită, pe care mi-ar fi plăcut s-o mențin la nesfârșit. Adevărul este că discuția noastră și provocarea ei nu-mi dăduseră pace defel de la ultima întâlnire. Însă nu am alte răspunsuri. Așteptări au existat dintotdeauna: voi fi soția lui Stefan, mamă într-o bună zi, dacă îi mai permite starea. Îmi dau seama acum că toate lucrurile acelea presupuneau să fiu doar o anexă la viața celorlalți. Oare mi-ar fi suficient? Ai un real har al cuvintelor, adaugă atunci când nu răspund. Te-ai gândit să devii scriitoare?

Râd și-mi dau capul pe spate.

– Scriitoare? Ce să spun? Ai nevoie de mai mult decât cuvinte, ai nevoie de experiență de viață și eu nu prea am.

– Unde te duci după conferință?

Încearcă să pună o întrebare mai simplă.

– Înapoi la Berlin, cu Papa, cred.

Se uită la lucrul de mână și continuă să tricoteze.

– De ce? De ce să nu vezi puțin lumea cât mai poți?

– Dar logodnicul meu…

– Ah, da, l-ai menționat atunci, în trecere. Odată ce te întorci la el, urmează nunta, apoi copiii. Întotdeauna te va împiedica ceva. Nu ai decât prezentul. Du-te cât poți!

– O să mă întorc la Stefan după conferință, spun cu încăpățânare.

– Pari subjugată.

– Nu asta am vrut să spun.

Dar nu de tonul meu s-a legat, ci de faptul că mă întorc.

– Asta îți dorești?

Dau să spun că da, dar mă opresc. Este o minciună.

– Atunci de ce te duci?

– Pentru că este logodnicul meu. Și este rănit grav.

Aștept să întrebe cum a fost rănit, cât de grav.

– Îl iubești?

Nu prea știu ce este dragostea de fapt. Când aveam cincisprezece ani, Stefan și micul nostru cartier, parcul în care ne plimbam împreună și întâlnirile noastre liniștite la cinematograf erau singura lume pe care o cunoșteam. Stefan avea să se schimbe în război.

– Țin la el.

– Nu-i același lucru.

– Știu. Mă uit spre fereastră, la curtea de jos. Am cu totul alte sentimente acum.

– Ori poate ai aceleași sentimente, dar te-ai schimbat și nu-ți mai ajung acele sentimente.

Cuget la asta. O parte din mine a simțit dintotdeauna diferențele dintre noi. Îmi amintesc o discuție pe care am avut-o cu el despre mama mea. Găsisem un vechi program de teatru în care jucase în Maroc și i-l arătasem.

– Ce fascinant să călătorești prin lume! comentasem.

Dar Stefan s-a uitat inexpresiv la mine. Avea tot ce-și dorea acolo, în Berlin, pe mine și familia lui, așa că nu își dorea să plece.

– Sigur i-a fost îngrozitor de greu, ca să nu mai zic periculos, a răspuns el.

Am văzut asta și în ochii lui, în ziua în care a plecat în armată.

– O să ajungi în așa de multe locuri, l-am încurajat când stăteam pe peron și ne luam rămas-bun, încercând să par optimistă. Belgia, Olanda, poate chiar Franța.

Însă Stefan nu voise de la bun început să plece, pe când eu abia așteptam. Nu, eram diferiți și înainte de război, dar abia după câțiva ani la distanță mi-am dat seama. Acum deveneau mai clare, nu doar mulțumită timpului, ci și a felurilor în care mă schimbasem eu.

– Poate, îi răspund Krysiei. Eram foarte tineri și patru ani despărțiți pare o veșnicie. Uneori pare că este doar o idee, nu o persoană. Nu-mi place că

simt asta. Și are nevoie de mine.

– Nu poți începe o viață din obligație, insistă ea.

– Loialitatea contează.

Am vocea slabă și sună metalic.

– La fel și fericirea. Ai vrea să se căsătorească cineva cu tine din motivul ăsta?

– Nu, firește că nu. Doar că eu nu zac rănită într-un spital, fără nici o perspectivă. Mă enervez brusc. Abia o cunosc pe Krysia. De ce-mi pune asemenea întrebări? Ar trebui să plec. Mă ridic și îmi pun pardesiul. Mulțumesc pentru cafea!

Îmi doresc cumva să mă oprească, dar încuviințează și se ridică.

– Mulțumesc pentru vizită. Sper să ne vedem curând.

Este mai cald afară, soarele mai domolește frigul. Trotuarele sunt pline de pietoni, negustori și curieri care descarcă lăzi din camioane. În timp ce mă îndrept spre metrou, îmi dau ghes întrebările ei despre Stefan. Îi aud vocea, care-mi cere să văd lumea acum, cât mai pot. Obiecțiile îmi străbat creierul cu miile. Nu-l pot lăsa pe Papa. Nu pot călători singură.

Nu s-a schimbat nimic. Problemele mele par mai mari ca niciodată, dar în ciuda iritării de mai devreme, mi-a făcut bine să-i povestesc despre fricile mele legate de Stefan și despre o posibilă viață cu el, să verbalizez gândurile și sentimentele pe care abia îndrăznisem să le recunosc atâta timp. M-a ajutat și faptul că ea mi-a împărtășit povestea lui Emilie. Să aflu că cineva atât de puternic și cu siguranță de sine precum Krysia se luptă cu trecutul și cu justețea mă face într-un fel să mă simt mai puțin singură. Pare să se bucure de compania mea, deși poate sunt doar un substitut pentru fiica ei, pe care își dorește cu disperare s-o cunoască și nu poate. Îmi îndrept umerii și pornesc pe stradă cu pasul mai ușor, cum nu mi s-a întâmplat de dinainte de război.

Patruzeci de minute mai târziu, ajung în apartamentul de la hotel. Deschid ușa și mă opresc. Perdelele sunt trase și în cameră pătrunde doar lumina slabă a zilei. Tresar auzind un foșnet la birou. Papa stă aplecat peste masă în beznă, când ar fi trebuit să fie la minister.

– Papa?

Dau fuga speriată la el. Nu se clintește. Îi pun mâna pe umăr, temându-mă că i-a stat inima-n loc.

– Papa, te simți bine?

Se îndreaptă, însă pare ametit, parcă nu mă recunoaște. Are un ziar în față.

– A fost un atentat la viața lui Clemenceau.

Iau ziarul. Mi se taie respirația când mă uit la fotografia presupusului asasin. Băiatul cu ochi negri de la La Closerie des Lilas mă privește.

– Atacatorul avea informații de la conferință care nu erau publice, informații care l-au ajutat să acționeze. Papa își ia capul în mâini din nou. Și mi-e teamă că mie îmi vor pune asta în cârcă.

„Bună ziua“ (în limba franceză în original)

„Da“ (în limba franceză în original)

PARTEA A DOUA

Versailles, aprilie 1919

Capitolul 4

Mă uit pe geam la Hôtel des Réservoirs. Clădirea de șase etaje, cu fațada îngălbenită de timp și cu intrarea arcuită, se înalță în spatele sârmei ghimpate instalate în grabă, dând senzația de fortăreață sau de închisoare, în funcție de ce parte te afli. Oricum ar fi, zici că delegația germană urmează să stea în carantină, să învingă un virus de care nu își dorește nimeni să se molipsească. Florile roz de măr împodobesc hotelul de jur împrejur.

Drumul care duce la poarta păzită a hotelului este plin ochi de reporteri, fotografi, localnici și de cei care au aglomerat trenurile venite din oraș. Nu este nici o paradă oficială ca la sosirea lui Wilson, nici o fanfară militară, nici o procesiune care să anunțe venirea germanilor, doar hoarde de curioși, care așteaptă să îi vadă pe cei care vor fi trași la răspundere pentru calvarul lumii.

Mă întorc în cameră, unde Papa lucrează la birou, ignorând circul de peste drum. Apartamentul nostru de la Versailles nu se află într-un hotel, ci într-o casă înaltă care a fost transformată în apartamente pentru a găzdui delegații. Seamănă cu apartamentul pe care l-am avut în oraș, are două dormitoare și un spațiu comun. Totul, de la vrafurile de cărți ale tatei la fotografia mamei pe policioară, se află în același loc, ca la Paris. Călătorim parcă într-o bulă, mi-am zis când ne-am instalat, recreând în fiecare oraș un spațiu de locuit identic. Camerele sunt totuși mai mici aici și au o formă ciudată, salonul are formă de trapez, iar zidurile cu tapet decolorat se apleacă dinspre ferestre.

– Ar trebui să apară în curând, spun.

Papa nu răspunde. Nu voia să fie astăzi aici, de fapt, nu voia să fie deloc. Încercase să mă ademenească cu o excursie la Paris, dar am insistat să rămânem, în ciuda batjocurii cu care vorbea despre „circul ruşinii“. Nu stă şi el la geam, ci îşi face de lucru la birou. Cum să nu se uite?

Subiectul fusese deschis la un dineu, cu trei săptămâni în urmă, când anunțaseră că germanii fuseseră în sfârșit invitați la conferință.

– O să vă mutați la Versailles acum, să stați împreună cu delegația? îl întrebase cineva pe Papa.

Până atunci ne bucuraserăm de statutul neutru, neidentificați prea mult cu nici o tabără, inclusiv cea a învinșilor. Pe urmă însă a sosit o telegramă de la șeful delegației, prin care eram invitați să ne mutăm, și Papa nu a mai putut tergiversa. Astfel că am plecat din oraș și am venit în această mică suburbie mohorâtă, deși el încă face naveta aproape zilnic în Paris, la ministerul la care au loc lucrările conferinței.

Avem apartamentul peste drum și mai jos de hotel. Locul în sine, aproape de reședința germană, dar nu în interiorul ei, reflectă rolul delicat pe care îl joacă Papa. Nu au încredere în el pentru că este german. Delegația germană nu-l va accepta sigur, pentru că a luat parte la conferință. Suntem ca o insulă.

– Mă duc la piață, spun, nemaiputând sta între patru pereți și dornică să văd mai bine ce se petrece.

Spre deosebire de hotelul din Paris, nu există o bucătărie de unde să luăm mâncare, iar puținele restaurante rămase în sat sunt jalnice, așa că mie îmi revine misiunea de a procura ce ne trebuie.

Îmi țin respirația și aștept ca Papa să priceapă scuza mea. Cel mai probabil magazinele sunt închise. Nu o face. În ultimele luni, de la tentativa de asasinare a lui Clemenceau, a fost mai îngândurat ca oricând. Cu toate că prim-ministrul francez și-a revenit repede și povestea nu a mai apărut în ziare, plutește asupra noastră asemenea unui pumnal mut.

Era cât pe ce să-i spun în acea seară că fusese vina mea.

– Ce șoc! spusese el. Clemenceau n-are nimic, ba chiar glumea când îl duceau la spital după atentat. Dar ne trezește la realitate pe toți, pentru că și în vreme ce ne luptăm aici ca să ne croim drum spre o lume nouă, există unii care vor să ne împiedice. S-a încruntat.

– Ce-i? Mai este ceva?

– Câtuși de puțin.

– Nu-i nevoie să mă menajezi. Nu sunt copil.

A zâmbit.

– Nu, sigur că nu. Nu-mi place să te necăjesc și să-ți iau zâmbetul frumos de pe față nici măcar o clipă. Doar că este posibil să dau de bucluc din cauza asta. Cottin, presupusul asasin, era supărat din cauza opoziției franceze față de statul pan-slavic. Încercaserăm să fim discreți, ca să nu ne împiedice controversele din presă și să ducem sarcina la bun sfârșit. Tentativa de asasinat, momentul în care s-a întâmplat dau de bănuit că a fost o scurgere de informații legate de vot.

– Doar nu te bănuiește nimeni că ai fi avut vreun rol.

Papa, singurul german, ca să nu mai zic evreu, trimis la conferință, se temea că va fi țap ispășitor. I-am privit chipul, întrebându-mă dacă mă suspecta sau făcea chiar o aluzie. Nu și-ar fi imaginat totuși că l-aș fi trădat în asemenea fel.

– Apreciez furia ta în numele meu. O să fie bine.

Cu toate că acuzațiile nu au fost formulate pe față, avusese loc o distanțare tacită între Papa și o parte dintre consilieri, motiv pentru care plecarea la Versailles a fost aproape o ușurare.

Acum, când mă uit la el, mă simt din nou vinovată. Doar eu știu adevărul, căci remarca mea neglijentă a fost auzită la bar și pe baza acestei informații a acționat Cottin. Nu m-am priceput niciodată să țin secrete față de Papa și de câteva luni mă abțin să nu divulg totul, să-i caut iertarea, dar în momentul ăsta are destule pe cap și nu vreau să-i pun și mai mult sănătatea la încercare.

Pe stradă, aerul dimineții se încălzește. Simt izul rânced al duhorii din canale. Peste drum, palatul gigantic, cu fântânile și grădinile nesfârșite,

înghite cu totul sătucul de mai jos.

Merg pe lângă clădire, spre grădina pe care am plantat-o. Când am ajuns aici, peticul de țărână era năpădit de buruieni.

– Aș putea să mă ocup eu de el, am sugerat. Să-l trezesc puțin la viață.

– Ce idee bună! a spus Papa repede. Grădinăritul, făcut ca lumea, fără prea mare efort, este o pasiune acceptabilă pentru femei. Deși nu cred că vom sta suficient aici cât să vedem florile crescând.

– Vor rămâne altora, am răspuns încăpățânată.

Plantasem flori, lalele și alte plante perene care speram să înflorească peste ani, când nu vom mai fi noi, ca să las ceva frumos în urmă. Văd că una dintre plante a căzut. Bag mâinile în țărână și mă bucur de căldura ei, după care mă ridic prea repede și îmi murdăresc rochia cu mâinile.

Pornesc pe strada pietruită, în direcția opusă mulțimii de la hotel, în caz că se uită Papa pe geam. Mă îndrept spre piață, trecând pe lângă parcul de la capătul străzii. Am ajuns să cunosc ritmul tăcut al acestei zone de când stau aici: bătrâna care stă la colț cu pudelul, ca și cum așteaptă un autobuz care nu mai vine, cei doi bărbați care apar în fiecare dimineață la șapte, își toarnă pe furiș șnaps în cafea și stau tăcuți douăzeci de minute, înainte să se ridice și să plece în direcții opuse. Să fie frați, veri, prieteni? Asta le este rutina dintotdeauna sau a fost întreruptă în timpul războiului?

Uitându-mă pe alee în parc, îmi amintesc de Krysia. Nu am mai văzut-o de când am venit. Versailles este la cel puțin douăzeci și cinci de kilometri de Paris, prea departe pentru un drum neplănuit în oraș.

Nu ajung la piață, unde majoritatea tarabelor sunt într-adevăr închise, ci o iau spre hotel prin spate. Se aud voci. Câteva clipe mai târziu, apar trei autobuze pe drum, niște autocare vechi care scot fum și fac atâta zgomot, încât mă întreb dacă mai apucă să parcurgă ultimii zece metri. În fața autobuzelor merge un camion care se oprește brusc și din care sunt aruncate mai multe cutii în curtea hotelului, cu tot atâta grijă cu care se aruncă gunoiul.

Mă uit mai bine și văd că sunt bagaje, valize frumoase pe vremuri, acum prăfuite și murdare.

Ușile autobuzului se deschid și din el coboară delegația germană. Sunt bătrâni birocrați, cocoșați, slabi și grași, chei și bărboși, deloc diferiți de ceilalți delegați străini dacă nu ar avea umerii lăsați și privirea în pământ. Se târăsc să-și ia singuri bagajele, să le găsească și să și le care fiecare pe al său.

Un băiat face o glumă răutăcioasă. Mă aștept să înceapă și restul. În schimb, mulțimea tace, sfredelindu-i pe germani cu ură pură. Mai bine îi insultau. De-asta stă Papa la birou și nu suportă să se uite. Asta nu este pace, nici măcar armistițiu, ci mai degrabă cel mai fragil acord de pace care nu prea reușește să mascheze ura războiului ce bolborosește la suprafață.

În urma tuturor, mai coboară un bărbat din autobuz. Se vede că este mai tânăr, chiar și în pardesiul militar și cu șapcă. Zicea Papa ceva de un militar. Prima impresie este că seamănă cu un uliu. Ochii albaștri ca de oțel scrutează mulțimea. Îmi amintesc de soldații pe care i-am văzut de multe ori pe străzile Parisului. Și fără uniformă observ anxietatea, caută parcă un cotlon în care să se ascundă, ca și cum urmează să îi sară în față grenade și iperită.

Pornește cu umerii drepți și-mi pare că pe măsură ce merge se face loc în fața lui. Apoi saltă ușor capul și ajunge cu privirea spre mine. Pot să jur că, deși mă aflu printre sute de oameni, la mine se uită.

Mi se taie respirația. Fac un pas în spate și îmi pică fularul. Dintr-odată, germanul iese din grupul lui. Vine spre mulțimea care se dă la o parte. Se apleacă, ridică fularul și mi-l întinde.

Mă fac mică. Are ceva care mă sperie, milităresc și înfiorător. Și Stefan este soldat, îmi amintesc, dar este altceva. Stefan este un om obișnuit, ajuns la război din întâmplare. Acest bărbat este un ofițer, soldat de meserie. Cobor privirea, brusc conștientă de noroiul de pe mâneca bluzei mele simple.

Cei din jur se uită acuzator, de parcă acceptarea acestui act de bunătate mă face cumva complice. Ridic capul, dar soldatul nu se uită în ochii mei. Să-i

mulțumesc în germană sau în franceză? Iau fularul, dar până să spun ceva, bărbatul s-a și întors la grupul lui și s-a făcut nevăzut.

Aud petrecerea înainte s-o văd, căci râsetele inundă străzile din Neuilly-sur-Seine. Cotim și în mijlocul drumului zărim o casă, asemenea unui semnal luminos. Nu este cea mai mare de pe strada acestui prosper cartier parizian, dar pare să fie cea mai grandioasă, cu ghivece din care se revarsă flori și panglici uriașe de mătase la balcoane, de parcă Ziua Armistițiului a fost săptămâna trecută și nu cu câteva luni în urmă.

Mă opresc în mijlocul străzii și mă acopăr mai bine cu șalul subțire ca să mă apăr de răcoarea nopții, care este plăcută, dar încă suficient de tăioasă cât să-mi amintească de faptul că nu este vară. În mod normal nu aș fi avut chef de un asemenea eveniment, dar după ce am stat cu săptămânile în plicticosul Versailles, parcă mă bucur de aglomerația de la oraș, chiar și cu Tante Celia gazdă. La Versailles nu are loc, fiindcă nu are un statut oficial, așa că a rămas la Paris. Papa îi duce dorul, se vede după atitudinea mai liniștită și scuzele pe care le găsește să rămână în oraș după dineuri.

Celia îmi atinge cotul în timp ce urcăm.

– Ai auzit de Elsa Maxewell, n'est-ce pas?[16] Nu face diferența între germană și franceză și sare de la una la alta.

– Sigur că da.

Răspund în germană, fără să mă obosesc să cobor tonul. Doar n-o să prostim pe nimeni să creadă că suntem altceva decât suntem. Elsa Maxwell este omniprezentă. Reporter, în cel mai blând sens al cuvântului, este de fapt una dintre cele mai proeminente femei, a cărei faimă se trage din găzduirea acestor serate. Dădea petreceri la Londra în timpul războiului. Omit să menționez că nu am fost la nici una.

Înăuntru este cald ca în august, prea multe trupuri lipite între ele care încearcă să se îndrepte în toate direcțiile. Petrecerea a început de câteva ore, iar atmosfera festivă este ca un tren pe care l-am pierdut. Extrem de diferită de recepțiile pretențioase la care mersesem cu Papa, aici nu sunt constrângeri. Bărbații și-au dat drumul la cravată, ba unii chiar și le-au scos

de tot. Femeile și-au azvârlit pantofii din picioare și cele care nu au părul tuns l-au eliberat din agrafe. Femeile aflate la Paris vin din tot soiul de locuri, ca să fie scriitoare, amfitrioane și jurnaliste al căror spirit liber provoca în mod sigur consternare nevestelor abandonate acasă. Aveau rochii după ultima modă, cu modele orientale, pânzeturi de vară fără corvoada corsetului. Mă simt de prost gust în rochia mea roz, cuminte, dar nu la fel ca Celia, cu gulerul ei înalt și cu crinolină, care iese în evidență ca un păun sau un măscărici dintr-o piesă elisabetană.

Se umple ringul de dans improvizat în centrul încăperii și oamenii se mișcă straniu pe muzica pe jazz veselă ce răsună dintr-un gramofon. Două femei dansează lipite una de alta, ca și cum una dintre ele ar fi bărbat. Un parfum ciudat, puternic ca de flori arse se îmbină cu mirosul ușor de transpirație din aer. Femeile par disperate să se distreze. Nu-i vorba doar de a o lua de la capăt și de a uita durerea unei lumi care se chinuie să trăiască din nou. Șansa la o viață normală, cu un soț și copii, le-a fost refuzată multora din generația de pretendenți plecați pe front. Bărbații rămași erau ciudățeniile, cei care scăpaseră de armată din cauza unor infirmități și cei precum Stefan, care s-au întors răniți.

– Câtă destrăbălare! remarcă Celia în franceză. Nu mai știe nimeni cine este, a dispărut diferența între bărbați și femei din cauza femeilor care au început să lucreze.

– Chiar crezi că ăsta este motivul? Sunt uluită. Sunt atât de multe alte motive. Dar disperarea în urma războiului, ca să nu mai zicem de afluența de soldați care acum au prea mult timp liber, departe fiind de casă?

Celia pufnește neconvinsă.

– Ce priveliște, nu? remarcă o femeie în dorul lelii. Încuviințez și ajung cu privirea pe ringul de dans, unde două femei se îmbrățișează, aproape se sărută. A fi aici, în Paris, departe de așteptările familiale și sociale de acasă, pare să-ți dea permisiunea să te porți astfel. Sunt și austrieci la petrecere, de parcă am fi prieteni, adaugă.

Fac un pas în spate, nervoasă. Femeia nu se referise deloc la comportamentul străinilor, ci era inflamată de prezența noastră, dușmanii tratați ca egali.

– Haide!

O urmez pe Celia în camera aglomerată. Dispare în mulțime și după ce mă tot uit peste marea de capete, renunț să mă mai țin după ea și, în schimb, mă duc spre una dintre ferestrele deschise. Aerul rece și proaspăt este bine-venit după atâta fum și parfum.

Lângă casă, pe alee, o femeie în haine de lucru zdrențuite răscolește în gunoi. Cu toate că sunt din ce în ce mai mulți oameni fără casă în Paris, mă surprinde această femeie de vârsta mea, care caută să mănânce din gunoi. Ce părere o avea despre noi, cum ne distrăm și facem zgomot la petreceri? Îmi imaginez că soțul i-a murit pe front și copiii flămânzesc acasă. Mă simte și ridică privirea cu ochii mari de teamă să nu îi reproșez ce face sau să n-o pârăsc. Disperată, bag mâna în poșetă și arunc niște monede pe geam, rușinată de asprimea gestului, precum și de ajutorul meu nepotrivit.

Celia a apărut din nou lângă mine, de data asta cu gazda, o femeie voluptuoasă și tunsă scurt, cu părul șaten și un zâmbet larg. O recunosc din secțiunea socială a ziarelor.

– Elsa, o ții minte pe…

Îmi țin respirația, așteptând ca femeia să nege că ne-am cunoscut la Londra.

Însă Elsa Maxwell, obișnuită să umble în cercuri largi și să recunoască oameni mai rar decât este ea recunoscută, mă strânge în brațe.

– Draga mea! Celia se uită la noi cu ochii mari. Elsa îmi dă drumul. Îmi cer scuze, trebuie să chem pe toată lumea la joc.

– Joc? A plecat deja, lăsând o dâră de parfum Chanel în urmă.

O clipă mai târziu sună un clopoțel și Elsa apare deasupra scării late din mijlocul foaierului, cu o atitudine diferită de ceea ce sugerează simpla ei apariție. Zarva din cameră încetează pe loc, dar tot este destulă gălăgie cât să nu aud bine. Face un anunț și ridică niște hârtii. Mulțimea șoptește entuziasmată. Apoi, cu un gest bombastic, aruncă hârtiile în aer ca pe niște confeti.

Mă întorc nedumerită spre Tante Celia.

– Vânătoare de comori, exclamă încântată, străduindu-se să prindă o bucată. Cauți comori, îmi explică, pronunțând fiecare silabă cu mare importanță.

Citește hârtia și mi-o dă. Este un soi de listă bizară de cumpărături: o pereche de ochelari de operă, costumul de baie al unui bărbat. Unele articole sunt exprimate prin ghicitori.

– Nu înțeleg. De unde să cumpărăm lucrurile astea cu magazinele închise?

Chicotește cu superioritate, fixând ușa cu privirea.

– Nu le cumpărăm, ci le găsim, răspunde veselă ca un copil.

– Chiar trebuie să alergăm pe străzi și să vânăm pe întuneric?

– Nu…

Dau să găsesc o scuză, înainte să ies după ea. Dar Celia a format deja un grup cu doi suedezi și pornesc împreună printre arborii din Bois de Boulogne.

Când pornesc și eu prin parcul mare, îmi sucesc glezna. Doare, dar trece repede. Celia se întoarce nerăbdătoare. Mi s-a prins tocul în piatra cubică și s-a crăpat, iar pentru că simt că este momentul să profit, trag intenționat de el până-l rup.

– S-a rupt, mă lamentez, încercând să par dezamăgită. Du-te tu!

Celia ezită.

– Dacă ești sigură că te descurci…

Nu așteaptă răspunsul, ci se duce după suedezii care au dispărut deja în noapte, dornici să găsească un ziar vechi de o lună. După ce se face nevăzută, suspin. Nu-i reproșez entuziasmul, când are parte de atât de puține lucruri. Nu m-ar fi lăsat singură dacă aveam cu adevărat o problemă.

Mă întorc șchiopătând spre casă. Petrecerea s-a răsuflat, salonul este gol, cu excepția câtorva bărbați care fac gălăgie în camera de fumat și a unui cuplu care se sărută cu nerușinare pe o canapea. Dau de majordom și îl rog să-mi cheme un taxi.

Se face miezul nopții când ajung la Versailles. Plătesc și cobor, după care mă uit peste drum, spre Hôtel des Réservoirs, unde luminile încă ard la parter, deși este târziu în noapte. Curioasă, pornesc pe stradă. În bibliotecă lucrează un tânăr, cu capul plecat, scăldat în lumina galbenă. Este ofițerul din marina germană, cel care mi-a dat fularul. Mă uit fascinată la el. Pare să aibă în jur de treizeci de ani. Saltă capul și-mi surprinde privirea, fixându-mă un pic mai mult decât o făcuse prima oară. Ce nepoliticoasă sunt! L-am deranjat. Însă tocmai atunci se deschide ușa hotelului și îl văd conturat în lumină.

– Pot să vă ajut cu ceva, mademoiselle[17]? Nu suntem la grădina zoologică.

Mă înroșesc și îmi vine s-o iau la fugă.

– Nu, sigur că nu. Ies din umbră atunci.

– Fraulein[18], de fapt. Mă grăbesc să mă identific drept cetățean german când nu mă aud alții, ca și cum cetățenia mi-ar scuza indiscreția. Îmi mut stânjenită greutatea pe piciorul drept. Adică, Margot. Margot Rosenthal.

– Fiica profesorului? Încuviințez. Eu sunt Georg Richwalder. Atașat militar al delegației.

– Îmi pare rău dacă te-am deranjat. Mi-am rupt tocul și mă odihneam puțin.

Ridic pantoful ca dovadă și fac un pas pe poartă. Coboară treptele spre mine. Este mai înalt decât credeam și îmi lungesc gâtul ca să-l privesc în ochi și nu în piept cât vorbim.

– Îmi dai voie?

Îi dau pantoful.

– Cred că pot să-l repar.

Îl privesc cu scepticism.

– Pe mare te deprinzi cu tot soiul de lucruri. Vrei să intri la un ceai cât încerc?

Mă codesc. Biblioteca din spate pare călduroasă și primitoare, liniștea și solitudinea, un contrast bine-venit față de petrecerea Maxwell. Dar nu s-ar cuveni.

– Nu, mulțumesc. Plec.

– Stai puțin, îmi spune ferm, ca un bărbat obișnuit să dea ordine. Mă cutremur auzindu-i tonul imperativ. Aduc uneltele și ceaiul afară.

Mă așez pe trepte. Câteva minute mai târziu, iese cu două căni cu ceai și o trusă mică.

– Îmi pare rău că te-am deranjat, spun.

– Câtuși de puțin. Zâmbește și în acea clipă nu mai pare soldatul înfiorător pe care l-am zărit la sosirea delegației. Este vulnerabil. Am mers mult cu trenul, îmi prinde bine aerul curat. Drumul a fost îngrozitor de lung. Într-un loc, am stat optsprezece ore dintr-un motiv cunoscut doar francezilor.

Poartă aceeași uniformă bleumarin, cu haina și gulerul cămășii desfăcute. Îmi plimb mâna pe treapta din piatră dură și aspră.

– Și hotelul… este chiar îngrozitor?

– Nu-i așa rău, zău! Sunt sigur că pe vremuri era grandios, dar am petrecut patru ani pe mare, așa că nu sunt capabil să judec confortul.

– Ai fost în marină, nu?

– Pe SMS König, mândria flotei de război a Maiestății Sale. Orgoliul din glasul lui îmi amintește de zilele care au precedat războiul și de paradele de pe Unter den Linden, unde fetele le dădeau sendvișuri și dulciuri noilor recruți care se îndreptau spre gară. Și ca ofițer superior, aveam camera cât un dulap. Avem așternuturi destul de curate și apă bună și nu mă trezesc în

foc de mitralieră în fiecare dimineață. Zâmbește. Este paradisul. Iar biblioteca este minunată. O să-mi placă să lucrez aici noaptea, când se retrage delegația. Sunt mai în vârstă și nu avem prea multe în comun, dar ăsta nu este un eveniment social.

– Și familia ta? Nu se supără că i-ai lăsat acasă? Sunt mai indiscretă decât voiam. Vreau doar să spun că i-am auzit pe unii plângându-se că ai lor nu s-au putut bucura de Paris.

– Nu. Mi-o imaginez pe Frau[19] Richwalder, elegantă și coafată frumos, având grijă de casă în Germania. Adică nu am pe nimeni. Nu sunt căsătorit. Nu prea am cu ce să mă distrez pe-aici.

– Nu prea.

Delegația germană a fost nevoită să stea doar la hotel, cu excepția ședințelor autorizate și a unei singure excursii.

– Poftim! Îmi dă pantoful reparat.

– Zici că-i nou. Danke[20].

Se uită la mine, parcă pierdut pe gânduri. Cu rochia murdară mai devreme, cu pantoful rupt acum, sigur mă crede neglijentă.

– Nu ți-e frig? Scutur din cap încăpățânată. Nu ai cea mai potrivită haină.

– Asta-i moda.

Încerc să-mi maschez sarcasmul.

– Ei bine, aici nu te vede nimeni.

Își scoate haina și mi-o pune peste umeri, cu un gest ciudat, prea familiar. Din guler îmi vine un iz de săpun și de lână.

– Nu o să-ți fie ție frig?

– Sunt un fel de urs polar. Din cauza nopților din Marea Nordului.

Mă uit la forma umărului lui, neagră pe fereastra luminată.

– Papa zicea că duminică este programată o excursie pe câmpul de luptă. Te duci?

– Nu, dacă o pot evita. Am petrecut patru ani pe câte un câmp de luptă. Sigur că aș vrea să le văd și să-mi ofer omagiile, dar singur, nu de la fereastra unei mașini. Am venit aici la muncă, nu să vizitez împrejurimile.

– Așadar, nu te duci nici la ședința plenară de la Paris?

Clatină din cap.

– Nu am fost invitați. Ce ciudat, să fii chemat de la asemenea distanță și sechestrat în hotel, exclus tocmai de la întâlnirile pentru care ai fost invitat. Apoi zâmbește forțat. Nu contează. Mai bine, pentru că am mai mult timp pentru muncă, în loc să particip toată ziua la procedurile alea.

– Așa este. La ce lucrezi?

Face ochii mari și mă întreb dacă l-a deranjat întrebarea.

– Nimic interesant, se scuză. Nu s-a supărat, doar se miră că mă interesează. Sunt ofițerul militar al delegației și studiez planurile și propunerile privind tratatul, ca să înțelegem ce recomandă experții francezi și britanici pentru a formula o contrapropunere. Se va naște o lume nouă, în care națiunile să coexiste și să formeze alianțe puternice, ca să ne asigurăm că nu va mai avea loc nicicând o asemenea catastrofă a omenirii. Își îndreaptă umerii. Pot juca un rol în povestea asta, așa cred, ajutând marina să-și găsească locul. O să dureze. Nu părțile tehnice, îmi sunt familiare conceptele inginerești de pe navă. Limbile străine nu sunt punctul meu forte și delegația nu poate plăti traducători din afara sesiunilor.

– Te pot ajuta eu, izbucnesc pe nepusă masă. Vorbesc destul de bine și franceză și engleză. Nu am pregătire tehnică, dar cu ajutorul dicționarului, mă descurc.

Se uită cu îndoială la mine.

– Este înfiorător de plictisitor, sunt foarte multe rapoarte inginerești.

– Am făcut matematică și fizică în gimnaziu, răspund. Îi cam pică fața și buzele i se văd și mai pline. Știu că nu sunt materii tipice pentru fete, adaug, mai elocventă ca de obicei. Acasă, fetele învață artele clasice, precum muzica și literatura la liceu. Dar eu am gravitat natural spre științe și Papa a lăsat curiozitatea să îmi ghideze studiile.

– Nu avem cu ce te plăti.

– Nu-i nimic.

Tușește ușor.

– Atunci de ce ai face-o?

– Ca să am ce face. Caut cuvintele potrivite din conversația cu Krysia. Ceva semnificativ. Real. Pentru că stau aici, în buricul lumii care ia naștere, și mă duc la dineuri și la vânătoare de comori, adaug încet.

– Bine, cedează. Mă deranjează puțin. Eu încerc să-l ajut, dar sună de parcă el îmi face mie o favoare. Astă-seară este târziu, dar dacă vrei să vii mâine-seară la opt, putem lucra după ce se retrage delegația. Sigur, ai nevoie de permis, dar nu poate fi greu de obținut cu acreditarea tatălui tău.

– Deci ne-am înțeles.

– Ja[21]. Dacă… este de acord tatăl tău, adaugă.

Mă zbârlesc și dau să spun că sunt adult și că fac ce vreau, dar îmi dau seama din tonul lui că nu stăm la discuții pe tema asta și că nu vrea să supere un alt membru al delegației.

– Sunt sigură că nu-i nici o problemă. Ne vedem mâine. Mă ridic și îi dau haina. Mulțumesc pentru pantof și pentru ceai.

Se ridică. Aștept să se ofere să mă conducă acasă, dar nu o face. Acasă, Papa stă aplecat peste niște documente în birou și citește atât de preocupat, încât nu mă aude când intru. Fumul se ridică din pipă. Mă vede și se încruntă.

– S-a întâmplat ceva? Parcă erai cu Celia.

– Da, dar m-am întors. Lucrezi?

Scutură din cap.

– Compun o telegramă pentru unchiul Walter.

Uneori mă tem că Papa îi raportează prea mult cumnatului lui, de parcă i-ar fi superior, dar unchiul Walter este doar curios, ca un copil care nu are voie la masa adulților, tânjind după fiecare detaliu, și vrea să știe cum se descurcă germanii. Dintotdeauna s-a crezut un gânditor politic. Bănuiesc că în realitate este doar un excelent clarvăzător și râvnește la detalii pentru asta.

– Papa…, spun timid.

– Ja, liebchen[22]!

Ridică ochii și zâmbește. Tata, profesorul distrat, poate fi cu ușurință acuzat că își trăiește cei mai frumoși ani pierdut în negura tumultuoasă a gândurilor, însă întotdeauna își dă seama când vorbesc serios și am nevoie să-mi dea atenție. Doar că nu asta îmi doresc când sper să îl anunț într-o doară, înainte să se poată concentra.

– Mi s-a oferit ocazia să muncesc puțin. Ridică din sprâncene. Căpitanul Richwalder din delegație, îl știi?

– Tânărul ofițer. Ne-am văzut mai devreme.

– Are nevoie de cineva să-l ajute cu traducerile. Te rog, Papa, sunt foarte plictisită. Nu-i spun că trebuie să muncesc seara sau la biblioteca hotelului. Vreau doar să fiu utilă.

Își masează bărbia.

– Nu văd nici un rău în asta. Îți va prinde bine la competențele lingvistice.

Se întoarce la documentele lui.

A terminat cu mine, mă duc în camera mea. Peste drum, terenul imens al palatului, cu arbori și fântâni, este învăluit în întuneric. Îmi lipesc capul de geam și-mi lungesc gâtul să mă uit la hotel. Încă este aprinsă lumina în bibliotecă la parter și mi-l imaginez pe căpitanul Richwalder aplecat peste documentele lui. Mă întreb cum va fi munca, dacă sunt suficiente cunoștințele mele lingvistice. Îmi amintesc privirea lui impunătoare și mă cutremur. Apoi, sting lumina și mă bag în pat, anticipând cu entuziasm și ceva groază ziua ce are să vină.

„Nu-i așa?“ (în limba franceză în original)

„Domnișoară“ (în limba franceză în original)

„Domnișoară“ (în limba germană în original)

„Doamna“ (în limba germană în original)

„Mulțumesc“ (în limba germană în original)

„Da“ (în limba germană în original)

„Da, draga mea“ (în limba germană în original)

Capitolul 5

În curând se face ora opt și mă apropii de hotel, unde veiozele sunt aprinse în spatele draperiilor. Bat și câteva secunde mai târziu se deschide ușa. Căpitanul Richwalder nu poartă jachetă în seara asta, doar o cămașă scrobită și părul scurt, încă ud după duș.

– Mulțumesc pentru promptitudine, spune, de parcă nu se aștepta ca oamenii să fie punctuali.

De fapt, mă învârtisem vreo douăzeci de minute prin apartament ca să nu ajung prea devreme și mă uitasem în oglindă mai atent decât o fac de obicei, ca să mă asigur că par destoinică. Port haine simple, o bluză crem scrobită, cu guler brodat, și o fustă de o nuanță bleumarin, deja demodată.

Observându-i atitudinea oficială, mă neliniștesc brusc. Dacă este dificil și rău și nu pot lucra cu el? Chiar dacă m-am oferit s-o fac și nu sunt plătită, Papa se așteaptă să-mi onorez angajamentul făcut și să-mi fac treaba.

Căpitanul Richwalder mă conduce prin holul hotelului, care este mai frumos decât m-aș fi așteptat, având în vedere cât de fad este exteriorul. Perdelele maro sunt foarte puțin decolorate și candelabrul este la fel de complex precum cel de la hotelul nostru din Paris. Deschide ușa biroului.

– Te rog să te simți ca acasă. Vin imediat.

Închide ușa după el. Îmi scot haina. Încăperea este modestă ca dimensiune, nu mai mare decât salonul nostru, dar plăcută, cu scaune tapițate, foarte moi și rafturi doldora de cărți, până la tavan. În aer se simte izul jilav și stătut care pune stăpânire pe tot orașul.

Căpitanul Richwalder revine numaidecât cu două căni cu ceai, pe care le așază pe măsuță.

– Este puțin mai cald acum. La vreme mă refer.

Tentativa lui de a face conversație este stângace, nu-i stă în fire.

– Într-adevăr. Îmi netezesc părul, pe care l-am strâns într-un coc lejer, la baza gâtului. Apoi încerc să fiu directă. Și ce ai nevoie să fac?

Se relaxează odată ce primește permisiunea de a discuta despre muncă și îmi face semn să-l urmez la biroul din colț, unde îmi ține scaunul să mă așez.

– Există mai multe chestiuni militare legate de tratatul de pace, care urmează să fie propuse, și, nu-i de mirare, mi s-a cerut să lucrez la cele care țin de marină. Marina Imperială este una dintre cele mai distinse din lume, adaugă cu fală. Sau era, mă gândesc fără să vreau. Și cred că forțele navale au rolul de a menține pacea în noua ordine mondială.

Este prima dată când aud ideea asta.

– Crezi că la asta se gândesc Aliații?

– Sigur la un soi de parteneriat. Nu uita ce a spus Wilson la încetarea focului, pace fără vină. E adevărat că în eforturile disperate de a opri războiul, Wilson se grăbise cu promisiunile, însă de când suntem în Paris, retorica este mult mai incisivă. Cred, așadar, că un asemenea aranjament este posibil, dar trebuie să militățm pentru asta. Este mai animat și gesticulează larg și ilustrativ. Avem foarte multă corespondență despre rolul pe care l-ar putea juca flotele navale, conceput înainte și în timpul războiului. Dacă îl sintetizăm, o să clarificăm intențiile Celor Patru și vom putea elabora o propunere, dar trebuie să ne mișcăm repede.

Încuviințez. Celelalte națiuni se întâlnesc de aproape șase luni și au invitat delegația germană în ultimul moment. Are sens ce zice căpitanul Richwalder, dar șansele de a contribui esențial și de a schimba lucrurile sunt slabe.

– Sigur, aș fi început mai devreme, dar mi s-a dat acces la materiale cu câteva zile înainte să plec din Berlin, adaugă.

– Desigur.

– Am selectat documentele care trebuie neapărat traduse.

Întinde documentele în fața mea pe masă. M-aș fi așteptat să aibă mâinile groase și aspre, de soldat. Are mai degrabă degete de artist, nu de războinic, lungi, cu unghii delicate.

Se retrage la unul dintre scaunele de la măsuța încărcată cu vrafuri de documente și eu mă apuc de prima traducere. Este un raport asupra structurii vaselor mici de flotă și, deși consult dicționarul pe care l-am adus o dată sau de două ori ca să verific cuvântul exact, nu mi se pare prea greu. Curând traduc cursiv. Să lucrez cu căpitanul Richwalder este ca și cum aș lucra cu Papa în birou.

După ce termin prima pagină, ridic privirea și mă uit la el cu coada ochiului. Este impunător ca atunci când a sosit la ceremonie, cu trăsături puternice, ca de granit. Dar, de aproape, mai observ unele detalii: gene lungi, imposibil de lungi pentru un bărbat, buza de jos mai plină decât cea superioară și pe obraji i-au crescut țepi de o zi. Ridică ochii pe neașteptate.

– Ai nevoie de ceva?

– Nu. Mă încing toată în timp ce mă străduiesc să găsesc o scuză că mă holbez. Mă întrebam ce se mai întâmplă la Berlin.

– Nu ai mai fost?

– De când a început războiul, nu. Am fost în Anglia.

– Anglia?

– Da, Papa a avut un post de profesor.

Par încurcată. Pe vremea aceea, fuseserăm prea grăbiți ca să mai pun întrebări, dar apoi mă întrebasem în sinea mea: De ce am plecat într-o țară inamică, imediat după izbucnirea războiului? Papa ar fi putut amâna slujba, dar plecaserăm degrabă. Ducea grija siguranței noastre? Războiul nu a ajuns pe teritoriu german și la vila unchiului Walter de la țară sigur nu am fi pățit nimic. Ne temuserăm de altceva?

Căpitanul Richwalder scutură din cap.

– Lucrurile stau foarte rău, din păcate, răspunde la prima mea întrebare. Social-democrații dețin puterea la Berlin, dar sudul, mai ales Bavaria, a devenit un focar de activități comuniste. Sunt zvonuri că guvernul ar fi nevoit să recupereze Münchenul cu forța pentru a restabili ordinea.

– Asta am citit în presă, dar cum este pe stradă?

Se oprește și se străduiește să-mi facă o descriere nepolitică.

– Greve, proteste, revolte. Vecini care au locuit în pace toată viața își aleg taberele și se luptă între ei. Este anarhie. O să vezi că s-a schimbat mult orașul. Imigranții vin cu miile din est, trăiesc în apartamente mici și înghesuite, familii întregi într-o singură cameră. Nu este mâncare, nici pentru ei, nici pentru cei care au bani să cumpere. S-a terminat războiul, dar femeile și copiii continuă să facă foamea din cauza asediului.

Are un ton aspru.

– Ah!

Duc mâna la gură. Până atunci nu pricepusem. Departe de continent, pitită în Anglia, războiul îmi păruse ceva îndepărtat, îl duceau bărbații suficient de puternici să reziste în tranșee. Poate de-asta acceptase Papa slujba din Anglia. Sigur presimțise oroarea ce avea să vină și voia să mă cruțe. În vreme ce eu mă plângeam de vremea ploioasă și de plictiseală, acasă oamenii mureau de foame și de frig. Mă cutremur.

– Așa cum descrii haosul, pare că vorbești de Rusia.

– Poate, dar nu cred că încolo se îndreaptă. SPD[23] este atât de divizat structural, încât nu se pot organiza să facă nimic, cu atât mai puțin să formeze un guvern eficient. Dreapta profită de asta, fructifică furia – au reușit să convingă foarte mulți oameni care nu erau prezenți că noul guvern este responsabil pentru înfrângerea noastră în război. Sigur, nu-i adevărat, dar acasă oamenii nu știu asta și povestea pare simplă și atrăgătoare. Așa că

dreapta are un farmec popular, dar nu are destui oameni. Lucrurile se vor așeza undeva la mijloc. Este cumplit de nesatisfăcător.

– Poate.

Eu, una, găsesc confort în inerție, o protecție împotriva extremiștilor care vor să acapareze prea mult. Ridică o cană cu ceai de pe masa scundă și vine la mine. Ni se ating degetele când mi-o dă.

– Iartă-mi grosolănia! Dacă am stat atât de mult pe vapor, am uitat cum se cade să vorbești cu o doamnă.

– Nici o problemă. Prefer discuțiile simple. Sorb din ceai și pun cana departe de documente. Căpitane Richwalder…

– Georg, mă întrerupe. Dacă nu te deranjează.

– Georg. Pronunț stângaci numele nefamiliar. Ce vei face după conferință?

Se întoarce la scaunul lui și își întinde picioarele în față.

– Cred că mă întorc la vasul de luptă sau la altă navă dacă este nevoie.

– Nu ți-a ajuns războiul?

– Nu există pace fără război, spune Georg. În Asia există conceptul yin și yang, două jumătăți opuse ale unui întreg. La fel se întâmplă cu războiul și pacea. Și este nevoie de soldați. Fără armată, nu există ordine.

Dau să protestez că firea omului i-ar permite să coexiste în pace, dar știu că are dreptate.

– Ce-ai face dacă nu te-ai putea întoarce pe o navă de război? schimb ușor subiectul.

Georg înclină capul, ca și cum nu s-a mai gândit la asta. Presupusese mereu că există o flotă și un loc pentru el.

– Te-ai alătura noului guvern?

Scutură din cap.

– Nu am răbdare cu birocrația și în capitală simt că se prăbușesc pereții și casele peste mine. Nu, probabil că m-aș întoarce la Hamburg și m-aș ocupa de afacerea cu transporturi maritime a familiei. Dacă nu pot fi pe mare, cel puțin să fiu aproape.

– Ai tăi transportă bunuri?

– Nu, construim nave. Nu-mi dădusem seama până acum că Georg este înstărit. Niciodată nu am băgat de seamă banii și clasa – prea evident, cum remarcase cândva Tante Celia. Totuși, uniforma și tunsoarea nu mi-ar fi dat de bănuit. Nu prea mai există o familie, din păcate. Părinții au murit cu ceva timp în urmă și fratele meu, Peter, a fost ucis în Bătălia Iutlandei.

– Ce îngrozitor!

– Era pe un vas nu departe de al meu când a fost aruncat în aer. L-am văzut ducându-se la fund și nu am putut face nimic. Relatează cu precizie, dar privirea i se întunecă. Opt vase și nouă mii de oamenii doar în acea bătălie. Ne-am înrolat împreună, dar era mai mult visul lui să devină ofițer. Eu doar l-am urmat.

Georg preluase ștafeta, făcând cariera pe care nu a putut s-o aibă fratele lui.

– Mai spune-mi despre Hamburg, zic, încercând să schimb subiectul de la război.

Aproape că nu suport tristețea pe figura lui de obicei cutezătoare. Dar nu se lasă.

– Cred că Peter voia să fugă de-acasă pe mare. Vezi tu, părinții noștri erau foarte stricți și aveau așteptări foarte mari.

– Da, desigur. Încuviințez.

– Am și o soră. Părinții aveau planuri s-o mărite cu un bogătan sinistru, așa că a fugit în Austria. Locuiește într-o căsuță la Obersalzberg cu soțul ei, pe

care chiar și l-a dorit și la care ținea, și au o droaie de copii. O mai văd uneori, îi mai trimit bani. Duc o viață modestă, dar foarte fericită.

– Și fără îndoială gălăgioasă cu atâția copii, comentez.

– Pe mine nu mă deranjează, răspunde, luându-mă prin surprindere. I se potrivesc mai bine liniștea și disciplina. Mi-ar fi plăcut să am copii.

– Vorbești de parcă ai optzeci de ani! exclam. Încă poți avea copii.

– Am douăzeci și cinci, răspunde Georg. De fapt, mâine fac douăzeci și șase. Are o atitudine serioasă și impunătoare care-l îmbătrânește cu câțiva ani.

– Ai destul timp.

Chiar dacă nu este foarte cald în încăpere, asud dintr-odată.

– Așa cred. Tu?

– Vreau copii, răspund cu mai multă siguranță decât aveam de gând.

Până acum nu mă gândisem niciodată conștient.

– Nu, întrebam de familie. Sunteți mulți?

– Ah! Mă înroșesc pentru a doua oară în ultima oră. Avem familie mică, doar eu și Papa. Nu o pun la socoteală pe Tante Celia sau alte rude îndepărtate. Mama a murit de gripă când eram mică.

– Îmi pare rău. O spune cu empatia unei pierderi comune.

– Am crescut fără frați, Papa lucra tot timpul și uneori mă simțeam singură. De-asta aș vrea să am copii. Nu știu câți, dar sigur mai mult de unul. Simt că vorbesc prea repede și spun prea multe. De la Krysia nu mi-a mai fost atât de ușor să vorbesc cu cineva. Dacă ai frați sau surori, nu ești singur. Mă opresc, dându-mi seama de gafă. Georg l-a avut pe fratele lui până a murit în război, în fața ochilor lui. Dar nu se supără.

– Știu ce zici. Alice, sora mea, îmi este cea mai dragă prietenă, chiar dacă nu o văd prea des.

– Și tu? Te simți singur?

Clatină din cap.

– A fost o vreme după ce au murit părinții și Peter când nu am vrut să mai trăiesc. Dar acum m-am împăcat cu ideea.

Solitudinea devenise starea lui de bază și nu mai știa să fie altfel.

– Vreau să fac multe înainte să fac copii.

– Cum ar fi?

– Păi, în mare parte, să călătoresc. Nu doar în Anglia și în Franța, ci în toată lumea. Poate, în Africa. Sau să merg cu trenul pe calea ferată care se construiește până în China.

M-am gândit la asta de multe ori de la discuția cu Krysia din urmă cu câteva luni. Acum, că vorbesc cu Georg, călătoriile imaginare pe care mi le-am pus în cap par aproape posibile.

– Cu transsiberianul? Chicotește, de parcă exagerez cu ideea asta. Nu, serios. Vreau să văd lumea, nu doar orașele, ci periferia și frontierele înainte să se dezvolte și să se schimbe ca orice altceva.

– Atunci ți-ar fi plăcut marina. Am fost în câteva dintre locurile pe care le-ai menționat. În Japonia, de exemplu. Dar nu m-am îndepărtat de port în inima țării. Georg a văzut părți mari din lume, dar mereu de la mare distanță, doar la suprafață. Eu însă vreau să pătrund în inima acestor locuri, să văd copiii mergând la școală, felul în care mănâncă și trăiesc oamenii aceia. Este de neprețuit să stai pe puntea vaporului, în timp ce dispare coasta în spate și orizontul se întinde senin în față. Georg are o privire visătoare, cu gândul departe. Îți place la mare?

– Nu, mi-e frică de apă, mărturisesc. Crescând în Berlin, departe de ape, nu văzusem marea până la șase ani, când plecasem în vacanță pe litoralul

olandez, în timpul vizitei tatei la Leiden. Mă tulburase apa întunecată, de nepătruns, dar și curenții strașnici învolburați. De-atunci am avut coșmaruri îngrozitoare, un val gigantic care se înălța și mă trăgea la fund cu totul. Când am traversat cu feribotul, am stat în cabină și am citit, pretinzând că nu eram acolo și încercând să nu văd întinderea nesfârșită care ne împresura din toate părțile. Îmi pare ca o amenințare.

Nu știu de ce-i spun asta unui bărbat pe care nu prea îl cunosc. Pare nedumerit, ca și cum este de neconceput să nu-i placă marea cuiva.

– Știi să înoți?

– Nu cred. Nu am încercat niciodată.

– Te-aș putea învăța să-ți placă apa. Parcă văd cum mă plimb cu Georg pe faleză. Briza răcoroasă a mării și gustul de aer sărat sunt aproape verosimile. Sau cel puțin să nu-ți fie frică. Trebuie doar să înțelegi că este o altă lume, că noi suntem musafirii oceanului, nu îl controlăm. Așa că trebuie să-l tratezi cu respect, să ajungi să înveți obiceiurile locale, ca să zic așa. Are sens ce zice, dar mă îndoiesc că mi-ar plăcea cum îi place lui sau măcar să mă simt bine în preajma sa. Sigur, una este să fii în barcă, alta, pe o navă de război. Este dezgustat de amintirile care-l năpădesc. Ar trebui să-i mai dai o șansă oceanului. Este singurul loc în care poți fi liber, adaugă.

– Nu știu ce să zic. În munți te poți deconecta extraordinar. Eu și Papa ne-am făcut mereu vacanțele în Alpi. Luam la noi brânză și fructe să ne țină o zi și porneam în păduri la răsărit. Uneori nu vorbeam cu orele, fiecare pierdut în gândurile lui, în timp ce mergeam printre copaci. Era un fel de meditație mută – și o pace pe care nu o găseam nicăieri în altă parte.

Sugerasem să facem drumeții când eram în Anglia.

– Am putea merge la Lacuri.

Papa clătinase din cap însă.

– Doi germani care dispar în necunoscut stârnesc suspiciuni.

Și mânie. Circulau povești despre o gloată care bătuse niște expatriați germani la Leeds, tocmai când începuse războiul. Papa a insistat să rămânem în orașe, unde puteam beneficia de ajutor și să nu ne izolăm. Protesta de câte ori ieșeam singură.

– Margot…

Este prima oară când Georg îmi spune pe nume.

– Da?

Înainte să mai spună ceva, se aude un scârțâit și ușa bibliotecii, deja întredeschisă, se deschide de tot. Papa apare cu paltonul pe el. Mă uit la ceas. Este aproape zece. Eu și Georg mai mult am vorbit decât am muncit.

– Îmi cer scuze că vă întrerup, dar mă duc acasă și mă gândeam să te conduc.

Zâmbesc în sinea mea. Papa nu și-a terminat treaba, la miezul nopții abia se apucă de ea, dar a fost destul de îngrijorat că sunt cu Georg, cât să facă o pauză și să-mi ia pulsul.

– Papa, este în regulă. Mă întorc spre Georg. Mi-e teamă că nu am făcut prea multe.

Georg încuviințează.

– Nu contează. Reluăm mâine.

– La aceeași oră?

– Aș fi foarte recunoscător. Se întoarce spre Papa. Bănuiesc că veți veni la dineul ambasadorului Bossart vineri!

Papa menționase evenimentul în trecere, o ocazie rară pentru delegația germană să iasă din hotel și să ia cina în oraș, în semn de bună-credință.

Papa zâmbește sarcastic.

– Am de ales?

Chicotesc amândoi, împărtășind aceeași lehamite față de obligațiile sociale și aceeași preferință pentru munca solitară.

– Noapte bună, domnule căpitan!

Cu toate că m-a îndemnat să-i spun pe nume, mi se pare prea intim s-o fac de față cu Papa.

– Ciudat tip, remarcă Papa după ce ne îndepărtăm de hotel. Foarte liniștit.

Nu pare deloc să-l descrie pe Georg, cel care a vorbit cu atâta lejeritate, că abia dacă am tradus ceva. Dar îmi amintesc cât de înspăimântător și de impunător părea în ziua în care au sosit germanii. Știindu-l acum, îmi vine greu să cred că este aceeași persoană.

Unii ar zice că are ceva la cap.

– Nu are, protestez, prea defensivă cu un om pe care abia l-am cunoscut. Adică o fi puțin tulburat după război, dar altfel pare destul de normal.

Cum de ne uităm la același om și vedem lucruri diferite la el?

Traversăm strada spre hotelul nostru, fără să vorbim în timp ce urcăm scara.

– Vezi să nu stai prea târziu astă-seară, mă avertizează Papa, în timp ce descuie ușa. Tante Celia a sunat să spună că mâine ai programare la nouă, ceea ce înseamnă că trebuie să iei trenul de opt fără douăzeci.

– Programare?

La magazinul de rochii, îmi amintesc. Rochia de mireasă este gata pentru prima probă. Nu vreau să mă duc și mă gândesc să reprogramez. Dar este mai bine să nu stârnesc valuri. Am un talent înnăscut să știu când să mă las dusă de val și când să-mi înăbuș impulsurile rebele. „Mica diplomată“, a glumit Papa de mai multe ori.

– Ah, da, proba! Dacă mă duc la Paris, am o scuză să mă duc și la Krysia. Mi-a lipsit enorm de când ne-am mutat. Noapte bună, Papa!

În camera mea, îmi pun cămașa de noapte și halatul, după care trag draperiile. Mă străduiesc să mă uit peste drum, cu capul lipit de geam. Lumina din biblioteca hotelului este încă aprinsă. Georg. Cu toate că nu-l văd, mi-l imaginez aplecat la birou, studiind unul dintre rapoartele lui. Crede foarte mult în ce face, are capacitatea de a contribui în a convinge Aliații că există un loc pentru noi în această nouă ordine mondială.

Aud o bătaie la ușă și sar de la geam.

– Da, Papa?

– Era să uit. Ai primit o scrisoare.

Simt un gol în stomac când iau plicul. Altă misivă de la Stefan, fără îndoială, deși nu am răspuns la ultima. Dar dacă era de la Stefan, Papa mi-ar fi spus. În schimb se uită întrebător la caligrafia mare și necunoscută pe plicul aspru și maro. Pentru că nu răspund, mi-l dă și pleacă ridicând din umeri, nedorind să fie indiscret.

Mă las pe marginea patului și întorc plicul, brusc neliniștită. Apoi, prea curioasă să mă abțin, îl rup.

„Te rog, vino să discutăm o chestiune de maximă importanță“.

Este semnată de Ignatz Stein.

Partidul Social Democrat din Germania

Capitolul 6

– Vă rog să vă întoarceți spre stânga! spune croitoreasa. Mă mișc și mă strâmb când mă zgârie materialul bățos.

– Poate mai multă dantelă la gât, intervine Tante Celia, ridicându-se de pe scaun și mijind ochii apreciativ. În sinea mea, mormăi. Gulerul prea strâmt deja îmi ajunge la bărbie și-mi vine să vomit.

– Nu știu, murmur.

– Mamei tale i-ar fi plăcut dantela, răspunde ferm Celia.

Dau să protestez. Femeia din fotografii era naturală și plăcută, hainele ei largi nu semănau deloc cu rochiile complexe care-i plac Celiei. Sunt sigură că i-ar fi plăcut să am o rochie simplă, dar nu are sens să mă cert cu ea. Celia invocă frecvent memoria mamei, atât ca scut, cât și ca sabie, iar amintirile mele vagi despre ea nu reprezintă o muniție serioasă împotriva pretențiilor ei.

În timp ce croitoreasa îmi prinde materialul în talie, mă văd în oglinda mare din spatele ei. Femeia solemnă, brunetă, în rochie albă, îmi pare o străină. În spatele meu, apare imaginea lui Tante Celia. Mătușa mea este coafată imaculat, ca întotdeauna, cu părul prins într-un coc impecabil, dar ultima modă nu-i maschează bărbia prea mică și nasul lat. Celia a ținut mereu la aspectul lucrurilor, ca și cum încearcă să ascundă imperfecțiunile și defectele din viața ei, cum ar fi bărbatul care nu-i poate aparține nicicând, pentru că inima lui aparține în continuare frumoasei ei surori moarte.

Cu o oră mai devreme intrasem șovăitoare în urma ei în magazinul pitit pe o străduță din districtul Faubourg Saint-Honoré, uitându-mă cu o groază de nedescris la manechinele îmbrăcate în tul și satin. Mi-am imaginat apoi

nunțile pe care le reprezintă acele rochii, viitorul comun, așteptat cu sufletul la gură. Oare ar fi altfel dacă m-ar entuziasma perspectiva căsătoriei și mi-aș alege rochia pe gustul meu, neîncătușată de așteptările celorlalți?

Așteptări. Îmi aduc aminte de biletul de la Ignatz Stein. Ce-o vrea de la mine? Doar nu speră după atâtea luni că o să-i dau informații despre munca tatei. Ar trebui să mă duc astăzi la el, cât sunt în oraș, și să aflu. Mă cutremur cu gândul la ochii lui întunecați.

– Nu vă mișcați, vă rog! mă dojenește croitoreasa.

Rămân neclintită o veșnicie și parcă îi simt mâinile mișcându-se ușor când îmi prinde partea de jos. În sfârșit termină și, cu ajutorul lui Tante Celia, îmi scoate cu grijă rochia.

– Ți-e foame? mă întreabă Celia câteva minute mai târziu, când ieșim pe strada marilor magazine, cu vitrinele late pline de bijuterii, blănuri și mătăsuri fine pe care nu și le mai permite nimeni. Inspir adânc, ca apoi să scot aerul închis pe care l-am inhalat în magazin. Am putea merge la restaurantele din magazinul universal, zice.

Ezit, apoi încuviințez. Abia aștept să încerc să dau de Krysia cât sunt în oraș, dar expresia mătușii sugerează o speranță pe care nu i-o pot refuza. Și mi-e foame, nu am mâncat de dimineață, la cererea ei, ca să rămân cât de poate de slabă pentru probă.

Mergem pe Boulevard des Capucines, plin de magazine și de restaurante moderne, trecem pe lângă chioșcurile de ziare și tarabele cu fructe. A venit primăvara de-a binelea, copacii de pe marginea trotuarului au înflorit și brândușele lila răsar din straturile de flori. Cafenelele de pe trotuare sunt pline de clienți, femei îmbrăcate după ultima modă de primăvară și bărbați cu garoafe prinse la reverul pardesiului. Se trece greu printre toți cei care se ridică de la mese și pornesc pe trotuare. Sus, toate obloanele din oraș au fost ridicate ca să intre aerul curat.

Curând ajungem la Galeriile Lafayette, unde scara grandioasă și domul de sticlă aduc a operă și nu a magazin. Restaurantele de la parter sunt ca înainte de război, dar spațiul este prea generos pentru bunurile disponibile acum. Se

observă subtil mândria cu care vânzătorii își etalează pâinea și respectul cu care cumpărătorii primesc pachetele cu mâncare care sugerează că anii de foamete și lipsuri nu vor fi uitați cu ușurință.

– Nu prea sunt legume, observă Tante Celia critic.

Mă sperie accentul ei evident german.

– Poate când câmpurile vor fi fertilizate cu îngrășământ în loc de sângele francezilor, răspunde înfumurată o femeie de lângă noi, înainte să se întoarcă. Brusc, mi se taie pofta de mâncare.

Tante Celia ridică bărbia cu o ostilitate surprinzătoare.

– Ce-ar fi să găsești o masă? îmi sugerează.

Îmi croiesc drum prin mulțime spre zona de mese.

– Pardon! spun, când dă un bărbat peste mine.

Mă dau la o parte ca să-l las să treacă, dar mă atinge din nou, de data asta împingându-mă spre perete. Asaltul este intenționat, îmi dau seama, când ridic privirea la Ignatz Stein.

Își scoate pălăria de fetru și o înclină spre mine.

– Bună, Margot! spune cu un ton de prădător.

În afara cafenelei, arată foarte dubios.

– Monsieur Stein… Tulburată, îmi ling buzele. Ce coincidență!

– Nu mi-ai răspuns la bilet.

– L-am primit abia aseară. Nu am avut timp.

Își plesnește limba.

– Înțeleg. Probe și petreceri. Ai o viață plină.

Probabil că m-a urmărit, dar de ce? Decid să-i ignor sarcasmul.

– Ce doriți?

– Ai zis că o să stai cu ochii în patru.

Nu mai este proprietarul cordial al cafenelei, ci un individ care mă amenință.

– Nu am văzut sau auzit nimic la tata care să fie de interes. Caut o explicație. Nu prea mai suntem implicați de când ne-am mutat la Versailles.

– Dar acum lucrezi pentru ofițerul german, nu-i așa? De unde știa? Se întâmpla de două zile, era atât de recent, încât nu apucasem să-i spun nici Krysiei. Ar trebui să fie util, continuă, fără să aștepte să confirm. Informațiile despre operațiunile militare germane sunt puține și prețioase.

Ridic mâna.

– Nu mă interesează…

– Păcat, nu? Despre Cottin? Prostovanul chiar credea că-l va împiedica pe Clemenceau să voteze împotriva iubitei lui Serbia Mare. Să sperăm că poate fi convins să-și țină gura.

Ignatz știe că voi face orice pentru a ascunde adevărul despre sursa lui Cottin, ca vina să nu pice pe tata.

Mă uit scârbită la el. Și Stein este evreu, dar este o caricatură lacomă și manipulatoare, cum ne descriu antisemiții pe toți.

– Dacă este vorba de bani…

Nu știu de ce am spus asta. Eu nu am banii mei, dar aș găsi undeva.

– Nu ne insulta! Nu vrem bani, nici de la voi, nici de la scursurile burgheze. Scuipă ultimele cuvinte. Contactele și poziția voastră sunt mult mai valoroase pentru noi decât orice sumă.

Dau să protestez, doar nu pot fura de la Georg. Apoi îmi cad umerii cu gândul la tata.

– Ce vrei să fac?

Coboară tonul.

– Germanii susțin că s-au demilitarizat. Mă uit la el uluită. Abia începem să ne revenim după război, cum de Ignatz se gândește deja la altul? Îmi amintesc tulburată de insistența lui Georg, că o armată puternică este esențială pentru pace. Poate că Ignatz nu exagerează. Credem că depozitează muniție în est, care poate fi folosită pentru susținerea Albilor în lupta lor împotriva lui Lenin și a bolșevicilor. Fii atentă la orice plan militar german, mai ales la cele legate de frontul estic. Rapoarte, telegrame, fă copii dacă poți.

– Pentru cine? insist. Serios, dacă risc și ajut…

– Un mic grup care strânge informații pentru a ajuta la combaterea influenței fasciste acasă. Liderul grupului este cunoscut în secret ca Ghimpele Roșu.

– Pot să-l cunosc?

– Mi-e teamă că nu. Îmi dai mie documentele.

Dar înainte să protestez, apare Tante Celia lângă mine.

– S-a întâmplat ceva? Mă întorc spre Ignatz, care deja traversează sala și se pierde în mulțime. Cine era ciudatul ăla?

– Un prieten de-al Krysiei. Am întrebat de ea.

– Ah! Poloneza. Celia are un ton indiferent, parcă vorbește de una dintre servitoarele el. Pianista.

– Ai auzit de ea? Pentru prima oară sunt aproape impresionată.

– Normal. Ești cineva dacă ai invitat-o pe Krysia Smok să cânte la petreceri. Și pe soțul ei, Marcin, dacă s-a putut.

Pentru Celia, Krysia nu este o persoană, ci un bun și un simbol al statutului.

– De fapt, este fiica ambasadorului, răspund, încercând să nu mă enervez.

Rămâne sceptică.

– Suntem la Paris. Oricine se poate reinventa aici.

Un ospătar aduce tava cu brânzeturi comandate de Celia la una dintre mese și eu iau un biscuit.

– Mă gândeam deci la tartine cu somon ca aperitiv, spune Celia, revenind la meniul de nuntă, de parcă eram în toiul acelei discuții. Nu se bucură nimeni mai mult decât Celia de logodna mea. Cu toate că o dusese foarte greu în ultimul timp, familia Oster trăiește de mult la Berlin și faptul că, social vorbind, este plasată bine l-a făcut pe Stefan o alegere acceptabilă în ochii ei. În plus, este nunta pe care nu a avut ocazia să o pună la cale pentru ea. Încuviințez în timp ce vorbește, cutremurată încă de întâlnirea cu Ignatz și ce mi-a cerut să fac. Vrei să mergem la cumpărături? întreabă când terminăm de mâncat. S-a redeschis buticul de pe Rue Fleury. Sau să chem mașina să ne ducă înapoi? Pe amândouă. Nu are nici un motiv să vină la Versailles. Să mă conducă în suburbie este doar un pretext ca să-l aștepte pe Papa.

– De fapt, aș vrea să mă duc la o prietenă, răspund. Aici, în oraș.

– La poloneză? Își încrețește nasul în timp ce încearcă să înțeleagă de ce vreau să petrec timpul cu Krysia și nu cu ea. N-ai decât! adaugă repede.

Celia este geloasă. De mult încearcă să îi țină locul mamei sau poate al unei surori mai mari. Este mai apropiată de mine ca vârstă decât de mama. Am fi putut fi prietene dacă am fi avut interese comune sau alte preocupări decât tata. Dar a apărut Krysia și ne-am împrietenit pe loc. Nu încerc să fiu crudă cu sentimentele ei. Cine știe de ce ne legăm așa repede de un om și nu de altul? Asta este firea umană, un construct biologic, poate, sau un simț că ne este dat să fim cu anumiți oameni.

Totuși, Celia chiar încearcă să fie prezentă, nu doar pentru Papa, ci și pentru mine, în nenumărate feluri de care, fără mama, nu am parte. Sunt foarte

nerecunoscătoare.

– Vin săptămâna viitoare și mergem atunci la cumpărături, spun.

Se luminează la față. Douăzeci de minute mai târziu, ies din taxi acasă la Krysia. Poate ar fi trebuit să sun înainte, dar spusese că pe polonezi nu-i deranjează vizitele neanunțate. Sun la ușă.

– Iar ai venit? mă tachinează când ajung la ultimul etaj. Mă pupă în aer pe obraji. Poartă o bluză subțire, papuci fără toc și cu șiret, ca de balerină. Nu te-am mai văzut la evenimente.

– Am avut de lucru în timpul ăsta.

Nu m-am gândit că ar mira-o absența mea, cum mă mirase pe mine a ei. În spate aud un foșnet și un bărbat apare în ușă.

– Bănuiesc că ești Margot.

Soțul Krysiei nu arată deloc cum mă așteptam să arate un muzician celebru în toată lumea. Spre deosebire de artiștii cugetători de la cafenea, Marcin are un zâmbet pe toată fața. Este mult mai scund decât Krysia, cu burtă mare și păr încărunțit prematur, o combinație între Moș Crăciun dacă era puțin mai înalt și un elf.

Mă înroșesc, flatată că-i pomenise Krysia de mine. Oare ce-i spusese?

– Sper că nu vă deranjez.

– Câtuși de puțin, spune Krysia. Marcin tocmai pleca.

Și fie că este adevărat, fie din politețe, Marcin își ia haina.

– Pa, iubita mea!

Marcin se uită cu adorație la Krysia. Ea se uită la el cu o blândețe pe care nu am mai văzut-o la ea. Atașamentul față de soțul ei nu contrazice independența femeii pe care am ajuns s-o cunosc. Dragostea lui Marcin o

susține și îi dă putere. Se vede că îi este devotat și totuși pare foarte singură. Din cauza copilului care a lăsat un loc de neumplut în inima ei.

– Ai găsit deci ceva de făcut? mă întreabă Krysia când se închide ușa.

Toarnă două cafele și le aduce la canapea. Mă așez. Soarele pătrunde printre perdelele de dantelă, creând umbre săltărețe pe parchet.

– Traduc niște documente pentru delegație.

Se înțelege că mă refer la germani și mă uit atent la ea. Se supără că îi ajut? Nu-i ca și cum mi-am schimbat viața. Parcă mă justific.

– Dar este un început.

– Poate. Doar că… Parcă-l văd pe Ignatz amenințându-mă la restaurant și mi se face un gol în stomac. Ții minte tentativa de ucidere a lui Clemenceau?

Încuviințează.

– Idiotul de Cottin credea că își ajută cauza. În schimb le-a dat celor de la putere o scuză să fie mai puțin binevoitori.

– Of, Krysia! Îi spun totul despre pretenția lui Stein de a obține informații, întâi de la Papa și acum de la Georg, precum și despre amenințarea lui că va dezvălui adevărul în caz contrar. Îmi pare rău că nu am zis nimic până acum, dar nu știam ce să fac. Era prietenul tău și am crezut că…

– Te-a pus într-o poziție foarte dificilă și nu se face. Strâmbă din gură mohorâtă. Bănuiam de mult că Stein punea ceva la cale. Este sălbatic, și-a pierdut părinții în pogromul de la Kiev când era mic, s-a descurcat pe seama inteligenței de când avea nouă ani. Ia o gură de cafea și se uită pe geam. Războiul a debitat tot soiul de pretinși spioni ca Stein. Peste tot sunt informatori. Toate informațiile care erau pe vremuri zăvorâte în pivnițele ministerelor au ieșit la suprafață, iar oportuniștii și escrocii profită de asta. Dintr-odată, văd o întreagă lume interlopă la conferință. Cel mai probabil acționează de unul singur, ca și Cottin.

Încep să trag nădejde.

– Chiar crezi?

– Stai să mă interesez puțin, să aflu dacă se poate face ceva în privința asta.

– Știi pe cineva?

– Nu personal, normal. Dar am un văr care colaborează cu CEKA.

CEKA este o organizație a poliției secrete a partidului comunist, despre care se zvonește că operează în numele Rusiei în toată Europa. Mă cutremur la noțiunea străină și de temut. Cumva, totuși, nu mă miră că are cunoștințe peste tot.

– Nu-i spui lui Ignatz că am vorbit?

– Nu, sigur că nu.

– Dacă se întâmplă ceva cu Papa, nu aș suporta. Am un ton rugător. Și-așa este într-o poziție delicată, Aliații îl suspectează doar pentru că este german și germanii pentru că este evreu.

– Și tu? Te consideri nemțoaică evreică sau evreică nemțoaică? mă întreabă.

Înclin capul nedumerită.

– Și una, și alta, insist. Nu am simțit niciodată că trebuie să aleg.

– Marcin este evreu, mă anunță.

– Ah!

Blând și rafinat, nu are nici în clin, nici în mânecă cu Ignatz sau cu alți evrei din Polonia și alte locuri din est. Și este căsătorit cu o ariană. Chiar dacă trăim printre vecini ne-evrei, ne vedem în societate și facem afaceri cu ei, astfel de căsătorii nu prea au loc.

– Familia lui nu ne-a vorbit de la nuntă.

Îi pică buza inferioară și îi trage toată fața în jos.

– Îmi pare rău.

– Nu-i de colo să fii exclus pentru ceea ce ești. Râde. Există multe motive să nu mă placi, dar de obicei oamenii măcar mă cunosc mai întâi.

– Prostii.

Pentru mine, Krysia este minunată, misterioasă și sigură pe ea, însă încrederea și calmul ei, maniera în care provoacă lumea pot fi neplăcute.

– Oricum, mă ocup eu de Stein, spune, bătându-mă ușor pe mână. Nu te gândi prea mult la asta. Are un ton atât de liniștitor, încât, pentru o clipă, aproape cred că are dreptate.

*

Până să oprească trenul la Versailles, se lăsase deja întunericul. Am stat mai mult decât intenționasem la Krysia și nu am timp să mă duc acasă, să fac duș și să-mi scot praful din păr înainte să plec la muncă. Pe măsură ce mă apropii de hotel, grăbesc pasul. Georg stă în ușă când ajung. Mă ia cu călduri și mă bucur mai mult decât ar trebui că-l revăd.

– Îmi pare rău dacă am întârziat, mă scuz. Am avut treabă în oraș și…

– Nici o problemă. Mi-e teamă că biblioteca nu este disponibilă în seara asta. Se face curat. Dar ți-am făcut loc în camera mea ca să lucrezi.

Ignor imaginea tatei care mă privește dezaprobator în mintea mea și îl urmez pe coridor. Descuie ușa și mă invită într-o sufragerie mică, cu birou, două scaune și un cuier pentru pălării. A doua ușă este întredeschisă și se vede dormitorul de cealaltă parte.

Rămân în mijlocul camerei și mă uit nesigură în jur. Georg a făcut ordine înainte să vin, se vede că a deschis ferestrele ca să aerisească, fără succes, încăperea cenușie și umedă de mirosul de igrasie.

Tușește o dată, apoi încă o dată, mai tare.

– Nu te simți bine? îl întreb.

– Nici vorbă, am răceala asta nenorocită de când m-am întors de pe mare.

– Ai fost la doctor? Papa are un medic în oraș, pe Rue de Rochelle.

Scutură din cap.

– Nu am timp. Este o simplă răceală. Face semn spre cutia de carton din brațele mele. Ce-i aia?

O deschid și îi arăt tortul mic pe care l-am luat fără să mă gândesc înainte să plec din Paris, galben, cu puțină frișcă deasupra.

– La mulți ani! îi urez.

Își schimbă expresiile de la nesiguranță la zăpăceală și apoi la bucurie.

– Nici nu știu când m-a serbat cineva ultima oară.

– Vrei o felie?

– Nu, mulțumesc!

Mă simt prost și las cutia din mână.

– Nu în clipa asta, se corectează. Trebuie să te las puțin cât discut cu unul dintre colegii mei, se scuză. Dar dacă nu te deranjează să lucrezi fără mine, poate mâncăm tort când mă întorc.

– Sigur.

De fapt, mă deranjează să stau singură în camera asta goală de hotel. Îmi vine să-l întreb dacă pot să iau documentele cu mine acasă, dar mă răzgândesc.

– Mă întorc cât pot de repede.

În mod straniu, mă apucă dorul de el imediat ce-l văd plecând. Îmi spun că din cauza camerei, pentru că nu vreau să fiu singură aici. Spațiul pare și mai rece, și mai întunecat fără el.

Ajung cu privirea la vraful de dosare și de notițe de lângă birou, cele pe care nu mi le-a dat. Acum ar fi momentul oportun să caut informațiile pe care a insistat Ignatz să i le procur. Dar nu pot. Nu doar pentru că sunt agitată și nu știu când se întoarce Georg, ci datorită felului în care se uită la mine, cu atâta încredere. Nu vreau să i-o trădez.

Decid să fac un ceai. Mă uit pe furiș în dormitor. Spre deosebire de sufragerie, aici nu a făcut ordine de dragul meu și Georg pare să fie peste tot, în așternuturile ușor răscolite, în parfumul loțiunii după ras, care a rămas în lama încă udă, lângă chiuvetă. Caut ceaiul și deschid dulapul plin cu biscuiți și fructe confiate. Bănuiesc că lui Georg nu-i place să se oprească din lucru și să iasă din hotel ca să mănânce.

Pun ceainicul și mă duc la chiuvetă, uitându-mă în oglinda ovală crăpată. Georg stă aici în fiecare dimineață, se spală și se îmbracă. Se gândește vreodată la mine?

Speriată de acest gând, mă îndepărtez de oglindă și mă apropii de pat. Îmi trec mâna peste pernă și mi-l imaginez dormind. Ce prostie, îndrăgostirea asta ca de școlăriță! Dar am douăzeci de ani și un logodnic care mă așteaptă.

Un șuier strident mă aduce cu picioarele pe pământ și tresar. Ceainicul. Torn ceaiul cu mâinile tremurânde și mă duc degrabă în prima cameră.

Răsfoiesc teancul de memorandumuri și le sortez înainte să mă apuc de unul despre flota de luptă germană. Limbajul este complex și apelez frecvent la dicționar, dar curând devin absorbită de traducere și merge mai bine.

Se deschide ușa și intră Georg. Ridic privirea, mirată că este aproape zece și că timpul a trecut atât de repede.

– Cum merge?

– Cred că bine.

Adevărul este că mi-e mai ușor să lucrez fără Georg și fără tentația de a vorbi cu el. Împing notițele spre el și îi simt astfel mirosul vag de vin acru în respirație.

Stă în spatele meu și se apleacă.

– Pasajul ăsta. Îmi arată și mă trezesc uitându-mă la mâinile lui, la degetele lungi, conice, la unghiile moi bine îngrijite. Se apleacă mai mult și îi simt căldura pe spinare. Apoi se îndreaptă.

– Mâncăm tort? Nu așteaptă răspunsul, ci taie două felii și îmi oferă una. Se așază în fața mea și mănâncă. Delicios. Mulțumesc!

Pun farfuria deoparte și termin traducerea cu paragraful pe care mi l-a indicat, înainte să i-o dau. Se apleacă s-o citească. Între guler și păr i se vede pielea și îmi vine să-mi lipesc buzele de ea. Ce naiba am?

Îmi dreg glasul.

– Să-mi spui după ce citești dacă ai întrebări.

– Așa fac. Dar se uită la traducere fără s-o vadă. Cască și lasă farfuria din mână. Ziceai că ai avut treabă la Paris. Unde ai fost?

Pare cam indiscret, dar nu mă deranjează.

– La o croitoreasă. Am avut o… probă.

– Sper că nu pentru una dintre rochiile alea oficiale. Având în vedere cât machiaj și câte volane poartă femeile aici, tu ești ca o boare.

– Mulțumesc.

Mă foiesc stânjenită.

Se ridică din nou și se duce la policioară, de unde ia o fotografie înrămată cu un vapor și un șir de bărbați aliniați frumos pe pasarelă.

– Oamenii tăi? întreb.

– Erau, da. Până la urmă ne-am destrămat. Alcoolul face cuvintele să-i curgă ușor nedeslușit. Am primit ordine să înaintăm spre nord și să atacăm flota britanică acolo. Știam că era inutil, războiul nu se terminase și eram învinși. Dar am dat ordine oamenilor să atace. Au refuzat. Erau flămânzi și demoralizați. Și nici nu voiau să moară. Margot, a fost o nebunie! Amărăciunea deplină a propoziției se prăbușește peste numele meu. Marinari care se luptă cu alți marinari. Doi dintre oamenii mei s-au omorât între ei. Războiul mi-a luat totul, adaugă Georg dintr-odată, așezând fotografia la loc, clătinându-se.

Este deschis, expus cum nu l-am mai văzut.

– Fratele tău…

Încuviințează.

– Și pe tata l-am pierdut când eram pe mare. Am primit vestea că e pe moarte, dar era o chestiune de ore și noi eram în larg. Nu aveam ce face. S-a întâmplat la câteva zile după ce murise Peter la Iutlanda, așa că nici măcar nu a știut, lucru care a fost o binecuvântare în sine, după părerea mea. Eram la universitate când a izbucnit războiul.

Se uită în gol și glasul îi sună așa cum sună al meu când vorbesc despre călătorii. Și îl văd atunci ca pe un copil, cu ochii mari și luminoși în fața viitorului care-l așteaptă. Acum este complet nefericit, ca mulți alții. Îmi vine să-l iau în brațe. Poate fi vindecat oare, sau este prea târziu?

– Încă te poți întoarce.

Zâmbește, de parcă vorbește cu un copil indulgent.

– Drăguț din partea ta să spui asta, dar ce școală m-ar primi? Am douăzeci și cinci, nu, douăzeci și șase de ani. Face semn spre tortul rămas nemâncat pe masă. Îmi tremură mâinile ca unui bătrân și nu mă pot concentra. Acela era visul unui tânăr. Se reazemă resemnat. Dar dacă facem ce trebuie, adică dacă putem concepe o ordine care să aibă sens, înseamnă că a meritat. Trebuie să fi meritat, nu? Mă privește și îi simt disperarea în voce. Avem deja o discuție intimă, ca și cum ne cunoaștem de câțiva ani, nu de câteva zile. Au

pierit prea mulți oameni buni în război, adaugă. Bănuiesc că de-asta ești singură…

Înghit în sec, stânjenită că am ajuns să vorbim despre mine.

– Am avut pe cineva.

– Ai fost logodită?

Încuviințez.

– Logodnicul meu a fost la Marne.

– O tragedie. Așadar, înțelegi ce am simțit când a murit fratele meu.

Îmi dau seama, prea târziu, că a ajuns la concluzia că logodnicul meu a murit. A fost o vreme când am crezut că Stefan murise. Papa venise în apartamentul nostru de la universitate în toiul zilei, când știam că ar fi trebuit să fie la supraveghere. Ținea o telegramă în mână și era straniu de pământiu la față.

– Draga mea! exclamase. Hotărâserăm să vorbim mai mult engleză acolo, în încercarea de a ne integra, și se întâmpla apoi și când eram singuri. Stefan… este dat dispărut.

– Soldații dispar tot timpul, spusesem eu, cu un glas tremurat la sfârșit, încercând să-l liniștesc pe Papa, când el ar fi trebuit să facă asta.

A clătinat din cap și i-am luat hârtia din mâna întinsă, ca să-l cruț de a relata în continuare. Cuvintele săreau din pagină sacadat, ridicându-se și formând o tapiserie de imagini în mintea mea. O bombă crease un crater de patru sute de metri lățime, spulberând tranşeea în care se afla. Stefan dispăruse laolaltă cu toată unitatea și gravitatea atacului nu lăsa loc de speranță să existe supraviețuitori.

Stefan murise. Îmi închipuisem în secret moartea lui în locuri atât de întunecate, încât nici nu le recunoșteam. Eu făcusem asta? Până și în tristețea mea, știam că nu erau posibile astfel de lucruri, că universul nu se comportă după cum ne trece nouă prin cap.

În zilele următoare, cuprinsă de tristețe, mi-au venit idei noi. Puteam rămâne în Anglia să fac școală sau puteam să mă duc în străinătate, ca guvernantă. Doar în suferința mea și în căutarea unei noi direcții, mi-aș fi permis mai mult decât atitudinea normală.

Abia după șase săptămâni am aflat că Stefan era în viață.

– A fost găsit într-un spital din Belgia. Dar, draga mea, este rănit destul de grav. Are picioarele vătămate și poate că are și alte răni. Trebuie să te pregătești.

Am tăcut câteva minute, copleșită de șoc și de ușurare și, spre rușinea mea, de ceva dezamăgire.

– Va supraviețui?

– Așa cred. Are foarte multă voință, din ce zice Walter. Unchiul meu își folosise cunoștințele de la minister ca să obțină informații. Probabil că gândul de a se întoarce la tine l-a ținut în viață.

– Ce veste minunată!

O spusesem însă monoton și fără nici o semnificație. În ultimele săptămâni ajunsesem să mă împac cu moartea lui Stefan. Fusesem tristă pentru el, firește, dar mă simțisem eliberată de constrângerea căsătoriei, așa că începusem să-mi fac planuri. Acum se întorsese și perspectiva vieții mele se făcuse praf, luată de vânt, ca și cum nu ar fi existat vreodată. Vechea lume începea să mă strângă ca un ștreang.

– Crezi în Dumnezeu? mă întreabă Georg, trezindu-mă la realitate. Înclin capul când schimbă brusc subiectul. Are un ton filosofic. Ești evreică, nu-i așa?

– Da.

Cuvintele lui îmi par brutale, aproape nepoliticoase.

– Ești religioasă?

– Așa cred. Am o credință naivă și infantilă, care vine din lucruri învățate, nu profund cugetate. Nu am pus niciodată la îndoială religia, era pur și simplu ceva ce aveam printre altele, o așteptare a ceea ce trebuia să fiu, dar nu mă gândeam la ea la un nivel profund. Tu?

– Eu am încetat să mai cred, în mod serios, din ziua în care mi-am văzut fratele înghițit de mare. Mă întreabă și dacă am căpătat îndoieli pierzând pe cineva drag. Mi-e teamă că oamenii s-au purtat oribil cu marinarii evrei, spune Georg. I-au hărțuit, i-au bătut, le-au luat mâncarea. La un moment dat, a avut loc un atac deosebit de grav de… natură sexuală.

Este limpede că nu-i face plăcere să vorbească despre asta, dar nu vrea să-mi ascundă adevărul.

– Ah!

Stefan nu menționase nimic de felul ăsta în scrisori. Părea doar vesel, vorbea înviorat despre viitorul pe care-l vom avea împreună, ca familie. Era ca și cum trebuia să stăruie în crezul lui că avea să se întoarcă nevătămat, un crez care i-a fost strivit însă la Marne.

Mă simt vinovată. După toate cele prin care a trecut Stefan, merită o viață fericită, merita să fie întâmpinat ca un erou sau cel puțin să existe o femeie care să vrea să-i fie alături.

– A fost oribil felul în care i-au tratat pe băieții evrei, spune Georg. De-asta este așa importantă Palestina.

– Păi? Iau foc. Vrei să trimiți toți evreii în deșert?

– Nu, sigur că nu, dar să aibă casa lor, un refugiu.

– Germania este casa noastră, insist.

Familia mea a venit din Prusia în secolul șaptesprezece, când doar câtorva evrei li s-a permis intrarea și au rămas acolo, iar viețile noastre s-au împletit cu cele ale germanilor ne-evrei, care ne erau vecini și prieteni. Nu mă pot

identifica cu un tărâm bizar semitic pe care nu l-am văzut niciodată. Georg se așază și se uită mut peste umărul meu.

– Tu? Îmi fac curaj să-l întreb, îmboldită de nevoia de a schimba subiectul. Ai logodnică?

Clatină din cap.

– Nu am avut niciodată o relație, mărturisește. Observ femeile, normal, ca orice tânăr, dar am muncit și am studiat. Iar ele par toate interesate de lucruri superficiale. Una n-am găsit cu care să vorbesc cum o fac cu tine. Ultimul lui comentariu, prea intim pentru scurta perioadă de când ne cunoaștem, mă ia prin surprindere. Și totuși, am aceeași senzație. Mă gândeam că o să vină vremea și pentru asta. Dar apoi, războiul te schimbă. Ai fost vreodată într-un parc de distracții, unde caruselul se rotește atât de repede, încât după aceea, când stai noaptea în pat, ai senzația că încă te învârți? Încuviințez și încerc să urmăresc firul poveștii fără să mi-l imaginez pe Georg în pat. Noaptea stau treaz și aud bubuitul tunului în navă și țipetele oamenilor care se scufundă în moartea rece ca apa, iar noi ne uităm, complet neajutorați. Își îngroapă capul în mâini. Pornesc spre el, mânată de impulsul de a-l alina mai mult decât cu vorbe, să-l iau în brațe și să-l legăn ca pe un copil. Dar când mă apropii, se ridică și face un pas în spate. De-asta nu mă voi căsători niciodată și nu voi fi destul de bun pentru o femeie. Are privirea îndârjită, de parcă regretă că a lăsat garda jos și mi-a făcut confesiuni. Noapte bună, Margot!

Se ridică și intră în dormitor. Mă holbez șocată la ușa închisă. Îmi iau haina și pornesc spre hol.

– Margot! Stai! Mă întorc când se deschide din nou ușa dormitorului. Aștept să-și ceară scuze pentru reacția isterică. Mâine nu pot lucra, spune în schimb. Mă întreb dacă am greșit cu ceva, dacă nu-l mulțumește traducerea mea. Mă duc la dineu, îmi explică.

Îmi amintesc de adunarea de la Paris care-i îngrozește atât pe el, cât și pe tata.

– Desigur. Dacă vrei, pot lucra singură.

– Nu-i vorba de asta. Mă întrebam mai degrabă… Se uită drept în ochii mei acum. Ai vrea să mă însoțești? Îmi ia câteva secunde să-mi dau seama că îmi cere să merg ca parteneră. Poate dacă-l întreb pe tatăl tău…

– Nu! răspund, prea vehement. Papa nu va fi niciodată de acord și apoi îi va spune lui Georg adevărul despre Stefan. Vreau să spun că i-am promis tatei că merg cu el. E o minciună. Ne vedem acolo. Mai bine să evit întrebările tatei, provocate de invitația lui Georg.

Mă îndepărtez iute de hotel. Senzațiile pe care mi le dă Georg sunt complet unice. Cel puțin până acum, eram liniștită că doar eu le trăiam, o scuză demolată de invitația lui. Cum este posibil ca un om atât de atrăgător și de versat ca Georg să mă placă?

Câteva minute mai târziu, năvălesc în apartament.

– Aș vrea să vin cu tine la dineu, dacă nu te superi, spun, înainte să ridice tata ochii.

Nu zice nimic, doar ridică din sprâncene. De fiecare dată am încercat să evit obligațiile sociale ale conferinței.

– N-aș fi gândit că vrei.

Menționase înainte evenimentul, doar ca să fiu îngăduitoare cu lipsa lui de la masa de sabat, nu pentru că ar fi crezut că vreau să merg.

– Mi-ar plăcea o seară în oraș.

– Mi-ar plăcea să vii. Zâmbește la gândul că-l voi însoți. Pentru că Celia nu are un statut oficial și relația lor este discretă, ea nu poate participa la asemenea evenimente, așa că de multe ori se duce singur. Apoi, parcă se dumirește și se încruntă consternat. Margot, liebchen! În legătură cu căpitanul Richwalder…

– Îl ajut cu traducerea, atâta tot. Îmi prinde bine la exersarea limbilor. Coboară privirea în pământ, sugerând că nu l-am convins. Nu-ți place de el, remarc, încercând să-mi maschez dezamăgirea.

– Își câștigă pâinea din război. Sigur este cu cel puțin zece ani mai în vârstă decât tine.

– Doar cu cinci, protestez. Practic cu șase.

– Și este bizar, continuă Papa inflexibil.

– Din cauza războiului, Papa, atâta tot! A văzut și a auzit multe…

Mă opresc, știind că îi dezvălui conversația noastră, intimitatea care se petrece dincolo de muncă.

– Așa o fi, cedează. Războiul schimbă oamenii în multe feluri și cu toții trebuie să acceptăm cine suntem acum. Dar Georg nu este evreu.

În sfârșit, ajungem în miezul problemei. Cu gândul la Krysia și la Marcin, mă întreb ce importanță are. Noi ne-am adaptat. Papa nici nu mai poartă yarmulke. Unele lucruri sunt totuși sfinte. O căsătorie mixtă presupune copii care poate nu vor fi crescuți evreiește, însă nu pot dezbate chestiunea asta cu Papa, fără să recunosc că are dreptate să fie suspicios.

– Sigur că nu, spun repede, evitând confruntarea care ar veni cu orice alt răspuns. Mi s-a pus un nod în gât și înghit în sec. Oricum, sunt logodită cu Stefan.

Explicația plutește fără greutate și convingere. Se încruntă.

– Poate ar trebui să plecăm puțin după ce se termină conferința. Se teme că m-a neglijat și din singurătate m-am atașat de Georg. Poate vara asta ar trebui să închiriem o vilă pe coastă.

Se așteaptă să stăm așa mult aici? Nu așteaptă replica mea și se întoarce la documentele lui, căci aparent discuția s-a încheiat. Mă duc tulburată spre camera mea, dar mă întorc. Nu mi-e nimeni pe lumea asta mai apropiat decât Papa. Totuși, în ciuda profundei noastre afecțiuni, există zone vaste de beznă, de lucruri nespuse, frânturi din noi pe care nu le putem împărtăși. Pe vremuri, nu concepeam să am secrete față de el. Între noi plana taina, faptul

că el și Celia erau un cuplu, dar asta nu era tocmai o minciună. Încrederea noastră se ține numai într-un fir de ață: dacă tragi, se deșiră iute.

Târziu în noapte, stau cu gândul la Georg. De ce nu i-am spus adevărul despre Stefan, că trăiește și că așteaptă să mă întorc la el? Ar fi fost o reacție firească, dar acum este prea târziu. Georg are principii și etică. Mă temeam că dacă ar ști că nu sunt alături de Stefan, m-ar considera lipsită de onoare. Dar nu critica lui o percep, ci propria rușine.

Parcă-l văd pe Georg în spatele meu, prea aproape. Mi se încing coapsele și îmi duc mâna în jos ca să sting focul, dar parcă tânjesc și mai tare după el. Nu ar trebui să mă gândesc la asemenea lucruri. Nu știu prea multe despre ce se petrece între bărbați și femei. Cu Stefan doar ne-am pipăit inocent de câteva ori. La școală, mai șușoteau fetele și am mai învățat câte ceva din romanele pe care le ascundeam de Papa. Restul însă este dincolo de înțelegerea mea, un soi de perdea dincolo de care nu văd. Gândurile mele secrete nu au purtat niciodată nume sau fețe până acum. Apăs mai tare și pofta îmi crește, înainte să se domolească. În cele din urmă, mă întorc și închid ochii, cu fața lui Georg în minte.

Capitolul 7

– Ești gata?

Papa stă în ușa camerei mele și așteaptă răbdător.

– Încă un minut, te rog!

În timp ce se retrage, îmi prind la loc o șuviță de păr pentru a mia oară, dar se desprinde din nou. Frustrată, arunc agrafa. Nu m-am priceput niciodată să mă îmbrac, să mă împopoțonez și mereu par neglijentă, ca și cum n-aș face nici un efort. Pare pierdere de vreme să mai încerc. „Lipsa influenței unei mame“, spusese Tante Celia cândva, crezând că nu auzeam. Încearcă să mă ajute așa stângace cum este, cumpărându-mi ruj și pudră de nas, dar se vede în ele gustul ei bățos și cu prea mult parfum. Mi-o imaginez pe mama netezindu-mi părul, sfătuindu-mă ce să spun și să nu spun la dineu. Mă apucă dintr-odată dorul de ea, cum nu prea se întâmplă.

Mă mai uit o dată în oglindă, atingând resemnată buclele rebele care s-au strâns de la umezeală și ceață. Ochii îmi ies în evidență, prea mari pentru fața mea, ca ai unei bufnițe.

O oră mai târziu ajungem la reședința ambasadorului Elveției, o casă în cartierul Le Marais, dublă ca dimensiune față de celelalte, cu balcoane frumoase din fier forjat. Sufrageria în care se servesc băuturile este sobră, cu draperii bej simple și o podea de lemn care-și arată uzura sub lustru. Spre deosebire de seratele la care am fost până acum, atmosfera este liniștită, chiar austeră. Delegații germani s-au adunat în cealaltă parte a camerei față de gazde, ca niște adolescenți la bal, prea timizi să socializeze.

În timp ce Papa îi dă hainele majordomului, mă uit în jur, dar nu-l zăresc pe Georg. Poate pentru că i-am refuzat invitația a decis să sfideze așteptările și

să lucreze la hotel. Îmi vine să fug la Versailles și să fac același lucru.

Îl simt după o clipă, ridicând capul în timp ce silueta lui vânjoasă umple cadrul ușii ce desparte foaierul de camera principală. Este prima dată când îl văd în uniforma splendidă, cu țesătură bleumarin care-i conturează umerii cu trese aurii. Are pieptul lat și plin de decorații. Parcă s-a vidat încăperea și nu mai pot respira.

Toate femeile își îndreaptă privirile spre el. Un bărbat frumos, chiar soldat rival, este o oază în deșertul rămas după plecarea pe front a celor care nu s-au mai întors sau care au revenit vătămați, ca Stefan. Spațiul se micșorează în jurul lui Georg, în timp ce se uită în jur cu o expresie mohorâtă. A întârziat intenționat, îmi spun, voind să petreacă aici cât mai puțin timp posibil. Se uită sigur pe el la mulțime. Pare mai serios, mai înțelept și mai experimentat decât îi permite vârsta. A fost martorul unor lucruri care l-au istovit, asemenea buștenilor loviți de ape, și a devenit fascinant într-un fel unic față de ceilalți bărbați.

Întoarce capul spre mine și, când ni se întâlnesc privirile, parcă se luminează. Îi susțin privirea, știind că mă holbez, dar incapabilă să mă uit în altă parte. Atunci, zâmbește cu vulnerabilitatea unui copil. Oamenii și zgomotul dispar și rămânem doar noi și spațiul nesfârșit dintre noi. Într-o fracțiune de secundă, pereții se prăbușesc și dezvăluie atracția care nu ar trebui să existe și care totuși este acolo.

Papa a venit lângă mine, dar îmi bâzâie urechile și nu aud ce spune. Mă prefac atentă, încă privindu-l pe Georg cu coada ochiului în timp ce traversează încăperea. Nu mai pot de rușine și îmi crește pulsul, dar atunci, fiica unui viconte britanic, pe care am întâlnit-o la câteva evenimente, îl interceptează pe Georg și îl ia de braț. Îl conduce spre șemineu, ca un câine gata să devoreze friptura. Mă străbate un fior. Leigh Arrington este o frumusețe de femeie, înaltă, grațioasă ca o salcie, pe lângă ea nu am nici o șansă. Mă simt prostuță și infantilă. Aș vrea să fim în camera friguroasă de la hotel, doar noi doi!

Georg se mișcă ușor, cu o expresie chinuită. Se uită la mine peste capul ei și observ, stăpânindu-mi fiorul, că și el tânjește să fie singur cu mine.

Aud ritmul cunoscut al pianului în colțul camerei. Mă întorc, încântată să o văd pe Krysia la clape. Nu știam că avea să cânte în seara asta. Marcin cântă și el la violoncel. Pornesc spre Krysia, dar un bărbat în frac, pe care nu-l cunosc, ajunge înaintea mea la pian. Răsfoiește partitura peste umărul ei și mă aștept s-o enerveze, dar mă înșel. O clipă mai târziu, bărbatul îi șoptește ceva și pleacă. Krysia începe să cânte Chopin, probabil ce i-a cerut bărbatul.

În vreme ce ultima notă se stinge în aplauzele politicoase, mă apropii.

– Nu mi-ai spus că o să vii.

– Nu m-ai întrebat.

– Nu v-am mai auzit cântând împreună, sunteți minunați!

– Marcin este un adevărat artist, spune ea. El zâmbește, dar nu ridică ochii de la instrumentul pe care-l acordează. Fac o pauză, dragul meu! îl anunță. Se ridică de la pian și el începe să cânte un solo sub privirea ei adoratoare. Krysia pare mereu foarte puternică. Este ciudat s-o văd retrăgându-se și lăsându-l pe Marcin în centrul atenției. Dar are dreptate, omul își mișcă degetele peste coarde ca într-o poezie, strunind arcușul atât de agil, încât până și o neinițiată ca mine știe că este de elită. Mă bucur că ai venit, spune Krysia. Trebuie să… Bună seara! Schimbă subiectul brusc, uitându-se peste umărul meu.

Mă întorc și îl văd pe Georg, foarte aproape în spatele meu.

– Căpitane Richwalder!

Am un ton mai mult jucăuș decât oficial. Nu răspunde, ci mă fixează cu privirea. Din cauza rochiei pe care mi-a ales-o Celia. Materialul roz se mulează pe spatele meu lung și zvelt, iar decolteul este mult mai îndrăzneț decât bluzele pe care le port când mă văd cu el. La gât am șiragul de perle al mamei.

– Margot!

Își revine și se apleacă să mă pupe pe obraz. Parfumul său îmi amintește de apartamentul lui, dar este mai intens. Înlemnesc. Nu-i vorba că nu se cade, dar nu mi-a sărutat mâna așa cum cere eticheta. Buzele calde îmi ating o clipă obrazul, aproape de ureche. Se oprește și îi simt respirația în păr, de-mi vine să mă lipesc de el. Se îndreaptă de spate cu o expresie nedumerită, de parcă nu se aștepta să se comporte așa.

Lângă mine, Krysia își drege glasul.

– Vă rog să mă scuzați! Georg, ea este Krysia Smok!

– Încântată, spune ea, fără căldura obișnuită și fără să întindă mâna.

– Krysia este poloneză, încerc eu să sparg gheața care s-a instalat brusc.

– Mai precis, de la Cracovia.

El se strâmbă.

– Sudul Poloniei este un cuib de comuniști. De exemplu, trădătoarea Rosa Luxemburg.

Are un ton mai aspru decât de obicei. Krysia se enervează auzindu-l vorbind despre activista ucisă recent.

– Eu și Rosa am fost colege de școală. A fost împușcată ca un câine și aruncată în canal. Aici s-a ajuns?

– Cu siguranță că nu tolerez o asemenea violență, dar comuniștii reprezintă o mare amenințare pentru societatea noastră. Este nevoie de lege și ordine, adaugă ferm.

– Dar într-o democrație, idealurile diverselor grupuri…

– Au toate locul lor într-un for disciplinat.

Pricep acum de ce el și Krysia nu se plac. Krysia își mută privirea, nemaiputând continua dezbaterea calm și nedorind să muște momeala.

– Cracovia este frumoasă, spune ea, revenind pe un teritoriu comun. Orașul Regilor îi spunem. Castele, biserici și munți aproape. Ar trebui s-o vizitezi într-o zi.

Georg clatină din cap.

– Este pe continent. Mi-e teamă că dragostea mă trage spre mare.

– Găsești frumusețe unde te aștepți mai puțin, îl împunge Krysia. „Sunt mai multe lucruri în cer şi pe pământ…“

– „…decât cele visate de propria filosofie“, încheie el în locul ei.

Se așterne o tăcere penibilă între ei. Georg nu-i în apele lui, iar Krysia este de gheață.

– Margot, trebuie să vorbesc cu tatăl tău. Scuză-mă, te rog!

Fără să mai aștepte un răspuns, pleacă de lângă mine și mă lasă cu buza umflată. Îmi dau seama că cei doi oameni pe care i-am cunoscut și care-mi plac cel mai mult de când am venit la Paris nu par să se placă.

– Așadar, el este neamțul tău, spune ea cu dispreț.

– Nu este neamțul „meu“, o corectez enervată. Este german, ca și mine. Ce-ați citat?

– Shakespeare, din Hamlet. Înseamnă să nu pretinzi că ai toate răspunsurile și că sunt destule mistere și minuni de descoperit în lumea asta. Se strâmbă. Nu că ar înțelege el asta.

– Krysia, nici nu-l cunoști!

– Este soldat fascist și, iartă-mă, german.

– Nu-i de colo să fii exclus pentru ceea ce ești, îi spun cu cuvintele cu care ea însăși a descris durerea de a fi respinsă de familia lui Marcin.

– Poate.

Îmi dau seama însă după încordarea ei că nu-l va accepta niciodată. Peste umărul ei, îi văd pe Georg și pe Papa împreună, cu capetele plecate, vorbind încet. Sunt extrem de diferiți, profesorul și războinicul, dar îi iubesc enorm pe amândoi. Iubire. Mă opresc, surprinsă de gândul meu. Este prima dată când îmi permit să mă gândesc astfel la Georg și acum sentimentul a ieșit la suprafață și nu mă pot opri, este ca și cum vreau să bag pasta de dinți la loc în tub. Să fie posibil așa ceva după numai câteva zile? Sentimentele mele față de el sunt cât se poate de reale, dar în același timp nu schimbă nimic, nici faptul că nu pot fi cu el, nici că Stefan mă așteaptă.

– Ar trebui să fie recunoscător bolșevicilor, murmură Krysia în barbă.

Mă întorc spre ea, recunoscătoare că îmi deviază gândurile.

– Cum poți spune așa ceva?

– Pentru că amenințarea roșie, cum se spune, este singurul lucru care-i împiedică pe Cei Patru Mari să distrugă Germania cu totul. Au nevoie ca țara voastră să fie destul de puternică să nu se împrăștie comunismul în toată Europa, dar nu suficient de puternică să creeze iar probleme. Dacă nu ar fi Rusia, puterile vestice ar trimite Germania în secolul nouăsprezece. Sigur, el nu ar pricepe asta.

Înainte să răspund, Krysia se întoarce la pian să cânte cu Marcin. Rămân singură și mă uit în jur după Papa și Georg. Unul dintre servitori, mai în vârstă și mai corpolent decât ceilalți, îmi atrage atenția în încăpere. Icnesc. Este Ignatz. Vine spre mine să-mi umple paharul cu vin.

– Ce cauți aici?

– Lucrez. Vărul meu se ocupă cu livrarea de alimente și uneori o fac pentru bani.

– Ah! răspund neimpresionată. Săptămâna asta sunt zeci de petreceri în Paris, nu înțeleg de ce este tocmai aici.

– Și voiam să te văd, continuă, trecând la subiect. Mi se face un gol în stomac. Mi-ai făcut rost de documente?

– Ieri mi le-ai cerut. Nu am avut când.

Mă uit la el și mă întreb dacă mă crede. Să fi știut oare că Georg m-a lăsat singură în apartamentul lui cu o seară în urmă și că am avut acces la documentele lui?

Nu insistă, dar face semn cu capul spre mijlocul încăperii.

– El e, nu?

Nu este drept. Georg este singurul militar din încăpere, se vede cu ochiul liber.

– Poate vorbesc chiar eu cu el. Are un ton amenințător. Sau poate cu tatăl tău…

– Nu! Strig mai tare decât voiam. În spatele meu, o femeie se uită peste umăr. Ignatz poate dezvălui totul în fața acestor oameni și poate să-l distrugă pe Papa.

– Margot, nu te juca cu noi, spune încet, amenințător. Timpul trece și…

– Draga mea, s-a întâmplat ceva? întreabă tata, venind lângă mine.

– Nu, spun, căutând o explicație pentru discuția prelungită cu un servitor. Dar când mă întorc, Ignatz nu mai este. Mă duc să mă aranjez înainte să ne așezăm la masă.

Mă îndepărtez de recepție, dar ocolesc și mă întorc spre pian.

– Este aici, îi șoptesc Krysiei din spate.

Nu se oprește din cântat.

– Știu. Asta încercam să-ți spun. Exact ca prostul ăla. Fii calmă, o să văd ce pot afla.

Sună clopoțelul în cealaltă parte a camerei și ne cheamă la masă. La ușa salonului mă întâlnesc cu Georg, care stă deoparte, chinuindu-se fără succes

să-și aranjeze cravata.

– Îmi dai voie?

Dintotdeauna îl ajut pe tata cu asta, netezind nodul și ascunzând colțurile frumos. Se relaxează.

– Te rog!

Îmi tremură degetele pe pielea lui și înghite în sec la atingerea mea.

– Așa. Mult mai bine.

– Mulțumesc! Tușește o dată, apoi încă o dată.

– Te distrezi la petrecere?

Ni se întâlnesc privirile și râdem, înțelegând cât ne displace să fim aici. Apoi devine serios.

– Prinde bine să mai ieșim. Îmi pare rău dacă am jignit-o pe prietena ta pianistă cu discursul meu politic. Întrucât am petrecut atâta timp pe mare, am uitat să fac o conversație politicoasă.

– Câtuși de puțin.

– Aici erai! Papa apare în spatele nostru.

– Mi-am luat libertatea să cer un loc lângă dumneavoastră, spune Georg. Mi se taie respirația. Aș vrea să discutăm niște lucruri legate de propunerea Ruhr. Vorbea cu tata, nu cu mine, evident. Dar când ajungem la masă, cartonașele indică faptul că locurile sunt ca de obicei, bărbat-femeie-bărbat, în măsura în care permite proporția, și totuși locul meu este între Georg și tata. Observând asta, Papa se încruntă o fracțiune de secundă.

Georg îmi trage scaunul și când mă așez, observ că masa este aranjată simplu. Șervetele sunt banale, cuțitele și furculițele doar un pic mai acătării decât argintăria de zi cu zi, dar nu are legătură doar cu austeritatea din urma

războiului. Mai degrabă este un mesaj limpede din partea gazdei: luăm masa cu voi, germanii, pentru că trebuie, dar nu vă vom accepta niciodată ca egali.

În timp ce se servește primul fel, crochete cu somon, Georg vorbește cu un atașat militar elvețian care șade în fața lui.

– De i-am putea face să înțeleagă că flota germană ar ajuta la menținerea păcii și a stabilității în noua ordine…, începe stăruitor.

Nu este prima dată când îl aud exprimându-și părerea, iar optimismul din tonul lui mă încântă, dar de jur împrejur, văd că oamenii sunt sceptici.

– Cunoașteți scrierile lui Weber pe tema relației militar-economice în Germania? întreabă un olandez din capătul îndepărtat al mesei.

Georg se poticnește. Cu toate că vorbește fără probleme despre chestiuni în care are experiență, știe că nu și-a terminat studiile.

– Va mai exista Germania? izbucnesc, încercând să-l ajut, schimbând subiectul. Toate privirile se întorc spre mine.

– Poftim? întreabă o femeie în vârstă, tresărind în dreapta tatei.

Îmi dreg glasul, nu mai am ce face.

– Este o țară foarte tânără. Chiar dacă Germania era deja unificată când m-am născut eu, nu-i greu să uiți că acum jumătate de secol, când era Papa copil, era formată din mai multe state suverane. Prusia, Bavaria și alte regiuni nu sunt încă omogenizate. Dacă tratatul nu merge bine, poate fi o lovitură insuportabilă pentru republică.

– Cum poți spune asemenea lucruri despre țara ta? întreabă Leigh Arrington.

– Problema nu dispare dacă păstrăm tăcerea. Trebuie să ne confruntăm cu ea.

– Draga mea, este treaba ta să te necăjești cu asemenea lucruri?

Întrebarea condescendentă vine din partea unui bărbat cu monoclu pe care nu-l cunosc.

– Eu, unul, sunt foarte curios care este părerea domnișoarei Rosenthal, declară Georg, în apărarea mea.

Cu coada ochiului, îl văd pe Papa încuviințând imperceptibil. În ciuda faptului că este rezervat, Papa se bucură că Georg îmi respectă punctul de vedere și că, intelectual vorbind, mă tratează ca pe un egal.

Se servește felul doi, oaie cu prea mult sos. Se schimbă subiectul și se discută despre Africa de Nord, despre care nu știu nimic și nu am păreri. Sub masă, Georg mă atinge subtil pe dosul mâinii. Mă întreb dacă din greșeală, dar apoi mă ia ferm de mână. Îi simt privirea asupra mea, încercând să vadă dacă mă deranjează. Nu pot să mă uit însă. Papa continuă să vorbească cu Georg peste capul meu și nu observă.

Cu mâna liberă, iau o bucată de baghetă și savurez aroma de unt. Paștele evreiesc a fost acum câteva săptămâni și a fost o tortură să trec pe lângă patiserii, doar ca să mănânc matzo uscat și prăfos adus de Papa din oraș, de la singura brutărie evreiască deschisă. Mă întind spre paharul cu apă și aud un zgomot puternic în clipa în care un servitor scapă tava din mâini. Speriat, Georg tresare și duce instinctiv mâna la pistolul pe care nu-l mai poartă.

– Nu-i nimic, îl liniștesc, cu mâna pe brațul lui, ca să se așeze la loc. Dar este tulburat și a pălit. Chiar dacă nu i se văd rănile ca la Stefan, Georg este vătămat în sinea lui. Mai sunt și alte indicii: mănâncă repede, de zici că-i ia cineva mâncarea din față, soarbe fiecare gură de apă de parcă-i ultima. Hai să luăm aer, sugerez.

– Este infernal de cald în camera asta, consimte. Am auzit că sunt niște grădini superbe aici. Crezi că am putea face o plimbare?

Ezit, cu ochii la Papa, care este cufundat într-o discuție cu un bărbat care stă mai departe, pe partea lui.

– Mă duc să-mi pudrez nasul, spun și fac ușor semn cu capul spre ușă, îndemnându-l să vină și el.

O clipă mai târziu, mă strecor în grădină, unde mă așteaptă Georg. Aerul de primăvară este răcoros, dar nu neplăcut, și miroase a caprifoi de pe potecă.

Undeva în întuneric se aude o fântână picurând.

– Mult mai bine aici. Chicotește în timp ce mergem pe potecă și vocile din interior sunt mai difuze. Sper să-mi ofere brațul, dar nu o face. Am zis că femeia aia, LeeAnn…

– Leigh Arrington, îl corectez, mulțumită în sinea mea că nu i-a reținut numele.

– Da, aia. Am zis că o să leșine când ți-ai exprimat părerea.

– Nu ar fi trebuit să spun nimic.

– Aiurea. Ai spus ce-ai gândit și asta a îmbunătățit conversația. Ai spus doar ce gândeau și ceilalți, dar nu aveau curajul s-o exprime. Îți admir curajul.

Curajul… De-ar ști…

– De cele mai multe ori îmi țin gura. De unde vin eu, femeile nu sunt încurajate să vorbească sau să facă prea multe, știi? Trebuie să mergem la petreceri și la evenimente, să arătăm bine și să ne purtăm frumos. Pentru prima oară înțeleg pe deplin adevărul pe care-l spun. Până și Papa, care m-a încurajat să citesc și să studiez, a făcut-o de dragul învățăturii, dar la ce bun dacă nu o foloseam? De-asta îmi place să lucrăm împreună… Mă poticnesc.

Îi tresaltă buza amuzat.

– Mă bucur că-ți ofer distracție.

– Nu la asta mă referam.

Ceea ce fac cu el și pentru el înseamnă mult mai mult. Dar nu-mi găsesc cuvintele.

Este foarte frustrant să observ ipocrizia de zi cu zi. Wilson a venit cu promisiunea libertății și autodeterminării, însăși premisa pe care a fost fondată America. Dar în realitate, pare să fie libertate doar pentru unii.

– Da, dar dacă dăm drepturile acelea tuturor, va fi anarhie. Iar acum, când ne aflăm printre învinși și ne cerem propriile drepturi, trebuie să avem foarte mare grijă.

Mă opresc și mă întorc spre el.

– Nu, tocmai acum, când ne luptăm pentru drepturile noastre, trebuie să fim solidari cu cei care le cer pe ale lor.

Georg tace puțin.

– Desigur. Uneori, în toată lupta asta politică, uit de ce ne aflăm aici de fapt. Ești ca nordul pe busolă, Margot! Mă ajuți să-mi găsesc calea.

Este o declarație prea cutezătoare și sinceră, având în vedere de când ne cunoaștem, și creează un moment penibil.

– Este o primăvară frumoasă, spun, dornică să scap de tensiune.

– Da, deși înțeleg că agricultorii sunt disperați să vină ploaia.

Încuviințez. Abia au început să cultive câmpurile după atâția ani de război. Este greu de imaginat dezastrul pe care-l poate provoca o secetă unei țări care abia își revine din foamete.

Suflă briza prin grădină și îmi desprinde o șuviță de păr. Georg se întinde și mi-o dă la o parte de pe față, apoi rămâne cu mâna în aer. I-a atras atenția cicatricea mea vizibilă la lumina lunii. Chiar sub urechea stângă, un semn mic, incolor, care a apărut brusc acum câțiva ani, după ce a trecut gripa, poate ca reacție la tratamentele pe care le-am urmat. În mod normal nu se vede, dar în seara asta, cu părul ridicat, o vede pentru prima oară.

Îmi țin respirația, întrebându-mă dacă i se pare dezgustătoare, însă se uită cu jind la mine, cu ochii mari.

– Margot…

Își caută cuvintele, dar nu le găsește.

Mergem mai departe tăcuți. Chiar dacă lucrăm unul lângă altul în fiecare zi, aici este altă atmosferă între noi.

– Mă bucur că te-ai hotărât să vii la dineu, spune și tușește ușor. Chiar dacă nu cu mine.

Îi ating brațul.

– Georg, voiam să-ți spun. Era mai ușor să vin cu Papa.

– Înțeleg. Nu ar fi de acord.

Crede că el este motivul pentru care l-am refuzat, că nu este destul de potrivit. Îmi vine să-i spun că nu-i adevărat, dar cum s-o fac fără să-i explic adevărul despre logodna mea cu Stefan?

– Tatăl tău nu mă place.

Nu este o întrebare.

– Nu-i adevărat, protestez. Îi ating brațul. Consideră că ești incredibil de inteligent.

Mă opresc și fac un pas în spate, căci m-am înroșit. Acum Georg știe că am vorbit despre el. Doar că este pacifist. Este împotriva războiului.

– Nu a vrut nimeni războiul, răspunde. Adică nu oamenii reali. Există bătrâni, desigur, la Berlin, la Paris și la Londra, care se folosesc de armată ca să-și atingă scopul.

– Parcă vorbești de șah.

– Într-un fel, așa este.

– Și nu te deranjează să fii pion?

– Dacă tot se duc războaie, ar trebui conduse de cei care se pricep. S-ar pierde mai puține vieți astfel. Un război bine condus se poate termina mai repede. Nu răspund. Pe geam îl văd pe Papa vorbind cu un oaspete.

– Îți este drag, remarcă Georg.

În depărtare se văd niște licurici care se sting în beznă precum stelele căzătoare.

– Am fost mereu doar noi doi.

– Este un om bun. Se întoarce să-și potolească tusea. Deși mă tem că mediul academic nu are nici în clin, nici în mânecă cu vâltoarea politică. La fel ca timpul pe front. Amândoi sunt intruși aici. Trebuie să-l avertizezi să aibă grijă. Nu aș vrea să pățească ceva. I s-au mărit pupilele în lumina lunii, ca două cercuri mari care înoată în cenușiu.

Când mă gândesc la informația pe care i-am dat-o lui Ignatz și la pericolul în care l-am pus pe Papa, devin consternată.

– Vorbești ca despre război, nu o conferință de pace. O altă briză tăioasă străbate grădina și tremur fără să vreau. Înainte să protestez, Georg își descheie jacheta și mi-o așază iute pe umeri, ca în prima seară în care ne-am cunoscut. Mirosul de lână și săpun mă împresoară și în acel moment simt că mă ține în brațe. Mulțumesc.

– Ai un colier frumos. Îmi dai voie?

Încuviințez și el îmi atinge gâtul cu degetul cald. Îmi atinge ușor pielea cu unghia când ridică nestemata.

– A fost al mamei.

Mi-l dăduse Papa când împlinisem șaisprezece ani, din cutia de la bancă în care păstrează toate lucrurile de valoare ale mamei, cele pentru care mă consideră prea neglijentă să le port încă.

Georg lasă nestemata să se așeze ușor pe gâtul meu și se înfioară când își retrage mâna. Îmi dau seama că este speriat. Este o insulă prea îndepărtată ca să lase orice să-l ajungă. Până acum. Oare sunt la fel? Chiar dacă am o relație cu Stefan, mă îngrozesc aceste sentimente.

Se deschide ușa din spate a casei și apare o siluetă.

– Margot, ești aici?

– Vin, Papa!

– Pot să te conduc acasă, spune Georg încet, în timp ce ne întoarcem. Ca să nu ne întrerupă tatăl tău discuția. Poate ne duce șoferul pe Champs-Élysée să vedem luminile. Omul care spusese cu câteva zile în urmă că nu a venit la Paris să facă pe turistul s-a schimbat.

Îmi aduc aminte de jacheta lui Georg când dăm de lumina casei, care pare prea puternică acum. Mi-o scot de pe umeri și încerc să i-o dau, dar este prea târziu, tata a văzut deja. Se miră, își dă seama și devine îngrijorat.

Înăuntru, lumea s-a ridicat de la masă, iar bărbații se retrag în bibliotecă la brandy și trabucuri.

– Papa, Georg s-a oferit să mă conducă acasă.

Nu mă mai prefac, folosindu-i titlul oficial.

– Asta, dacă doriți să o conduc pe Margot la hotel.

Georg intervine ca să nu cer eu permisiunea. Buza superioară îi transpiră ușor.

Văd că Papa duce o luptă în sine, pentru că și el își dorește să rămână la Paris cu Celia, dar vrea și să mă țină departe de Georg.

– O duci direct acasă?

Georg se înalță ca un uriaș peste tata, dar acum Papa este cel care pare mai mare, feroce în dorința lui de a mă apăra.

– Papa, este doar un drum! Îl împung blând. Georg nu este tocmai străin.

Observ o reacție pe fața lui Georg. Pentru el înseamnă mai mult. Un drum până la Versailles, doar noi doi, rămas-bun pe treptele blocului…

– Fie, cedează Papa.

Georg tușește o dată, apoi mai tare a doua oară.

– Mă duc să-ți iau haina.

Când dispare, o văd pe Krysia în vestibul, făcându-mi semn să mă duc la ea.

– Nu am avut timp să vorbesc cu tine, cu toată lumea de față. M-am interesat și mi-e teamă că Ignatz are intenții serioase. Ar fi trebuit să bănuiesc. Nu este prea subtil. Cheltuiește mai mulți bani decât ar câștiga servind băuturi și prăjituri unor artiști flămânzi. S-a înhăitat cu niște indivizi cu legături puternice. Și mi-e teamă că nu te va lăsa în pace. Riscul de a veni aici în seara asta este o dovadă. Probabil că te consideră foarte valoroasă. Orice pas greșit faci, tatăl tău va fi dezvăluit ca trădător.

Cariera tatei, mă plâng, distrusă din prostia mea. Mă apucă furia, dar și simțul inutilității. Krysia mă încuraja să fiu eu însămi. În schimb, am devenit o piesă de șah, cum i-am reproșat lui Georg. Dar dacă nu ajut, îl discreditez pe tata.

– Urăsc politica.

– Politica este mereu de vină, nu-i așa? Până la punctul tău de vedere. Atunci devine adevăr.

Se aude o tuse puternică. Georg. A ieșit de la garderobă, nu are aer și se face roșu la față. Deodată, se lovește de perete și își dă ochii peste cap. Se prăbușește.

– Georg! Dau să mă duc spre el, dar Krysia îmi pune mâna pe braț. Herr Mitten este medic. Lasă-l pe el să se ocupe.

Câțiva bărbați îl înconjoară pe Georg și îi desfac gulerul. Mă rog să nu fi pățit nimic. Minutele trec cu o lentoare cumplită. Afară se aude sirena stridentă a ambulanței.

Fac un pas în față, disperată să fiu lângă Georg. Are nevoie de mine, însă a venit Papa lângă mine și mă ține departe de medicii care-l pun pe Georg pe targă și îl scot din casă. Mă întorc disperată spre el.

– Ar trebui să mergem la spital.

– Nu-i treaba noastră. Se ocupă ceilalți membri ai delegației de el.

Încerc să mă smulg din strânsoarea lui.

– Dar…

– Ar trebui să plecăm.

Vreau să mă opun. Nu pot concepe să mă întorc la Versailles, fără să știu dacă Georg a pățit ceva.

– O să verific eu, șoptește Krysia.

Papa mă conduce spre mașină, în timp ce sirena urlă, iar ambulanța dispare cu Georg în noapte.

Capitolul 8

A doua zi, abia ce mi-am turnat ceaiul, când sună cineva, semn că avem un musafir neașteptat. Aud pașii pe scară și mă întreb dacă să-l trezesc pe tata, în caz că este ceva oficial. Numai că atunci când deschid ușa, dau cu ochii de Krysia. Mă mir. Nu a venit niciodată la Versailles de când ne-am mutat aici.

– Te-am trezit? Dau din cap că nu. Nu prea am dormit de grija lui Georg. Mă uit peste umăr. Este dezordine în casă: notițele tatei împrăștiate pe jos, pahare murdare și scrumiere pline pe masă. Cu gândul la apartamentul elegant al Krysiei, mă pun în ușă ca să nu vadă. Îmi pare rău că nu am sunat mai întâi, zice. Dar a trebuit să iau primul tren și nu voiam să trezesc pe nimeni.

– Stai liniștită. Consider că vizitele neașteptate eu le-am stârnit.

Zâmbește ușor cu o expresie forțată. A venit personal să-mi dea vești proaste?

– Ce e? Georg?

– Totul este în regulă, răspunde grăbită.

– Nu vrei să intri? Tocmai am făcut ceai.

– Nu, mulțumesc. Am o treabă în afara orașului, așa că nu stau mult. Poate ne plimbăm în schimb? Este o dimineață superbă.

Aerul este incredibil de cald, dar nu neplăcut, cu o briză blândă care aduce miros de levănțică dinspre câmpurile estice, domolind mirosurile urâte de pe stradă.

– Are pneumonie, spune Krysia după o clipă.

Cobor umerii ușurată.

– Deci nu este gripă.

– Nu, dar nu-i de joacă cu pneumonia. Aparent o are de ceva vreme, dar a neglijat-o. Îmi amintesc tusea lui persistentă, pe care o ignora ca să muncească în continuare. Seamănă cu tata și în privința faptului că-și ignoră sănătatea. Oricum, au îndesat medicamente în el și azi ar trebui să-i dea drumul.

Cotim, pe la marginea pieței, unde găinile, varza, țesăturile și uneltele se vând de-a valma pe tarabele de lemn cu copertine sau pe pânze întinse pe jos. Mirosul greu de pește, încă viu în căzile cu apă tulbure, umple aerul. Krysia începe să vorbească în șoaptă.

– Am vorbit aseară cu Ignatz după recepție, zice și înțeleg atunci motivul pentru care a preferat să vină în loc să sune. M-am gândit că poate mă înțeleg cu el, dar m-am înșelat. Este foarte periculos. A venit din Pale, și-a văzut fratele ucis de armata țarului. Își pierduse fratele ca și Georg, dar el reacționase cu mânie și irascibilitate. Are un trecut infracțional, a făcut lucruri despre care nu vreau să știu. Altădată, ar fi fost doar un infractor. Dar în lumea asta…

Încuviințez. Parisul este la discreția oricui, vechile reguli sunt încălcate. Puterea și oportunitatea sunt ale celor care îndrăznesc să pună mâna pe ele.

– Poate ar trebui să refuz. În fond, Papa a primit titlu de ambasador doar pentru conferință. Cu imunitatea diplomatică, va fi cu siguranță ferit de orice scandal.

Scutură din cap.

– Sunt copil de diplomat, nu uita! Imunitatea dispare în contexte politice. Dacă se află că tatăl tău a divulgat informația, poate fi arestat sau declarat persona non grata și i se poate cere să părăsească țara.

Încuviințez. Chiar dacă nu ar fi condamnat oficial, Papa nu ar suporta scandalul și eșecul în fața unchiului Walter. Nu scapi de Ignatz până nu

obține ce vrea.

– Dar nu am văzut nici un document, spun evaziv. Georg îmi dă să traduc doar documente pe care le primește de la englezi și de la francezi. Nu au nimic de-a face cu informațiile militare pe care le vrea Ignatz. Poate că Georg nu știe nimic.

– Este ofițer superior și membru al delegației, răspunde enervată. Normal că știe ceva. Iar acum…

– Este bolnav.

Alungă cu mâna o insectă și expiră exasperată.

– Cu atât mai bine. Se va odihni, e dezorientat.

– Nu o să profit de starea lui.

Există o limită peste care nu trec nici amenințată.

– De ce îl protejezi? Pentru că te-ai îndrăgostit de el?

– Nu, sigur că nu. Sunt logodită, adaug, scoțându-l pe Stefan din mânecă și folosindu-l ca pe un soi de amuletă în fața primejdiei. Doar că Georg are încredere în mine.

– Ca și tatăl tău, subliniază.

Mă doare stomacul. Cum am ajuns în situația asta dezastruoasă? Totuși, Krysia are dreptate. Trebuie să-i rămân loială tatei.

– Mi-ai cerut ajutorul și am făcut ce-am putut. De-acum trebuie să ai singură grijă de tine. Mă pupă pe obraz. Trebuie să plec. Vino la mine când ajungi în oraș.

– Stai! Se întoarce răbdătoare. Caut cuvintele să formulez întrebarea și să-i cer sfatul, însă trebuie să mă descurc singură. Mulțumesc!

– Pentru puțin. Aș vrea să te fi ajutat mai mult. Ai grijă de tine! Odihnește-te. Și uite… Bagă mâna în geantă și scoate un săculeț. Poți să-i dai astea lui Georg în ceai sau supă.

Știe, chiar înainte s-o recunosc, că mă voi duce la el.

– Ce sunt?

– Ierburi, măceșe, chestii de felul ăsta. Sunt tonice. Îmi pune săculețul în mână și, înainte să-i mai mulțumesc încă o dată, se întoarce și pleacă.

Mă întorc în casă, unde ceaiul pe care l-am făcut este tot pe masă. Iau cana călâie și mă gândesc la plimbarea cu Georg de aseară. Cu Stefan nu am trăit asemenea senzație. Nu este o comparație justă, având în vedere că noi ne știam de o viață înainte să fim împreună. Dar și dacă am fi fost străini și ne-am fi întâlnit în alte condiții, tot nu ar fi la fel. Stefan. Uneori simt că nu mai este. Dar este acolo, rănit, încă în viață. Iar eu sunt sau ar trebui să fiu a lui.

Papa iese din camera lui, îmbrăcat pentru sesiunea din oraș.

– Mi-e teamă că am o întâlnire și nu o să iau cina cu tine. Vrei să vii azi în oraș? Poți merge la cumpărături cu Celia.

– Rămân aici, dacă nu te superi. Sunt destul de obosită după dineul de aseară.

Ridică din sprâncene, apoi din umeri.

– Cum vrei. Mă gândeam că dacă nu mai lucrezi cu Georg o vreme, o să te plictisești.

Pun cana pe masă.

– Krysia mi-a spus că astăzi îl externează.

– Este bolnav, draga mea! Nu va putea lucra. Și doar nu-ți dă prin cap să te duci la el.

– Are pneumonie, Papa! răspund imediat. Nu este contagioasă deloc.

– N-ai de unde să știi. Dar apoi, cunoscându-mi expresia încăpățânată, ridică din umeri. Mă așteaptă mașina. Nu sta prea mult la hotel!

– Nu, promit.

– Ai grijă și transmite-i toate cele bune.

Cum închide ușa, dau fuga la geam și-mi lungesc gâtul spre hotel. S-ar putea să mai treacă ore bune până să se întoarcă Georg. Fac ordine în casă și mă așez să citesc la fereastră, dar ridic privirea să mă uit în stradă atât de des, că nu pot sta locului. În cele din urmă, renunț și încep să mă fâțâi prin apartament.

Se face după-amiază când în sfârșit observ capota albă a ambulanței pe strada pietruită. Sar în sus tocmai când se deschid ușile din spate ale mașinii, în fața hotelului. Mi se strânge inima când îl văd pe Georg, neclintit pe targă, cum trece de poartă. După ce dispare ambulanța, mă duc la baie să mă primenesc. Apoi, pentru că nu mai am răbdare, pornesc pe stradă. Paznicul hotelului, obișnuit să ajung seara, încuviințează și mă lasă să trec.

Bat la ușa lui Georg și o clipă mai târziu deschide o brunetă frumoasă, cu șorț și bonetă albe.

– Oui?

– Ah! Mă poticnesc. Nu mi s-a părut că ar mai fi cineva. Este de înțeles, Georg este neajutorat și are nevoie de îngrijire. Totuși, mă enervează familiaritatea cu care se mișcă asistenta prin camera lui și îi aranjează perna.

Din mormanul de pături se aude o tuse violentă.

– Georg?

Înaintez spre el, iar gelozia face loc grijilor. Zace neclintit cu ochii închiși, pielea umedă și palidă. Chiar au considerat că este într-o stare atât de bună încât să-l externeze?

Deschide greu ochii și se uită la mine, zâmbind ușor.

– Margot…

Se străduiește să se ridice în capul oaselor. Îi pun mâna pe umăr.

– Odihnește-te și încearcă să nu te miști.

Dă din cap cuminte și închide ochii din nou. I-a crescut puțin barba și arată neglijent. Îmi mut privirea ca să nu mă uit la pieptul lui și la firele de păr negru de sub gulerul deschis. În apartament este ordine, dar simt mirosurile de antiseptic și de iod pe care nu le recunosc.

Deschide ochii din nou.

– Bună, zice, de parcă uitase că sunt acolo. Îmi crește inima văzându-i zâmbetul slab. Dacă mă ajuți să cobor din pat, putem trece la treabă.

– Treabă? Nu poți lucra în starea asta.

Îl văd cum devine frustrat în timp ce se gândește pentru prima oară că va întârzia cu munca pe seama bolii.

– Cum de-am permis așa ceva?

– Ești om. Oamenii se îmbolnăvesc.

Clatină încăpățânat din cap.

– Eu nu. Nu acum.

Îi iau mâna și i-o masez încet.

– Ssst! Dacă te necăjești, o să fie mai rău.

Sora medicală apare din nou și pune o tavă cu supă și pâine prăjită pe noptieră.

– Merci[24], Mildred! Asta-i tot, spune Georg.

– Dar… Pare nedumerită că o alungă. Dacă nu se simte bine, are un tonic. Mă întorc dimineață.

– Delegația a insistat s-o angajez, îmi explică după ce pleacă.

Tușește din nou și spasmele sugerează că mai are mult până să se însănătoșească.

– Bea! îi ordon, ținându-i cana la gură și sprijinindu-i capul. La gât are părul scurt, ca puful unui pui de găină pe care l-am ținut în mână mai demult.

– Este îngrozitor, zice după ce își revine, încruntându-se atât de rău, că mă întreb dacă îl doare. Să mă vezi așa.

– Nicidecum. Dar tot nemulțumit este. Se supără că am venit? Eram foarte îngrijorată. Face ochii mari, parcă neobișnuit să îi pese cuiva de el. Vrei să plec?

– Nu, răspunde ferm, aproape înainte să termin. Dar dacă m-ai ajuta… Mă aplec, așteptând să văd ce-mi cere, altă pernă, poate medicamente. Poți să-mi aduci dosarul de pe birou?

– Nu ești încă în stare să lucrezi, insist din nou.

– Dar nu am timp.

Încearcă să se ridice. Îl împing ferm pe pernă și simt pielea caldă de pe pieptul lui.

Dacă te ridici din pat prea repede și recidivezi, nu mai terminăm niciodată.

– Dar…

– Lucrez eu pentru tine, îl întrerup. Se relaxează și pare mai domolit. Mă duc în anticameră și iau dosarul indicat, cu care mă întorc. O să traduc atât timp cât te odihnești. Ne-am înțeles?

Zâmbește și închide iar ochii.

– Da, fraulein!

Mă foiesc pe scaunul de lemn cu dosarul în poală. Mi-e incomod să lucrez așa, dar îl pot supraveghea în caz că are nevoie de ceva. Un ventilator zumzăie ușor în colț și perdelele dansează un vals lent. Ridic privirea. Are capul dat pe spate și sforăie încet, iar ochii îi dansează sub pleoape. Ce visează? Îmi sunt atât de familiare trăsăturile lui acum, așa cum ar fi trebuit să fie ale lui Stefan, dacă mi le-aș aminti bine. Are fața relaxată, vulnerabilă și nevinovată ca a unui copil. Mă săgetează inima. Iată-mă, am grijă de Georg, cum ar fi trebuit să am de Stefan. Dar în cazul ăsta nu simt că mă sufoc, aici mi-este locul și aici vreau să fiu.

Trece o oră. Las traducerea. Georg s-a trezit și mă privește.

– Cum te simți?

– Ceva mai bine, cred.

– Vrei să mai încerci supa?

Încuviințează. Aduc tava mai aproape și încep să-l hrănesc cu lingura.

– Mă descurc. Mă sprijin și mă uit cum îi tremură mâna când mănâncă în liniște, uitându-se peste umărul meu. Îi urmăresc privirea și văd o fotografie cu un grup de bărbați pe puntea unui vapor gigantic.

– Te gândești la mare?

– La ei. După Iutlanda ziceau că sunt erou. Dar am făcut doar ce mi s-a cerut și noi, cel puțin majoritatea dintre noi, am scăpat. Mai târziu, am fost chemat de pe vapor la delegație. Marinarii au impresia că i-am abandonat.

Lasă lingura îndurerat.

– Sst, îl alin.

Continuă de parcă nu m-a auzit:

– Margot, sunt nenorocit! Și dacă reușesc aici… Are o privire disperată, sălbatică. Se agață de munca pentru conferință ca de o plută. Când sunt cu tine, totul pare cumva posibil. Simt un gol în stomac. În ziua în care am coborât din autobuz și te-am văzut pe marginea drumului, am simțit că te cunosc parcă de-o viață.

Oare chiar crede ce spune? Mă uit la el, dar are ochii sticloși, pierduți într-un soi de delir.

Întind mâna spre fruntea lui. Este îngrozitor de fierbinte, i-a crescut febra la lăsarea nopții. Poate că nu trebuia să plece asistenta. Mă duc la chiuvetă și găsesc tonicul pe care l-a lăsat.

– Înghite, îi ordon, cu lingura plină de sirop dens și maroniu la buze.

Se supune, strâmbându-se.

– Vorbește cu mine… Gâfâie, cu ochii închiși, prea obosit să-i mai pese dacă mai lucrăm sau nu. Mi-ar plăcea să mai am un câine, spune adormit, schimbând subiectul fără nici un motiv. Cel mai mult un terier.

– Da, spun, ca o mamă care-i dă permisiunea să aibă un animal de casă.

Se întinde spre mâna mea și îl las să mi-o ia. Nu o să însemne nimic, îmi spun, însă atingerea lui are o intensitate care mă face să tânjesc fără să vreau.

– Alaltăieri, când ți-am spus că nu a mai existat nici o femeie… nu era întru totul adevărat. Îmi țin respirația. A existat odată cineva. În portul din Geneva am cunoscut o tânără. Închid ochii, disperat de curioasă și în același timp dorindu-mi să nu continue. Ne-am plimbat prin oraș și mi-a arătat multe locuri frumoase, înainte să îmi ureze drum bun. M-a tratat ca pe oricare alt soldat, deși aș fi plăcut-o destul de mult. Cartea care este Georg se deschide, cuvintele curg din ea și alcătuiesc o imagine pe care o văd mai bine acum. Îmi amintești de ea. Mă îmbătoșez. Nu vreau să înlocuiesc pe nimeni. A fost doar o imagine, preț de câteva ore. Dar pe tine am ajuns să te cunosc mai bine. Felul în care ți se umflă nările când te enervezi. Mă fac mică auzind descrierea deloc măgulitoare. Felul în care ochii tăi își schimbă culoarea odată cu starea, ca două bijuterii ce reflectă toanele…

Vorbește nedeslușit, căci adoarme. Sunt cuprinsă de sentimente contradictorii: gelozia față de această femeie care i-a furat inima cândva și ușurarea că i-a păsat, că este capabil de asta.

Nu mai zice nimic. Iau din nou dosarul, dar nu mă mai pot concentra. Georg doarme profund acum, sforăind ușor de câte ori trage aer în piept și șuierând precum ceainicul când expiră. Îmi amintesc de Ignatz și că trebuie să găsesc ceva să-l liniștesc. Totuși, informațiile pe care le vrea el, în cazul în care Georg chiar le deține, nu se vor afla în documentele pe care mi le dă la tradus. Mă uit spre birou și parcă aud sugestia Krysiei de a căuta în timp ce doarme. Dacă este s-o fac, acum este momentul. O să verific, o singură dată, ca să îi satisfac curiozitatea lui Ignatz și să știe că nu este nimic aici. Deschid ușa sufrageriei, după care mă întorc și simțindu-mă vinovată la vederea lui Georg, care doarme împăcat. Nu vreau să-i trădez încrederea, dar trebuie să-l protejez pe Papa.

Încerc să merg normal, dar pe mutește, și mă duc spre ușă. În cealaltă parte a sufrageriei se află un vraf de documente pe care le ține separat de celelalte pe care mi le dă la tradus. Ridic teancul și răscolesc prin documentele în germană. Sunt telegrame despre operațiuni de construire a navelor, o nouă linie de cargoboturi. Mă relaxez puțin. De-asta nu mi-a cerut să traduc aceste materiale, nu țin de conferință, ci de afacerea familiei sale.

Dau pagina și mă opresc, cu mâna în aer. Sunt planuri tehnice și, cu toate că îmi este străină terminologia, îmi dau seama că reprezintă un plan de a pune laolaltă cargoboturile cu armele. Mă trece un fior. Tot discursul lui Georg despre pace a fost o minciună ca să mă simt eu mai bine? Răsfoiesc în continuare și dau peste o hartă, pe care sunt marcate orașele estice: Arhangelsk, Murmansk, Brest. Chiar dacă nu înțeleg notițele, știu că asta își dorea Ignatz.

Scot documentul din teanc și îmi tremură ușor mâna. Am reușit. Georg sforăie în cealaltă cameră, fără să bănuiască nimic. Mă cuprinde regretul. Georg este atât de sincer și i-am câștigat încrederea. L-am trădat.

Strigă în somn, întâi un scâncet care devine răcnet. Împăturesc repede documentul și îl bag în rochie. Cu puțin noroc, i-l arăt lui Ignatz și îl pun la loc înainte să observe Georg că lipsește.

În dormitor, Georg doarme agitat. Este pe navă, unde retrăiește bătălia – cel mai probabil pe cea în care a murit fratele lui – și se zbate. Mă așez pe marginea patului și îl cuprind cu brațele. Are cămașa de noapte udă de transpirație și îi simt pielea încinsă prin țesătură.

– Sunt aici și nu s-a întâmplat nimic.

Mă strânge în brațe, parcă de frică să nu îi scap printre degete. O clipă mai târziu, se relaxează și începe să respire din nou normal. Mă uit la ceasul de pe noptieră. Este aproape unsprezece și este posibil ca Papa să se întoarcă de la cină dacă nu s-a dus la Celia. O să se întrebe unde sunt, dar nu-l pot lăsa singur pe Georg și nu am cum să trimit vorbă. Mă sprijin obosită lângă el, pe patul mare.

Mă trezesc ceva mai târziu. Unde sunt? Acasă la Georg, îmi amintesc, inhalând mirosul de mentă al loțiunii lui după bărbierit. Nu intenționasem să ațipesc. Îmi ajustez ochii la întuneric și focalizez. Mă ridic iute în capul oaselor.

Se mișcă și deschide ochii.

– Margot! Zâmbește, relaxat și fericit cum nu l-am mai văzut. Ești aici. Am crezut că visez. Clipește. Ai stat toată noaptea?

– Da.

Mă uit atent la el. Își amintește oare ce mi-a spus? Pare totuși impasibil, nu remarc stânjeneala care ar fi fost prezentă dacă și-ar fi amintit cum mi-a mărturisit sentimentele. Apoi se întunecă la față.

– Ce indecent din partea mea, nu ar fi trebuit să…

– N-are nimic. Eu am venit. A fost alegerea mea. Am vrut să fiu aici.

Îi zvâcnesc tâmplele și îi văd durerea în priviri când își amintește noaptea precedentă.

– Îmi pare tare rău. N-ar fi trebuit să mă vezi în starea asta. Ar trebui să pleci.

Nu mă vrea aici. Rănită de bruschețea lui, mă ridic și pornesc spre ușă.

– Margot, stai! Mă apucă de mână să mă oprească. Mă ia cu călduri numaidecât. Cum reușește acest bărbat să stârnească o asemenea reacție în mine? Cu Stefan nu am pățit așa ceva, oricât îl plăceam. Apoi își ia mâna repede. Atunci când dorm… Se întoarce jenat.

– Și eu am coșmaruri, spun, ca să-i îndepărtez stânjeneala. Sigur, nu atât de grave ca ale tale.

– Tu ce visezi?

Înainte să termine, îmi dau seama de gafă. Nu-i pot povesti despre logodnicul meu și despre inevitabila căsătorie care îmi bântuie visele.

– Visez că sunt prinsă în capcană, spun cu băgare de seamă, nu departe de adevăr. Îmi țin respirația în speranța că nu îmi va cere să elaborez. Cum te simți? Schimb subiectul.

– Mult mai bine.

Îi ating fruntea rece.

– Asistenta a spus că vine să te vadă dimineață.

– Ar trebui să te duci acasă să te odihnești.

Cel puțin ca să mă spăl. Mi s-a lipit părul de cap când am adormit și îmi miroase gura.

– Dacă pot să te mai deranjez cu un lucru înainte să pleci, aș vrea să mă bărbieresc.

Observ atunci cât i-a crescut barba. Nu este obișnuit să nu se îngrijească.

– Sigur.

Aduc un bol cu apă caldă și trusa de bărbierit de la chiuvetă. Când mă întorc lângă Georg, are gulerul desfăcut mai mult și i se vede și mai multă piele.

Mă încing toată. Își pune prosopul pe gât și își umezește fața, dar, când se întinde spre lamă, îi tremură mâna.

– Dă-mi voie.

Fac spumă din cremă, cum l-am văzut pe tata că face, și ridic mâinile spre obrajii lui. Are pielea neașteptat de moale la atingere. Ridic lama pe maxilar și mă străduiesc să nu tremur și să nu mă uit în ochii lui.

– Mult mai bine, spune, după ce îl șterg de spumă. Își tamponează fața cu prosopul pe care i-l dau. Mulțumesc!

– Pentru puțin.

Tot nu pot să mă uit la el.

– Margot, sunt foarte recunoscător pentru prietenia ta. Mă retrag, surprinsă de cuvântul folosit. Îmi pare rău, am fost prea direct? Ne cunoaștem de puțin timp.

– Deloc.

Din contră, a fost rece și oficial, departe de ceea ce simt eu. Nu mă consideră mai mult de-atât. Normal. La ce mă așteptam?

– Vezi tu, nu mi se pare că lucrezi pentru mine. Suntem ca doi colegi, dar felul în care vorbim despre atâtea lucruri dă o amploare… Șovăie la ultima parte și își drege glasul. Ai putea să-mi aduci documentele?

– Tot bolnav ești. Așa am stabilit, nu? Eu lucrez și tu te odihnești.

– Da, dar acum pleci. Are dreptate. Trebuie să mă duc acasă ca să mă spăl și să mă asigur că nu s-a îngrijorat Papa. Nu-mi place să stau degeaba, insistă. Nu am timp de pierdut. Fiecare zi care trece ne scade șansele să dăm comisiei raportul și să avem o contribuție esențială.

– Pot să lucrez în continuare, spun repede. Apoi mă opresc. Adică, nu aici, desigur, dar dacă iau actele cu mine…

Văd că își pune problema asta. Delegația se teme de scurgeri de informații, de spionajul în creștere, cu toate că nu știu dacă au dreptate sau sunt paranoici. Papa mi-a spus înainte că pun muzică la gramofon când lucrează, simfonii și opere, atât de tare, încât să nu poată asculta nimeni.

Le duc direct acasă, nicăieri în altă parte, promit eu. Le aduc înapoi diseară.

– Aș zice că apartamentul vostru este doar o extensie a spațiului alocat delegației aici, cedează Georg.

Aștept să-mi atragă atenția să am grijă, dar nu o face. Are încredere în mine, ceea ce cred că nu este ușor pentru el. Nu-i merit încrederea.

– Mă întorc mai târziu să văd cum te simți. Stai în pat și odihnește-te. Ies singură.

Mă strecor din cameră înainte să protesteze și iau dosarul cu mine. Câteva minute mai târziu, descui ușa noastră. În sufragerie este liniște, observ ușurată, totul este neatins de ieri. Pentru prima oară mă bucur că tata a stat peste noapte la Celia. Pun dosarul pe birou și scot din rochie harta pe care o luasem de la Georg. O să-i ajungă lui Ignatz?

Pun documentul în mijlocul teancului de documente din dosar și mă duc să mă spăl. În timp ce mă îmbrac, douăzeci de minute mai târziu, mă uit spre pat, la pledul trandafiriu scăldat în soare. Am obosit cât am stat să-l supraveghez pe Georg și pernele sunt ademenitoare, dar i-am promis lui Georg că o să lucrez în continuare.

Pun de ceai în chicinetă și mă întorc în salon cu o cană de ceai, pe care o așez pe măsuța de lângă divan. Scot săculețul cu ierburi tonice de la Krysia. Am uitat să le pun în supa lui Georg, dar poate mă ajută și pe mine să capăt energie. Scutur puțin în cana cu ceai și savurez aroma florală care o emană. Iau o gură și revin la dosar. Dar în timp ce mă apuc de un memorandum, cuvintele se amestecă între ele și mi-e greu să citesc. Clipesc de câteva ori și mai iau o gură de ceai. Mă frec la ochii uscați și las hârtiile din mână. Poate ar trebui să mă odihnesc puțin. Îmi dau capul pe spate.

Mă ridic tresărind, dezorientată de crâmpeie de vise, scene obscure cu oceanul, în care mă întind spre mâna lui Georg, înainte să mă tragă un val la fund. Cât timp a trecut? Fac eforturi să-mi ajustez ochii la lumina slabă. Voiam doar să moțăi puțin, dar îmi dau seama după cât de grele îmi sunt mâinile și picioarele și după cum intră lumina la înserat printre perdele că au trecut câteva ore.

Mi-a căzut dosarul din poală pe jos și documentele s-au împrăștiat. Ce neglijență din partea mea! Strâng hârtiile și le așez frumos la loc. Voisem să mă duc după Ignatz după-amiază și să-i arăt raportul, ca pe seară să îl duc înapoi în biroul lui Georg, dar este prea târziu acum. Caut documentul pe care l-am pitit în mijlocul dosarului. Mi se face un gol în stomac când nu dau de el. În grabă, răsfoiesc dosarul spre mijloc.

Raportul pe care l-am furat de la Georg lipsește.

„Mulțumesc“ (în limba franceză în original)

Capitolul 9

Mă uit uluită la dosar, răsfoindu-l a doua oară, apoi a treia oară. Sunt sigură că harta era în el. Încerc să-mi amintesc ce am făcut de când am intrat în casă, mă uit sub divan și sub masă, dar nu este nicăieri. Dau fuga la geam. Să fi căzut în stradă? Credeam că am avut grijă.

Mă încalț și pornesc spre ușă, dar înainte să pun mâna pe clanță, se deschide de cealaltă parte și Papa se uită urât la mine.

– Aici erai! exclamă, cu nările umflate când intră în casă. Nu l-am mai văzut așa furios. Am încercat să te sun aseară și din nou azi-dimineață și m-am îngrijorat așa de tare, că am venit cât am putut de repede. Ai fost la hotel, nu-i așa?

– Papa, am…

Caut o explicație pentru absența mea îndelungată, dar nu găsesc nici una.

– Știam eu! Ziceai că treci puțin pe la căpitanul Richwalder.

– Nu aveam de gând să rămân. Dar era foarte bolnav și nu avea cine să-l ajute.

– Și ai ieșit dimineața din hotel, ca o… nici nu pot spune cuvântul. Nu se cuvine.

– Asta contează acum? Era o urgență.

Dar este prea nervos să se oprească.

– Ce vor crede membrii delegației?

Ridică tonul și pe tâmpla stângă i se umflă o venă. Aș zice că membrii delegației au treburi mai importante decât venirile și plecările mele. Pe tata nu-l preocupă aparențele, dar poziția lui aici, la conferință, îl supune atenției.

– Papa, tensiunea…, îi amintesc, speriată că cearta i-ar afecta sănătatea. Îmi pare rău că te-am îngrijorat, adaug, încercând să-l liniștesc.

– Una este să traduci pentru căpitanul Richwalder, dar să stai toată noaptea și să faci pe infirmiera…

Își mai domolește tonul.

– Papa, nu sunt copil…

– Exact! Și mă aștept să iei decizii ca un adult. Altfel, vor decide alții în locul meu, asta sugerează implicația nespusă. Ani la rând, Papa m-a încurajat să gândesc singură, dar acum văd că asta se poate întâmpla până la un punct, ca un animal care crede că are frâu liber pentru că nu înțelege unde se oprește lanțul. Nu se cade să petreci timpul cu Georg când ești femeie logodită, repetă.

– Și tu cu Tante Celia? Scuip cuvintele, neputând să mă abțin. Asta se cade?

Clipește și roșește de parcă l-am plesnit.

– Eu nu… Tace, nu poate nega până la capăt. Este cu totul altceva.

Numai că acuzațiile mele plutesc în aer. Este prima dată când vorbim despre asta de când a început relația lor. Își drege glasul apoi. Trebuie să mă întorc la Paris acum, că știu că nu ai pățit nimic. Aici să stai!

– Nu am de gând să fiu o prizonieră.

– Nu fi dramatică! Poți ieși din apartament, dar nu să te duci la căpitanul Richwalder.

Dau să protestez.

– Papa…

Se duce în camera lui și trântește ușa. Mă uit învinsă după el. Cum să-mi spună să nu mai lucrez cu Georg sau să-l văd, când este bolnav? Și să presupună ce simt… Papa a încercat mereu să mă călăuzească blajin, dar asta pare o excepție.

Plec din apartament, apoi ezit. Îmi vine să sfidez ordinul tatei și să mă întorc la Georg. Deodată, pare un raport de forțe. Ce se întâmplă dacă nu-l ascult? În fond, sunt matură și fac ce vreau. Papa mă poate renega, cum au făcut părinții Krysiei când a rămas însărcinată. În ciuda conflictului, nu are de gând să mă îndepărteze. I-ar putea face necazuri lui Georg, dar nu este genul care să facă valuri. Nu, cel mai probabil nu vor exista repercusiuni dacă nu-l ascult. Totuși, îmi face rău să ne certăm chiar și puțin.

Cu gândul la documentul pierdut, gonesc pe stradă, caut în rigole și printre ziarele suflate de vânt pe marginea drumului. Nu-i nicăieri. Ce fac acum?

Krysia. Ea ar ști ce-i de făcut. Pornesc spre gară. Aproape s-a întunecat și magazinele se închid. La capătul străzii, mă întorc jinduind spre hotel. Georg mă așteaptă, se întreabă de ce nu vin. Mă duc la paznicul din fața hotelului și îi las un bilet cu scuze pentru Georg.

O oră mai târziu sun la ușa casei ei. Când ajung la etaj, ușa se deschide și Krysia apare într-un halat lung și văluros.

– Îmi pare rău. Ar fi trebuit să sun, adaug, repetând refrenul nostru fără umor.

– Cred că am depășit etapa asta, răspunde sarcastic. Văzând că sunt stresată, devine serioasă. Ce-i? Îmi cuprind poșeta din reflex, jenată că fug iar la Krysia cu problemele mele. Intră!

Mă uit înăuntru cu precauție, ușurată că Marcin nu este acolo. Krysia nu pune de cafea ca de obicei, ci, simțind nevoia de ceva mai tare, scoate o sticlă de brandy și toarnă puțin în două pahare.

– Bea, îmi cere când mă uit șovăitoare la ea. Mă supun și lichiorul tare îmi arde nasul și gâtlejul. Așa, ce s-a întâmplat? întreabă.

Îi spun repede despre document.

– Am încercat să fac ce mi-a cerut Ignatz. Doar că acum lipsește.

– Ai căutat în casă?

– Peste tot.

– O să apară. Așa se întâmplă.

Pare bizar de netulburată.

– Poate ar trebui să-i spun lui Georg.

– Nu, răspunde repede. Chiar crezi că ar înțelege? Sigur că are dreptate. Ar însemna să-i dezvălui înșelăciunea și nu m-ar ierta niciodată. Încă ai timp să încerci și să obții altceva.

– Iar? explodez. Nu mă pot abține. Și-așa este destul de rău că am furat o dată de la Georg, dar s-o fac a doua oară… Nu pot.

– Am mai discutat asta. Nu ai de ales.

– Dar să-l trădez astfel când are încredere în mine… Mă simt oribil.

Ridică din sprânceană.

– Ții la el.

– Nu. Protestez prea strident. Nu suntem de acord în nici o privință. Încerc să-mi amintesc un exemplu. Alaltăieri ne certam din cauza Palestinei.

– Nu înțelege nevoia unui stat evreiesc?

– Ba din contră. Crede că ar fi bine ca evreii să aibă țara lor. Dar eu sunt germană și nu văd necesitatea. Acum sună trivial. De ce stârnește Georg aceste reacții în mine? Tu ce părere ai?

– Despre Palestina? Cred că în acest moment evreii se bucură de un calm și de o stabilitate relative în Europa. Mai ales în țări ca Germania. Încuviințez. Acasă suntem integrați în orice parte a societății, profesori ca Papa, afaceriști ca unchiul Walter. Dar în est, de unde vin eu, nu este mereu așa. Au avut loc pogromuri cumplite, prin care, în cel mai bun caz, evreii au fost scoși cu forța din sate, chiar bătuți sau uciși, le-au ars casele, de multe ori pe nepusă masă. În ultimii ani au avut loc acte de violență pe neașteptate, chiar și acolo unde trăiau de secole în pace printre vecini. Cred că de-asta pe mulți dintre ei nu-i deranjează comuniștii, mai bine cu ei decât suferința îndurată sub țari.

Încerc să-mi imaginez violența lumii descrise de Krysia. Polonia este vecinul estic al Germaniei sau va fi acum. Locurile despre care vorbește se află la câteva sute de kilometri de Berlin, însă barbaria este atât de străină, că putea foarte bine să aibă loc cu secole în urmă.

– Nu contează de ce ne-am certat, nu vedem lucrurile la fel în nici o privință.

Mă întorc fără să vreau la Georg.

– Ar trebui? Nu aveți nimic în comun.

Așa să fie? Avem un trecut deloc similar și totuși există o legătură când vorbim, care face să dispară orice deosebire între noi.

– Asta chiar nu știu, spun încet. Este foarte încăpățânat.

Chicotește neașteptat de brusc, parcă pufnește.

– Și tu ești destul de încăpățânată, draga mea! Și asta-i bine. Încăpățânații țin piept viscolelor, zicea bunica.

– Poate de-asta ne certăm așa mult.

– Poate. Sau poate pentru că îți place de el, spune din nou.

Mă opresc în timp ce beau și uit de alcoolul care-mi arde limba.

– Îl plac?

Repet cuvintele ca să câștig timp și să pot da un răspuns real.

– Sau te răzvrătești doar? Pentru că există alte modalități mai simple…

Mă întreb și eu. Îmi dau seama acum de ce pare așa – o fată dintr-o familie bună, care se încăpăţânează ca să nu dea curs așteptărilor. Într-adevăr, când m-am certat cu Papa, am avut instinctul să fug la Georg. Dar nu despre asta este vorba, întrucât sentimentele mele pentru el sunt reale și tot atât mi-ar păsa dacă ar fi Papa de acord și s-ar potrivi frumos în lumea mea.

– Nu-i asta. Cum să am sentimente pentru un bărbat pe care îl cunosc de mai puțin de-o săptămână?

Ridică din umeri.

– Uneori știi, pur și simplu.

Tonul sugerează o experiență personală. Se referă la Marcin sau la cel dinainte, care i-a dăruit-o pe Emilie?

– Chiar și-așa, iese din discuție. Mă crede un copil prost.

Își pleacă privirea.

– Poți da de necaz dacă te uiți așa la un copil.

– Adică?

– Se văd multe de la pian. Georg te privește cu pasiune, o intensitate pe care rar am văzut-o.

– Nu contează, insist. Nu avem nici un viitor.

– Din cauza logodnicului? Logodnele se mai rup. Nu este așa greu.

– Nu, nu înțelegi. Este mult mai rău. Tac și trag aer în piept. Krysia, sunt măritată! Îmi duc mâna la gură. Este prima oară când mărturisesc asta oricui, secretul pe care l-am dosit adânc în minte în ultimele luni. Cu voce tare, cuvintele au devenit reale, nu le mai pot nega.

Cu o seară înainte ca Stefan să plece pe front, ne-am dus la Unter den Linden. Era o seară caniculară de august. Strada era plină de oameni care sărbătoreau victoria sigură și rapidă a Germaniei, bărbați și femei ca noi se bucurau de ultima noapte împreună la cafenele și în sălile de dans, înainte ca bărbații să plece la război. În față la Rathaus[25] se făcuse coadă. Câteva femei aveau buchete de flori sau Biblii.

– Stau să se căsătorească, a spus Stefan, sugestiv.

Nu am spus nimic. Erau cupluri din clasa muncitoare, în rochii simple și haine uzate. Femeile acelea aveau nevoie disperată de beneficiile de care se bucurau soțiile soldaților sau văduvele, în caz că se întâmpla ceva. Eu am avut noroc să-l am nu doar pe Papa, ci pe unchiul Walter și moșia familiei ca asigurare. Dacă murea Stefan, aș fi fost tristă, nu nevoiașă.

Dar în timp ce Stefan urmărea coada care înainta la primărie, observasem în ochii lui un licăr nemaivăzut.

– Vrei să…?

Nu putea termina întrebarea și, dincolo de speranță, scânteia teama de respingere. Am ezitat. Aveam foarte multe motive să refuz: voiam o nuntă adevărată (cât se poate de departe de adevăr), nu mă puteam căsători în absența tatei. Totuși, văzându-i fața lui Stefan, am știut că avea nevoie s-o facem ca să suporte mai ușor ceea ce-l aștepta.

– Haide!

Ne-am dus de mână la tribunal să ne căsătorim. Coada urca treptele și perechile ne înghesuiau. În față, o femeie s-a aplecat și și-a pus capul mulțumită pe umărul logodnicului. Ceva nu-mi dădea pace. Nu era în regulă. Se întâmpla prea repede. Voiam să-i cer lui Stefan să așteptăm și s-o facem altă dată, cu familiile noastre, dar se uita înainte, cu umerii drepți și bărbia ridicată, plin de încredere. Au început să-mi asude palmele și mă întrebam dacă avea să observe și să mă întrebe ce aveam. Nu și-a dat seama, doar m-a strâns de mână.

Minutele au trecut cu lentoarea orelor. În timp ce ne apropiam, simțeam o gheară strângându-mi pieptul până nu am mai putut respira. M-am întors, mi-am smuls mâna din mâna lui Stefan și am căutat ieșirea. Dar era prea târziu – funcționara scria numele noastre pe o bucată de hârtie și completa certificatul. Abia am auzit întrebarea pe care o punea, așa tare îmi bâzâiau urechile. „Ja“[26], am croncănit. Apoi s-a terminat și am fost dați deoparte, ca să facem loc următorului cuplu.

– Asta-i tot? am întrebat. Nu eram genul de femeie care să viseze la ditamai ceremonia, dar mi-era greu să cred că acele câteva cuvinte și semnăturile constituiau diferența între libertate și veșnicie.

– Da. I-a pierit zâmbetul. Nu te superi, nu? Facem restul data viitoare. Înarmat cu ce avea, se putea duce la război crezând în data viitoare. Poate dacă vrei să ne anunțăm familiile.

– Nu. Cuvântul îmi ieșise mai vehement decât intenționasem. Papa s-ar supăra că nu a fost de față.

– Ar fi trebuit să fie altfel, se lamenta Stefan când coboram treptele primăriei. Sigur, mă bucur că am făcut-o, dar meriți o nuntă ca lumea, cu petrecere cu tot.

Am clătinat din cap.

– Prostii. Știi că nu am ținut niciodată la asta. Contează căsătoria și că sunt a ta. Dar mi s-a pus un nod în gât, ținând în pumn hârtia care mă lega de el. Ceva mă necăjea, ca o pietricică în pantof, care te necăjește la fiecare pas. Nu lipsa nunții mă tulbura. Mai degrabă mă izbise permanența faptei tocmai comise.

După cină, ne-am întors acasă și am găsit o petrecere-surpriză, o adunare de rude și prieteni apropiați.

– O mică petrecere, a spus Papa. Știe! mi-am spus speriată, întrebându-mă dacă el și Stefan puseseră la cale nunta rapidă, precum și logodna. Că tot nu avem timp să sărbătorim logodna, a adăugat.

Mi-am relaxat ușurată umerii. Of, Papa! am oftat, în timp ce el ridica paharul și spunea câteva cuvinte despre mine și Stefan, dragoste și speranță. De-ar ști… Mă trăgea inima să-i spun. În copilărie nu aveam secrete.

– Nu era nevoie, am spus în schimb. Ești prea bun!

– Clipele astea de fericire sunt rare și vor fi și mai rare în lunile ce vor veni, a răspuns el.

Umbra din ochii lui sugera adevăratele sale suspiciuni în legătură cu războiul, căci nimic nu era așa sigur și iute cum voiau politicienii și jurnaliștii să credem. Papa studia războiul, din asta trăia, cercetând secole la rând de lupte începând de la mongoli și tătari. Știa că dacă ar fi fost așa simplu, nu s-ar fi purtat război, ci toate s-ar fi rezolvat în altă manieră.

– Cel puțin, dacă se întâmplă ceva, vei fi fost logodită, spune Celia cu răceală.

Nu voia să fie rea, doar pragmatică. Pentru ea, să fi avut pe cineva care te voia destul cât să oficieze relația însemna totul. Ce-ar fi zis dacă ar fi știut adevărul despre faptul că ne căsătoriserăm deja? Cu siguranță ar fi fost stânjenită de natura brută a nunții noastre la tribunal.

– De nu ne-am fi dus atunci la tribunal…, îi spun Krysiei la sfârșit. Ar fi fost totul mult mai simplu de descâlcit fără minciuni. Și îmi pare rău că nu ți-am spus mai devreme, dar înțelegi acum de ce nu voi putea fi niciodată cu Georg.

– Căsătoria nu este o sentință la moarte. Oamenii încheie căsnicii. Poate în situația asta, în care nu știe nimeni, ar fi mai ușor.

– Stefan nu ar fi niciodată de acord. Și dacă ar fi, nu i-aș putea face asta acum, când este rănit.

– Este mai bine să-l minți?

– Nu ar fi o minciună. Odată ce mă întorc la Berlin și avem ocazia să ne cunoaștem mai intim, sunt sigură că lucrurile ar sta altfel.

– Adică tu și Stefan nu ați consumat căsătoria?

Scutur din cap și simt cum mă înroșesc.

– Nu am avut când.

Stefan nu venise la mine în seara aceea. Stătusem trează, întrebându-mă dacă o să se strecoare pe fereastră și o să găsească o cale să fim împreună. În fond, eram căsătoriți și, în toată povestea asta, această unică șansă de a explora lucrurile despre care doar citisem în secret era poate cel mai interesant lucru.

– Trebuie să mă prezint mâine la cinci, murmurase la plecare. Și ar trebui oricum să așteptăm până când ne căsătorește un rabbi, nu să ne fofilăm.

Krysia a râs încet.

– Ce? întreb furioasă.

– Îmi pare rău, draga mea! Nu bagatelizez situația, deloc chiar. Dar nu sunteți căsătoriți, nu în sensul biblic. Până și Biserica ar anula o căsătorie în asemenea condiții.

– Stefan consideră că suntem.

Și nu am auzit să existe anulare la iudaici, mă lamentez în sine.

– Chiar crezi că te poți întoarce la viața ta din trecut și să te integrezi așa ușor, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic?

Are dreptate. Nu sunt fata de acum patru ani. Viața știe să ne remodeleze. Nu știu dacă vorbește despre ea sau despre mine.

– Mă rog, sigur te înșeli. Refuz cu un gest sticla de brandy pe care o ridică din nou, dar mă ignoră și toarnă. Georg nu este interesat de mine. Sunt doar o distracție, atâta tot.

– Ești atrăgătoare, inteligentă, elocventă. De ce te desconsideri? Cred că este un mecanism de apărare, te protejezi de respingere, spune, răspunzând la

propria întrebare. Nu lași pe nimeni să se apropie ca să nu plece și să te rănească din nou. Poate din cauza mamei tale. Mi-o spune verde-n față, nu cu răutate. Moartea este un soi de abandon, adaugă. În sfârșit, Georg și Stefan sunt două chestiuni diferite, continuă, ridicând mâinile în direcții opuse. Sentimentele tale pentru Stefan s-au schimbat cu mult înainte să apară Georg.

Dar și dacă aș fi fost îndrăgostită cu adevărat de Stefan, tot l-aș fi observat pe Georg, orice-ar fi fost. Nu din cauza lui Georg nu-l mai iubesc pe Stefan, el doar a scos la iveală diferența dintre desăvârșire și deșertăciune și pe seama asta nu mă mai pot întoarce acolo unde ultima îmi era îndeajuns.

– L-ai iubit pe Stefan? Vreodată?

Mă întreb și eu.

– Așa cred. Mă rog, eram foarte singură și, ei bine, Stefan îmi ținea de urât.

– Există lucruri mai grave decât singurătatea.

– Nu-l plac pe Georg, protestez din nou. Nu-mi este deloc prielnic.

– Nu i-ai spus nici acum de Stefan?

Scutur din cap.

– Nu tocmai.

De ce nu-i spusesem lui Georg adevărul despre Stefan? Acum sigur că ar fi aiurea, am ținut prea mult secretul, dar la început, când vorbeam despre copilăriile și despre familiile noastre, despre viețile pe care le duceam acasă, fiind noi cunoștințe, ar fi fost cel mai firesc lucru din lume să-i spun. Nu era vorba doar despre sentimentul de vinovăție că mă aflu la Paris, iar Stefan în spitalul veteranilor, în convalescență. Nu, încă de la început m-a făcut Georg să ascund partea asta din mine.

– Georg nu-i pentru mine, repet încăpățânată.

– Nici Stefan, adaugă ea cu o certitudine care mă face să mă întreb dacă îl cunoaște cumva. Mă uit la ea nedumerită. Numai cu afecțiune nu vorbești

despre el.

– Nu, recunosc, neputând s-o mint. Nu pentru că este rănit. În ce-l privește, este ca și cum în mine s-a stins focul și oricât încerc să suflu în el, nu pot reaprinde tăciunii. Poate pentru că nu l-am văzut de patru ani. Îmi dau lacrimile. Nici nu-mi mai pot imagina figura lui.

– Sau pentru că aveai șaisprezece ani când te-ai logodit, erai un copil. Are dreptate. Nici nu-mi amintesc cum eram înainte de război. Ne promitem viața altora înainte să ne dezvoltăm. Mă bucur că l-am cunoscut pe Marcin mai târziu, nu ar fi fost la fel în tinerețe. Trebuia să facem greșeli înainte.

Însă nici explicația ei cu vârsta, nici a mea cu timpul nu lămuresc lipsa mea de afecțiune pentru Stefan. Nu mi se potrivește. Felul în care simt când sunt cu Georg a schimbat noțiunea dragostei și îmi este imposibil să mă întorc la senzațiile banale pe care le aveam față de Stefan pe vremuri.

– Ce mă fac?

Îmi șiroiesc lacrimile. Krysia se întinde și mă trage în brațele ei, cu mai multă afecțiune decât m-aș fi așteptat, ca atingerea unei mame care mi-a lipsit în tot acest timp. Îmi pun capul în poala ei și plâng ca un copil.

– Of, of!

Glasul Krysiei mă încălzește ca o plapumă. Îmi dă sfaturi înțelepte, ca o soră mai mare cum nu am avut sau ca o mamă pe care abia am cunoscut-o. Câteva minute mai târziu, mă ridic și mă șterg la ochi.

– Îmi pare rău.

– Nu ai de ce. Emoțiile sunt umane și ne fac bine. Arată că ne pasă. Dar se face târziu, observă Krysia.

Mă uit la ceasul de pe policioară. Este aproape unsprezece.

– Ce rău îmi pare, repet, ridicându-mă să plec. Am stat mai mult decât era cazul. Ar trebui să plec.

Scutură însă din cap și mă trage ușor spre canapea.

– Nici vorbă. Nu găsești taxi la ora asta, iar trenurile sigur nu mai merg. Ce-ar fi să rămâi aici? Nu-ți pot oferi lux, dar ești binevenită. Marcin cântă la o logodnă în afara orașului.

Cobor umerii de oboseală. Acum, când mă uit la apartamentul confortabil al ei, îmi pare cel mai ademenitor lucru din lume.

– Mulțumesc.

– Nu se îngrijorează tatăl tău? Găsești o cabină telefonică la colț.

– Ah!

Prefer să nu vorbesc cu el după ce ne-am certat, dar nu îndrăznesc să dispar și azi.

– Ce-ar fi să dau eu fuga să-l sun până faci tu duș? se oferă, simțind că nu sunt în apele mele. Recunoscătoare, scriu numărul pe o cutie de chibrituri pe care mi-o dă. Baia este pe hol dacă ai nevoie.

Când mă întorc în cameră câteva minute mai târziu, Krysia mi-a pregătit pături și o pernă pe divan.

– Așa!

Mă afund între pături și inhalez parfumul ei, uitându-mă în jur, pe întuneric.

– Nu ai pian să cânți aici, observ pentru prima dată, în timp ce mi se închid ochii. Evident că nu. Nu se poate aduce în mansardă și oricum nu ar avea loc. Nu văd nici fonograf sau radio. Mi se pare tare ciudat ca un muzician să nu aibă muzică.

– Nu. Este un magazin de muzică după colț, unde pot să cânt în schimbul lecțiilor ocazionale. Îmi place liniștea, zice, ghicindu-mi gândurile. N-ar trebui să te temi să fii singură cu gândurile tale.

Stinge veioza și se retrage în patul suprapus din colț fără să mai spună nimic.

În așternuturile moi și în parfumul de liliac al ei, adorm imediat. Visez că alerg pe stradă dinspre apartament către hotelul din Versailles, caut ceva, poate documentul pierdut. Nu, nu ceva. Îmi dau seama când ajung la hotel. Pe cineva. Am întârziat la muncă și mă duc în camera lui Georg, dar patul este făcut, toate lucrurile lui au dispărut și zici că nici n-a călcat pe acolo. Mă întorc și, dintr-odată, nu sunt în camera de hotel, ci acasă, la Berlin, și duc mâna spre clanță, dar nu se deschide. Sunt captivă.

Deschid brusc ochii. Clipesc în beznă, nedumerită. Îmi amintesc că sunt la Krysia când o aud sforăind ușor. Rămân trează și tulburată, încercând să îmi amintesc fragmente din visul care dispare de memorie.

Mă gândesc la ce vorbeam mai devreme, la faptul că i-am dezvăluit că sunt măritată cu Stefan deja. De fapt, ce este căsătoria? Au trecut patru ani de când ne-am dus la Rathaus și am plecat cu o bucată de hârtie care stă mărturie că suntem soț și soție și tot nu mă simt mai apropiată de el decât de un străin de pe stradă. Trebuia să îmi dea o nouă senzație sau să confirme ce era deja între noi? Dar dacă este doar o confirmare a statu-quoului, de ce mai avem nevoie de ea?

Uneori parcă sunt doi oameni în mine: unul care știe ce este bine și altul căruia nu-i pasă și care nu cunoaște decât nevoia și dorința. Ea este cea care și-ar azvârli rochiile astea și ar fugi de nebună prin păduri, care s-ar îmbarca pe un cargobot spre China. Mă uit spre fereastră și la peticul fragil de cer care se vede peste acoperișuri. Aș putea să plec pur și simplu. M-aș duce în vest, îmi spun, peste dealuri, până ajung la mare și la vaporul care mă va duce departe de toate. Cum aș supraviețui? Nu am avut niciodată o slujbă, nu am nici un talent, dar aș găsi de lucru ca guvernantă sau ca profesor suplinitor. Ceva îmi spune că aș putea munci din greu, că poate chiar sunt făcută pentru asta, iar nevoile îmi sunt simple, un loc de dormit, puțină mâncare. Doar că nu l-aș putea abandona pe Papa, cum nu m-aș lepăda de mine însămi.

Krysia îmi spusese odată că unele uși nu ar trebui deschise. Atunci se referea la propria situație când îi sugerasem să încerce să vorbească cu Emilie, dar când îmi amintesc ziua în care am cunoscut-o, cuvintele par la fel de adevărate. Dacă mă opream la poartă la Jardin de Tuileries în acea amiază de decembrie, dacă îmi ascultam instinctul și nu intram? Nu m-aș mai fi dus

la cafenea și nu aș mai fi vorbit aiurea în fața prietenilor ei artiști și nu aș fi acum implicată în beleaua asta cu Ignatz. În același timp, nu aș fi cunoscut-o pe Krysia și ea este atât de înrădăcinată în viața mea, că nu-mi mai imaginez lumea fără ea. Nu, n-ai cum să scoți o piesă din puzzle și să îți imaginezi restul lumii.

Mi se închid ochii și mă las încă o dată luată de somn în briza suavă care pătrunde pe fereastra deschisă, odată cu zgomotele străzii.

Primărie (în limba germană în original)

„Da“ (în limba germană în original)

Capitolul 10

A doua zi, mă trezesc pe divanul straniu, în aceeași rochie de aseară. Am un gust acru de brandy în gură.

– Krysia?

Nu este nimeni în casă, nu îi mai aud sforăitul. Pe masa de lângă canapea văd un bilet scris în grabă.

„A trebuit să plec cu treburi. Ne vedem la gara din Versailles azi la prânz. – K“

Nu zice și de ce vrea să ne vedem, nici nu presupune că aș putea să nu fiu disponibilă așa din scurt. Înaintea prânzului, stau la intrarea de la Gare de Versailles-Chantiers, după ce am trecut pe-acasă ca să fac duș și să mă schimb. La ora asta mulțimea, formată din localnici de toate felurile, se îndreaptă spre oraș. Mă trece un fior și mă întorc, uitându-mă la pasagerii care se duc de la ghișeul de bilete pe peron, dar în rest nu se întâmplă nimic. Sunt paranoică din cauza lui Ignatz: teama de a fi prinsă, teama că stă în permanență cu ochii pe mine.

În depărtare, clopotul catedralei bate ora douăsprezece. Poate că nu o să apară Krysia. O clipă mai târziu, aud motorul unei mașini în spate. Apare Krysia, nu de pe peron cum credeam, ci dintr-un nor de ceață, splendidă și suprarealistă, conducând o mașină, un Citroën lung și negru, pe artera principală care este perpendiculară, spre gară. Poartă o pălărie cu boruri largi, legată sub bărbie cu funde care se asortează perfect cu albastrul mantiei.

Oprește la trotuar, dar nu oprește motorul.

– Haide! Îmi face semn să urc.

– Știi să conduci! mă minunez.

Încuviințează, concentrându-se să pornească din loc.

– Încerc și eu.

– Unde mergem? Nu răspunde, ci conduce cu brațele întinse, ca și cum ar fi o mare navă, în timp ce ieșim din oraș. Curând, casele de la periferie încep să se rărească, lăsând loc câte unei ferme. Câmpurile cu recolte înalte până la genunchi și cu flori sălbatice extrem de uscate se leagănă suav sub cerul senin.

– Frumos, observ. Ce liniște!

– Cu totul altfel decât pe timp de război, spune Krysia. Erau raiduri în fiecare noapte. Odată, am ieșit cu Marcin la plimbare și a trebuit să ne ascundem sub o arcadă la Luvru.

Războiul era mult mai departe de Londra. Îmi vine greu să-mi închipui cum este să te afli în toiul evenimentelor.

Ajungem la un sens giratoriu și ea îi dă roată pe trei sferturi, ieșind spre orașele din nord-est, pe drumul spre Belgia. Câmpurile uriașe cu maci flanchează drumul, ca un covor roșu nesfârșit.

O oră mai târziu, Krysia intră pe un drum micuț, cât o potecă de țară. Deslușesc în vopseaua neagră decolorată de pe indicatoare că ne îndreptăm spre Reims. Pe un deal din depărtare stau rămășițele măreței catedrale Reims. Cu toate că pilonul cel mai înalt se ține bine, din vitralii au rămas doar cioburi, iar acoperișul este desfăcut asemenea unei cutii de conservă.

Krysia încetinește când ne apropiem de centrul orașului. Spre deosebire de Paris sau Versailles, Reims este un oraș-fantomă. Singura mașină este a noastră, pe strada pietruită, îngustă și pustie, cu excepția unei căruțe trase de o iapă amărâtă și subnutrită. Pe trotuar, trecătorii ne privesc curioși. Aici se văd cu ochiul liber efectele războiului. Pe toată lungimea străzii, clădirile au fost distruse de bombe și au rămas în picioare doar zidurile care ascund craterele dincolo de fațadele care par gata să se prăvălească în orice clipă.

În aer se simte mirosul de praf de pușcă, de parcă nenorocirea a avut loc recent, nu cu luni sau chiar ani în urmă.

Există totuși vagi semne de viață. La capătul străzii au rămas două ziduri scunde de garaj, față în față, ca niște coperți de carte. Între ele a fost ridicat un acoperiș improvizat din pânză și hârtie de vată și, sub el, o femeie vinde pâine și fructe pe jos. Krysia oprește la bordură și coboară să cumpere mâncare de la ea. Îi dă femeii un pumn de bancnote, sugerând că vrea mai mult să ajute, decât că îi este foame. O clipă mai târziu, se întoarce cu câteva piersici proaspete.

Îmi dă una și pornește din nou mașina. Mușc din pulpa moale, tamponând cu batista sucul care mi se scurge pe bărbie. Pe următoarea stradă nu au rămas nici măcar fațadele, sunt doar mormane de dărâmături. Abri – 40 personnes scrie cu vopsea pe fundația uneia dintre clădirile distruse, indicând un adăpost de bombe.

Ieșim din Reims și inspir adânc, dornică să-mi curăț praful din plămâni. Cerul a început să se înnoreze, iar umezeala și ceața răcesc aerul. Traversăm un pod scund, sub care copiii intră în râu. Pe cer, păsările se cheamă una pe alta, parcă pe ritmul motorului.

Krysia trage pe dreapta și oprește motorul. Ies din mașină în iarba până la glezne, mi se udă ciorapii și la fiecare pas tocurile botinelor mi se afundă adânc în solul ud. Începe să bată vântul și împrăștie ceața. Ne aflăm pe un câmp care se întinde până la orizont, ca un mare talaz, înainte să dispară. Este sau a fost câmp de luptă. Acum este cimitir. În jurul gleznelor, din trifoiul abundent, asemenea păpădiilor, răsar cruci mici, unele vopsite în alb, altele făcute din bețe. Deasupra solului plutește o ceață firavă.

Mă opresc brusc din mers. Evitasem să vin aici și m-aș fi împotrivit dacă mi-ar fi spus Krysia dinainte unde mergem. Căci, deși voiam să știu totul, o parte din mine suspecta de mult că nu aș putea suporta adevărul. Acum însă mă aflu aici și nu am de ales decât să văd.

Ajungem la un șir de arbori tăiați la jumătate. Peste crengile amputate au început să crească noi frunze. Sobră, Krysia își desface și îşi scoate pălăria.

Părul i se revarsă în jurul feței, în bătaia vântului, precum coama unei leoaice.

Fac un pas în față. Krysia mă apucă de braț și mă trage înapoi când sunt pe punctul de a călca pe ceva tare care iese din pământ.

– Ah! Icnesc, văzând un os curățat.

Începe să urce dealul. Pe creastă, terenul care părea nesfârșit se termină brusc. Tranșeele. Șanțul cilindric de pământ excavat este mult mai adânc și mai lat decât mi-aș fi imaginat, un fel de oraș subteran, unde trăiseră și muriseră oameni ca șobolanii într-un labirint. Mirosul de turbă, țărână și resturi umane se ridică în aer. La cincizeci de metri în dreapta, e un mare crater, de aproximativ treizeci de metri diametru. Ca locul în care era să moară Stefan, doar că mult mai rău în realitate.

Încep să mă simt vinovată în timp ce văd mii de Stefani în fața mea, tineri care au fost uciși, răniți sau care au zăcut sângerând. Mă strigase? Bănuiesc că motivul pentru care m-a adus Krysia aici este ca să îmi arate cât de scurtă este viața. Să mă ajute să merg mai departe. În schimb, toate motivele pentru care nu pot pleca devin din ce în ce mai pregnante.

– Câtă nenorocire! mă lamentez.

Cuvintele îmi sună superficial și neadecvat.

– Și nici o picătură de sânge vărsat pe sol german, observă, privind în depărtare. Nu este o insultă, ci un fapt. Cu gândul la Stefan, îmi vine să-i spun că am avut și noi de suferit. A fost destulă prostie de ambele părți, destulă vinovăție, adaugă, ca o concesie, citindu-mi gândurile. Dar cei victorioși vor scrie istoria în felul lor.

Încuviințez – în panorama care ni se desfășoară în față se află motivul pentru care Aliații nu vor ceda, motivul pentru care idealurile întruchipate în Cele Paisprezece Puncte ale lui Wilson nu vor fi destul de înalte pentru a include și germanii. Cum de Georg nu vede asta?

Văzusem în biblioteca facultății, când a venit una dintre cameriste să-mi spună despre armistițiu. Câteva zile mai târziu ne-am adunat în curte la Magdalen în timp ce băteau clopotele care marcau încheierea oficială a războiului. Am stat umăr la umăr, profesori, studenți, portari și bucătari, englezi și germani, cu toții egali. Războiul schimbase multe, ducii și moștenitorii muriseră lângă paji și muncitori. Femeile lucraseră ca asistente medicale, ca șoferi și în fabrici. Evident că nu se putea reconstrui totul cum fusese odată, o coajă de ou crăpată în mii de locuri.

– Mi-e teamă că următorul război va fi mult mai grav.

Vocea Krysiei mă smulge din gânduri.

Mă întorc uluită spre ea.

– Următorul? Doar nu crezi că o să mai fie unul.

– Sigur, nu cei care au luptat deja. Cei mai puternici pacifiști sunt cei care au fost pe front. Dar guvernele au simțit gustul de sânge și de putere, iar armele vor fi doar mai puternice.

Mi se strânge inima când îmi dau seama că are dreptate. L-au numit războiul care avea să încheie toate războaiele, dar deja sunt zvonuri despre alte frici, mult mai sinistre, gaze de luptă și alte arme care ar putea suprima cu totul populația civilă din orașe întregi. Georg zice că este nevoie de armată pentru a menține pacea. Dacă nu putem încheia războiul, atunci munca sa pentru a-l preveni, ce încearcă el să obțină, pare mai importantă ca oricând.

– Unii spun că dacă ar fi putut vota femeile, nu ar fi început războiul, zic eu.

– Aiurea. Chiar crezi că ființele astea stupide care croncănesc la evenimente ar fi avut mai mult bun-simț decât soții lor? Are dreptate. Mai mult ca orice, războiul a avut ca miză mândria prostească, iar femeile, cu pălăriile lor gigantice cu pene de păuni, nu duceau lipsă. Cel puțin putem vorbi deschis despre pace.

Încuviințez. În timpul războiului, era o trădare și o lașitate să vorbești despre orice altceva decât despre victoria armatei. Doar în ultimele luni am

început să ne facem curaj să vorbim despre asta, o recunoaștere tacită a extenuării și dorului de pace pe care ne-o doream toți, dar nu îndrăzneam să o exprimăm. Era ca și cum nu mai știa nimeni cum să se mai poarte pe timp de pace.

– Marcin vrea să ne întoarcem la Cracovia. Nu se uită la mine când vorbește. Zice că aici nu poate compune în zgomotul ăsta. M-a implorat să plec cu el. Dar nu o pot lăsa pe Emilie.

Îmi amintesc că are suferința ei, despre care rar aduce vorba. Vreau să-i spun să plece cu el, să lase trecutul în urmă, dar cine sunt eu, fără copii și incapabilă să scap de propriul trecut, să-i dau sfaturi? O strâng ușor de mână.

– Ar trebui să plecăm, zice, în timp ce cerul începe să se întunece.

– Mulțumesc că m-ai adus aici.

– Am tot vrut să vin. Și ajută să mai ieși din lumea ta, chiar și puțin, să capeți perspectivă.

Așa este. Câteva ore am scăpat de toate grijile mele în ce privește documentul pierdut, întrebările referitoare la Georg și la Stefan și la viitor. Dar, în timp ce șerpuim printre dealuri și văi și ne îndreptăm spre Paris, mă simt din nou împovărată.

– Te gândești la Georg.

Nu întreabă și îi pronunță numele cu acreală.

– Nu-l placi, îi spun dezamăgită.

Ridică din umeri.

– Mă bucur pentru tine. Îmi place să văd că vrei ceva, că lupți pentru ceva, în loc să te lași târâtă de viață. Dar nu, nu-l plac. Este dușmanul.

Nu-i mai simţisem până acum amarul ăsta din voce.

– Este german. Și eu sunt dușman? Simt din nou mânia și ura sădite de război, chiar și în oamenii educați și sociabili ca ea, o durere prea recentă ca să fie vindecată de un act de armistițiu sau de câteva luni, câte au trecut de când este pace. Nu înțelegi? Dacă ne urâm doar pentru țara din care venim, nu suntem cu nimic mai buni decât proștii care au pornit războiul. Nu zice nimic, ci conduce mai departe. Ridic ochii spre cerul senin, însă spre vest, la orizont, se formează nori negri. Krysia, crezi în soartă?

– Tu sigur crezi.

Dintr-odată, mi se pare că toată viața am căutat răspunsurile corecte, un scenariu ascuns pe care trebuia să-l urmez fără să mi-l fi dat nimeni de fapt. Chiar și în micile mele revolte, că am studiat engleza în loc de latină, muzica în loc de pictură, existase un plan creat cumva pentru a arăta că făceam alegeri bune.

– Cred că sigur există un fel de ordine, o cale.

Dar clatină ușor din cap.

– Eu nu. Avem liberul-arbitru. O exista un scop mai înalt, dar de noi depinde calea pe care o alegem și dacă o acceptăm de fapt. Se întoarce spre mine. Dacă nu te lepezi de teama de a face alegerea greșită, nu vei putea niciodată să profiți de viață ca să o trăiești pe deplin.

Își întoarce privirea spre drum.

Nu m-am mai gândit la asta. Mi se pare romantică noțiunea că există un scop în sine, ceva ce trebuie să facem, o cale, poate la fel ca cei care au preferat constructele ferme ale vremurilor apuse. Dar cum spune Krysia, ne putem alege singuri calea. Dacă totul ar fi predestinat și am călca pe de lături, ce s-ar întâmpla?

– Facem alegeri zilnic, spun, cugetând cu glas tare. Facem dreapta sau stânga…

– Urmărim oameni care pleacă de la petreceri sau nu…, mă dojenește.

Ignor gluma, mă interesează serios chestiunea.

– Dacă nu, lucrurile ar sta cu totul altfel.

– Ai de ales. Dar trebuie să profiți, clipa nu se mai întoarce. Cum se zice, acum sau niciodată.

– Dar alegerile au consecințe, protestez și aici nu are ce zice.

Pot refuza să mă întorc la Berlin, dar aș răni mulți oameni. Pe Stefan, care și-ar pierde orice speranță, și pe Papa. Vreau să fie ca înainte. Până și în timp ce vorbesc, tot nu știu ce vreau să spun. Care înainte? Viața la Berlin cu Stefan nu va mai fi niciodată ca pe vremuri. Nici Londra, casa noastră temporară printre dușmani, nu era răspunsul. Cred că mă refer la un moment din trecut, când eram doar eu și Papa cu cărțile noastre, dar locul acela nu există în vid. Există altele, Celia și Krysia și, da, Georg.

– Nu te poți întoarce în timp, spune blajin. Trebuie să mergi mai departe. Încuviințez. În toți anii ăștia am fost o prizonieră, dar nu a așteptărilor tatei sau ale lui Stefan, ci a propriilor frici. Și apropo de asta, ce ai de gând să faci cu Ignatz?

– Nu știu. Dacă nu obțin documentele de la Georg, Papa va fi discreditat. Sunt prinsă între doi bărbați la care țin cel mai mult. O să vorbesc cu el, să văd dacă putem găsi o soluție. Nu pot fugi la nesfârșit de Ignatz.

– Te duc la el. În sensul giratoriu iese pe alt drum, spre nordul Parisului. Ajungem la periferie și mașina se îndreaptă spre Montmartre, unde se chinuie să urce strada abruptă. Cartierul este în paragină, clădiri goale și trepte murdare. Aici stăteau artiștii înainte să se mute centrul în Montparnasse, îmi explică. Oprește mașina în fața unei clădiri în ruină. Stein stă la primul etaj. Aștept să se ofere să vină cu mine, dar nu o face.

Ușa blocului este întredeschisă, așa că intru și urc scara șubredă, temându-mă să nu cad prin ea. Când ajung sus, bat.

– Da?[27] Se aude vocea lui Stein care deschide ușa larg, în maiou și pantaloni. În spatele lui este o cavernă, deschisă și goală, ca studioul unui artist. Pe

divan stă întinsă o femeie pe care o știu de la bar, îmbrăcată în halat. Înțeleg atunci cât de departe mă aflu acum de lumea mea. Își încruntă sprâncenele stufoase într-o dungă strâmbă. Tu! Ai ce-mi trebuie?

Înghit în sec.

– Nu tocmai. Adică am găsit informația, era o hartă pe care erau marcate niște orașe estice… Mă împotmolesc, neputând să transmit semnificația informației.

Își freacă mâinile.

– Perfect! Unde e?

– Am pierdut-o. Adică am luat documentul, dar a dispărut și…

– Idioato! Iute ca o pisică, mă apucă de încheietura mâinii și mă trage lângă el. Țip din cauza durerii sfâșietoare. Nu am fost niciodată lovită, nici măcar ușor. Tata nu crede în bătaie, oricât i-au reproșat unchiul Walter și ceilalți că mă răsfăța. Este prima oară când simt durere din cauza altcuiva și încremenesc, neputând reacționa. Crezi că-mi pasă de scuzele tale?

Îi duhnește gura a votcă și fum. Mă smulg, înăbușindu-mi un țipăt de durere, în timp ce mă zbat să-mi dea drumul.

– Cum îndrăznești? Încerc fără succes să nu-mi tremure vocea. Puteam să pun să te aresteze. Îmi dau seama de gafă imediat ce-mi ies cuvintele din gură. Amenințările doar îi alimentează furia.

– Ignatz…

Înainte să reacționeze, îl cheamă femeia din casă.

– Trei zile, șuieră. Ai trei zile să-mi dai ce vreau.

Trântește ușa și mă lasă tremurând pe hol. Cobor scara și urc în mașină. Krysia nu întreabă cum a mers și nu-i spun nici eu. În schimb, pornim tăcute în noapte.

„Da“ (în limba rusă în original)

Capitolul 11

Papa este la birou când mă întorc, încercând să citească la lumina foarte slabă a veiozei. În ziua în care m-am întors de la Krysia ca să mă spăl și să mă schimb, era mai ordine în apartament decât știam că lăsasem, de parcă menajera greșise ziua. Acum sunt hârtii împrăștiate peste tot. Ne privim precaut.

– Îmi pare rău, spun repede, lăsând deoparte încăpățânarea mea.

Nu am energie să mă cert după ce am fost pe câmpul de luptă și după confruntarea cu Ignatz.

Îl văd dintr-odată ușurat. Nu vrea nici el să ne mai certăm.

– Și mie. Îmi fac griji pentru tine, atâta tot.

– O să lucrez pentru el în continuare, Papa! spun, făcând eforturi să nu mă bâlbâi și să vorbesc clar și calm. Nu am îndrăznit niciodată să-mi sfidez tatăl astfel și nu-mi vine să cred cât de hotărâtă sunt. Este de neconceput să îl părăsesc și să plec definitiv, însă în cazul ăsta sunt de neclintit. Ceea ce facem este important și contează pentru delegație și pentru conferință și pentru Germania.

I se pleoștește mustața când își mușcă buza, neputând să se împotrivească.

– Înțeleg, dar sunt îngrijorat, liebchen! Pari foarte tare atașată de căpitanul Richwalder. Nu este un moment bun pentru alianțe complicate, adaugă, până să apuc să protestez. Mai mult decât în privința caracterului adecvat, Papa îmi duce mie grija. Nu vrea să fiu rănită. Nu are de ce să mă mire, m-a pus mereu pe primul plan. Dar de data asta pare mai disperat, parcă stă deasupra mea pe o scară de unde vede lucrurile într-un fel în care eu nu pot. Și mai este Stefan, adaugă. Este om bun și ține mult la tine. A sacrificat multe. Sunt

fiica ta, fericirea mea ar trebui să fie mai importantă, îmi vine să-i spun, dar ar însemna să recunosc că aș fi fericită cu Georg, nu cu Stefan, și cum să-i spun așa ceva? Bunăstarea ta este totul pentru mine, spune Papa, citindu-mi gândurile. Aș vrea doar…

Ca lucrurile care mă fac pe mine fericită și cele care-mi fac bine să fie aceleași.

– Știu. Ridic mâna în semn de pace, nu vreau să dezbatem iar. Azi am fost cu Krysia la Reims să vedem câmpul de luptă.

Încuviințează.

– Am găsit biletul în care spuneai că te duci undeva.

– Te superi?

– Din contră. Mă bucur. Am fost ocupat cu conferința, dar nu am nici o scuză. Am neglijat să merg și să ne amintim motivul pentru care ne aflăm aici.

– Habar nu aveam de amploarea dezastrului. Nu mi-ai spus.

– Stefan era pe front, m-am gândit să nu te tulbure. Uneori uit că nu mai ești copil.

Încercase să-mi protejeze inocența. Totuși, mă frustrează ipocrizia asta – vrea să fiu educată, dar nu conștientă, mă învață să fiu curioasă, dar îmi ascunde adevărul.

– Mă gândeam să luăm cina în oraș sâmbătă, tu, eu și Celia, spune, schimbând subiectul.

Se așterne o tăcere penibilă. Înțeleg nevoia lui s-o aibă alături, dar întotdeauna m-am împotrivit încercărilor lui de a o aduce prea aproape de noi. Să iau cina formal cu ei este ultimul lucru pe care mi-l doresc acum, dar el a cedat și mă lasă să lucrez cu Georg. Văzându-i speranța în ochi, nu-l pot refuza. Zâmbesc.

– Desigur, Papa!

Discuția se încheie și eu mă duc în camera mea, unde-mi pun cămașa de noapte. Îmi perii părul în timp ce mă duc spre fereastră. Plouă, iar picăturile rotunde și pline se izbesc de geam. Ajung cu privirea la hotel. Aș fi vrut să văd ce face Georg, dar era prea târziu, pe lângă faptul că îmi interzisese Papa să mă duc la el. Mă dezbrac, mă bag în pat și stau trează pe întuneric.

Gândul mă duce pe nepusă masă la ziua în care a murit mama. Venisem de la școală la amiază, ca de obicei. Pictaserăm împreună, cu acuarele, și eu făcusem o imagine cu grădina noastră, sperând să o pună mama în biroul ei. Nu era nimic nou în liniștea casei, stătea de multe ori în camera ei, unde moțăia sau citea. Mi-am făcut o gustare cu brânză și biscuiți cum fusesem învățată și m-am apucat de teme. Au trecut douăzeci, apoi treizeci de minute.

În cele din urmă, s-a deschis ușa bucătăriei, dar Papa a fost cel care a intrat. Nici asta nu era neobișnuit, uneori lucra acasă, doar că avea mânecile suflecate și părul răvășit, cum nu l-am văzut decât dacă se ducea în toiul nopții la toaletă.

– Mama nu mai este, șoptise răgușit. Am crezut că se dusese la piață sau la ceai cu o prietenă, deși nu știam să aibă. Când i-am văzut pleoapele roșii ca ale actorilor machiați la teatru, am înțeles că murise. Și atunci, ca și acum, încercase să mă ferească de greutăți.

Un zgomot la geam mă smulge din gânduri. Dau pătura la o parte și, în timp ce mă duc nedumerită, aud zgomotul din nou, o pietricică în geam.

Georg este în fața clădirii, cu capul ridicat și luminat de lună.

– Ce faci aici?

Nu răspunde. Mi se face un gol în stomac. O să atragă atenția dacă stă în stradă sub geamul meu. Brusc, îmi dau seama că sunt în cămașă de noapte.

– Poți să aștepți puțin? Vin imediat.

Mă îmbrac repede și mă duc la ușă.

– A venit cineva? strigă Papa de la birou.

Nu aș suporta întrebările care ar scoate adevărul la iveală, așa că mă prefac că nu aud. Deschid ușa.

– Bună, Margot! spune Georg, ca și cum ar fi normal să ne vedem în astfel de condiții. Are ochii precum două lacuri negre.

– Ai înnebunit? Ar trebui să fii în pat.

În spatele lui, cu un sunet ritmic, apa picură pe streașina umedă. Ridică din umeri.

– Mă simt mai bine.

Îmi vine să protestez că nu avea cum să se însănătoșească așa repede. I-a revenit culoarea în obraji și mai are doar niște cearcăne slabe. Parcă s-a descotorosit de o boală gravă ca de o pelerină greoaie.

Îmi dau seama că mi-a lipsit abia când îmi ajunge parfumul lui la nări. Ultimele două nopți au părut mult mai lungi. Apoi îmi aduc aminte de documentul pierdut și mă cuprinde panica. Poate a venit pentru că a observat lipsa lui.

– Nu ai venit…

Se poticnește. M-am îngrijorat. Sunt ușurată și sper atunci că nu a observat.

– Am trimis vorbă. Scrisesem în bilet că aveam să lipsesc ieri, nu și azi. Am vrut să-ți aduc documentele azi. Ți le pot da acum, dacă ai nevoie de ele.

– Nu despre asta-i vorba. Voiam să știu de ce nu ai mai venit.

Deodată, în spatele lui apare Tante Celia în ușă.

– Ah!

Rămâne cu gura căscată la vederea ofițerului înalt și frumos. Mă uit și eu uluită la ea. Cu toate că știam de mult că vine pe furiș la tata, este prima dată când ne întâlnim așa târziu în noapte, când nu are nici o explicație respectabilă pentru apariția ei.

– Mă scuzați, spune Georg și se dă la o parte ca s-o lase să intre.

Celia îl ocolește și uită să-și lase umbrela udă afară. Apoi se întoarce spre mine.

– Margot?

Ne privim stânjenite.

– Tante Celia, dă-mi voie să ți-l prezint pe căpitanul Georg Richwalder. Georg, ea este… Șovăi, căutând o prezentare mai explicită, dar mă răzgândesc. Este mătușa mea.

Își mută șapca în mâna stângă și o întinde pe dreapta, sărutând mâna ei, de parcă suntem la bal, nu în fața ușii, la o oră nepotrivită.

– Încântat!

Ea se uită de la el la mine și momentul de liniște pare interminabil, întrerupt numai de picăturile care-i cad de pe umbrelă pe podeaua de marmură.

– Am auzit multe despre dumneata, spune ea încet.

Poate îi spune lui Georg despre logodna mea cu Stefan… Îmi țin respirația, așteptând următoarea picătură să cadă.

La etaj, Papa tușește.

– Ar trebui să plec, spune, trecând pe lângă noi.

– Nu ar fi trebuit să vin neanunțat la ora asta. Georg se agită după plecarea ei. Dar am văzut astea… Observ atunci că are șapca plină cu flori, ude încă după ploaie. Caprifoi. Ziceai că-ți place și sunt primele pe care le-am văzut în acest anotimp. Abia au început să înflorească, adaugă, cu o privire de copil, plină de speranță.

Ies din casă și închid ușa, apoi mă întind spre flori. Sunt un pretext, normal, o scuză să vină la mine. În fundul pălăriei, dau de ceva rece și metalic. Florile au tulpinile prinse cu o brățară elegantă de perle.

– O, Georg! Nu aș putea primi așa ceva.

– Este doar un mic gest de recunoștință pentru munca ta și pentru bunătatea de care ai dat dovadă cât am fost bolnav. A fost a mamei mele. Ia brățara din jurul florilor și mi-o prinde la mână. Ea credea că astfel de lucruri trebuie purtate, nu ținute într-un sertar la întuneric.

Vreau să protestez. Nu se cade să primesc un astfel de cadou. Nu-l cunosc atât de bine și sigur are o valoare sentimentală pentru el, dacă a ținut atât de mult să-l aducă în Franța. Însă brățara pare să mi se lipească de piele, e făcută pentru mine și nu o pot refuza. Îmi ridică mâna să-mi potrivească închizătoarea.

– Ce-i asta?

La lumina felinarului stradal se vede zgârietura, roșie și umflată, unde m-a apucat Ignatz când m-a amenințat. Îmi vine să-i mărturisesc totul lui Georg. Calmul și încrederea pe care o afișează mă determină să vreau să am încredere în el și știu că ar putea pune lucrurile la punct. Dar nu pot.

– M-am zgâriat mai devreme, mint, jenată că îi răspund la grijă cu o minciună. Oare mă crede? Dornică să-i distrag atenția, scot un fir de caprifoi din buchețel și inhalez mirosul cald și proaspăt. Mi-l pun în părul desfăcut, pieptănat și răsfirat lung peste umeri. Sunt minunate. Mulțumesc!

Dă din cap formal, își ia pălăria și vrea să plece. În spatele lui scânteiază licuricii în noapte.

– Stai! Pun florile pe masa din hol și ies în stradă. Trotuarul ud miroase a țărână, a piatră și a deșeuri.

Se întoarce nădăjduind.

– Vrei să ne plimbăm?

– Nu ar trebui să te plimbi în starea ta.

– Aiurea. Haide! Îl urmez pe strada vag luminată. Se simte un aer de vară deja și nu mai este răcoare. Greierii cântă nevăzuți și apa șiroiește în rigole.

Îmi place să mă plimb noaptea, adaugă.

Încuviințez. Cu geamul deschis, simțeam mereu nevoia să mă plimb pe străzile goale și să ascult toate sunetele care nu se aud în haosul zilei. Sigur, nu am făcut-o, nu aș fi în siguranță de una singură, dar cu Georg, mă simt ocrotită. Trecem pe lângă o biserică și ridic privirea la statuile sculptate în piatră care se uită pios, cerându-ne căință. Străzile își țin respirația, de parcă în orice clipă ar putea să apară cineva și să ne vadă.

Ajungem în parcul de la capătul străzii, unde trotuarul se pierde în poteca de țărână paralelă cu râul. Georg îmi oferă brațul, dar eu ezit. Apoi îi cuprind brațul gros, peste materialul aspru al uniformei sub care are pielea caldă. Mergem tăcuți câteva minute. Pârâul se lățește până ajunge într-un mic lac, cu maluri în paragină, pline de stuf cu tulpini înalte și curbate.

– Uite! Arată în sus. Mă uit și mă minunez de puzderia de stele. Pe stradă nu vezi bine cerul din cauza luminii și a clădirilor înalte, dar în bezna parcului nu stă nimic între noi și ele, cu excepția coroanelor din ramuri și frunze. Centura lui Orion. Pe mare, stelele sunt un fel de unealtă de navigație. Sigur, avem echipamente moderne, dar în secolele trecute, marinarii navigau conduși de stele. Atât timp cât găseam Centura lui Orion, nu mă rătăceam. Stelele m-au ajutat să mă echilibrez. Vocea îi sună deșartă, de parcă chiar acum tânjește după un astfel de echilibru.

– Îmi pare rău că nu am putut veni la tine în ultimele două seri. Nu menționez cearta cu Papa, știind că presimțirile lui l-ar răni pe Georg. Sper că nu ai rămas mult în urmă din cauza mea.

– Nu de-asta îmi făceam griji. Am crezut că ești supărată. Se pierde. Își făcea griji că nu m-am dus din cauza celor spuse de el ultima oară. În ciuda delirului, își amintește și nu mai poate nega cuvintele care au devenit reale. Nu trebuie să mai lucrezi pentru mine. Este de neconceput poziția în care te-am pus. Îmi țin respirația. Oare știe despre Ignatz și despre documentul dispărut? Mă simt în clipa asta transparentă, expusă. Aș înțelege dacă nu ai vrea să-l necăjești pe tatăl tău.

Mă relaxez puțin. A intuit grijile tatei, dar nu-mi place că asta mă face să par un copil.

Mă gândesc la ce a spus. Nu-mi imaginasem să nu mai lucrez pentru el. Ba chiar i-aș putea cere tatei să mă lase să mă întorc la Berlin. Asta ar rezolva multe probleme. Tata nu ar mai fi mânios, iar Ignatz, dacă ar crede că nu a depins de mine, ar trebui să accepte că nu-l mai pot ajuta. Dar ar fi ca și cum aș renunța și nu vreau să mă lipsesc de întâlnirile cu Georg.

Nu, nu vreau să-l las.

– Nu se pune problema, spun în cele din urmă. Nu vreau să renunț la munca noastră.

Se relaxează vizibil.

– Foarte bine. Și eu voiam să te văd, pentru că am vești foarte bune.

– Ah!

– Am primit un nou dosar de la Berlin, unul care se pierduse prin arhive sau cel puțin așa se credea. A aparținut unui diplomat pe nume Leimer, care avea foarte multe idei asemănătoare cu ale noastre, despre modul în care ar putea armata germană să colaboreze cu Vestul pe timp de pace. Dar apoi Germania a semnat alianța cu Rusia și n-a mai avut nici o relevanță. Leimer s-a sinucis în semn de protest.

– Ce îngrozitor!

– Într-adevăr, dar notițele lui ar putea conține sugestii despre modalitatea de a îmbina forțele celor două armate, care, prin analogie, ne-ar prinde bine în munca noastră.

– L-ai citit?

Scutură din cap.

– Dosarul este masiv și abia astăzi a sosit. Și totuși și-a întrerupt munca să vină la mine. Mă gândeam că dacă-l împărțim, am trece mai repede prin el. Sigur, documentele sunt deja în germană, dar mă gândeam că dacă lucrăm împreună, ar merge mai repede.

Fără să fie nevoie de traducere, Georg îmi încredința materialele, tratându-mă ca pe un partener. Mă gândesc la documentul pe care-l luasem pentru Ignatz, aparent dispărut, nu știu unde și nu știu cât rău ar putea face dacă ajunge pe mâini greșite. Georg încă nu a observat că lipsește. Mă uit neajutorată la el. Vreau să-i mărturisesc totul, dar ar trebui să recunosc ce am făcut și m-ar disprețui. Și ce-ar putea face? Mai bine nu zic nimic.

Tremur. Georg vrea să-și scoată haina. Îi resping gestul.

– Nu mi-e frig, mulțumesc!

O spun mai aspru decât voiam. Suntem pe marginea prăpastiei, un singur pas face imposibilă întoarcerea. Nu-l suport mai aproape de-atât, nici măcar prin intermediul hainei lui.

– Ah… Se bâlbâie. Îmi pare rău, se scuză, crezând că m-a supărat. Brusc, vorbim despre ceva mult mai important decât o jachetă. Dacă am spus sau am făcut ceva…

Crede că sunt nervoasă. Dar nu ăsta este adevărul, căci sentimentele și atracția față de el m-au făcut să-l resping. Nu mai suport ideea că l-am rănit și îi ating brațul.

– Nu-i vorba de asta.

Ni se întâlnesc privirile.

– Margot…

Se apleacă și dintr-odată îmi atinge buzele ușor cu ale sale, ca o întrebare. Ezit cât să respir superficial și îl sărut și eu, mai apăsat, luată de valul lucrurilor la care nu îndrăznisem să visez. Îmi cuprinde obrazul cu mâna. Gura lui are gust de mare, nisip, porturi îndepărtate, jind, singurătate și moarte, un val care fuge de mal, gata să mă ia în larg cu el. M-a sărutat și Stefan, dar niciodată așa…

Stefan. Îmi apare fața lui în minte. Îmi pun mâna pe pieptul lui Georg, dar mi-o retrag.

– Nu pot. Fac eforturi să respir și să opresc lumea care se învârte în jurul meu. Mi s-au încins obrajii. Nu-i bine. Sunt o femeie oribilă, sărut alt bărbat în timp ce soțul meu zace rănit într-un pat de spital! În brațele lui Georg se află tot ce am avut nevoie vreodată, cu toate că nu fusesem conștientă până în această clipă că exista. Dar nu contează, am făcut o promisiune de care mă voi ține. Nu pot, repet.

Se pleoștește.

– Am înțeles greșit intenția ta și îmi cer scuze.

Mă întind spre el.

– Nu ai de ce. Doar că lucrurile sunt foarte complicate acum.

Își trage brațul din mâna mea și se dă la o parte.

– Nu trebuie să-ți faci griji, spune. Vorbește pe un ton oficial, ca în ziua în care ne-am cunoscut, urme ale familiarității și apropierii pe care o construiserăm de-atunci. Înțeleg acum. Nu mă privești în felul ăsta. Nu contează dacă are legătură cu poziția sau cu religia sau cu altceva. Accept și nu te voi mai deranja…

Nu, îmi vine să strig. Nu mi-a păsat niciodată de regulile sociale, iar noțiunea că nu-l plac, ei bine, nimic mai departe de adevăr. Dar logica lui are sens, suntem doi tineri, amândoi, crede el, singuri. Nu există nici un motiv să nu fim împreună dacă vrem. Zâmbește îndurerat.

– Ar trebui să-ți mulțumesc. Era cazul să-mi amintesc de ce nu intru în relații amoroase. Se întoarce brusc. Ar trebui să te conduc acasă.

– Georg, stai…

Nu vreau să plec sau să pierd momentul ăsta, cel mai real din viața mea. Dar el s-a îndepărtat deja de apă și a pornit spre potecă. Mă întind din nou spre el. Brusc, se clatină pământul sub mine. Malul. M-am apropiat prea mult, iar țărâna udă este moale și cedează. Cad pe spate cu încetinitorul parcă și cu mâinile întinse spre Georg, dar nu-l prind.

Zbor prin aer câteva secunde în mintea mea, înainte să cad în apa de gheață care mă împresoară, și mi se îmbibă în haine. Dau din mâini și din picioare, dar mi s-au agățat picioarele în fustă. Încep să mă duc la fund.

Atunci apare Georg lângă mine și mă scoate la suprafață, ținându-mă cu un braț de gât și cu celălalt de mijloc, în timp ce mă duce pe mal.

– Ai pățit ceva?

– Nu chiar. Tremur, o dată din cauza groazei la întâlnirea cu apa și apoi din cauza aerului nopții pe care-l simt rece pe pielea udă. Ți-am spus că nu prea știu să înot.

Râde când ajungem pe mal.

– Puțin spus. Apa nu este mai adâncă decât înălțimea ta, dar panica face lucrurile să pară mult mai grave. Apoi devine serios. Ești leoarcă, zice, fără să-și dea seama că și el este ud. Mă învelește în jacheta lui și de data asta nu mai protestez. Trebuie să ne întoarcem la hotel.

Stau cu fusta udă ridicată să nu mă împiedic de ea.

– N-am nimic. Dar tot îmi clănțănesc dinții. Mă duc acasă.

– Vino la hotel și până ți se usucă hainele, îți arăt dosarul Leimer.

– Fie!

Cedez, curioasă de noile documente. Și ar fi bine să nu mă întâlnesc în halul ăsta cu Papa și cu Celia și să le suport privirile.

Zece minute mai târziu, ajungem la hotel și el mă conduce pe scara din spate pentru a evita holul principal. Înăuntru, aștept nesigură în sufragerie până reapare cu o cămașă de noapte gri și moale.

– Pune asta pe tine. Mă duc la baie și ies după câteva minute în cămașa lui largă. Îmi ia rochia și o pune lângă focul pe care l-a aprins. Se usucă numaidecât.

Se uită spre biroul plin cu vrafuri de acte și mă aștept să scoată dosarul. În schimb, îmi dă o cană cu ceai.

– Ia loc.

Mă codesc. Este ridicol și nu se cuvine să vorbesc cu el în halul asta, dar am o senzație ciudat de delicioasă să fiu înfășurată în cămașa lui mare și să-i simt parfumul în guler. Îmi dau seama că mi-am dorit să fiu aici în seara asta, fără nici o legătură cu noile documente sau cu evitarea tatei. Îmi strâng genunchii sub mine în timp ce el mai pune lemne pe foc.

Se ridică și se duce din nou în dormitor, apoi revine cu un mic tub.

– Hai să-ți văd zgârietura, spune ferm, așezându-se în genunchi în fața mea. Scoate unguent din tub și îmi pune pe rana făcută de Ignatz, iar plăcerea la atingerea lui caldă se îmbină cu o durere surdă și stârnește ceva în adâncul meu.

În sfârșit, se așază în fața mea și se uită în foc, fără să vorbească. Se gândește la sărutul nostru sau la faptul că l-am respins? Cuprinsă de regret, alung gândul la buzele pline ale lui Georg lipite de ale mele. Sărutul a fost ceva ce nu mai experimentasem. Trăiește clipa, ar fi spus Krysia. Atât mai aveam, oricare dintre noi. Dar eu refuzasem, lăsând îndoielile să distrugă sărutul. Cu siguranță altul nu va mai fi.

Observ pentru prima oară sabia de pe policioară. Mă trece un fior.

– Ne-au lăsat să păstrăm armele, zice. Sigur, eu nu o aduc pe a mea aici.

– Ai folosit vreodată sabia?

– Tehnic, este un paloș. Nu o spune cu răutate, dar tot sunt stânjenită că ar fi trebuit să știu. Nu. Își încleștează fălcile. Nu am folosit-o, dar răul pe care l-am făcut este la fel de cumplit. Urăsc războiul.

– Dar ești încă în armată. Nu este o contradicție?

Scutură din cap.

– Sunt marinar și nu pot renunța la asta. Și sunt mândru să servesc Germania chiar și acum. Cred că o armată bine concepută poate reprezenta o forță descurajatoare, o parte prețioasă din relațiile internaționale și din pace.

Stăm în liniște câteva minute. Ar trebui să lucrăm. Sunt multe de făcut. Îmi dau seama atunci că nu doar îl ajut pe Georg. A devenit și misiunea mea.

– Ziceai ceva de dosarul Leimer?

– Ah, da! O spune de parcă uitase de asta. Se duce iar la birou și scoate un dosar gros de câțiva centimetri. Nu par să fie într-o ordine anume, remarcă, împărțind teancul în două și dându-mi jumătate.

Încep să răsfoiesc documentele, notând pe o hârtie separată paginile de interes. Lucrăm unul lângă altul în liniște.

– Cred că ți s-a uscat rochia. Se dă bătut puțin după miezul nopții, pe un ton șovăitor. Dacă vrei să iei o parte din documente, te poți uita peste ele cât sunt mâine cu delegația.

– Sigur, răspund, mirată de ușurința cu care îmi dă acces la materiale. Cum să-l trădez din nou?

– S-a întâmplat ceva? Pari tristă.

– N-am nimic, spun, căutând o explicație plauzibilă. Uneori mă pierd în gânduri.

Se întinde spre mine și încremenesc. O să mă sărute din nou? Doar îmi ia niște mizerie de sub ochiul drept, atingându-mi genele cu degetul, înainte să-și retragă mâna.

Mă duc cu rochia în camera lui Georg și îmi scot cămașa. Mă opresc, dezbrăcată în centrul camerei, tânjind să mă întind pe patul lui, care este atât de aproape de mine.

– Margot? strigă din sufragerie.

În grabă, îmi pun rochia. Este puțin aspră din cauză că s-a uscat rapid și miroase ușor a apă de lac.

Mă întorc în sufragerie.

– Ar trebui să mă întorc acasă înainte să se îngrijoreze Papa.

Se încruntă.

– Îl deranjează că ai ieșit cu mine?

De fapt, întrebarea este mai profundă: Papa știe ce sentimente s-au născut între noi?

– Nu știu. Georg se încruntă, ușor dezamăgit, că nu am fost sinceră față de Papa în ce privește evoluția relației noastre. Dar cum aș putea? Abia au trecut câteva zile și ceea ce se petrece între noi este prea recent și prea ciudat să înțeleg până și eu, darămite să explic. Nu i-aș fi putut spune nici dacă nu exista Stefan sau alte complicații. Adică a fost foarte ocupat. Nu am avut ocazia să vorbesc cu el.

Este o minciună, având în vedere cearta pe tema lui Georg și conversația de mai devreme. Dar Georg ridică mâna, nevoind scuzele mele.

– Desigur. Nu trebuie să-mi explici. Ce prostie din partea mea să cred că… Tatăl tău își dorește cu siguranță un evreu erudit.

– Nu-i vorba de asta, protestez imediat. Nu mi-ar păsa de asta dacă ar fi totul în regulă.

– Dacă ar fi totul în regulă, repetă încet, uitându-se la mine cu mai multă speranță decât până acum. Iar mă simt vinovată. Îl fac să creadă altceva și nu mă pot opri. Se luminează la față. Nu ar fi trebuit să mă aștept să-i fi spus. Mâine la prima oră mă voi duce la tatăl tău să-i cer permisiunea de a ne întâlni oficial.

Panica îmi inundă creierul. Dacă Georg se duce la Papa, o să afle tot adevărul.

– Georg, nu! Se albește crezând că prima lui grijă, că nu ar fi destul de bun pentru mine, este adevărată. Papa este foarte ocupat cu munca pentru conferință acum. Îi afectează sănătatea, care oricum nu este deloc bună. Mă blestem că folosesc boala de inimă a tatei ca alibi. Dacă putem aștepta până după sesiunea plenară de săptămâna viitoare, poți veni la cină și să vorbești atunci cu el.

În sinea mea mă îngrozește minciuna. Nu va fi niciodată momentul ca Georg să-i ceară permisiunea tatei să îmi facă curte, dar cel puțin mai câștig timp.

– Fie, spune, mai liniștit.

– Ar trebui să plec, spun din nou, luând documentele.

– Te conduc acasă.

– Serios, nu este nevoie.

Nu vreau să fiu văzută cu el la ora asta și îmi va fi mai ușor să găsesc scuze dacă sunt prinsă singură. Ridică mâna, nevoind să cedeze. Nu zice nimeni nimic pe drumul scurt până la bloc. Se oprește la câțiva metri de ușă, o concesie față de secretul pe care cer să-l țină. Acest moment de tăcere pare o veșnicie. Privirile ni se întâlnesc nesigure. O să încerce să mă sărute din nou?

Dar dă din cap și își ridică pălăria, conștient de limitele actuale – o retragere tactică. Ne privim nesiguri, într-o ezitare stângace.

– Așadar, mâine ne întoarcem la muncă?

Cu toate cele întâmplate între noi, rămâne munca.

– Noapte bună! spun în șoaptă.

Între noi s-a schimbat totul într-un fel care nu poate fi trecut cu vederea. Mă întorc și intru în bloc fără să mă uit în spate, simțindu-i ochii ațintiți asupra mea.

Capitolul 12

Seara următoare, când intru în biblioteca hotelului, este întuneric și pustiu, neaerisit, ceea ce înseamnă că Georg nu a venit încă.

Merg pe hol cu documentele pe care le-am adus și bat la ușa lui.

– E cineva?

Nu răspunde. Apăs clanța și deschid ușa, dar și în casă este liniște. Ceasul de pe perete arată șapte fără un sfert. Probabil este la întâlnire cu delegația. Nu avusesem de gând să ajung devreme, dar dacă tot am ajuns… ajung cu privirea la biroul și la vraful de documente pe care l-am răscolit în noaptea în care a fost bolnav. Poate dacă mă uit din nou, găsesc alt raport cu informațiile pe care le vrea Ignatz. Sigur, este riscant, Georg se poate întoarce oricând, însă timpul se scurge și nu am motive să cred că o să mai am vreo șansă să fac asta singură în casă. Trebuie să încerc.

Mă duc spre birou și mă uit peste umăr. Ridic teancul la mijloc, cam acolo unde găsisem harta prima oară. Sunt telegrame, dar care privesc alte chestiuni, aparent nelegate de instalarea bazelor militare în est. Răsfoiesc mai departe.

Deodată, scârțâie ușa. Tresar și documentele se împrăștie ca frunzele care cad.

– Georg, îngaim, punându-mă în genunchi să le ridic. M-ai speriat. Am ajuns mai devreme, adaug. Mă bâlbâi deja. Am venit să caut restul dosarului Leimer.

Se apleacă și îmi ia documentele adunate dintr-o mișcare, după care le pune pe masă.

– Este în bibliotecă.

Mă țin după el pe coridor. Nu pare suspicios sau enervat, dar când ajungem în bibliotecă, este încruntat. Pare obosit și are cearcăne. Poate l-a obosit plimbarea de aseară.

– Ce-i? întreb, punându-i instinctiv mâna pe braț.

– Lipsește un document. Mi se taie respirația. Ușurel, îmi spun. Sunt mii de documente. Poate se referă la altul. O hartă cu depozitele de arme din est. Acum chiar nu mai pot respira. M-a sunat un membru al delegației să-mi spună că au nevoie de el și când m-am dus să-l iau din dosar, nu mai era.

Mi se întețește pulsul. E chiar hârtia pe care o furasem. Care sunt șansele? Parcă cineva a prins de veste. Dar cum să fie posibil?

– Nu-ți face griji, mă mângâie, văzându-mă stresată. Nu se afla în dosarul pe care l-ai luat și nici în cele pe care le-ai consultat aici. Nu, era în teancul pe care l-am răscolit când aveai febră și delirai. Dar mă tulbură foarte tare.

– Poate este o greșeală și lipsea dinainte să vii la Paris?

– Mi-e teamă că nu. Toate documentele au fost meticulos catalogate. Georg era mult prea ordonat ca să nu fi pregătit totul. Și pe ăsta anume l-am mai văzut de când am venit. Este limpede că lipsește. Se așază. Și este un dezastru.

– Doar nu vor crede că l-ai pierdut intenționat.

Sare în sus.

– Poate că nu, dar ar putea provoca probleme. Vezi tu, există facțiuni profunde în delegație. Încuviințez. Făcuse și Papa aluzie la asta. Ca orice grupare politică, există puncte de vedere diferite. Cei intransigenți, majoritatea membri în vârstă, simt că nu există o reconciliere cu Vestul, că și înfrânți ar trebui să ne menținem pe poziții și să rămânem izolați. Deja se fâțâie, cu o mână la ceafă. Consideră că viziunea mea de posibilă colaborare în vederea viitoarelor demersuri militare este prea liberală. Singurul motiv

pentru care mă tolerează este palmaresul meu militar. Iar dacă ajung să creadă că am pierdut un document, poate chiar intenționat, asta îmi va submina substanțial credibilitatea, iar munca mea va fi pusă în pericol.

Deodată, necinstirea încrederii lui îmi pare mai flagrantă ca niciodată.

– Trebuie să putem face ceva ca să atenuăm impactul daunei.

– De fapt, este și mai grav. Documentul nu conținea doar informații germane. Vezi tu, am un aliat. Înclin capul. În minister există un tânăr locotenent francez, rus la origine. Am avut ocazia să facem cunoștință acum câțiva ani, înainte de război, la un antrenament comun și am păstrat legătura. Locotenentul Bouvier crede, ca și mine, într-o cooperare viitoare. Așa că am – hm! – făcut schimb de informații atunci când era benefic cauzei respective.

– Înțeleg.

Georg are un contact în interiorul Ministerului francez de Externe. Habar nu aveam. În tot acest timp m-au stresat propriile griji și nu mi-am închipuit că poate și el le are pe ale lui.

– Margot, îmi pare rău că nu ți-am spus. La început nu te cunoșteam așa bine. Una este să-ți povestesc despre munca mea, dar să pun în pericol pe altcineva este cu totul altceva. Și atunci nu părea să conteze așa mult.

– Nu-i nimic. Nu mă aflu în poziția în care să stau supărată din cauza secretelor.

– Trebuie să-i trimit vorbă locotenentului Bouvier că informațiile au fost compromise. Dar nu am putut vorbi lunile astea și nu îndrăznesc să sun la minister sau să mă duc acolo, ca să nu atrag atenția.

– O fac eu, izbucnesc înainte să gândesc. Adică îi pot transmite un mesaj locotenentului Bouvier de la tine.

– Margot, nu! Nu ți-aș putea cere asta.

Dar chiar în timp ce protestează, se întreabă dacă nu cumva este o soluție bună.

– Cunosc ministerul. Exagerez, dar am fost înăuntru de câteva ori cu Papa când eram la Paris. Și nimeni nu o să interogheze o tânără ca mine, care poate trece drept curier. Scrie biletul, îi cer, cu mai multă îndrăzneală decât aș fi zis că am.

A doua zi la ora nouă cobor din taxi în fața Ministerului de Externe. Traversez repede ca să nu-mi vină să fug și să atrag atenția, în timp ce mă îndrept spre intrarea laterală a clădirii impunătoare. Timpul este esențial, spusese Georg cu o seară în urmă și m-aș fi dus pe loc, dacă nu ar fi fost așa târziu. În schimb, am stat trează toată noaptea, plănuind cum să ajung la locotenentul Bouvier. Mă opresc la poartă și îmi iau inima-n dinți. Sub arcada de la intrare este un furnicar de oameni: sosesc diplomați, pornesc curieri, vizitatorii care cer întrevederi și așteaptă ora stabilită. Îmi fac loc autoritar prin mulțime. Nu mă opresc la poartă, ci arăt în fugă ecusonul de vizitator găsit acasă, în speranța că paznicul nu va observa de-acolo că era expirat de câteva luni.

În schimb, înăuntru, în foaierul vestic, este liniște și pace, doar câțiva bărbați la costum care vorbesc, adunați pe canapele din catifea roșie. Tocurile mi se aud răsunător pe marmură.

– Mademoiselle?[28] aud o voce în spate, când ajung la baza scării.

Încremenesc și mă întorc, sigură că am fost prinsă.

– Oui?

În fața mea stă un paznic în uniformă, care nu are mai mult de optsprezece ani.

– Păreți pierdută. Pot să vă ajut?

– Încerc să-l găsesc pe tata, profesorul Rosenthal, consilier la conferință.

– Cred că în acest moment se află în salonul de la etajul doi.

Urc două etaje. Când ajung, pornesc pe coridorul cu tavan înalt și tapiserii înrămate. La ferestre atârnă draperii groase de catifea, legate cu brocart auriu. La capătul coridorului găsesc o scară de serviciu mai îngustă. Departe de sălile de ceremonii, decorul este mai simplu: un șir de uși din lemn de stejar, cu plăcuțe de alamă lângă ele, lămpi modeste în loc de candelabre. Urmez instrucțiunile lui Georg, ajung la ușa pe care scrie. „E. Bouvier“ și bat.

– Oui? strigă o femeie.

Deschid ușa. Înăuntru, la birou, stă o femeie cu bluză și fustă bleumarin.

– Îl caut pe locotenentul Bouvier.

– Eu sunt.

Mă blochez. Nu îmi trecuse prin cap că ar putea fi femeie. Este frumoasă, tunsă scurt, cu bucle negre și ochi albaștri luminoși.

– Îmi pare rău, nu mă așteptam la…

– O femeie? Zâmbește obosită. Eram în divizia asistentelor medicale. Titlul meu militar era de locotenent. Uitându-mă la năsucul și la buzele ei perfecte, pline fără ajutorul rujului, mă cuprinde gelozia. Cât de bine îl cunoaște pe Georg? Au fost împreună? Pot să te ajut? mă întreabă.

– M-a trimis căpitanul Richwalder, spun.

– Georg? Îi citesc familiaritatea în ochi, confirmând tot ce mă speria despre ei. Nu l-am văzut de mulți ani.

– Voia să îți dau asta.

Întind biletul. Îl desface și, în timp ce citește, face ochii mari de groază. Apoi strivește hârtia în pumn. Mulțumesc!

– Voia să știi, ca să poată compensa pentru orice daună, spun, dornică să-i arăt că nu sunt doar un mesager, ci partenera lui Georg la muncă. Îmi vine o idee. Georg zicea că ai putea avea copia hărții pierdute.

Mijește ochii.

– O voia?

Încuviințez.

– Da, un șapirograf.

Îmi țin respirația, așteptând să mă întrebe de ce nu a cerut-o în bilet, dar se întoarce și dispare pe altă ușă. Îmi bubuie inima. Dacă o conving să-mi dea copia hărții, i-o pot da lui Ignatz, cum intenționasem de la bun început.

Câteva minute mai târziu, se întoarce cu o bucată de hârtie și vrea să mi-o întindă. Ezită, lăsându-mă cu mâna în aer.

– Ai grijă cu asta. Mulți, inclusiv Georg, o pot păți dacă pică în mâini greșite.

Înghit în sec în timp ce pare să se uite prin mine.

– Așa fac.

Ies din birou tremurând, apoi pornesc pe coridor spre scara lată de marmură, împăturind hârtia. Când dau colțul, apare Papa câteva trepte mai jos.

– Aici erai! Bag repede hârtia în geantă. M-a sunat paznicul să îmi spună că ai venit să mă vezi, dar nu ai mai apărut. Ce e, Margot? Ești bolnavă?

– Deloc. Caut o explicație. Eram în oraș și voiam să văd dacă ai timp de o cafea.

Se uită atent la mine și parcă nu mă crede. Mă uit în ochii lui, dorindu-mi să nu se uite în jos și să observe hârtia care-mi iese din geanta întredeschisă. Dacă și-ar da seama că am venit să-l ajut pe Georg și că devenisem atât de implicată în munca sa, ar fi ultima picătură.

– Mi-e teamă că nu pot, spune Papa. Te superi?

– Câtuși de puțin. Mă duc la Krysia atunci.

Îl pup pe obraz și trec pe lângă el pe scară, ca să închei orice discuție.

Afară, mă îndrept spre malul Senei, dornică să mă îndepărtez de minister cât mai mult cu putință. Merg pe chei tremurând. Am reușit, am transmis mesajul lui Georg și chiar și documentul pentru Ignatz. Îl scot din geantă și îl țin bine din cauza brizei tăioase care bate dinspre apă. Mă uit atent la hartă, e copia fidelă a celei pe care o pierdusem. Pot să i-o dau chiar acum lui Ignatz și să termin cu asta o dată pentru totdeauna. Mă uit peste fluviu la Turnul Eiffel și îmi aduc aminte durerea pe care mi-a provocat-o Ignatz când m-a apucat de mână. Odată ce are harta, voi fi liberă.

Două ore mai târziu, mă întorc la Versailles și intru în hotel. Bat la ușa sălii de conferințe, vizavi de bibliotecă, unde se întâlnește delegația germană.

– Îl caut pe căpitanul Richwalder, vă rog! îi spun aghiotantului.

După o clipă, apare Georg.

– Margot, ce cauți aici? întreabă, închizând ușa după el.

Mă uit peste umăr să mă asigur că nu trage nimeni cu urechea.

– Am luat legătura cu contactul tău, spun, omițând intenționat numele ei. Îl văd ușurat. Și uite! Îi dau documentul. Face ochii mari. Documentul îl va ajuta enorm. Mă plimbasem pe mal aproape o oră, încercând să îmi dau seama ce să fac și să-mi fac curaj să-i dau harta lui Ignatz. Dar până la urmă nu am reușit să i-o predau. Căci și așa cum stăteam pe chei, cu gândul la uitătura lui, îmi apăruse în minte figura încrezătoare a lui Georg. Documentul care i-ar fi dat satisfacție lui Ignatz l-ar fi salvat și pe Georg. Nu puteam să-i fac asta.

Văzând acum recunoștința și ușurarea, am știut că am făcut alegerea corectă.

– Margot, nu știu cum să-ți mulțumesc!

– Locotenentul Bouvier este femeie, spun, urând gelozia din tonul meu. Nu mi-ai spus asta.

Ridică ochii din hârtie.

– Contează?

– Deloc, spun repede. Însă este foarte frumoasă.

– O fi, nu prea am observat. Nu sună plauzibil deloc, dar este sincer. Ciudat, nu-i așa? Că simțim asta față de unii și nu de alții. Nu răspund. În spatele lui se deschide o ușă și un bărbat în vârstă scoate capul nerăbdător. Trebuie să mă întorc la ședință.

– Desigur.

Când mă întorc, mă apucă de braț. Înlemnesc, luată prin surprindere de atingere și căldura mâinii lui pe pielea mea.

– Margot, stai… Pleacă ochii, mirat parcă și el. Dar nu-mi dă drumul. Trec câteva clipe de tăcere. Dă-mi voie să-ți arăt recunoștința mea! Luăm cina la Paris în seara asta? Fac rost de permis și de mașină și luăm o masă bună. Nu vorbim despre muncă sau despre conferință sau tratat, promit!

Ezit. Pleacă! îmi cere conștiința. Sărutul de aseară, spontan, neplănuit, pare cumva mai puțin vinovat decât o înșelăciune pusă la cale.

– Cum să nu lucrăm o seară?

Se gândește, dornic să mă scoată în oraș, dar și să continue să muncească.

– Întâi luăm masa, apoi ne întoarcem și lucrăm până târziu.

Am fluturi în stomac.

– Așa e bine, spun, fără să vreau.

– Așadar, ieși cu mine la o întâlnire serioasă?

Repetă întrebarea, nevenindu-i să creadă primul meu răspuns.

– Da.

Nu ar trebui, dar o voi face. Se luminează la față ca un băiețandru.

– Te iau la șapte?

În spatele lui apare un bătrân în ușă.

– Domnule căpitan Richwalder, îmi cer scuze, dar chiar trebuie să…

Se oprește când observă mâna lui Georg pe brațul meu. Georg însă nu se retrage și, în acel moment, suntem expuși în fața lumii. Bărbatul își drege glasul și dispare în sală.

– Pe diseară, șoptește Georg.

Se retrage apoi, închide ușa între noi și mă lasă tremurând pe coridor.

„Domnișoară“ (în limba franceză în original)

Capitolul 13

Seara, la ora șapte, stau în fața oglinzii în rochia simplă de satin albastru, punându-mi doar colierul mamei și brățara de la Georg. Mă privesc agitată. Georg spusese că nu-i place moda rigidă, cu multe volane, dar poate că am făcut o alegere prea banală pentru o sâmbătă seara în Paris. De-aș avea ceva mai feminin de purtat sau poate mai multe din lucrurile pe care insistă Celia să le port, cum ar fi un dermatograf pentru sprâncene sau puțin ruj…

Cineva sună la intrare și eu apăs butonul interfonului.

– Intră, spun, când ajunge Georg la etaj.

Poartă aceeași uniformă ca la dineu, cu epoleți pe umeri și trei banderole aurii pe antebrațe. Rămâne însă stângaci în ușă. Chiar dacă am fost singuri de multe ori la hotel, aici este altceva și ezită să intre.

– Tatăl tău nu este aici, remarcă.

Nu-mi dau seama dacă este dezamăgit sau ușurat. Observ un plic pe masă de lângă ușă. Este o scrisoare primită mai devreme de la Stefan, pe care am deschis-o în grabă, fără s-o citesc cu atenție. Se află chiar lângă Georg, cu fotografia pe care a inclus-o Stefan, cu fața în sus. Îmi țin respirația, așteptând ca Georg să mă întrebe de bărbatul din fotografie, să ajungă la concluzia pe care nu o voi putea tăgădui. Îmi imaginez că aș inventa un frate dacă întreabă. Un văr. Apoi mă opresc îngrozită. Cât să mai mint?

Dar nu coboară privirea, se uită doar la mine.

– Mergem? întreb.

Își drege glasul și încuviințează.

Cerul este încă luminos patruzeci și cinci de minute mai târziu, în vreme ce mașina își croiește drum în Paris, iar soarele amiezii lâncezește asemenea clienților care beau cafea pe terasele de pe trotuare. Georg se uită pe geam cu nerăbdare, în pofida lipsei de interes de care dăduse dovadă când am vorbit prima dată. Îmi dau seama că a venit în oraș o singură dată de când este aici, și anume, în seara în care s-a prăbușit la dineu. Mașina oprește lângă râu, chiar sub Luvru.

– Vrei să ne plimbăm puțin? întreabă Georg, după ce ocolește mașina să-mi ofere brațul. Are un aer oficial, cum nu se întâmplă atunci când suntem împreună.

Ne plimbăm pe chei, trecând pe lângă căruțele înclinate, din care negustorii vând cărți și alte mărfuri. Apele Senei au crescut și sunt sălcii. La piciorul unui pod se ascund niște copii care se prefac că se împușcă între ei cu arme imaginare. Georg scutură din cap.

– Cum de se mai joacă de-a războiul după tot ce s-a întâmplat?

Câteva minute mai târziu ne îndepărtăm de fluviu și urcăm spre Champs-Élysées. Când trecem pe lângă unul dintre hoteluri, pe fereastra deschisă se revarsă o muzică veselă. Înăuntru, cuplurile lunecă elegant pe ring. Dansul de sâmbătă seara a devenit un soi de instituție în oraș și se ținea chiar și în cele mai negre zile ale războiului. Întotdeauna m-au minunat valsurile și alte dansuri moderne, prin felul lejer în care se mișcă perechile în tandem. Îmi închipui cum ar fi să mă ia Georg în brațe și să mă ducă pe ring.

– Mi-e teamă că nu prea dansez, spune, observând interesul meu.

– Nici eu, răspund repede.

Vreau să-l liniștesc.

Nu dansul în sine îi displace. Petrecerile sunt sponsorizate de britanici și nu ar fi bine-venit. Mergem mai departe, pe trotuarele aglomerate de trecători care se bucură de plimbare într-o seară de vară. Câteva femei cu rochii la modă se uită pieziș la Georg, dar el nu pare să observe. Puțin mai târziu se oprește în față la Maxim.

– Mă gândeam să mâncăm aici, spune. În clipa în care trecem pe sub marchiza roșie cu auriu și intrăm pe ușa dublă de stejar, îmi spun că facem o greșeală. Georg nu a petrecut destul timp în oraș să-și dea seama că restaurantul elegant pe vremuri s-a schimbat de când cu afluența de străini, dar nu vreau să-i rănesc sentimentele.

Înăuntru, camera principală este extrem de aglomerată. La una dintre mesele înalte, un grup de ofițeri americani iau cina cu șampanie, consumând cantități uriașe de alcool mai mult decât orice altceva. Vorbesc tare cu două femei de la bar, care, machiate strident și îmbrăcate sumar, nu fac eforturi să ascundă faptul că sunt prostituate. În cealaltă încăpere răsună muzica și perechile dansează lipite, învârtindu-se fericite, de parcă ar fi miezul nopții. S-a schimbat ceva de când n-am mai fost aici. Conferința se mișcă în pripă și totuși planează o senzație că totul este pe ultima sută de metri. În câteva zile sau săptămâni se va proclama tratatul și conferința se va încheia. Oamenii se bucură atât de intens, încât se pare că au nevoie să absoarbă totul înainte să se termine.

– Poate undeva la liniște. Georg se agită în timp ce ne facem loc printre mesele din bar, apropiindu-ne de cele din restaurant. Mi l-a recomandat un coleg, dar…

– Nu-i nimic, îl liniștesc.

Și-a făcut planuri mărețe pentru seara asta, nu vreau să-l dezamăgesc. Strâmbă din nas când se ridică fumul de la una dintre mese.

– Te deranjează? întreb.

– Pe vapor am stat într-un spațiu foarte mic și am inhalat fumul altora cât pentru o viață. Ridică tonul ușor ca să se facă auzit în zgomot. Nu-i o problemă majoră. Dar este ciudat cum te schimbă viața în altă parte, nu-i așa? De exemplu, cabinele ofițerilor erau destul de frumoase, dar rămâneam fără mâncare, și o dată, când eram în derivă și nu puteam ajunge în port, mai aveam doar napi pentru două săptămâni. De-atunci n-am mai pus unul în gură.

Râd, pentru că știu cum este. Și pe mine m-a schimbat viața în străinătate, nu atât de mult cum l-a schimbat războiul pe Georg, ci în multe feluri, mult mai subtile. În bar, tachinarea s-a întețit și soldații nu se feresc să fluiere femeile de la bar. Georg se încruntă.

– Foarte indecent. Îmi pare foarte rău.

– Nu ai de ce.

Georg mă ia de braț fără să întrebe și mă trage lângă el. Se uită în jur după ospătar, timp în care un burtos intră în el.

– Mă scuzați, spune Georg din reflex, cu toate că nu este vina lui.

– Fără scuze, cocoșule! Bărbatul beat îl ia peste picior. Uniforma ta este o relicvă.

Îmi imaginez atunci privirile pe care le-a atras pe stradă. Poate nu erau admirative, ci mânioase la îndrăzneala de a se identifica pe față ca soldat german.

– Suntem pe timp de pace, domnule! răspunde Georg bățos, înroșindu-se ca în urma unei palme.

– Tot o insultă este, răspunde bărbatul.

Georg se strâmbă. Pentru el, uniforma este a doua piele, singurul lucru pe care-l cunoaște. Ce viitor are fără ea? Nu poate și nu vrea să nege cine este, doar pentru a astâmpăra sensibilitățile sociale și politice ale momentului. Neprovocat, bărbatul scuipă spre Georg. Îi simt brațul încordându-se de furie și îl strâng de braț ca să nu reacționeze, apoi îl trag spre ieșire.

– Îmi pare rău că ai fost martoră la asta, spune când ajungem în stradă, ștergându-se de flegma de pe rever.

– Ți se întâmplă des?

– Mi-e teamă că da.

– Te-ai gândit să nu porți uniforma?

– Ca să nu dau de bucluc? Încuviințez. La început, da. Dar sunt ofițer al flotei germane. Este o chestiune de onoare.

Onoare. Tot ce face Georg are legătură cu onoarea. Nu este încăpățânare, ci ceva născut dintr-un principiu mai profund. Dar eu? L-am mințit în legătură cu Stefan, l-am trădat luând documentul. Nu, numai onorabilă nu sunt.

– Îmi pare rău, spune din nou.

– Poate ar trebui să ne întoarcem la Versailles.

Îi citesc dezamăgirea în ochi când se uită peste râu, la panglica de cer roz, ca o glazură de tort peste acoperișuri.

Scutur din cap, hotărâtă să salvez seara la Paris.

– Am o idee. Haide!

Este rândul meu să-l conduc și îl iau de mână, întorcându-mă pe același drum, spre cartierul în care stătuserăm la hotel. Mă opresc în fața unei crémerie[29].

– Stai aici! Ies câteva minute mai târziu cu un coș. Nu am terminat, spun jucăuș și mă urmează cuminte mai departe, la magazinul cu biciclete la care veneam pe vremuri. Închiriez două biciclete și le scot pe trotuar.

– Mergem cu bicicleta? întreabă uluit, în timp ce împing una spre el. Nu prea pare…

Prind coșul de ghidon.

– Nu mergi cu bicicleta?

– Am mers de câteva ori când eram mic. Și cu calul, normal.

– Nu-i mare diferență. Apoi mă opresc. Pare foarte fericit acum, aproape uit că acum câteva zile era bolnav. Să nu fie efortul prea mare.

– N-am nimic. Își îndreaptă umerii, acceptând provocarea.

Mă urc pe bicicletă.

– Atunci prinde-mă dacă poți.

Pornesc cu grijă spre parc.

– Margot…

Vocea lui Georg se aude mai slab după ce rămâne în urmă. Mă uit peste umăr, zâmbind când văd cât de nesigur este pe bicicletă, tremurând ca un vițel nou-născut. Când ajungem la intrarea parcului, accelerez. Nu am mai pedalat de când ne-am mutat la Versailles și savurez senzația bine-cunoscută a durerii musculare.

Georg apare lângă mine și îmi apucă ghidonul ca să încetinesc.

– Ai milă! Râde și lasă bicicleta în iarbă, căzând dramatic, mai zglobiu ca niciodată.

Șovăitoare, îmi las bicicleta lângă a lui.

– Ar trebui să ne îndepărtăm de potecă, ca să nu fim alungați la amurg.

Ducem bicicletele într-un luminiș înconjurat de tufișuri înalte. Deodată, mi se pare că suntem foarte departe de oraș.

– Mult mai bine așa, zice. Se referă la faptul că suntem doar noi, fără aglomerația din restaurant și de pe străzi. Noi doi, împreună, doar așa putem funcționa. Deși ne-ar trebui o pătură. Se încruntă. O să-ți murdărești rochia.

Îmi plimb mâna peste peticul moale de mușchi uscat pe care stăm.

– Aiurea. Scot mâncarea din coș. Doar niște brânzeturi și pateuri. Sper să-ți placă.

– Mănânc orice nu este murat. M-am săturat de conserve și de chestii sărate pe vapor, nu mai mănânc în veci.

– Și napi, nu uita de napi, îl tachinez.

Flămândă în urma cursei, întind niște brânză de capră, densă și sărată, pe o bucată de baghetă și mușc. În timp ce mestec, mă uit printre copaci. Cu toate că nu văd de-aici, știu că de cealaltă parte a tufișurilor se află lacul lângă care am văzut-o pe Krysia uitându-se la copii în prima zi.

– Ce?

Brusc, îmi dau seama că Georg se uită la mine.

– Mănânci cu mare poftă, observă și simt cum mă înroșesc. Încă o dată, mă urmărește eșecul de a mă purta ca o doamnă. Vreau să zic că-i de bine. Pari să înșfaci viața și să o zgâlțâi ca pe un pom, bucurându-te de roadele care pică.

Râd și mi se pare că în clipa asta suntem ca oricare alt cuplu, îndrăgostiți și lipsiți de griji, fără toate secretele și lucrurile nespuse care stau între noi și viitor.

– Ai mai avut timp să te uiți pe dosarul Leimer? întreb, scoțând sticla de Chardonnay din coș și dându-i-o s-o desfacă.

– L-am răsfoit aseară, răspunde, vârând tirbușonul cu dibăcie și răsucindu-l.

– Am plecat atât de târziu, că se făcuse aproape dimineață, zău!

– Poate. Oricum, este fascinant. Ideile lui referitoare la sincronizarea puterilor diverselor armate ar putea fi foarte utile și… Se oprește în toiul discursului și zâmbește timid. Am promis că nu vorbim despre muncă.

– Nu mă deranjează, răspund.

Așa și este. Munca reprezintă o parte din cine suntem noi împreună. Noi. Eu am deschis subiectul.

Ridic paharul să-l umple, dar când ridic al doilea pahar, Georg scutură din cap.

– Am decis să nu mai beau o vreme.

Sigur este o decizie recentă, având în vedere că acum câteva seri mirosea a băutură.

– Pe seama bolii?

– Pe seama multor lucruri. Pe mare îți vine ușor, bere când este apa murdară, vin la cină, apoi brandy. Cu toate că își păstrează tonul calm, îl simt uzat ca un disc de fonograf folosit de prea multe ori. Cu o seară înainte de bătălie am sărbătorit. Cu toate că nu specifică, știu că se referă la Iutlanda. Vorbește cu grijă, pronunță cuvintele atent, ceea ce-mi spune că nu a mai povestit nimănui episodul ăsta. Se vorbea despre victorie, din ce în ce mai rar. Intraserăm în ultimele provizii de carne și de șampanie bună. Am băut mai mult decât de obicei și m-am retras. Dacă nu aș fi făcut-o, poate aș fi observat semnele de alarmă, aș fi văzut cum se comasau navele britanice. Până când ne-am trezit, Pommern fusese deja lovit.

Se învinovățește pentru faptul că nu a putut împiedica lupta în care a murit fratele lui.

– Georg, nu ai fi avut ce face! Chiar dacă ai fi simțit…

Dar scutură din cap, nevoind să accepte nici o altă versiune care nu se potrivește cu firul narativ pe care și-l repetă de atâta timp.

– Poate aș fi reușit să chem întăriri sau să repoziționez flota. Ce anume ne face să credem că putem schimba evenimente importante cu gândul sau cu fapta? Este un soi de orgoliu. Și pe urmă m-au transformat într-un fel de erou. Am protestat, am încercat să le spun adevărul, dar au spus că era necesar pentru moralul oamenilor. Era o minciună.

Poate mai mult ca orice, lipsa de sinceritate nu o putea suporta Georg. Acum înțeleg mult mai multe despre el, despre natura lui solitară, despre felul în care o parte din el pare mereu să fie altundeva. Ce-ar zice dacă ar ști adevărul despre mine și despre lucrurile pe care le-am făcut?

Ridică privirea, de parcă uitase că sunt aici.

– Mă crezi probabil un mare laș.

– Câtuși de puțin. Mă întind să-i iau mâna, fără să-mi mai pese de protocol, încercând să-l salvez de disprețul de sine. Îmi vine să-i spun că este nevoie de curaj să spui adevărul. Eu sunt cea lașă aici.

– Aș vrea să plec, spune Georg. Mă doare, crezând că se referă la întâlnire. L-am supărat cu ceva? Să plec în sud, poate, spre Mediterana.

Se referă la conferință și la oraș, dar pare absorbit și motivat de munca pe care o face aici. Încuviințez, recunoscând dorința de a fugi de barierele înăbușitoare pe care le pune orașul.

– Hai s-o facem! exclamă. Există locuri, să știi, în munți, dar și la mare. Locuri care ne-ar plăcea amândurora.

Vorbește serios.

– Georg! Și conferința? Și munca ta?

Și tata, soțul meu și nenumăratele motive pe care nu le pot admite.

– Poate când se termină conferința și ne întoarcem amândoi în Germania, încearcă din nou.

Nu răspund. Berlin înseamnă Stefan și viitorul care mă așteaptă inevitabil, sfârșitul acestei relații. Apoi se detașează: Sigur, nu presupun că ai vrea să fii cu mine. Confundă ezitarea cu împotrivirea. Îi iau mâna, neștiind ce să spun. Parisul este ca un vid în care mulți oameni au ajuns laolaltă într-un vârtej straniu în care regulile nu se aplică. Acasă, viața este stratificată, divizată, iar eu și Georg venim din lumi și religii diferite, politic și social. Chiar și fără Stefan, viețile noastre în Germania ar fi întru totul incompatibile. Totuși, aș trece peste orice ca să fiu cu el. Ar putea oare ca orice zi să fie așa, glorioasă și luminoasă? Parcă-l și văd pe Georg bătrân, cum bem o cană de ceai în salonul nostru, mult după ce au crescut și au plecat copiii de-acasă. Mă opresc, șocată de viziune. Este mult prea diferită de viața pe care mi-o imaginez și totuși, în acel moment, știu exact ce vreau.

– Ne-ar putea fi la fel de bine în fiecare zi, plimbându-ne, râzând și vorbind. Margot! Îmi strânge mâna. Putem fi împreună. De ce te împotrivești? Nu știe ca mine că zilele ne sunt numărate, că fiecare noapte ce trece ne aduce mai aproape de sfârșitul sortit.

Ce o să faci după război? Cuvintele Krysiei îmi răsună în minte. Am alt răspuns acum. Nu fug de Stefan, ci spre Georg, și totuși, în același timp, se va termina inevitabil. De-asta este așa bine? Pentru că știu că furăm aceste puține momente pe care le avem împreună? Nu, decid, uitându-mă la Georg. Avem o legătură, o scânteie care ar arde zeci și zeci de ani, în fiecare zi și în orice mare triumf și suferință. Apoi îmi imaginez un copil, un băiat, cu trăsăturile puternice ale lui Georg. Mi se pune un gol în stomac.

– Ssst…

Mă aplec, disperată să nu mai aud întrebări, să îmi opresc mintea care se învârte ca un carusel. De data asta îl sărut, lipindu-mi stângaci buzele de ale lui. Aștept să se retragă, să-mi spună că nu se cuvine, dar se adâncește în sărut cu intensitate, cercetând, ridicând miza. Vocile binelui și răului dispar din mintea mea, înecate de geamătul slab care-mi sună străin pe buze în timp ce mă lipește de pământ.

De cealaltă parte a tufișurilor se aude un zgomot puternic, ca o explozie care ne desparte dintr-odată.

– Ce naiba? Georg sare în picioare și duce mâna la brâu, spre arma pe care nu o are.

Zgomotul se aude din nou, într-o succesiune de pocnituri.

– Nu-i nimic, îl alin, ridicându-mă repede. Dar rămâne în fața mea, în timp ce ieșim pe potecă, ținându-mă ocrotitor cu un braț.

Artificiile erup în depărtare, în spatele Turnului Eiffel.

– Ah! exclam. Ne oprim să admirăm spectacolul uluitor de verde, roșu și albastru care luminează cerul nopții.

– Dar de ce? întreabă, mai mult nedumerit decât încântat. Are dreptate, nu este sărbătoare și nici alt motiv pentru artificii. S-a întâmplat ceva. Ar trebui să mergem.

Strâng rapid lucrurile și pornim spre magazinul de biciclete. După ce le lăsăm, ne îndreptăm spre râu. Spectacolul de artificii se termină și în urma lor rămân nori de praf pe cer. Fumul de praf de pușcă persistă în aer. Străzile sunt aglomerate, fremătând de entuziasm, ca în ziua în care a sosit Wilson.

Georg mă ia de mână și apoi bagă mâinile noastre în buzunarul lui, la cald. Se oprește brusc, se întoarce spre mine și își lipește buzele de ale mele. În acel moment, dispare orice mulțime în jurul nostru.

– Îmi pare rău, dar trebuia să o fac pentru ultima oară, înainte să…

– Înțeleg.

Înainte ca artificiile și ceea ce vine odată cu ele să ne schimbe lumea pe veci.

Mă ia încă o dată de mână, mă duce spre un stand de ziare și îi dă băiatului câțiva bănuți pentru un ziar care miroase a cerneală proaspătă.

– Tratatul, spune, citind titlul principal. Au anunțat termenii.

În timp ce citește, face ochii mari de uimire. Mă aplec peste umărul lui. Milioane de mărci pentru reparații, armata germană urmează să fie destrămată pe loc.

– Asta nu este pace, spune, încercând să nu se enerveze. Este crucificare. Trebuie să mă întorc îndată la Versailles.

– Da, desigur.

N-am cum să nu fiu dezamăgită că ni se încheie seara brusc. Ținându-mă bine de braț, Georg străbate mulțimea.

– Traversăm râul, spune, trăgându-mă spre pod. De cealaltă parte, oprește un taxi și, odată urcați în mașină, îi dă șoferului câteva bancnote.

– La Versailles, urgent!

Nu zice nimic în timp ce ieșim din oraș. Chipul îi este ca o mască împietrită și în norii învolburați din ochi văd o beznă cum nu mi-aș fi putut imagina. O oră mai devreme râdeam și ne gândeam la noi strategii de muncă. Cum de se schimbase totul așa repede?

Când ajungem la Versailles, nu mă mai pot abține.

– Georg, încă putem face ceva!

Mașina oprește în fața clădirii și pare să fi uitat de orice noțiune de a lucra împreună. Georg mă conduce iute la ușă, cu capul plecat, apoi urcă în mașină și o clipă mai târziu dispare.

Magazin cu produse lactate (în limba franceză în original)

Capitolul 14

Răsăritul vine ca de obicei peste câmpurile din est, luminând orașul cu un galben pal, ca reflectoarele pe o scenă de teatru. Traversez dormitorul și îmi iau rochia aruncată aseară pe jos. Febra pregătirilor pentru întâlnirea cu Georg parcă am trăit-o în altă viață. Îi văd chipul, bucuros într-o clipă și chinuit în următoarea. Își pusese nădejdea în procesul de pace, dar acele vise s-au stins acum.

Îmi duc mâinile la buzele moi și umflate de la sărut. Încep să mă simt vinovată. Prima dată putea fi o întâmplare, dar de data asta îl sărutasem pe Georg deliberat, prelung. Revăd momentul și mă întreb ce s-ar fi întâmplat dacă nu ne-ar fi întrerupt artificiile. Cum ne-am putea întoarce la ce a fost, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic?

Sigur, nu există cale de întoarcere, îmi spun în timp ce mă îmbrac. Lumea pe care o cunoșteam eu și Georg, a serilor liniștite în care lucram împreună, se sfârșise aseară, odată cu proclamarea tratatului de pace.

Papa nu era acasă când am ajuns, dar este acum, s-a trezit neobișnuit de devreme și stă aplecat peste birou.

– Papa, tratatul…

Se îndreaptă și se întoarce spre mine. Este palid și are cearcăne, de parcă nu a dormit deloc.

– Ai aflat.

Vorbește pe un ton dramatic și nesigur. Îmi imaginez că este la fel de neliniştit ca Georg. Papa fusese precaut în privința planului lui Wilson, dar sperase la o lume care se putea cumva reface după război. Acea lume nu pare să existe. Ridică niște hârtii.

– Ăsta e? întreb.

Încuviințează.

– Tratatul oficial nu va fi prezentat în conferință până mai târziu, dar am primit copia prin curier. Mă duc la birou și mă aplec peste umărul lui. Este un dezastru. Milioane de mărci pentru daune. Pierdem Alsacia-Lorena și Regiunea Sudeților. Nu-mi dau seama cum o să treacă țara prin așa ceva. Aștept să dea dovadă de optimism, ca de obicei, sau să încerce să mă menajeze de realitatea dură a ceea ce s-a întâmplat, dar nu o face. Azi ar trebui să mă duc să mă interesez de rezervare pentru plecarea noastră acasă.

– Nu! strig.

Face ochii mari când izbucnesc. Adică nu s-a terminat conferința. Dar explicația mea nu-i diminuează mirarea. Mereu m-am plâns de Paris și văd că încearcă să înțeleagă de ce mi-am schimbat atitudinea, de ce aș fi supărată că plecăm acum.

– Treaba mea aici s-a terminat, draga mea! Nu avem de ce să mai rămânem.

– Dar munca lui Georg… Am putea oferi o propunere alternativă. Nu trebuie să fie așa.

– Căpitanul Richwalder se amăgește, draga mea! S-a terminat.

Și știu că are dreptate. Ca și Georg, îmi imaginez, amintindu-mi cât de dezamăgit a fost la întoarcerea din Paris. Așa că ne întoarcem la Berlin.

Nu ar trebui să mă mire, având în vedere că și-a terminat treaba la conferință, nu avem motive să rămânem.

– Am vorbit cu Greta să redeschidă casa, adaugă Papa.

Nu mă gândisem lunile astea la scumpa noastră menajeră. Cu toate mutările noastre din ultimii ani, viața părea uneori ca un platou de filmare, cu locuri și oameni care încetează să existe după ce-i lăsăm în urmă.

Acum îmi dau seama că nu avea cum să dea de Greta așa repede. Probabil că a făcut asta înainte să se anunțe termenii tratatului. Chiar dacă și-a petrecut mare parte din timp cu delegația germană în ultimele săptămâni, munca lui la minister sigur i-a indicat că se apropia sfârșitul și că nu era de bine. Acum îmi explic privirea lui tulburată și grija de a nu mă implica prea mult în munca lui Georg.

Acasă. Ideea mă înțeapă ca un cactus. Știam că într-o zi se va termina. Parisul a fost un amortizor între mine și viața care mă așteaptă. Nu putea ține la infinit, dar Germania, cu haosul politic și cu protestele, îmi pare întunecată și primejdioasă, o țară care nu ne mai aparține.

– Tu o să fii în siguranță la Berlin după tot ce ai scris? întreb, amintindu-mi ce spusese Ignatz cu luni în urmă, că Papa nu folosește pseudonim.

– Nu mă tem, răspunde, fără să răspundă de fapt.

Îmi răsună în cap vocea Krysiei: „Acum sau niciodată".

– Papa… Îmi ling buzele, pregătindu-mă să-i spun că nu mă întorc. Ți-aduci aminte când am vorbit despre studiile în străinătate? Aș vrea să mă duc când terminăm aici, poate la Londra.

– Dar credeam că dacă se termină războiul, abia aștepți să te întorci.

– Nu-mi trebuie o diplomă oficială, bat eu în retragere. Poate niște cursuri de limbi străine.

– Dar poți face asta la Berlin.

– Ar fi mult mai bine să studiez în limba maternă. Nu-l mai pot minți și încetez să mă mai prefac. Vreau să văd puțin lumea. Nu mă pot întoarce. Nu acum.

– Dar Stefan… Se oprește când pricepe că tocmai logodnicul meu este motivul pentru care nu mă pot întoarce. Văd cum se perpelește. Papa nu este tânăr și cel mai mult vrea să-și vadă copila la casa ei și cu cineva care să aibă grijă de ea înainte să moară el. Nu doar din motive financiare – unchiul

Walter va avea mereu grijă să nu îmi lipsească nimic. Mai degrabă vrea să am compania care i-a lipsit lui de când a murit mama, să am pe cineva drag, dar oare nu înțelege că există lucruri mai rele ca singurătatea? Mai putem sta câteva zile. Face o concesie. Poate facem o excursie în sud.

– Nu, nu-i nevoie.

Dacă tot plecăm, mai bine să înfrunt imediat inevitabilul.

– Și Georg este din Berlin, nu-i așa? Ocolește întrebarea pe care vrea să o pună de fapt.

Scutur din cap și îmi mut privirea.

– Din Hamburg.

Orașele sunt la câteva ore unul de celălalt, cu trenul, dar nu contează. Odată ce mă întorc în Berlin și mă mărit cu Stefan, lumile noastre ar putea foarte bine să fie pe planete diferite.

– Liebchen, spune Papa blând.

Mă întorc. Îmi curge o lacrimă pe față.

– Of, Papa! Alerg la el și îi sar în brațe. Se zguduie puternic de plâns, cu un șuier sec, nefamiliar. Nu plec. Nu trebuia să fiu așa insensibilă și să aduc vorba tocmai astăzi…

Se îndreaptă de spate și se șterge la ochi.

– Îmi pare tare rău! Nu despre asta e vorba. Atunci? Scoate batista și se duce la oglindă să se adune. După o clipă se întoarce. Uneori vrem lucruri pe care nu le putem avea. Trebuie să acceptăm asta. Mi se taie respirația așteptând să vorbească despre Georg. Oare să neg sau să-i spun adevărul orice-ar fi? Dar ocolește cu atenție chestiunea și vorbește la modul general și abstract. Nu este posibil…

– Dar mi-ai cerut mereu să fiu sinceră cu mine, protestez, folosind citatul lui preferat: „Reușești să te înțelegi cu tine însuți?“

– Încerc. Dar este asemenea conferinței de pace – uneori lucrurile pe care le vrem și la care aspirăm trebuie să coexiste pe tărâmul posibilului. Se uită cu nostalgie și îmi vine să-l întreb ce a fost obligat să compromită. Între noi se cască o prăpastie pe care n-o pot trece, un loc în el la care nu pot ajunge, oricât de mult ținem unul la altul. Nu insist, știu că nu va mai spune nimic.

Cineva sună la ușă. Ezită, nedorind să întrerupă discuția noastră.

– Mi-a venit mașina. Putem continua mai târziu.

Încuviințez și mă întorc în camera mea, uitându-mă pe geam spre hotel. Georg. Parcă-i văd expresia când a citit pentru prima oară termenii draconici al tratatului de pace care i-a distrus din temelii toată munca. Îmi vine să mă duc să văd cum se simte și să-l liniștesc, dar bănuiesc că s-a retras într-un loc mult prea obscur și prea îndepărtat ca să ajung la el.

După ce pleacă mașina tatei, mă întorc în sufragerie și mă duc la birou, căutând copia tratatului de pace. Poate dacă înțeleg mai bine, văd și un licăr de speranță în detalii. Papa a luat documentul cu el, dar poate găsesc ceva în presă. Caut Le Journal pe masă, îl citesc adesea după ce-l lasă tata împrăștiat pe birou, însă astăzi nu-l văd nicăieri. Probabil l-a luat cu el, ca să digere articolul din presă.

Cobor la chioșcul cu ziare de la colț.

– Le Journal, cer.

– Non[30].

Scutură din cap. Având în vedere știrile de astăzi, cred că s-a epuizat. Iau în schimb Paris Herald, curioasă ce are de spus presa străină. În timp ce plătesc, vânzătoarea rânjește disprețuitor, de parcă termenii duri ai tratatului urmează să-mi fie personal impuși. Îmi feresc privirea și plec cu ziarul acasă. Articolul de pe prima pagină descrie lucruri pe care le cunosc deja de aseară. Mă uit mai departe, caut alte articole.

Pe a doua pagină, în partea de jos, este o fotografie cu o femeie frumoasă care pare să nu aibă legătură cu tratatul. Este un reportaj oarecare: „Incendiu

fatal în West End“ spune titlul. La scurt timp după începerea programului, izbucnise un incendiu de amploare la unul dintre teatrele Londrei. Era o piesă de natură politică și o parte dintre ieșiri fuseseră blocate pentru a împiedica protestatarii să iasă. Șase oameni, inclusiv actrița din imagine, care se odihnea în cabina ei înaintea spectacolului, muriseră.

Eu și Papa fuseserăm cândva în West End, ca să vedem un spectacol înainte de restricțiile de călătorie impuse germanilor, o piesă de Oscar Wilde, al cărei titlu nu mi-l amintesc. Teatrul vechi de secole, cu balcoane și ornamente în jurul scenei, era frumos, dar cortina de pluș și scena de lemn erau ca o cutie de lemn, cu culoare strâmte și uși acoperite, din care nu ai fi putut scăpa în caz de incendiu.

Mai uit din nou la fotografie. Îmi atrag atenția ochii mari și luminoși ai femeii, extrem de cunoscuţi. Dintr-odată, parcă mă uit în oglindă. Citesc titlul. Actrița era Lucinda Rose, originară din Berlin. Mă trece un fior. Și mama fusese actriță înainte să se căsătorească, dar murise cu ani în urmă.

Mă uit apoi de la fotografia din ziar la cea de pe policioară. Chiar dacă femeia din ziar este mai bătrână, figura în formă de inimă este negreșit aceeași.

– Ah! țip și duc mâna la gură.

Aud un zgomot la ușă și pași în spate.

– Am uitat niște hârtii.

Îmi bubuie urechile de abia aud vocea tatei.

– Draga mea, ești…?

Se oprește când se apleacă peste umărul meu și vede ziarul. Nu ridic privirea.

– Ea este, nu?

Ridic ziarul și aștept să nege. Tăcere. Mă întorc la timp, să văd cum se pleoștește. Lacrimile de mai devreme nu erau legate de conferință. Văzuse

articolul și ascunsese ziarul de mine.

– Margot, stai…, strigă, în timp ce mă ridic și mă duc în camera mea, trântind ușa.

Bate la ușă și deschide ușor.

– Hai să vorbim despre asta.

– Ce mai este de spus? Este mama, nu?

Aștept să nege, să-mi dea o explicație pentru care ultimii zece ani nu au fost o minciună.

– Da, ea este. Mai bine zis, a fost.

Îi piere glasul la ultimul cuvânt.

– Dar de ce, Papa?

Se așază pe marginea patului. Brusc, pare foarte obosit și mult mai bătrân.

– Am crezut că o să-ți fie mai ușor să accepți că a murit – decât adevărul, că ne părăsise. Când am cunoscut-o pe mama ta, era o stea în devenire, hărăzită măreției. Am curtat-o și am convins-o să lase totul pentru mine. O femeie căsătorită nu ar fi avut voie să joace pe scenă și să plece în turnee. Toată lumea se aștepta să aleagă între reflectoare și familie. Nu avea nicicând stare și îmi reproșa că am abătut-o de la calea măreției de care s-ar fi putut bucura. Povestea pe care ți-am spus-o era parțial adevărată. A avut gripă și era să moară, dar, deși trupul s-a însănătoșit, spiritul i-a rămas suferind. Era mereu posomorâtă și zicea că se simte ca o prizonieră. Un soț și un copil o țineau în cușcă. Eu. Voia să plece și nu am putut s-o opresc.

Așadar, ne părăsise, fie mânată de depresie, fie de altceva, nu știu. Parcă-i văd piatra funerară din cimitirul din Berlin. Fusese un șiretlic, de dragul meu – și al ei. Mai bine amintirea prețuită a unei mame care murise decât ura că mă abandonase.

– Aveam de gând să-ți spun când te făceai mare. Am douăzeci de ani, nu ajunge? Ca să alegi singură, poate chiar s-o întâlnești…

Dar mi se refuzase această ocazie. În articol scria că spectacolul în care juca fusese cu câteva luni în urmă în turneu la Paris. Ne-am aflat în același oraș, poate chiar am trecut una pe lângă alta pe stradă. Dacă aș fi știut…

– Bănuiai că avea să plece?

Clatină din cap.

– Niciodată. Știam că era nemulțumită, dar când trăgeam de ea ca să aflu ce voia, nu zicea. Pentru că nu-i puteai da ceea ce își dorea – libertatea. Nu cred că aș fi putut s-o opresc – se sufoca.

Papa o privise mereu pe mama ca pe un obiect fragil, prea frumos să fie a lui, o profeție care se dovedise adevărată în ziua în care plecase.

Eu aș fi putut face altceva? Poate, dacă aș fi fost un copil mai ordonat, cu părul pieptănat, cu rochii curate și bune maniere, în loc să mă împiedic de lucruri, să fac crize și să mă cațăr în copaci. Într-o clipă sunt de nouă ani și retrăiesc abandonul, dar pierderea, laolaltă cu respingerea, este mai rea. Moartea de gripă nu era o alegere. Putea rămâne, dar a ales să plece.

Îmi vine în minte o imagine de mult uitată. Intram în fugă în camera mamei după ce-mi căzuse un dinte. A sărit în sus, mascând șifonierul în grabă. Așteptam să mă certe că nu bătusem la ușă. În schimb mi-a luat dintele plin de sânge cu mâna elegantă, fără repulsie, închizând un sertar în spate, crezând că nu eram atentă. Ascundea ceva.

Mai târziu, când dormea, m-am furișat în camera ei și am deschis sertarul pe care-l închisese așa repede. Bani, multe teancuri de bancnote prinse frumos, umpleau sertarul. De ce i-ar fi ascuns? Putea să-i ceară orice lui Papa. Se agitase atunci.

– Margot, exclamase, neputându-și masca neliniștea din glas.

– Pentru ce sunt toți banii ăștia? am întrebat cu încredere de copil, convinsă că-mi va răspunde la întrebări.

– Un cadou pentru Papa.

Mi-a făcut cu ochiul, făcându-mă complice parcă. Urma să-i ia ceva practic, cum ar fi fost o pălărie sau ceva mare, pentru toți? Darul nu se materializase și apoi am uitat de el. Acum știu că banii erau pentru plecare. Cu aproape optsprezece luni înainte să plece, mama punea bani deoparte pe furiș ca să dispară. Dintr-odată, mă cuprinde vina. Dacă i-aș fi spus lui Papa…

– Nu am fi putut s-o oprim, zice, citindu-mi gândurile. Libertatea era ca oxigenul pentru ea și nu am fi putut s-o oprim, cum nu poți trăi fără aer.

Mă gândesc la toate lucrurile ei, la bijuteriile și hainele lăsate frumos în șifonier, de parcă plecase la o cafea. Îmi fusese ușor să cred că murise, pentru că totul rămăsese la loc. Acum înțeleg că lăsase totul și plecase. Nu voia ca vechiul trai să se amestece cu plecarea de care era complet absorbită.

Îi cad umerii.

– Credeam că o să te superi pe mine că nu-ți dau destul.

– Of, Papa!

El rămăsese, avusese grijă de mine și ca tată, și ca mamă, doar noi doi, că alți frați nu mai puteam avea. Îmi dau seama că și asta fusese o minciună. Mama nu suporta nici măcar un copil. Papa nu a insistat, de teamă că ar fi afectat-o.

– Nu aș simți nicicând asta. Dar dacă mi-ai fi spus…

Mă bate ușor pe obraz.

– Ce fată frumoasă! Nici nu și-ar fi imaginat.

Preț de o clipă savurez căldura mâinii lui pe față, dragostea lui puternică și ocrotitoare, cum fusese în fiece zi din viața mea. Apoi mă retrag.

– M-ai mințit, spun, iar aerul se răcește și ne îndepărtează unul de altul.

Fiecare amintire dragă pe care o am cu noi doi din ultimii zece ani pare pătată, bazată pe o scorneală.

– Margot, te rog…

Mă întorc, nu vreau să mă consoleze. Trădarea lui este mai rea decât a mamei, în atât de multe feluri, pentru că în el credeam. Se retrage învins.

– Mi-e teamă că trebuie să mă întorc la delegație. Vorbim diseară.

La ce bun? îmi vine să întreb. Asta nu o va aduce înapoi, nu-mi va da șansa să vorbesc cu ea înainte să fie prea târziu. Dar a închis deja ușa. Mă întind pe pat și mă mai uit o dată la fotografia din ziar. Îmi dau lacrimile, care pică pe ziar ca ploaia. Am fi putut fi surori sau chiar prietene. Nu, nu prietene. Nu o pot ierta pentru ce a făcut. Ce i-aș spune dacă ar fi acum aici? Aș fi vrut s-o întreb de ce a plecat. Acum nu o să mai am ocazia.

O oră mai târziu, Celia dă buzna în apartament.

– Ai aflat. Nu mă întreabă. O fi sunat-o Papa și i-o fi cerut să mă aline în absența lui. Nu-l judeca, mă roagă Celia. Are intenții bune, încearcă să aplaneze conflictul dintre mine și Papa, dar tot mă cuprinde furia. Cine e ea să-mi vorbească despre părinții mei? A iubit-o… Este îndurerată, conștientă de profunzimea sentimentelor lui față de sora ei, o dragoste de care nu se va bucura niciodată. Și a încercat, chiar a încercat.

Pentru el mă roagă, nu pentru ea. Ridic mâna.

– Încetează, te rog!

– Nu da vina pe tatăl tău, insistă Celia, mai vehement decât o știam. Ar fi simplu să spunem că era distrat și foarte preocupat de muncă, dar este cel mai iubitor om pe care-l cunosc. Mă sperie tonul ei autoritar. Adevărul este că lui Lucy nu i-ar fi ajuns nici un bărbat. Așa era și în copilărie, mereu flămândă, mereu dornică de mai mult. A fost un blestem.

Oare de la ea am moștenit neliniștea, nesfârșita căutare în zadar? Poate de-asta nu mă mulțumește Stefan, nu pentru ce a devenit, ci din cauza a ceea ce am devenit eu.

Nu mai suport să ascult explicațiile ei, așa că ies din casă. În toiul dimineții, străzile sunt sumbre, mute, perdelele trase. La colț, fântâna din centrul micului scuar a amuțit. Mirosul apei murdare îmi stârnește o amintire. Stau în parc la Grădina Zoologică într-o haină roz, am, așadar, cam patru-cinci ani. Papa era în străinătate la una dintre conferințele lui și dădaca era liberă, așa că eram singură cu mama, o raritate. Când se întâmpla asta, ne mișcam în permanență, prin parcuri, pe străzi, de parcă nu suporta să stea liniștită acasă, doar cu mine. Mă dusesem spre lacul cu rațe, fascinată de lebedele albe despre care mă tot avertiza Papa. Deodată, m-am întors. Eram singură, pierdută într-o mare de picioare și tivuri de haine necunoscute.

Am strigat cu jale și cu disperare și mulțimea s-a dat la o parte, de parcă necazul meu ar fi fost contagios. În cele din urmă, i s-a făcut milă unui vânzător de mine.

– Cum te cheamă? M-a plimbat prin parc, strigând: „A pierdut cineva un copil pe nume Margot?“, pronunțând „g“-ul prea moale. La fântână am recunoscut haina mamei, am sărit din brațele omului și am dat fuga la ea. S-a întors absentă, de parcă nici nu-mi observase absența. Așteptam să mă certe că dispărusem, dar i-a dat o marcă vânzătorului în semn de mulțumire și a plecat cu mine. Mă întreb acum dacă i-a părut rău că mă găsise.

Văd mai limpede acum. În tot acest timp m-au obsedat secretele mele, că n-am stat să mă gândesc, dar după tot ce mi-a povestit Papa, întregul fir al vieții noastre a fost bazat pe o minciună.

Merg aiurea pe străzi, fără să-mi dau seama încotro mă duc, până ajung pe treptele hotelului. Sun la interfon. Încep să am dubii. Nu ar trebui să-l deranjez pe Georg acum. Pe coridor, bat la ușă. Nu răspunde. Pun mâna pe clanță și împing ușa.

– E cineva aici?

Nu-l văd la birou, ci pe un scaun la fereastră, prăvălit într-o parte.

– S-a terminat, spune nedesluşit.

Observ atunci sticla goală de vin pe jos, criza făcându-l să renunțe la rezoluția de a se tempera. A băut aseară sau azi sau și aseară, și azi? Tot în uniformă este îmbrăcat. Jacheta, de obicei impecabilă, este descheiată și are o pată de vin roșu pe reverul cămășii albe care-i iese la iveală.

Mă îngrijorez și uit de problemele mele.

– Ai dormit vreun pic?

– Ne-au dat tratatul, spune, ignorându-mi întrebarea. Avem trei zile să spunem da sau nu. Nici măcar nu au adoptat Cele Paisprezece Puncte ale lui Wilson, adaugă mâhnit. Studiile navale? Scuipă, dărâmând un dosar de pe pervaz. Hârtiile se împrăștie pe jos. Nu va exista nici o flotă. Am fost trădați.

Își îngroapă capul în mâini. Mi se rupe inima să-l văd distrus de unul dintre lucrurile la care ținea așa mult.

– Conferința nu s-a terminat încă. Poate le vor adopta. Dar știu chiar în vreme ce pronunț cuvintele că este improbabil. Wilson și delegația lui își făceau bagajele, conform ziarelor. Poate dacă revizuim notițele, ne vine o contrapropunere în minte, adaug, dar mă opresc. Nu mai contează și nu vreau să-l insult pretinzând altceva.

Ridică privirea.

– Margot… Parcă abia atunci își dă seama că sunt acolo. Dă să vină spre mine, dar ezită, uitându-se la uniforma șifonată și pătată. Îmi pare tare rău. Scuză-mă o clipă…

Se ridică și se duce în dormitor. Se întoarce după câteva minute. S-a spălat pe față și s-a bărbierit, arată mai bine.

– Îmi pare rău că m-ai văzut așa, doar că toate astea… Se pierde, văzându-mi ochii înroșiți. Margot! repetă, traversând camera și îngenunchind în fața mea. Te simți bine? Din cauza tratatului?

– Georg…. Nu-mi place deloc că trebuie să-l împovărez și mai mult, dar nu mă pot abține și îi povestesc tot. Rămâne mut de uimire.

– Nu a murit de gripă?

– Nu, în tot acest timp era în viață, doar că nu știam. Mi se frânge glasul.

– Ce nebunie! izbucnește, uitând pe moment de catastrofa legată de tratat.

– Toată viața mea a fost o minciună, mă plâng.

Mă ia și mă strânge în brațe.

– Câtuși de puțin. Nu-i nimic mai rău decât trădarea unui om în care avem încredere. Mă gândesc la documentul pe care l-am furat de la el și mă apucă durerea de stomac. Dar tatăl tău a făcut cum a crezut mai bine ca să te protejeze. Asta nu-i schimbă dragostea sau felul în care te-a crescut.

– Și mama? întreb, desprinzându-mă de el. Și ea a făcut cum a crezut mai bine?

Întoarce palmele în sus, neajutorat.

– Nu știu, dar ai primit de la mama ta cele mai frumoase trăsături. Cred că semeni mult cu ea.

Vreau să protestez. Nu vreau să fiu deloc ca ea. Dar are dreptate.

Oare la ce se gândise mama în ultimele ei clipe? Se gândise la mine? Își dorise să fi procedat altfel? Sau fusese mulțumită de alegerile ei?

Se cască o prăpastie care amenință să mă înghită.

– Of, Georg! Mă apropii, ignorând lacrimile care-i pătează uniforma. Dintr-odată, se schimbă rolurile. În tot acest timp eu l-am alinat, acum el mă ține în brațe și eu sunt cea vulnerabilă ca un copil. Multă vreme m-am descurcat singură și mă sperie de moarte să am un sprijin, să am nevoie de el pentru putere. Iartă-mă, îngaim după o clipă. Nu trebuia să vin așa, mai ales cu tratatul….

Fac semn spre documentele împrăștiate pe jos.

– Ai fost alături de mine de foarte multe ori. Este o plăcere să pot face la fel. Ridică din umeri. Nu mai contează nimic. Pur și simplu, mă bucur că ești aici.

– Ce pierdere… tot acest timp. Ani la rând, Papa ținuse secrete față de mine, împiedicându-mă să-mi cunosc mama, dar sunt oare mai bună când îmi refuz sentimentele pentru Georg și nu îmi trăiesc viața? Pe vremuri mi se părea că dacă fac ce trebuie, o să fiu în siguranță. Acum înțeleg că nu există așa ceva. Toate regulile și convențiile, lucrurile pe care credeam că le cunoșteam ca fiind bune și adevărate nu mai sunt. Dar lucrurile astea, chiar dacă m-au ținut într-un loc pe care l-am detestat cu toată ființa mea, au creat o structură și o ordine în lumea mea. Încep să privesc peste buza abisului. Nu-i doar atât, spun, dându-mi seama în acest timp că nu venisem la Georg doar pentru alinare. Papa ținuse secretul îngropat cu anii. Nu vreau să mai pierd timpul așa în viața asta. Noi doi… Șovăi.

– Înțeleg. Stabiliserăm să discut cu tatăl tău. Dar după toate astea, nu mă aștept să mai vrei…

– Nu, din contră, îl întrerup. Vezi tu, acum știu că asta trebuie să facem.

Nu-mi găsesc cuvintele, mă aplec și îmi lipesc buzele de gura lui. Mă cuprinde bucuria. Acolo mi-e locul, acolo vreau să fiu acum, cu orice preț. Apoi mă sărută, își pune mâinile pe mijlocul meu.

– Margot…

Nerăbdătoare, îi iau mâna și i-o cobor, îndemnându-l cu siguranță, în ciuda lipsei mele de experiență. Alunec de pe scaun pe jos, strivind hârtiile sub noi.

În timp ce mă cuprinde dorința însă, aud un glas în cap: nu așa. Nu doar că nu se cuvine, îl vreau pe Georg prea mult ca să mă opresc din cauza normelor sociale, numai că acesta este începutul unei relații frumoase și nu poate începe cu o minciună.

– Georg… Îmi pun mâna pe pieptul lui ca să-l domolesc și mă ridic în capul oaselor.

Se retrage.

– Îmi cer scuze, nu ar fi trebuit să-mi iau asemenea libertăți.

– Nu, nu-i vorba de asta. Vreau. Face ochii mari. Dar trebuie să-ți spun ceva mai întâi.

Îi voi spune despre Ignatz și despre document. Despre faptul că sunt căsătorită. Tot. Îmi iau inima în dinți, dar înainte să deschid gura, mă sărută din nou.

Ceva trosnește afară și fulgerul izbește un copac. Zgomotul se aude din nou, mai aproape de data asta. Bate cineva la ușă. Îl sărut mai apăsat, ca într-un vis din care nu vreau să mă trezesc. Dacă nu ne oprim, nici asta nu se va încheia vreodată. Dar Georg, pragmatic, se retrage.

– Îmi pare tare rău, dar cu tot ce s-a întâmplat, trebuie să…

Mă ridic și îmi netezesc rochia. Prin ferestruica îngustă de lângă ușă, văd borul inconfundabil al pălăriei lui Papa. Intru în panică. Ce caută aici? Îmi trece prin cap să rămân ascunsă. Apoi îmi aduc aminte de hotărârea de a dezvălui minciunile și mă duc să-l înfrunt.

– Papa?

Deschid ușa și înlemnesc. Lângă tata este Stefan.

„Nu“ (în limba franceză în original)

Capitolul 15

– Stefan?

Nu-mi vine să cred. Ce caută aici? Stă pe coridor, proptindu-se doar într-un baston, dar se vede după poziția instabilă și după felul în care se ține de ușă că are nevoie de mai mult sprijin. Poartă vechea uniformă uzată, de parcă nu i-a spus nimeni că nu mai este soldat. Are părul de culoarea grâului acum, poate decolorat de la soare, dar pare o schimbare permanentă în urma traumei suferite. Este agitat și ochii îi fug în toate părțile.

Îmi dau seama că Papa l-a chemat. Era îngrijorat de relația mea cu Georg. Nu-i stătea deloc în fire, căci în orice altă situație din viață, tata mă încuraja să fiu independentă și încerca să mă lase să iau propriile decizii, dar faptul că Georg amenința siguranța viitorului meu era ceva ce Papa nu putea suporta și astfel a intervenit. Cu toate că blestem alegerea lui, nu mă pot supăra că a făcut ce credea că este bine.

Eu și Stefan ne privim stângaci. Au trecut patru ani și chiar dacă recunosc veteranul palid din pozele pe care mi le-a trimis, îmi este străin, fără nici o asemănare cu băiatul pe care l-am cunoscut în Berlin. Mă privește cu speranță. Ar trebui să-l îmbrățișez sau cel puțin să fiu mai primitoare, dar am încremenit.

– Margot, spune Papa blând. Stefan a venit tocmai de la Berlin să te vadă.

– Stefan… Îl văd în panica mea cum a călătorit mii de kilometri, în pofida rănilor, nădăjduind să mă găsească. Sentimentul de vinovăție se cască asemenea unui abis, amenințând să mă tragă la fund. Fac un pas în față și îi sărut obrazul supt, pe vremuri plin. Ce surpriză minunată! Zâmbește, scăldându-se în stropul de afecțiune pe care i-l ofer, de parcă vorbele mele fac să merite efortul de a ajunge aici. Arăți foarte bine, adaug.

Mă soarbe din priviri.

– Și tu, frumoasă ca întotdeauna! Cuvintele par repetate, parcă a exersat de o sută de ori pe drum. La început m-am gândit doar să fac o vizită, îngaimă cu un glas mai fragil decât îmi aminteam, o replică slabă a celui puternic, de bariton, care cântase splendid în corul școlii. Dar dacă s-a terminat cu tratatul…

– Stefan a venit să ne conducă acasă, încheie Papa în locul lui.

Acasă. Ăsta este coșmarul pe care l-am avut de zeci de ori. Dacă deschid gura să urlu, o să mă trezesc?

– Margot?

Mi se taie respirația când simt mâna caldă a lui Georg pe cot, unde nu vede nimeni. Atingerea lui mă alină, dar este dulce-amară, pentru că sunt sigură că o simt pentru ultima oară. Mă uit de la Stefan la Georg, dorință și nevoie, datorie și poftă personificate în bărbații care stau în fața mea. Georg îi zâmbește tatei.

– Domnule profesor… Are un ton cordial, numai puțin nedumerit. S-a întâmplat ceva? Dincolo de nenorocitul de tratat.

Aerul este dens și umed. Papa mă privește nădăjduind. Au trecut câteva ore de când ne-am certat, de când am descoperit adevărul despre mama. Acum minciunile noastre stau laolaltă, juxtapuse. Înghit în sec, ca să-mi dreg glasul.

– Georg, dă-mi voie să ți-l prezint pe Stefan Oster. Nu pot să spun mai mult și să dezvălui tot adevărul. Stefan, el este căpitanul Richwalder.

Ochii lui Stefan fug la umerii lui Georg și, văzând însemnele gradului militar, se îndreaptă și ridică brațul să salute. Dar Georg, neștiind ce presupune prezentarea, îi strânge mâna.

– Un coleg, membru al armatei imperiale. Încântat!

– Margot îl ajută pe căpitanul Richwalder cu munca pentru delegație, spune Papa, încercând să aplaneze tensiunea. Traduce documente.

Stefan se uită de la Georg la mine și înapoi și în acel moment știu că își va da seama ce se petrece. Oare o să vrea să-l lovească pe Georg? Dar Stefan încuviințează.

– Un efort nobil. Mă uit la el să văd dacă este suspicios, dar degeaba. Este oare așa greu să creadă că m-ar dori alt bărbat? Nu, Stefan a văzut deja lumea în cei mai simpli termeni, acceptând lucrurile ca atare. Nu poate înțelege că eu vreau să fiu cu Georg și el cu mine. Mă bucur că ai găsit ceva de făcut, pe lângă pregătirile de nuntă, îmi spune.

Nuntă. Cuvântul răsună în atmosfera încărcată. Georg se mișcă imperceptibil și, cu toate că nu îndrăznesc să ridic ochii la el, îi simt privirea întrebătoare, cerându-mi să neg.

Papa intervine, vorbind în locul meu.

– Stefan este logodnicul lui Margot, explică frumos.

Simt că Georg se clatină pe călcâie, ca împușcat. Îmi țin respirația și aștept ca Stefan să-l corecteze pe Papa și să dea lovitura finală, anunțând căsătoria de care nici tata nu are cunoștință. Mă uit drept la el, dorindu-mi să tacă și să țină secretul jurămintelor noastre.

Georg își drege glasul, mânat de instinctele de supraviețuire pe care le are un soldat.

– Vă rog să mă scuzați, trebuie să mă întorc la muncă în bibliotecă. Bună seara!

Nu suportă să-mi spună pe nume. În timp ce înaintează pe coridor, încerc să-i atrag atenția, să-i vorbesc fără cuvinte, cum o facem de multe ori. Dar se uită peste capul meu, refuzând să mă privească și să vadă explicațiile și rugămințile din ochii mei.

Ușa bibliotecii se închide în urma lui într-un mod definitiv, tăcut, care-mi spune că nu voi mai călca acolo, că s-a terminat pe veci șederea noastră printre vrafuri prăfuite și că nu-l voi mai auzi pe Georg respirând lângă mine.

Mă întorc. Stefan are un zâmbet luminos, plin de speranță, fie neobservând, fie alegând să ignore scena care s-a desfășurat în fața lui.

– Acum mă simt bine, zice. Pentru el, „bine“ înseamnă că poate sta în picioare și cel puțin merge puțin cu ajutor. Îi simt ezitarea în cuvinte, un mod prin care caută cei mai simpli termeni de exprimare, lucru care spune multe despre suferința îndurată, absența inteligenței și umorului pe care le avea pe vremuri. Am fost lăsat la vatră. Mă bucur enorm să te văd. Doar asta m-a ținut în viață în ultimii ani.

Mă simt rușinată în timp ce mi-l imaginez pe Stefan zăcând în patul de spital, tânjind după mine. Scrisorile mele scurte și ocazionale, cu puține amabilități, îl ținuseră pe linia de plutire. Și imediat ce a putut, s-a dat jos din pat și a venit la mine când a văzut că eu nu mă mai duceam.

Îmi ia mâinile într-ale lui.

– Acum ne putem căsători.

De dragul meu și al tatei, continuă șarada, că nu am fi căsătoriți deja.

– Da, reușesc să spun, zâmbind forțat, știind că venise momentul să rezolv o problemă restantă. Hai acasă.

– Cum ai ajuns aici?

A doua zi, la amiază, stau cu Stefan pe una dintre terasele de la Versailles. Mare parte din zi am vizitat palatul, pe care nu-l văzusem pe îndelete de când ne mutaserăm aici. Păruse mai simplu decât să încercăm să ne ducem la Paris. Dar Stefan se mișcase îngrozitor de lent și ghidul se plictisise de noi. Așa că exploraserăm saloanele aurite de la parter într-un ritm agale, fără să îndrăznim să urcăm scările la etaj.

Acum stăm în grădina de nord a palatului și ne uităm peste pajiști la grădinile cu flori. Dedesubt se află o fântână rotundă, mare cât un lac. Apa țâșnește vesel în arcuri din sculptura complexă spre centru.

– Cu un transport pentru veterani, răspunde. Soldați care se întorc acasă.

– Ai călătorit cu soldați francezi? întreb uluită.

– Da, au fost destul de prietenoși de fapt, acum, că s-a terminat războiul.

Ce ironic este că pe străzile Parisului ura nu se domolise, în timp ce printre răniți, prietenia înflorea. Poate din cauza experiențelor comune prin care trecuseră.

Mă uit la Stefan cu coada ochiului. Stă singur în picioare, sprijinindu-se în două bastoane și tot șchiopătează îngrozitor. Când plecaserăm mai devreme din apartament, ieșise neatent în stradă. L-am apucat și l-am tras înapoi din fața unui autobuz care a trecut în viteză, claxonând. Dar nu părea să-și fi dat seama că era să fie lovit. În ciuda faptului că poate umbla singur, inconștiența îl face aproape neajutorat. Este remarcabil că a ajuns la Paris nevătămat.

Mă uit la pajiștile verzi care se întind pretutindeni. Am un coș mic cu mâncare, căci speram să facem un picnic pe seară, însă până la cea mai apropiată grădină sunt șase trepte.

– Hai să mâncăm aici, propun, făcând semn, deloc plauzibil, spre curtea de marmură dură.

– Prostii, zice, târându-se spre scări și coborând timid prima treaptă. Întind mâna spre brațul lui, dar se ferește. Mă descurc singur.

Apoi se împiedică și cade trei trepte până jos.

– Stefan!

Dau fuga la el. Nu a pățit nimic, dar este dezamăgit, are orgoliul rănit. Fără să spună nimic, mă lasă să-l ajut să ajungă pe pajiște.

Nu zicem nimic în timp ce întind pătura pe iarba încălzită de soarele amiezii. Scot sendvișurile pe care le-am pregătit și îi dau unul, gonind insectele care zboară pe lângă noi. Iau o gură din sendviș și înghit cu un nod în gât. Îmi amintesc fără să vreau de picnicul cu Georg din Jardin des Tuileries. Mă apucă dorul. Cum de s-au schimbat așa mult lucrurile în câteva zile doar?

– Mă bucur să te văd, spune Stefan sincer. Am așteptat atâtea luni să te întorci acasă…

Încerc să-mi dau seama dacă este un reproș, dar pur și simplu spune un fapt.

– Îmi pare rău. Am vrut să vin, dar Papa a trebuit să plece direct la Versailles.

– Înțeleg perfect. Mă consolasem deja când s-a terminat conferința. Dar apoi am primit de veste de la Celia…

– Celia? îl întrerup.

– Mătușa ta mi-a trimis o telegramă în care mă invita aici, spune mulțumit. Credea că o să-ți prindă bine să mă ai cu tine.

Îmi vine să vărs. Așadar, Celia fusese cea care-l chemase pe Stefan. Ar fi trebuit să știu că Papa, oricât de îngrijorat ar fi fost, nu și-ar fi băgat coada astfel, însă Tante Celia devenise obsedată să mă căsătoresc cu Stefan. Se îngrijorase de un potențial scandal din cauza relației mele cu Georg și se hotărâse să facă ceva în privința asta.

– Am aflat și despre mama ta, mă refer la adevăr.

– Ți-a spus Papa?

Încuviințează. Stefan a fost la așa-zisa înmormântare când eram mici, cea care fusese o prefăcătorie. Sigur știe cât doare.

– Îmi pare foarte rău. Aștept să mai spună ceva, poate din trecutul nostru împreună. Dar nu o face. Georg, care nu o cunoscuse deloc pe mama, oricât de stresat era, mă ajutase mai mult să trec prin asta. Niciodată nu-mi păruse la fel de mare diferența dintre cei doi. M-am mutat la oraș, spune.

– Da?

– Da. Tata a modificat treptele din fața casei și a mutat dormitorul în locul biroului. Mă privește cu speranță și încerc să zâmbesc. Totuși, sună foarte

neplăcut să locuiesc la parterul aglomeratei case a familiei Oster, ca într-un acvariu. Este mult mai bine decât să fiu la spital, adaugă.

– Normal, răspund imediat, simțindu-mă ca un copil nerecunoscător. Ai auzit de tratat?

Schimb subiectul cu unul mai neutru. Încuviințează.

– Am aflat în tren când tocmai ajungeam la granița franceză.

– Se zice că americanii nici nu au de gând să semneze.

Nu răspunde. Îmi dau seama că până acum nu am discutat niciodată politică. Conversațiile noastre înainte de război erau legate de lucruri pragmatice sau simple, cum ar fi filmele. Cu toate că ne plăcea amândurora să citim și Stefan asculta când povestea tata despre munca lui, nu existaseră dezbateri sau discuții pe teme ca cele pe care le avusesem cu Georg sau cu Krysia, scânteia schimbului de idei de care ajunsesem să mă bucur de la venirea la Paris. Iar după ce plecase pe front, scrisorile noastre fuseseră scurte și familiare. Scrisesem despre Oxford și despre viața noastră acolo, vorbind mereu în general și nu vital, în caz că erau citite de cenzori. Și el fusese vag, poate ca să mă cruțe de realitatea dură a vieții pe front. Pe vremuri nu mă deranja. Doar că acum, după atâtea luni la Paris, în care am discutat idei mărețe, mai pot oare aprecia superficialitatea conversațiilor nesatisfăcătoare? Cum ține Stefan la mine fără să-i pese de opiniile mele și de ceea ce gândesc? Dar poate că nici el nu și-a pus problema.

Poate că sunt nedreaptă. A trecut prin multe, este de înțeles că nu vrea să discute despre tratat. Pentru el, acesta reprezintă scopul pentru care a luptat și a eșuat.

– Așadar, trebuie să stabilim data nunții, spune vesel.

Mă codesc. Suntem căsătoriți, dar, desigur, va fi o ceremonie cu părinții pentru a păstra aparențele.

– Să zicem septembrie.

– De ce atât de târziu? insistă. Acum, că te întorci, mă gândeam să ne căsătorim imediat.

Mă întorc. Cuvintele îmi răsună în cap.

– Noi, femeile, avem nevoie de câteva luni de pregătiri. În aşa fel încât Celia să aibă parte de nunta ei, glumesc. În plus, o să fie mai rece și vei avea timp să te vindeci.

– Timp să mă vindec, repetă încet, de parcă nu-i vine să creadă ce aude. Draga mea, dacă nu o să fie mai bine de-atât?

– Va fi, spun.

Clatină din cap.

– Margot, nu pricepi? Asta este viața mea acum. Face semn, frustrat, spre bastoane. Nu pot intra în afacerea familiei și probabil că nu voi putea face nici copii.

Nu mă gândisem nici o clipă la această posibilitate. Așa cum îi spusesem lui Georg, dintotdeauna îmi dorisem o familie mare. Pentru Stefan este o lovitură și mai mare, pentru că nu-și va putea duce numele mai departe, ceea ce avea nevoie ca unic băiat.

– Mai sunt soluții, insist. Putem adopta.

Scutură furios din cap. Nu vrea să-l consolez. Deziluzionată, încep să strâng coșul de picnic. Când termin, mă ridic.

– Haide! spun, cu pretinsă veselie, întinzându-i mâna. Dintr-odată, perspectiva unei plimbări lente pare mai puțin obositoare decât să continui discuția. Mai avem timp să vedem o parte dintre fântâni înainte de lăsarea serii.

Este aproape opt când ne întoarcem la hotel. Extenuat, nu mai protestează când îl ajut să urce scara îngustă până la noi. Înăuntru nu este nimeni.

– Cred că Papa s-a dus la Celia, zic.

Stefan se uită la divan, acum un pat improvizat. Suntem soț și soție, singuri, împreună și văd cum caută afecțiune, chiar dacă nu este capabil de intimitate în adevăratul sens al cuvântului.

– Sunt îngrozitor de obosită și se poate întoarce tata, adaug.

– Firește.

Se întoarce, încercând să-și mascheze dezamăgirea.

– Stefan, stai! Mă duc la el și îl iau stângace în brațe. Se afundă în mine, bucurându-se de afecțiunea de care avea atâta nevoie. O să fie bine, mai spun, dar mai mult pe mine încerc să mă conving. De ce nu-l pot ajuta? Într-un fel, pe Georg l-am ajutat sau cel puțin asta a spus. Poate sunt bună și pentru Stefan să-l ajut să își găsească speranța, dar ca să fac asta, ar trebui să cred în noi.

O clipă mai târziu, mă desprind din îmbrățișarea deja prea strânsă.

– Noapte bună!

Mă duc la ușa camerei mele și o închid.

– Prin urmare, pleci, spune Krysia a doua zi, la amiază, când termin povestea. Stăm pe banca de lângă lac și ne uităm la Emilie și la prietenele ei, care joacă croquet pe un petic de iarbă verde, nu departe de apă. Krysia nu era acasă și bănuiam unde se dusese. Am găsit-o aici, ceva mai aproape azi, la vedere, nu ascunsă între copaci.

În timp ce se uită la Emilie, mă gândesc la mama, o femeie căreia nu i-a păsat destul cât să rămână, cu atât mai puțin să se uite pe furiș de departe ca să se asigure că îmi este bine. Krysia și-a abandonat copilul. Să fiu furioasă pe ea? Nu, Krysia nu avusese de ales și făcuse tot posibilul pentru copil. Chiar și acum stă și se uită și își face griji, pe când mama mea avea toate motivele să rămână, dar alesese să plece și să nu se mai uite înapoi.

– Da, poimâine.

– Trebuia să se termine și petrecerea asta.

Mă pregătesc să îi văd dezamăgirea că mă întorc la Berlin, că am eșuat să-mi croiesc singură drumul în viață, dar vorbește detașat, ca cineva care a văzut multe în viața asta, lumi căzute și născute, oameni pierduți și găsiți și pierduți din nou. Cuvintele ei îmi sună în minte. Parisul, cu toată veselia lui, nu păruse o petrecere, ci o escală înainte să fim cine vor alții să fim în viețile noastre obișnuite. Escalele, ca și petrecerile, trebuie să se termine, nu? Altfel, excepția devine regulă. Dar, mă întreb, încingându-mă când îmi amintesc de atingerea lui Georg, ce-ar fi așa rău în asta?

– Și Ignatz?

Încă așteaptă să-i dau documentele. Nu-i spusesem despre a doua hartă pe care o luasem de la locotenentul Bouvier, cea pe care aș fi putut să i-o dau lui Ignatz, dar nu o făcusem.

– Nu va ști că ai plecat. Strâmbă din gură. Și cred că autoritățile vor deveni mai interesate de activitățile din camera din spate a barului. O să-i ia destul de mult să rezolve problema asta în viitor.

Mă uit copleșită de admirație că a avut curajul și inteligența să-l raporteze pe Ignatz ca să-l potolească.

– Mulțumesc.

O bilă de croquet lovită prea tare vine înspre Krysia și Emilie fuge spre ea s-o recupereze. Krysia încremenește, ca un animal departe de vizuină. O să fugă? Dar se apleacă, ridică bila și i-o dă fetei. Degetele lor lungi, aproape identice, li se ating.

Krysia pune bila în mâinile fetei și în acea clipă îmi imaginez că trăiește toate zilele de naștere și triumfurile la care nu a fost martoră, lacrimile inevitabile care nu i se vor usca niciodată. Apasă bila cu o intensitate care, mă tem, o poate speria pe fată, venind din partea unui străin. Numai că Emilie se întoarce și fuge, fără povara tristeții de care nu are cunoștință. Krysia rămâne cu brațele întinse spre ea. Mă duc în spatele ei și o iau de mână.

– Hai! Este timpul să mergem acasă.

*

A doua zi dimineață, soarele încălzește pământul când îngrijesc mica mea grădiniță pentru ultima oară. Scot un fir de ferigă din sol și îl pun în ghiveciul mic pe care l-am adus, cât o cană de ceai. Este nevoie de numai trei zile pentru a destrăma viața pe care ne-am făcut-o aici. M-am ocupat de împachetat mecanic, o sarcină care nu necesită rațiune, ca să îmi țin ocupate mâinile, poate chiar inima, în timp ce tata își strângea dosarele pentru conferință și Stefan se plimba prin oraș cu un șofer plătit și cu ghidul „Baedeker's Paris", ocolind câmpurile de luptă. Bătătoresc țărâna cu degetul arătător, sădind planta în pământul ei. O s-o plantez acasă dacă supraviețuiește pe drum.

– Liebchen, strigă Papa din poarta grădinii.

Mașina, încărcată cu toate lucrurile noastre, e oprită pe stradă. Mă ridic și șterg pământul de pe rochie. Mă uit spre hotel. Nu l-am văzut pe Georg din seara în care a venit Stefan, cu toate că m-am uitat mereu pe fereastră după el. Mă așteptasem într-un fel să vină la Papa pretinzând că nu au terminat treaba. Dar ar fi fost prea ciudat, nu era deloc stilul lui. Nu, se sechestrase în birou, fără îndoială, se îngropase în restul de muncă, pentru a-și astâmpăra durerea.

După ce se culcase Stefan aseară, extenuat după turul la Luvru, mă uitasem îngrijorată la lumina din biblioteca de peste drum. Tratatul fusese o lovitură și acum venise și asta. Oare Georg dormise, mâncase? Îmi venise să mă strecor din casă și să mă duc la hotel. Ce anume să spun? Nu aveam cum să-i explic trădarea mea. Georg ținea la loialitate și la onestitate mai presus de orice. Prin faptele mele, făcusem contrariul.

Mă duc la taxi și mă urc, fără să mă uit în ochii tatei. Nu am vorbit nici despre mama, nici despre secretele pe care le-a ținut în anii ăștia și care vor rămâne ca o rană deschisă între noi.

Mai arunc o ultimă privire spre hotel prin lunetă. Merii care înfloriseră odată stăteau triști acum. În timp ce plecăm din Versailles, ridic ochii spre palat, spre ferestrele întunecate care mă privesc cu sute de ochi goi, reproșându-mi tot ce am încercat să facem la conferință și am eșuat. Cerul cenușiu este plin de remușcări. Mi-am imaginat că nu vom apuca semnarea tratatului, că Georg va înfrunta realitatea inevitabilă pe care se străduise s-o schimbe. „Cică germanii se vor împușca între ei la semnare“, spusese o femeie la metrou când mă dusesem la Krysia, vorbind încet, cu entuziasm. Mi se întoarce stomacul pe dos. Să aibă oare dreptate?

Patruzeci și cinci de minute mai târziu ajungem la Gare de l'Est și mă mir s-o văd pe Krysia așteptând în ușa gării.

– Nu trebuia să vii. Este foarte devreme.

Dar sunt emoționată. Întinde brațele.

– Hai!

O urmez în gară în timp ce Papa și Stefan îi supraveghează pe cei doi hamali în jachete roșii, care descarcă bagajele.

– Ai timp de o cafea, zice, și mă duce prin arcadă spre chioșc, de unde cumpără două cești.

Aici mâncarea este tipic germană, bere și cârnați, parcă anunțând prematur că deja părăsiserăm cumva Parisul.

Stau în fața ei la tejghea și mă joc cu linguriță.

– Nu era nevoie să vii, repet.

Îmi spusese de mult că-i displac despărțirile.

– Oricum trebuia să caut bilete, mă anunță. Înclin capul curioasă. Plecăm și noi.

– Unde vă duceți?

– Acasă. Pentru prima oară în viața mea există din nou o țară pe nume Polonia și abia aștept s-o revăd.

Încerc să-mi dau seama din tonul ei adevăratul motiv pentru care s-a hotărât în sfârșit s-o lase pe Emilie și să se ducă acasă, cum își dorea Marcin. Să aibă oare de-a face cu plecarea mea? Mai degrabă pentru că este conferința pe sfârșite, Elsa Maxwell și anturajul ei ridică pânzele spre următorul mare oraș, iar atunci muzicienii nu ar mai avea atât de mult de lucru aici și s-ar plictisi mult mai mult.

– Dar casa ta din Paris? Turneele lui Marcin…

– Călătoriile sunt pentru tineri, răspunde Krysia obosită. Acum vreau doar să mă duc acasă. Tace și soarbe din cafea. Marcin are familie acasă la țară, lângă Cracovia, unde putem sta acum. Pot preda muzică la universitate.

Zâmbește și îmi dau seama că în sfârșit își oferă șansa la fericire.

– Și Emilie?

Asta era întrebarea pe care voiam să i-o pun de la bun început.

– Ai avut dreptate, trebuie să mă detașez. E timpul să merg mai departe. Poftim! Krysia își drege glasul. Lasă ceașca și deschide geanta. Am croșetat asta pentru tine. Este un fular cu puncte aurii țesute în lâna mov, groasă. Probabil a lucrat câteva săptămâni la el. Ca să nu mă uiți.

Emoționată, iau darul de la ea.

– Mulțumesc.

– Avem munți frumoși lângă Cracovia, spune. Vino în vizită și o să facem drumeții.

Nu răspund. Odată ce mă întorc în Germania cu Stefan, în mijlocul familiei și ocupată cu planurile de nuntă, va fi dificil să călătoresc. Învecinata Polonie, cu trenul din Berlin peste căile ferate în mare parte distruse de război, îmi pare o altă planetă.

Ne uităm fără să vorbim la mulțimea de pasageri care traversează gara în toate direcțiile.

– Voiai să pleci din Paris, îmi amintește.

Voiam cândva. Dacă aș fi știut ce presupunea asta, cum o să mă simt…

– Și acum?

– O să-ți găsești calea, spune, atât de ferm că pentru o clipă aproape o cred. Fiecare o face la timpul lui. Se închide o ușă, se deschide alta.

Ce-o să mă fac fără înțelepciunea ei?

– Cel puțin de-acum n-o să mai am de-a face cu Ignatz și cu spionajul, zic.

Înainte să răspundă, la difuzoare se anunță trenul nostru.

– Ar trebui să plecăm.

Mergem pe peron, unde Papa îl ajută pe Stefan să urce în vagon. Mă întorc spre Krysia.

– Ar trebui să-i spui, zic brusc. Mă refer la Emilie. Se uită la mine neajutorată, de parcă m-ar întreba: Cum poți să spui asta când tocmai mi-am găsit liniștea? Ar trebui să aibă șansa să te cunoască, adaug încet, gândindu-mă la mama.

– Margot…, strigă Papa din vagon.

Ezit, a venit momentul inevitabil pe care l-am tot amânat. Mă uit peste umăr ca să mă asigur că nu aude Stefan.

– Krysia, mai e ceva… Georg… Mă macină că nu mi-am luat rămas-bun, că ultima lui amintire cu mine ar fi momentul trădării. Dacă îl vezi… Apoi mă pierd. Ce să-i spun ca să-i transmit sentimentele într-un fel cuviincios, când soțul meu este la câțiva pași de noi?

Dar Krysia încuviințează, părând să înțeleagă ce vreau să spun.

– Îi voi spune.

Oricât îl displace pe Georg, va găsi o cale să-i transmită mesajul de rămas-bun și regret, găsind cuvintele care mie îmi lipsesc.

– Să vii să mă vezi! o rog, în timp ce o strâng în brațe.

Nu răspunde, nu vrea să facă promisiuni pe care nu le-ar putea ține. În schimb, își lipește obrazul de al meu.

– Mergi cu Dumnezeu!

Nu-i pot răspunde. Nu mă așteptam să rămânem prietene, două vapoare cu steagurile unor națiuni diferite, care s-au oprit puțin în același port. Totuși, o să-mi fie dor de ea.

Urc treptele și intru în vagonul în care mă așteaptă Stefan. Mă întorc să-i spun la revedere pe geam. În spatele ei văd o siluetă înaltă, cunoscută, ascunsă în spatele unei balustrade de piatră. Mi se taie respirația. Georg. Pentru prima oară îl văd îmbrăcat civil, o tentativă poate de a rămâne anonim, cu toate că l-aș recunoaște într-o mare de mii de oameni. Ni se întâlnesc privirile și îmi țin respirația, așteptând să vină în fugă și să-și declare dragostea, să mă implore să nu plec. Doar că rămâne pe loc, ascuns, înainte să dispară, înghițit de mulțime.

Atunci apare Stefan lângă mine și mă trage de braț să mă așez.

– Hai, draga mea!

Îmi vine să urlu, știu că până la urmă s-a adeverit coșmarul pe care l-am trăit de mii de ori în somn.

PARTEA A TREIA

Berlin, august 1919

Capitolul 16

– Mai doriți cafea?

Un servitor așteaptă nerăbdător în dreapta mea.

– Bitte[31].

Când se apleacă, mirosul de pomadă din părul lui blond, tuns scurt, se îmbină cu aroma de cafea. Mă uit dincolo de capătul mesei și de ușa glisantă, unde Papa și unchiul Walter discută în șoaptă. Terasa din spatele vilei duce spre lacul inert ca oglinda la sfârșit de vară. Un roi de țânțari pare suspendat deasupra apei.

Au trecut mai bine de trei luni de când ne-am întors de la conferința de pace. Nu am avut de ales decât să ne întoarcem acasă. Vizita tatei la Oxford se „încheiase fără posibilitatea prelungirii", conform scrisorii pe care o primise în timp ce eram la Paris, și celelalte universități erau la fel de neprimitoare. Oricum nu ne mai permiteam să trăim în străinătate, iar unchiul Walter îl informase pe tata că nu-și mai permitea să ne ofere acel „stil de viață". Fierbeam de furie când Papa îmi împărtășise acea discuție, gândindu-mă la programul lung pe care-l avusese el la conferință, care-i afectase sănătatea și îl lăsase fără energie. Nu fuseserăm în vacanță, ci la Paris, la cererea unchiului Walter.

Astfel că ne întorseserăm la Berlin sau, mai bine zis, la vila de la Grunewald. Casa noastră era în paragină, spusese Papa. Cu toate că bombardamentele nu afectaseră deloc cartierul, oamenii care ieșiseră în stradă la aflarea veștii că Germania fusese înfrântă spărseseră geamurile și furaseră tot. Papa fusese evaziv când îl întrebasem cât de mari erau daunele sau care ar fi data la care ne-am putea întoarce. În schimb, îmi explicase cât de greu ar fi să schimbăm acoperișul, având în vedere că nu existau tineri

capabili să facă această muncă și nici nu aveam lemnul necesar pentru repararea podelelor cu scândurile putrezite.

De când ne-am întors, nu am fost pe îndelete în Berlin. După mai bine de patru ani, abia aștept să-l văd, dar Papa mi-a interzis să mă duc, ba chiar a aranjat o altă mașină care să-l ia pe Stefan de la gară în ziua în care am sosit, ca să mergem direct la Grunewald.

– Este periculos, mi-a răspuns neobișnuit de sec, refuzând să mă lase în oraș când îl rugam. Sunt revolte și greve.

Țara, mânioasă pe un guvern care și-a trădat poporul, se destramă, ca un câine care își roade piciorul ca să se elibereze din cursă.

Nu că s-ar simți asta în casa unchiului Walter, îmi spun, în timp ce se așază vasele de porțelan pentru desert. Conacul uriaș de lângă lac este la câteva lumi distanță de haosul din Berlin, într-o perpetuă vacanță. Ziarele descriu cozi la piață pentru alimentele care nu mai sosesc, găleți de mărci germane cu care nu mai poți cumpăra nici o pâine, cartele de rații pe care le poți foarte bine arde în loc de combustibil. Însă aici, mâncarea se apropie de abundența dinaintea războiului, cum se vede după coșurile încărcate de fructe din mijlocul mesei și supa plină de carne.

Ajung cu privirea la capătul îndepărtat al mesei, unde Papa și unchiul Walter vorbesc tare acum despre politică. Când Papa își scoate ochelarii și se freacă la ochi, mă îngrijorez. S-a întors epuizat de la conferință. Cândva credea în frăție, în faptul că interesele lui comune cu ceilalți profesori vor triumfa asupra militarismului și identităților naționale. Acel crez însă a fost zguduit de trădarea de la Versailles. Încă suntem și probabil vom fi întotdeauna dușmanul.

Întoarcerea noastră la Berlin a fost la fel de tulburătoare. Oamenii sunt deziluzionați, înțeleg acum că nu a fost un război de autoapărare, ci de agresiune, numai că în loc să dea vina pe guvernul care i-a mințit, oamenii și-au păstrat nervii pentru cei care i-au negociat sfârșitul. Poziția tatei la universitate a fost oferită altcuiva, din ce i s-a spus, o rară excepție privind un post pe care ar fi trebuit să-l aibă pe viață. Așa că își face de lucru în

casa de la Grunewald, organizându-și însemnările și spunând că vrea să scrie o carte.

– Evreii le dau suficientă carne de tun prin faptul că se aliază cu comuniștii, declară unchiul Walter, îndreptându-și pince-nez-ul care-i atârnă precar pe nasul lat. De zeci de ori i-am auzit acest argument. Trebuie să facem parte dintr-un sistem orânduit pentru a-l reforma.

Spre deosebire de Papa, unchiul Walter arată mai bine ca niciodată, rumen la față și cu burtă sub costumul de in alb. Unchiul Walter a fost unul dintre artizanii efortului de război: dibăcia lui deosebită în menținerea proviziilor și a liniilor de producție ținuseră armata germană pe linia de plutire mai mult decât ar fi crezut cineva că era posibil. Dacă nu era el, Germania s-ar fi putut preda cu doi ani mai devreme și mii de tineri ar fi fost încă în viață. Totuși, a scăpat basma curată, mai puternic și mai prosper ca niciodată, un jucător esențial în regimul de la Weimar. Unii spuneau că ar putea chiar să obțină un post în cabinet. Papa îl corectează cu blândețe:

– Walter, nu sunt sigur că și cu asimilarea ar… Dacă citești…

Unchiul Walter ridică mâna.

– Prostii! Sigur, ca profesor universitar, este normal să vezi lucrurile teoretic.

Cei doi se privesc cu răceală. Fratele mai mare al mamei s-a exprimat foarte clar în ziua în care ea s-a căsătorit cu Papa, că profesorul din cartierul evreiesc nu avea să fie niciodată destul de bun pentru sora lui și că situația nu se putea sfârși cu bine, o predicție pe care acum o vedea ca adeverită. Dă vina pe tata pentru nefericirea care a făcut-o să plece, iar acum, că nu mai trebuie să continue șarada de dragul meu, disprețul lui față de Papa este mai vădit ca oricând.

– Ce brățară minunată! observă Tante Celia din stânga mea, încercând să aplaneze tensiunea.

Îmi atinge încheietura mâinii. Mă fac mică de teamă. A observat brățara de la Georg. Am purtat permanent brățara, de când am venit la Berlin, alinându-

mă cu ultima legătură pe care o mai am cu el. Nici Papa, nici Stefan, care stă pasiv lângă mine, nu ar fi observat de capul lor.

Acum se uită toată lumea la mine.

– Un mărunțiș pe care l-am luat de la piață, mint.

Celia se încruntă. Ea, mai mult ca oricine, cunoaște bijuteriile și nu mă crede. Îmi țin respirația, așteptând să mă confrunte, dar nu o face.

Celia a plecat din Paris la câteva zile după noi și de-atunci este doar în preajma noastră, ocupând apartamentul din vila în care a crescut, nu doar din dorința de a fi aproape de Papa, ci și pentru că pregătirile de nuntă o atrag ca într-o pânză de păianjen. Îmi dorisem o nuntă mică, o ceremonie pe malul lacului dacă permitea vremea sau poate în foișor, cu o recepție modestă pe terasă. Doar familia și prietenii. Având în vedere toată suferința din urma războiului, mi se părea bătător la ochi să fac mai mult de-atât și voiam să-l cruț pe Stefan de rușinea de a încerca să șchioapete prin biserică și să își croiască drum prin mulțime.

Dar unchiul Walter insistase că se cerea o nuntă adevărată.

– Suntem datori să arătăm poporului că Germania rămâne puternică și veselă.

Mi se pare o farsă, ca și cum Maria Antoaneta ar îndemna proletariatul flămând să mănânce cozonac. Nunta complexă nu are legătură cu moralul germanilor, ci cu unchiul Walter, care vrea să anunțe că a atins un anume statut politic. Totuși, cu Celia alături și Papa prea distras ca să intervină, nu m-am putut lupta. Nunta a ajuns la trei sute de oameni, inclusiv premierul. Celia își asumase rolul pe care l-ar fi avut mama, punând la cale petrecerea miresei, făcând invitații și ocupându-se de starea civilă, lucruri care mă scot din minți și care reprezintă în același timp nunta și fiica pe care nu le-a avut.

Ar trebui să mă bucur că Celia nu insistă în privința brățării și să mă retrag grațios. Dar încă mă doare că unchiul Walter l-a împuns pe tata.

– Munca tatei la conferință numai teoretică nu a fost, spun, nedorind să mă las descumpănită în apărarea lui.

– Liebchen…, spune Papa, cu un avertisment tacit.

Chiar dacă asta este casa mea, ca și a unchiului Walter, tot oaspeți suntem aici. M-am avântat prea mult ca să mai tac.

– Războiul a fost o rușine. Am văzut nenorocirea din Reims, tineri vlăguiți la colțuri de stradă în Paris. Numai cineva ca unchiul Walter, care nu a văzut nenorocirile de aproape, ar mai crede că a existat un scop. Foarte multe vieți pierdute.

– Viziuni pacifiste ca ale tale îi fac pe germani să nu aibă încredere în evrei, răspunde el.

– Dacă nu aș avea viziuni deloc, ar fi oare poziția noastră mai justificabilă? întreb.

Unchiul Walter ridică din sprâncene. Niciodată nu a fost de acord cu exprimarea directă a femeilor, dar asta este mai mult decât impertinența mea în copilărie. Acum argumentez cu încredere, ca și cum canalizez stilul Krysiei în dezbaterile cu artiștii de la cafeneaua din Montparnasse.

– Tot ce spun este că… Se oprește, complet debusolat. Până se liniștesc lucrurile, cea mai înțeleaptă politică este neutralitatea.

Mă uit drept în ochii lui.

– Mare păcat atunci că nu ai descoperit asta acum patru ani. Retrospectiv, trebuie să fie încântător, adaug. Mai ales pentru cei care au rămas la Berlin. Nu-mi vine să cred ce tupeu am. Mă ridic. Vă rog să mă scuzați!

– Uite cum ai crescut-o! îl aud pe unchiul Walter în timp ce ies din cameră. Și acum, că femeile au și drept de vot…

– Într-adevăr, răspunde Papa. Ziua în care va vota fiica mea va fi cea mai fericită din viața mea.

O iau la fugă pe coridor, tremurând. De ce până acum nu mă deranjau toate astea? Sau poate mă deranjaseră și nu îmi dădeam seama. Așa cum îl schimbaseră pe Georg experiențele pe mare, la fel mă schimbase și pe mine timpul petrecut în străinătate și nu-mi mai găseam locul în vechile forme și restricții.

Tocurile îmi răsună pe podeaua de marmură a foaierului cu tavan înalt. În casă este liniște când urc scările pe sub portretele sumbre în ulei ale străbunilor noștri, așezate pe pereții de lemn negru. Intru în apartamentul nostru. Fusese al mamei în copilărie, un spațiu ocupat de ea și de guvernantă, cu toate că decorul roz de fetiță fusese schimbat cu unul bej și mobila înlocuită. Rochia de mireasă din dantelă ca de fildeș atârnă de șifonier. A sosit acum două zile din Paris. Când mă uit la ea, mi se face rău.

Mă prăvălesc pe unul dintre divanurile de catifea din sufragerie, scrâșnind din dinți în urma discuției cu unchiul Walter. Mai mult decât politica lui conservatoare, mă înfurie obsesia lui constantă cu asimilarea. Parcă vrea să uităm că suntem evrei cu totul ca să ne putem integra. Îmi fuge gândul la o amiază de vineri, curând după ce ne-am întors din Paris. Coborâsem în salon, așteptându-mă să văd obișnuitele pregătiri de sabat, fața de masă albă și sfeșnicele lustruite, însă aerul era uscat și nu simțeam mirosul de challah proaspăt coaptă. Mă dusesem în bucătărie.

– Elsa…

– Ja, fraulein![32]

Menajera palidă nu zâmbea. Presupuneam că de la întoarcerea noastră existase o ranchiună mascată printre membrii personalului. Oare pentru că nu fuseserăm acolo în timpul războiului și nu suferiserăm ca ei?

– La ce oră este cina de sabat? Parcă era la șapte.

Dar Elsa clătinase ușor din cap.

– O să vă trimit o tavă în apartament cu tot ce doriți, dar Herr Rappaport s-a dus la întâlnire în oraș. Întâlnire. Vineri seara, nu prea sună plauzibil. De peste un an nu s-a mai ținut cina de vineri seara, a adăugat Elsa mai încet.

Cina de sabat la unchiul Walter nu fusese niciodată o chestiune deosebit de religioasă, se aprindeau repede lumânările, se binecuvânta vinul și challah înainte să ne așezăm și să mâncăm o friptură savuroasă de curcan. Apoi, până târziu în noapte, se bea șnaps și se vorbea. Zicea că era o pauză în iureșul săptămânii. Așa este peste tot, a adăugat menajera, uitând să își țină gura. Fratele meu zice că din cauza războiului, că evreilor le este rușine de rolul lor, că nu au luptat.

Mă înfuriasem rău și îmi venea să-i spun atunci despre Stefan și prețul cumplit pe care-l plătise pentru Germania, doar că nu vorbea cu convingere, pur și simplu repeta și ea ce auzise.

– Nu se mai ține, mi-a răspuns Papa când am dat fuga să-i spun despre cina de sabat. Evrei ca unchiul Walter vor doar să se integreze, ca oamenii să uite. Se cred mai întâi germani și pe urmă evrei.

Ești germană sau evreică? Întrebarea Krysiei mă bântuia. Lucrurile se schimbaseră în viața noastră la Berlin, oamenii ne priveau altfel și acum înțelegeam la ce se referea. Cumva ni se cerea să alegem.

– Doar nu asta crezi!

Și-a țuguiat buzele.

– Nu, dar s-a schimbat totul. Aici, evreii par să fie ori ortodocși, mai retrași ca oricând, ori asimilatori, ca unchiul tău. Nu mai există cale de mijloc. Și-a dus degetele la bărbie, profund tulburat. Chiar nu știu cum va fi viitorul nostru aici. Sunt prea bătrân ca să mă mut permanent. Sigur, dacă tu și Stefan vreți să vă duceți în Palestina sau chiar în America… Se pierde și îi sesizez conflictul din ton.

– Nu, am spus repede.

Nu l-aș fi putut părăsi pe tata și nu simțeam nici o legătură cu țările acelea îndepărtate. Dar întrebarea lui nu-mi dădea pace. Cum ar fi viața mea dacă aș rămâne aici?

– Îți ajunge dacă iei cina doar cu mine? a întrebat, aproape zâmbind.

Mă dojenea, amintindu-mi în câteva cuvinte de vremea când detestam sabatul la unchiul Walter, drumul lung până la Grunewald, formalismul și rigiditatea de care nu aveam parte la cinele liniștite pe care le luam la noi acasă. Dar era o parte din lumea noastră, cea care pare să fi dispărut odată cu războiul și săpam în gol, căutând orice urmă de care să mă agăț din viața de pe vremuri, înainte de Paris, când nu știam destule cât să fiu nefericită.

Ajung cu privirea la feriga pe care am adus-o din grădina de la Versailles, plantată în ghiveciul de pe pervazul vast. Oricâtă grijă am de ea, se chinuie să supraviețuiască mutării într-un mediu străin. Ud planta și mă duc la masa de lângă ușă, răsfoind scrisorile de ieri. Krysia a dat de veste o singură dată de când ne-am întors, o vedere scrisă în grabă, în care zicea că ea și Marcin ajunseseră cu bine la Cracovia. I-am trimis o invitație la nuntă, dar, având în vedere că nu te poți baza pe poștă, nu am speranțe prea mari că voi primi un răspuns.

Gândul îmi fuge apoi la Georg. Îi văd figura, cum se întâmplă atât de des de când am plecat din Paris. În fiecare zi verific poșta, ca și cum aștept o scrisoare de la el, deși, evident, nu s-ar cuveni să scrie sau să sune. M-am gândit să-i scriu, dar ce să-i spun? Nu pot uita expresia rănită pe care a avut-o când l-a văzut pe Stefan și și-a dat seama care e adevărul.

Ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi venit Stefan la Paris? Oare puținele zile fericite cu Georg s-ar fi prelungit la nesfârșit? La un moment dat, conferința s-ar fi terminat și ar fi trebuit să plecăm. Nu, soarta ne era hotărâtă înainte să ne întâlnim și acele câteva săptămâni au fost o amânare, o excepție care nu putea încălca regula.

Sigur, poate nu s-ar fi întâmplat deloc. Dacă nu mi-aș fi rupt tocul și nu aș fi venit mai devreme de la petrecere în acea seară, nu aș fi vorbit cu Georg. Acum totul pare la voia întâmplării, faci dreapta în loc de stânga în intersecție și viața intră pe un cu totul alt făgaș.

Probabil că Georg a plecat din Paris la casa familiei din Hamburg, de ochii lumii. Mi-l imaginez undeva aproape de apă, privind Steaua Nordului. Zicea că nu se va mai întoarce pe mare, dar poate și-a îndeplinit visul de a pleca fără să mai privească înapoi. Oare se gândește la mine, și dacă da, cu dor

sau cu ură? Păruse atât de trist și de uluit când își dăduse seama că l-am mințit. M-ar mai vrea oare dacă aș fi liberă?

Bate cineva la ușă.

– Draga mea… Stefan deschide și intră șchiopătând, cu un singur baston. Mă uit atent la fața lui. Încă are ochii găunoși din cauza celor văzute, cearcăne întunecate în urma coșmarurilor care nu-l lasă să doarmă. Nici un grup nu a fost mai ostracizat decât soldații evrei, trădători stigmatizați care-și înjunghiaseră cumva frații arieni în spate, prin faptul că nu luptaseră destul de vehement. Mă întreb dacă l-a deranjat discuția despre război la masă și dacă îi erau insuportabile permanentele referințe la suferință și la moarte. Am vrut să vin să te văd înainte să mă întorc în oraș, să mă asigur că nu ești prea supărată. Într-o clipă vine mașina. Mătușa ta m-a programat iar la probă pentru frac.

Îi zâmbesc neputincioasă.

– Mi-e teamă că Tante Celia își consumă toată energia cu nunta. Nu te superi, nu?

Scutură din cap.

– Deloc. Mă bucur să pot oferi oamenilor ocazia să sărbătorească din nou. Aș vrea doar să pot merge drept alături de tine la altar.

Este conștient că șchioapătă, dar este pregătit să suporte privirile prietenilor și rudelor pentru privilegiul de a se căsători cu mine în public.

Trag aer adânc în piept.

– Nu cumva ne grăbim? Am putea aștepta până te pui pe picioare. Și mă gândeam să fac un curs între timp…

Clipește de două ori.

– Adică aici? Sau vrei să pleci iar?

Îi tremură glasul.

– Nu, sigur că nu. Simt cătușele din nou. Mă gândeam că ai timp să te refaci…

– O să mă refac alături de tine. O să stau în picioare când ne spunem jurămintele, promite, făcând ochii mari, hotărât.

– Sigur că da.

Reușesc să par convinsă.

– Ai certificatul de căsătorie? întreabă Stefan încet, de parcă nu suntem singuri. Poate ar trebui să luăm altul ca să se potrivească datele.

Mă simt vinovată acum când îmi amintesc că am aruncat certificatul în foc, crezând că Stefan fusese ucis și privisem colțurile cum se îndoiau sub tăciuni. Nu știusem. Dar ce fel de femeie nesimțitoare ar face asta când abia ce-a aflat că i-a murit soțul? Ar fi trebuit să-l păstrez, să prețuiesc faptul că fuseserăm legaţi în acel fel, cum se întâmpla cu brățara de la Georg.

– N-nu știu unde este, mint. Ne-am tot mutat, probabil l-am pierdut printre lucrurile mele.

Îl văd consternat.

– Nici o grijă, răspunde vesel. Cerem un duplicat.

– Dar incendiul…

Cu șase săptămâni în urmă, protestatarii dăduseră foc primăriei și multe registre fuseseră distruse.

– Atunci luăm unul nou. Mi-ar plăcea să ne căsătorim din nou. Doar dacă nu vrei…

Dintr-odată, vorbim despre ceva mult mai important decât certificatul. Poți să te duci, spune cu greu. Mă eliberează de promisiunea unei vieți împreună, îmi dă drumul. Aș înțelege.

În mintea mea văd ușa pe care o deschide și îmi imaginez cum ar fi să ies pe ea, să îmi croiesc drum în viață și poate să îl găsesc și pe Georg dincolo de ea.

Apoi revin cu picioarele pe pământ. Ochii lui Stefan sunt lângă ai mei, mai limpezi ca niciodată de când s-a întors. Își ține efectiv respirația și așteaptă răspunsul. Ușa se închide pe mutește. Îl iau de mână ca să-l liniștesc.

– Sigur că nu.

– O să te fac fericită, spune Stefan, cu un ton disperat.

Îmi strânge degetele mai tare decât credeam că ar putea.

– Sst, nu fi prostuț, deja mă faci fericită.

Clatină din cap.

– Nu va fi mereu așa.

Îi simt deznădejdea din ultimele luni și faptul că știe că la un anumit nivel, lucrurile s-au schimbat ireversibil între noi. Dar nu trupul sau spiritul lui vătămate sunt problema, ci eu.

– Of, dragul meu!

Mă întind să-l iau în brațe. Atunci sună cineva la ușă.

– Probabil a venit mașina.

Mă sărută ușor și se ridică cu greu. Mă uit după el cuprinsă de tristețe. Eu și Stefan eram prieteni și companioni cândva, însă fără nici o scânteie sau pasiune. Dacă nu l-aș fi întâlnit pe Georg, poate mi-ar fi ajuns. Poate aș fi acceptat că iubirea trece și existența în armonie este tot la ce pot spera doi oameni să aibă de-a lungul anilor. Doar că acum înțeleg diferența insuportabilă și asta mă sufocă.

Ajung cu privirea la fotografia mamei care se află tot pe policioară, stima tatei pentru ea rămânând neschimbată după tot ce s-a întâmplat. Ne-au trimis

cenușa ei din Londra, am îngropat-o în mormântul din Berlin, săpat pentru ea cu ani în urmă, cu o mică ceremonie la care mă dusesem doar de dragul tatei. Nu plânsese și, când a cântat Kaddish alături de rabbi, cu un glas stins și răgușit, m-am gândit că poate nu îi era așa de greu, având în vedere că o jelise după ce plecase. Dar, în noaptea aceea, l-am auzit plângând în camera lui, în spatele ușii închise. Cu toate că ea plecase de mai bine de zece ani, moartea mamei era acum certă. Jelise și pierderea visului improbabil de care ținuse cu dinții că poate s-ar răzgândi și s-ar întoarce la noi.

Aud pași la ușă și ridic privirea. A uitat Stefan ceva? Dar este Elsa, menajera.

– Pot să intru?

Se strecoară în cameră și începe să aranjeze așternuturile fără să vorbească. Vizitele nedorite ale personalului sunt un lucru cu care a trebuit să ne obișnuim la vilă.

Nu vreau să rămân cu Elsa, așa că mă duc la parter și ies pe terasa din spate, spre poteca din jurul lacului. De sus se vede că nu mai este nimeni în salon. Probabil că Papa s-a dus în biroul lui, fără să treacă pe la mine cum făcea în trecut. Între noi există o tensiune mută, mai rea decât cearta de la Paris. Papa îmi ascunsese adevărul despre mama. Eu îl mințisem în privința lui Georg. Cum ajunseserăm în situația asta?

Partea bună – dacă o fi vreuna – este că de când ne-am întors la Berlin am scăpat de Ignatz și de amenințările lui. Îmi imaginez furia lui când a descoperit că i-am scăpat printre degete.

Mă uit peste lac la lebedele care lunecă pe suprafața apei. Îmi petrec zilele plimbându-mă ca acum și ducându-mă în biblioteca masivă de la parter, cu rafturi atât de înalte, încât ai nevoie de o scară cu roți ca să ajungi la rafturile de sus. Parcă o văd pe mama făcând traseul ăsta. Vila este luxoasă în toate sensurile, dar pentru o tânără care vrea să vadă lumea, viața liniștită, cu așteptări rigide de căsătorie și familie, sigur e sufocantă. Deodată, mi se pare că suntem una și aceeași. Dorința de a pleca – că este a mea sau a ei, nu știu – crește în mine, mai abitir ca niciodată.

Mă gândesc să mă duc cu bicicleta în oraș, să fac ceva ca să scap de liniștea sufocantă a vilei, dar încep să se adune norii la vest și ceața se așterne peste lac, semn că vine ploaia. Pornesc spre casă.

Înăuntru, trec pe lângă biroul unchiului Walter. Aud voci și mă opresc. Unchiul Walter, care are un program foarte strict la birou, nu obișnuiește să aibă vizitatori acasă, cu atât mai puțin duminica. În toiul conversației, aud un accent străin. Îmi dau seama că este rusesc. Mă cutremur și îmi aduc aminte de Ignatz din cauza inflexiunii ciudate.

Apoi aud alt bărbat vorbind, în germană de data asta, cu un glas profund și bine-cunoscut. Încremenesc. Este, fără urmă de îndoială, vocea lui Georg.

„Vă rog“ (în limba germană în original)

„Da, domnișoară“ (în limba germană în original)

Capitolul 17

Ușa biroului stă să se deschidă. Intru în panică, pornesc în direcția opusă și o iau la fugă pe coridor, ieșind din nou pe terasă. Mă opresc afară, tremurând câteva secunde în ceața deja densă. Vocea lui Georg. Nu se poate!

După un minut, ușa terasei scârțâie.

– Margot!

Georg, care probabil a ieșit brusc din ședință, iese din ceață și traversează curtea cu pași mari. Se oprește în fața mea, înalt și magnific. E șocat, la fel ca mine. Nu a fost un vis. Ochii ni se întâlnesc și ne privim îndelung.

Încremenesc, incapabilă să respir. Ce naiba caută aici? Georg era ultimul om pe care mă așteptam să-l revăd, cu atât mai puțin în casa asta. În timp ce-l sorb din priviri, mă trec toate senzațiile de entuziasm, groază, spaimă și bucurie, trăgând de mine în mai multe direcții deodată. Pentru o fracțiune de secundă, mă întreb dacă a venit după mine, dar îmi dau seama după expresia lui nedumerită că și el este surprins. Pe hol, în spatele lui, se află un grup de bărbați la costum. Georg a venit la o întâlnire. Unchiul Walter este industriaș și familia lui Georg activează în transporturi, e normal să facă afaceri împreună.

Stăm și ne uităm unul la altul, prea mirați ca să ne salutăm oficial.

– Nu știam că ești în Berlin, spun, brusc înfuriată.

De ce nu-mi spusese că urma să vină în oraș? Nu s-ar fi cuvenit să ia legătura cu mine. Totuși, ideea că era atât de aproape și că putea veni și pleca de-aici fără să mă vadă, cum făcuse mama la Paris, mă străpunge ca un cuțit.

– M-am întors abia acum câteva zile. Are glasul stins. Sperasem să primesc vești despre tine. Dar văzându-te aici… Își drege glasul. Este cu totul altfel decât mi-am imaginat.

– O, Georg! Îmi vine să fug să-l iau în brațe, ca și cum am fi la Paris și nu s-a schimbat nimic. Dar s-a schimbat totul, îmi amintesc. Stăm la unchiul Walter până se termină reparațiile la noi. Fac eforturi să vorbesc monoton.

– Nu mi-ai spus că Walter Rappaport este unchiul tău.

– Nu ai întrebat. Sigur, numele nostru de familie este Rosenthal, așa că nu avea motive să bănuiască. Noi suntem mai puțin Rappaport, glumesc.

Nu reacționează la gluma mea, ci mă privește flămând.

– Nici nu am visat… Îl privesc cu nerăbdare în timp ce își caută cuvintele. Nu mă urăște. Cu tot ce s-a petrecut înainte să plec din Paris, îi citesc în ochi aceleași sentimente, la fel de reale ca în ultima noastră seară împreună. Mă cuprinde o senzație de simt că explodez. Adică… să te revăd.

– Margot! Unchiul Walter strigă în spatele nostru, după ce i-a condus pe ceilalți oaspeți. Îl bate pe spate pe Georg, de parcă este un copil, nu cu două capete mai înalt. Văd că ai cunoscut-o pe nepoata mea.

Vorbește pe un ton mai cordial decât cel pe care mi-l rezervă mie, fără nici o urmă a dezacordului nostru de mai devreme. Însă în spatele zâmbetului, ochii îi trepidează. De când eram mică și i-am întrerupt un dineu venind cu o oală de broaște prinse în lac, unchiul Walter mi-a dat frâu liber, conștient de haosul pe care l-aș putea provoca printre oaspeții lui.

– De fapt, eu și Margot ne-am cunoscut la Paris, dar nu știam că sunteți rude sau că stă aici.

– Se renovează casa cumnatului meu. Mi-e teamă că derbedeii au lăsat-o de nelocuit. Georg dă din cap înțelegător. Situația noastră nu este unică, zone mari din Berlin au fost distruse de război și de revoltele care au urmat. Și fiindcă nunta se va ține aici în mai puțin de o săptămână, este cel mai convenabil să locuiască la mine.

Mă uit la Georg. O să-l șocheze vestea că eu și Stefan ne căsătorim așa curând? Dar pare impasibil, nemaifiind vulnerabil la astfel de lovituri. Papa apare atunci la ușa terasei.

– Walter, eu… Văzându-l pe Georg lângă mine, se oprește. Căpitanul Richwalder?

– Îl știi și pe cumnatul meu, tot din Paris, spune unchiul Walter.

Georg încuviințează.

– Natürlich[33]. Încântat, Herr Ambasador!

– Acum este din nou profesor, îl corectează unchiul Walter, dornic să-i smulgă tatei titlul, cândva prestigios.

– Nu contează, spune Papa blând, străduindu-se să nu arate cât îi displace că Georg a intrat din nou în viețile noastre. Și acum lucrezi pentru guvern?

Georg încuviințează.

– La departamentul pentru armament.

– Serios? Având în vedere termenii tratatului, nu aș fi zis că este necesar departamentul.

– Va exista din nou o armată germană, spune Georg, mai aspru decât îl știu. Și va trebui să fie mai puternică decât oricând, ca să ne reconsolidăm puterea peste hotare.

– Pare foarte diferit de rolul pe care-l vedeai când eram în Paris, remarcă Papa. Ți-ai schimbat punctul de vedere?

– Totul s-a schimbat, spune Georg încet.

Unchiul Walter însă nu cunoaște substratul.

– Un tânăr minunat, spune, vorbind de parcă Georg nu ar fi de față. Deștept, muncitor. Cel mai probabil îl așteaptă un viitor strălucit în guvern. Unii

sugerau chiar politica. Georg, erou de război puternic și frumos, ar fi candidatul ideal. Dar el protestează:

– Nu sunt destul de elocvent pentru politică.

Îi sunt mai comode diagramele și schemele decât discursurile.

– O să dureze puțin până este gata raportul despre care am discutat, îi spune unchiul Walter lui Georg, luând încă o dată tonul omului de afaceri. Margot, te superi dacă-i ții companie căpitanului până mă ocup de niște treburi?

Fără să aștepte răspunsul, dispare în casă. Papa ezită înainte să se retragă și el. Când rămânem singuri pe terasă, Georg se întoarce spre mine. Nu zice nimic, doar mă soarbe din priviri. Îmi frâng mâinile ca să nu mă întind spre el.

– Ce mai faci? întreb în cele din urmă.

Are ridurile mai adânci, dându-i o profunzime care-l face și mai arătos.

– După cum îi spuneam tatălui tău, acum lucrez în departamentul de armament al guvernului. Răspunsul legat de muncă nu este cel pe care-l voiam. Și mă ia prin surprindere. Georg spusese că ura Berlinul și că nu avea timp de politică, dar se schimbase de la semnarea tratatului. Guvernul este la ananghie mai mult ca niciodată. Avem nevoie de lideri puternici dacă vrem să evităm anarhia.

Aștept să se lanseze într-unul din discursurile lui despre o influență asupra noii lumi, însă visul acela a murit la Versailles. Observ că poartă paloșul din nou, nu știu dacă din ceremonie sau ca precauție împotriva violenței și haosului care răvășesc orașul.

– Armament? Dar credeam că… Sunt la fel de mirată ca Papa. Tratatul de pace a demilitarizat Germania și orice noțiune de armată sau de echipament militar a rămas de neconceput. Îmi amintesc apoi vocea rusului din biroul lui Walter. Aliați noi, care ne permit să facem în țara lor ce nu putem face noi în a noastră, pentru că întotdeauna vor exista armate, arme și război. Stai în Berlin deci?

Mi se strânge stomacul în mod straniu, și de bucurie, și de groază.

– Doar un timp. Stau la pensiunea Grand până decid ce urmează.

Încuviințez, cunoscând numele celebrei pensiuni cu multe camere și grădini maiestuoase. Chiar dacă Georg ar avea de gând să rămână, în oraș sunt prea puține locuri în care să stea permanent. Dar nu de post îl întrebam. Vreau să știu dacă îi merge bine, cum se descurcă acum, că s-a terminat conferința și visele lui de cooperare s-au destrămat.

– Te întorci pe mare?

Clatină din cap.

– Era un vis de om tânăr.

S-a schimbat. Onoarea și principiile le mai are, dar realitatea politică le-a uzat, ca pe o plută care a stat prea mult în apă. Suntem cu toții mai bătrâni acum.

– Și cum ți-ai petrecut restul timpului la Paris? Am auzit că vremea a fost înăbușitor de caldă.

Vorbesc în dodii deja. Ridică din umeri.

– Nu am observat. Dar eram pregătit să plec. N-a mai fost nimic la fel după ce ai… adică, după ce s-a terminat conferința. Îmi vine să plâng. Clipesc. Își drege glasul. Este frumos aici. Cred că nu-ți place deloc. Râd tare și-mi șterg lacrima care mi se prelinge din ochiul drept. Numai Georg, care are aceleași gusturi ca și mine în privința formalității și prefăcătoriei, ar înțelege ura mea viscerală față de vila Grunewald. Mă bucur să te văd, Margot! Mă bucur și eu să-l văd, mai mult decât mi-am imaginat. Ți-ai tăiat părul, spune brusc.

– Da. Îmi ating părul lucios, tuns bob, care-mi încadrează fața.

Mi s-a ondulat de la umezeală și pare mai scurt ca niciodată. Este foarte diferit de pletele pe care le aveam la Paris. Georg întinde mâna spre tâmpla

mea, ca și cum ar fi uitat ce s-a întâmplat de când a făcut asta ultima oară și până acum. Se oprește în aer și ezită înainte să și-o retragă.

– Îmi place, pare mai sofisticat. Nu zicem nimic câteva clipe. Margot…

Oricât de dur este, simt intensitatea sentimentelor pe care le are față de mine.

– Georg, îmi pare tare rău! izbucnesc. Nu am vrut să te mint. Apoi șovăi. Îmi pare rău că nu am putut să-ți spun despre căsătorie, pentru că nu voiam să fie adevărat, ca realitatea să stea între noi și tot ce voiam pentru noi.

– Ar fi trebuit să îmi dau seama, se tânguiește. Și poate am știut într-un fel. Credeam că eziți din cauza diferenței de vârstă și de statut. Însă nu am crezut… Nu a crezut că l-aș minți astfel. Nici măcar acum nu îi vine să creadă ce-i mai rău în mine și se luptă cu adevărul. Krysia, prietena ta, a venit și mi-a spus că ai plecat, adaugă.

Așadar, se ținuse de cuvânt. Firește că știa deja, îmi spun, amintindu-mi că l-am zărit în gară când pleca trenul din Paris.

– Am vrut să vin personal, dar credeam că mă urăști.

– Să te urăsc? Nu aș putea în veci. Fără să-mi dau seama, ridic mâna să-l ating pe braț. Zâmbește atunci și preț de o clipă nu mai există nimeni în afară de noi doi, cum era pe vremuri. Brățara… Face ochii mari. O porți.

– Întotdeauna, spun solemn. Dar ar trebui să ți-o dau înapoi.

Vreau s-o desfac de la mână. Scutură din cap și refuză s-o primească.

– Îmi prinde bine să știu că o parte din mine este la tine.

Unchiul Walter iese iar pe terasă și îi dă un dosar lui Georg.

– Mă bucur că lucrezi cu noi. Vrei să rămâi la ceai?

Georg se uită involuntar spre mine și îmi dau seama de conflictul care-l trage în două direcții deodată și mica distanță dintre noi devine brusc un ocean. Nu s-a schimbat nimic. Sentimentele noastre sunt la fel de reale și de

puternice ca la Paris, dar cu unchiul Walter aici și cu nunta care se apropie, nu este nimic de făcut.

– Foarte amabil din partea dumneavoastră, dar mă așteaptă șoferul. Ar trebui să mă întorc în oraș.

Unchiul Walter încuviințează.

– Te conduc.

– O zi bună, Margot!

Mă uit uluită la Georg care se întoarce și pornește spre ușă. Nu pleca! urlu în mintea mea. Vreau să stea timpul în loc, ca să nu se termine așa repede momentul ăsta. Îmi vine să alerg după el, dar rămân neclintită în timp ce se închide ușa terasei. O clipă mai târziu aud zgomotul motorului și scârțâitul roților pe pietriș.

Pe măsură ce sunetul se pierde în depărtare, mă cufund pe unul dintre scaunele din fier forjat din grădină, complet dezamăgită. Cum a plecat așa repede când abia ne-am regăsit? Putea să fi rămas, dar a ales să plece cât de repede cu putință. În ciuda sentimentelor pe care le are, o parte din el nu m-a iertat pentru Paris, iar acum s-a petrecut momentul la care am visat de mii de ori, dar pe care nu-l credeam posibil. Doar că s-a terminat la fel de repede.

Deschid brusc ușa și intru în casă. Aleea este pustie, cu excepția unui nor de praf, singura dovadă că a fost cineva aici. Nemaisuportând zidurile restrictive ale vilei, pornesc pe alee. Am în față chipul lui Georg și îmi ard obrajii din cauza lacrimilor fierbinți. Nu doar din cauza surprizei de a-l vedea tocmai aici, nu, am aceleași sentimente pentru el, la fel de reale ca întotdeauna. Nu trec în timp așa ușor. Mă sfâșie dorința și durerea.

La capătul aleii, îmi iau bicicleta și încep să pedalez, nu spre lac, ca de obicei, ci spre drumul principal. Pedalez mai repede, încercând să-mi alung gândurile și sentimentele. Dar imaginea lui Georg pe terasă nu-mi dă pace. Credeam că mi-au fost ascultate rugile. Credeam că venise după mine.

Abia când ajung la gară îmi dau seama unde mă duc. Leg bicicleta, cumpăr un bilet și mă urc în trenul care sosește repede, gol la ora prânzului. Banchetele de lemn uzate sunt la fel ca atunci când am călătorit ultima oară, cu ani în urmă. Câțiva pasageri stau respectuos la distanță în vagon și se uită în față. Conductorul vine pe culoar, se uită la biletul meu, dar nu-l cere.

Pe măsură ce ne apropiem de oraș, mă uit pe geam, dornică să văd cerul. Prin geamurile murdare însă văd că s-a schimbat totul. Berlinul a devenit un monstru la scara Parisului, dar fără grația surorii mai mari, ca un adolescent stângaci care crește prea repede pentru corpul său. Construcțiile se întind peste câmpuri și străzi, macaralele planează asupra craterelor.

Traversăm întinderea vastă din Spree, unde barjele au început să navigheze din nou cu bunurile necesare care intră în oraș, ca printr-o perfuzie, una câte una. Trenul încetinește, strecurându-se printre clădiri ca un șarpe cu clopoței. De fiecare parte, în apartamentele lor, oamenii iau masa, citesc ziarul și calcă haine, indiferenți că se expun ca animalele de la Tiergarten[34].

Trenul scârțâie și oprește în Alexanderplatz. Cobor în marea de pasageri care se mișcă în toate direcțiile. În fața gării, mă opresc nehotărâtă, copleșită de luminile puternice și de zgomot după atâtea luni în bucolicul Grunewald. Piața este congestionată de mașini, taxiuri și autobuze care au aplatizat străzile pietruite.

Chinuindu-mă să respir în aerul îmbâcsit de gazele de eșapament, încep să merg, trecând pe lângă berării și pe lângă restaurantul Aschinger, prin ferestrele căruia iese miros de cârnați și fum de trabuc. La colț, un tânăr băiat roma stă pe jos și cântă la acordeon, cu cutia deschisă ca o mână întinsă, plină de speranță. Fac dreapta, apoi stânga, bâjbâind după cartierul evreiesc, mânată parcă de o forță din afara mea. Departe de piață, străzile sunt mai înguste și dau o senzație de claustrofobie. Noii stâlpi de lemn sunt înalți și plini de cabluri care biciuiesc cerul.

În timp ce mă apropii de cartier, străzile se îngustează și mai mult, iar mirosul de ceapă și varză este mai puternic decât cel de benzină și de gaze de eșapament. Intru pe Hirtenstrasse și mă opresc. Parcă am ajuns în alt secol. Trotuarul este plin de trupuri, femei și copii adunați în jurul căruțelor cu legume, bărbați care stau la coadă în fața clădirii comunității evreiești ca

să primească de lucru sau ajutoare. Limbile străine, rusă și altele estice, răsună peste tot. Îmi dau seama că sunt refugiați. Pogromurile au trimis mereu mici grupuri de imigranți la Berlin, mici valuri în lacul nostru liniștit, dar acum, cu războiul și granițele retrasate, au rămas cu sutele de mii ai nimănui și valul se transformă într-un talaz gigantic care amenință să cuprindă întregul cartier.

Dintr-odată, devin conștientă de privirile celorlalți asupra mea, căci fusta și bluza mea călcată nu își au locul aici. Locul meu nu mai este aici. Merg repede mai departe. Casa noastră se află la mijlocul următoarei străzi și, lângă treptele de la intrare, grădina năpădită de buruieni pare un crâmpei dintr-un vis uitat. Mă uit la etajele superioare. Cu toate că au curățat geamurile sparte, a rămas doar o carcasă. Nici urmă de lucrările despre care-mi spunea tata că au loc pentru întoarcerea noastră. Mă minți se, ținuse visul real, dar adevărul este că și dacă se putea restaura casa, cartierul este pe veci transformat.

Oricât de neliniştită sunt, văd fantoma mea peste tot, amintiri din copilăria cu șotron pe trotuar sau așteptând nerăbdătoare la fereastră să se întoarcă Papa. Acum par întinate însă de o femeie brunetă, tristă, care nu voise să stea aici cu mine, și mai târziu, de șoaptele menite să ascundă adevărul. Mă întorc și mă îndepărtez de casă cu senzația că s-a terminat, că am închis ușa.

Suflă o briză tăioasă pe stradă și ziarele zboară pe trotuar. Soarele începe să apună mai repede decât mă așteptam, căci parcă uit în fiecare an șiretlicul prin care se scurtează zilele pe măsură ce vine toamna. Întorc spatele cartierului și pornesc spre gară.

S-a înserat deja și în timp ce trenul traversează canalul, mă uit pe geam la apa în care dansează luna. De ce venisem? Nu a mai rămas nimic aici. Mă căutam pe mine sau pe fata care fusesem odată. Oare aș mai găsi-o dacă m-aș întoarce la Paris sau la Londra? Doar că nu o să găsesc răspunsurile astea întorcându-mă în trecut.

O briză tulbură apa, spărgând-o în mii de fragmente de lumină. Mor în sinea mea, ca biata plantă adusă de la Versailles, incapabilă să supraviețuiască într-o cană de pământ. Poate așa am fost dintotdeauna, dar Parisul m-a schimbat, a scos asta la suprafață și este ca și cum mă înec o dată pentru

totdeauna. Înțeleg acum ce-mi spunea Krysia, că dacă nu sunt sinceră cu mine, nu o să-mi fie bine în viață.

Nu pot sta cu Stefan și să trăiesc toată viața într-o minciună. Prea mult am dat vina pe tata, pe societate, pe orice, numai pe mine nu, dar adevărul este că acum suport consecințele alegerilor mele. Ar fi trebuit să fiu sinceră cu Stefan, să îi spun că nu eram gata de măritiș înainte de război, sinceră cu Georg, să îi fi spus că sunt căsătorită, sinceră cu tata în privința sentimentelor mele. Sinceră cu mine.

Pot începe să fiu sinceră acum.

Când trenul ajunge la Grunewald, traversez peronul și îmi iau bicicleta, pedalând spre vilă cu o nouă convingere. Voi vorbi cu Papa, îi voi spune din nou, de data asta ferm, că nu sunt pregătită – poate o plecare în Anglia, mai mult timp să învăț înainte să mă așez la casa mea. Nu aș trăi cu Georg, departe de asta, dar voi fi liberă.

La poarta vilei, mă opresc. Papa se va înfuria, Stefan va fi nefericit, familia scandalizată. Dar trebuie s-o fac. Parcă iese aerul dintr-un balon, așa de ușurată mă simt pentru că am luat hotărârea asta. Brusc, mă simt plină de energie și de putere. Intru în casă și urc în fugă scările spre apartament.

Mă opresc din nou. Dacă deschid ușa asta, nu o mai pot închide, nu mă mai pot întoarce, însă am întredeschis-o deja la Paris. Acum doar o deschid larg. Nu prea mai am de ce să mă tem sau ce să pierd. Scandalul nu mă va afecta, nici pe tata care deja a fost terminat după rezultatele conferinței. Unchiul Walter va fi livid, firește, poate nu-mi va mai oferi sprijin, dar niciodată nu mi-a trebuit mult ca să mă descurc.

La intrare mă opresc din nou și îmi iau inima în dinți să deschid ușa spre viitor. Intru. Papa stă la birou, aplecat peste niște hârtii. Aștept să mă certe că nu am anunțat că plec. Vor urma întrebările despre excursia mea în oraș. Rămâne totuși neclintit.

– Papa, dacă ai o clipă, aș vrea să-ți spun… Tac. Nu citește, îmi dau seama că stă aplecat ținându-se de marginile biroului și încercând să respire. Papa!

Se întoarce brusc spre mine și se prăbușește la pământ.

„Desigur“ (în limba germană în original)

„ Grădina zoologică“ (în limba germană în original)

Capitolul 18

Nu-mi aduc aminte când am țipat. În clipa în care l-am văzut pe tata căzut la podea, a fost ca și cum mă întorsesem în liftul hotelului din Paris, în care mi se făcuse rău. Parcă picase podeaua și mă prăbușeam în beznă. Mintea nu-mi stătea locului. Era 24 august. Nu se putea întâmpla pe 24 august, nu duminica, şi când cina era neatinsă pe tavă și suporturile de ouă miroseau straniu.

– Te rog, am spus cu voce tare o dată, apoi iar și iar. Te rog! Papa e toată lumea mea. Nu așa. Nu așa curând. Aș face orice, aș da orice. Mă pedepsea Dumnezeu pentru greșelile mele, pentru că întrecusem limita și fusesem necredincioasă? Aș fi o fiică, femeie, persoană mai bună, orice pentru a doua șansă.

Tante Celia mi-a spus mai târziu că unul dintre servitori auzise țipetele şi chemase ambulanța. M-am dus cu el la spital, am stat lângă targă, lipită de metalul rece al maşinii, ca să las medicul să se ocupe de el, dar îl ținusem de mână în tot acel timp. Apoi, când tata a dispărut în spatele uşilor clinicii, m-am prăbuşit peste unchiul Walter, care apăruse lângă mine.

Asta se întâmpla acum trei zile. Papa zace acum într-un pat de spital alb ca cearșaful de sub el. Nu a murit cum m-am temut inițial, dar făcuse infarct. De-atunci stau lângă patul lui, ore, zile, printre mirosurile antiseptice și mașinăriile care bâzâie, familiare acum ca propria respirație.

Îmi amintesc acum masa de sabat din apartamentul nostru, vinerea trecută, mai puțin de-o săptămână. Era rutina noastră. Să fi fost aceea ultima ocazie ? Părinții pleacă primii sau așa se întâmplă de obicei. Așa este lumea și nimeni nu știe mai bine ca mine lecția învățată de la nouă ani. Dar tata e totul și nu poate să înceteze să existe, cum nu poate soarele să nu răsară.

Încetează! Îmi alung gândurile din minte. Voi avea timp de aduceri aminte mai târziu. Acum este încă aici.

Mă uit pe fereastra lată dinspre curte, unde asistentele împing cărucioarele pacienților care pot sta în capul oaselor. Este amiază după soarele care se strecoară pe poteca de piatră. Încerc să îmi găsesc locul într-un timp care stă în loc. Spitalul este printre cele mai bune din Germania. Papa are salon privat și îngrijire permanentă, mâncare mai bună decât majoritatea berlinezilor în perioada asta.

De cealaltă parte a patului, Celia moțăie pe un scaun, cu gura căscată. Nici ea nu prea s-a mișcat de lângă tata de când a intrat în fugă în spital și s-a aruncat peste targă.

– Dragul meu, striga fără să-i pese cine sau ce auzea.

Uitându-mă cum îi ținea fața în mâini și își trecea degetele prin părul lui cărunt, de parcă erau tineri îndrăgostiți, mi-am dat seama cât de puține lucruri știam despre cealaltă viață a lui. Voise sau eu alesesem să rămân un copil naiv.

Văzând-o pe Celia lângă patul lui, mă gândesc doar la Georg și la cum am avut grijă de el când era bolnav. De-ar fi acum cu mine… Acum câteva ore mă pregăteam să-i spun totul tatei și să-mi cer libertatea. Parcă a trecut o viață de-atunci. Ce simplu și prostesc îmi pare planul acela! Crezusem că nu mai am nimic de pierdut. Nu înțelesesem cât de adânc puteam să mai cad în acel abis.

– Margot? Stefan apare lângă mine cu o cană în mâna tremurândă. Mă gândeam că poate vrei niște ceai.

Observ când iau cana că are mâna udă și pete de lichid maro pe cămașă. Încă se luptă vitejește cu cele mai simple lucruri, cum ar fi să ducă o cană și să se sprijine de baston.

– Mulțumesc. Stă lângă mine în timp ce beau și se uită neliniștit în jur. Îl tulbură să vină aici după lunile lui de convalescență? A stat zilnic cu mine

fără să crâcnească, încercând să ajute, deși nu este nimic de făcut. Ar trebui să te duci acasă să te odihnești, îi spun.

Îl văd ușurat.

– Ești sigură?

– Ne descurcăm. Te sun dacă se întâmplă ceva.

Mă uit cum pleacă pe hol, vinovat că nu mângâierea lui o caut. Mă întorc spre tata.

– Papa? Ar trebui să-l las să doarmă. S-a trezit de câteva ori, dar a căzut numaidecât într-un somn adânc și lung, care, zice doctorul, îi face bine la sănătate. Deodată, sunt disperată să-i aud vocea. Nu răspunde și mă cuprinde panica, întocmai ca în clipa în care l-am găsit pe jos. Papa?

Mă întind spre clopoțel să chem asistenta, dar atunci deschide ochii cu greu.

– Liebchen?

Auzindu-l, Celia se mișcă. Mă aplec în față.

– Te doare?

Dă din cap că nu.

– Nici un pic.

Celia se ridică în picioare.

– Chem asistenta, spune, neconvinsă.

După ce pleacă, Papa înghite în sec.

– Vreau să-ți spun… Se oprește și își linge buzele. Dacă ar fi să…

Se pierde. Nu îi este greu să vorbească, dar nu-și găsește cuvintele.

– Nu, nu spune asta. Nici nu te gândi. Îi strâng mâna pentru că am nevoie să-l ating mai mult acum.

– Promit că nu mă las. Nu te-aș lăsa singură cu Walter și cu Celia. Îmi dau lacrimile și el zâmbește vitejește. Dar într-o zi se va întâmpla și atunci să nu uiți că am avut totul.

Încuviințez. Eu și tata ne-am bazat unul pe altul și am iubit, am avut ani de conversație, mese împreună și momente speciale. Tocmai frumusețea relației noastre face insuportabilă ideea de a-l pierde. Tot ce mai pot cere este timp.

– În legătură cu mama ta, zice. Vreau să-ți explic.

Vorbește de parcă abia de câteva zile am aflat adevărul despre ea, nu cu luni în urmă. Preț de o clipă mă întreb dacă are mintea tulbure, dar privirea îi este limpede.

– Nu-i nimic. Înțeleg.

Și chiar așa este. Chiar dacă mi-ar fi spus și m-aș fi dus după ea, nu s-ar fi schimbat nimic. Ar fi fost aceeași persoană care voise să plece și respingerea ar fi fost mai gravă dacă ar fi văzut cine sunt și cum i-aș fi întors spatele. M-a mințit în toți acei ani ca să mă cruțe de suferință.

– Înainte să leșin, voiai să-mi spui ceva.

Strâng buzele. Stătusem pe marginea prăpastiei și privisem abisul, gata să-i spun adevărul și să stric ceva ce nu ar mai fi putut să fie reparat, însă totul s-a schimbat când s-a prăbușit. Papa are nevoie de liniștea că cineva are grijă de mine. Căsătoria cu Stefan este singurul lucru pe care i-l pot oferi. Așa slăbit cum este, pare să mă creadă.

– Sunt sigură că nu era important.

– Tot ce spui tu este important, zice și în acel moment îl iubesc mai mult ca oricând.

Trag aer în piept.

– Papa, la Paris… îmi pare rău. Încă ocolesc adevărul. Nu am vrut să te pun într-o situație jenantă sau dificilă.

Clatină din cap și îmi strânge mâna.

– Ești tânără și erai singură. Dar dacă nu-i doar asta? Tace să își tragă sufletul și se uită drept în ochii mei. Era mai mult, așa-i? La Georg mă refer.

Dau să-i spun că a trecut mult timp, că lumea distrusă la Versailles în acea noapte nu mai poate fi reconstruită, dar înainte să răspund, Celia se întoarce cu doctorul după ea.

Stăm în tăcere cât timp îl examinează pe tata. Mă uit la Celia. Ea a fost cea care l-a chemat pe Stefan la Paris și aș putea s-o urăsc pentru asta. În schimb, mă trezesc că o privesc cu milă – momentele astea cu tata sunt tot ce are, nu are familie, nu are soț. Voia mai mult sau nu credea că merita? Și încercase din răsputeri. Ar fi făcut orice să aibă loc căsătoria, ca onoarea familiei să rămână intactă. Cred că în multe feluri îl proteja pe tata de altă lovitură.

– O să fie bine, declară doctorul. Celia expiră sonor și întreg corpul meu se moleșește de ușurare. Poate merge acasă într-o zi sau două.

– Pare repede, remarc.

Medicul ridică din umeri.

– Are nevoie doar de odihnă.

Boala tatei nu se vindecă, dar va plana mereu în fundal ca un ceas care ticăie constant.

– Ar trebui să amânăm nunta, spun, prea repede, după ce pleacă doctorul. Celia ridică din sprâncene. Până te faci bine, Papa! Nu mă căsătoresc fără tine.

– Nici vorbă, mă liniștește el. Nunta este în câteva zile. O să fiu acolo și pe targă dacă trebuie. Dar nu va fi cazul, te voi conduce la altar.

Încuviințez, deloc liniștită de răspunsul lui.

– Dar poate ar trebui să lărgim culoarul, în caz că ai nevoie de scaun, se agită Celia, revenind la preocupările ei cu nunta.

– Putem discuta mai târziu. Trebuie să se odihnească, o spun cu un aer protector.

– Și tu, răspunde Papa, cu glas stins, dar ferm. Ar trebui să te duci acasă și să dormi.

– Rămân eu, se oferă Celia.

Mă uit nesigură la ea. Nu neg bunăvoința ei față de tata, dar încă ducem o bătălie teritorială.

– Fie, cedez, spun recunoscându-i rolul șovăitoare și în sfârșit împărțind responsabilitatea pentru binele lui. Îl pup pe tata pe obraz. Vin mai târziu.

Ies din spital și ezit. Soarele s-a înălțat peste clădiri, strada Kurfürstendamm freamătă de cumpărători. Scena bucolică pare un interludiu în haosul care a cuprins recent orașul. Tramvaiele electrice alunecă mute prin mijlocul marii artere principale. Trec pe lângă terasa de la Schwanneckes, forfotind de oameni care se bucură de cină pe o vreme superbă. Chelnerul oferă ziare clienților înstăriți, a căror lume nu a stat în loc din cauza unei boli.

Uitându-mă la cuplurile care râd la un pahar, mă apucă dorul de Georg mai mult ca oricând. După ce am plecat din Paris, când bănuiam că era acolo sau poate se întorsese la Hamburg, era mai simplu cumva să mi-l imaginez într-un oraș îndepărtat. Mi-l imaginasem la Versailles, într-un hotel sau plimbându-se prin parc, dar știind acum că este în Berlin, la câțiva kilometri, faptul că nu putem fi împreună este insuportabil.

Deodată, mă simt obosită, așa că mă urc într-un taxi Renault. În timp ce gonim prin oraș, mă prăvălesc pe banchetă, copleșită. Papa era să moară. Georg nu este departe, dar ar putea foarte bine să fie peste mări și țări dacă tot nu mă pot duce la el.

La vilă, urc scara întunecată. Mă opresc la ușa noastră, amintindu-mi clipa în care stăteam cu o zi în urmă acolo, cu gândul să-i spun adevărul tatei. Firește, acum nu se mai poate. Planul meu de a mă elibera de căsătoria cu Stefan începe să se estompeze și să se ducă pe apa sâmbetei.

Mă arunc în pat plângând.

Capitolul 19

A doua zi mă trezește clinchetul clopoțelului. Deschid ochii. Soarele se strecoară prin perdelele transparente de dantelă, creând modele ce dansează pe așternuturile crem. Prin fereastra deschisă aud o voce cunoscută la ușa casei. Krysia!

Sar în sus și mă îmbrac degrabă, apoi ies în fugă din apartament. Krysia este în foaier, stânjenită de luxul din jur, neobişnuit.

– Ai venit! strig, în timp ce gonesc pe scări.

Îi sar în brațe, uitând în entuziasmul meu să o pup pe fiecare obraz, cum se cuvine. Își scoate pălăria.

– Îmi pare rău că am venit neanunțată. Am trimis răspunsul, dar abia acum două zile, când am fost sigură că pot veni. Îi trimisesem dintr-un capriciu invitația la nuntă, fără să mă aștept să vină de fapt. La cât de lentă este poșta în perioada asta, se pare că am ajuns înainte. Abia am coborât din tren, adaugă, arătând spre rochia ei cu regret. Pare totuși curată și nesifonată, cu părul imaculat. Pot să rezerv o cameră.

– Aiurea, este destul spațiu aici. Mă întorc spre majordom. Charles, poți s-o pregătești pe cea de lângă mine, te rog?

– Imediat, fraulein!

– Marcin îți transmite salutări, spune Krysia după ce pleacă majordomul. Ar fi venit, dar lucrează la o nouă piesă.

– Compune iar?

– Mai mult ca niciodată. Zice că-l inspiră liniștea rurală, dar sunt sigură că l-a ajutat toată energia din Paris.

O sorb din priviri pe Krysia, care prin familiaritate îmi oferă un echilibru în lumea mea întoarsă cu susul în jos. Având în vedere că trenurile sunt în stare proastă și granița bine păzită, nu i-a fost deloc ușor să vină din Polonia în Germania. Nu, mutase munții din loc ca să fie aici. Venise la nuntă, deși știa că este o farsă sau poate tocmai pentru că e o farsă și am nevoie de sprijinul ei mai mult ca niciodată ca să pot trece prin asta.

– Mă bucur că ai venit. Vorbesc serios. Nu mi-am dat seama până la Krysia cât de singură eram, dar de când a apărut și a dispărut din nou, i-am simțit lipsa acut. Hai să te duc în camera ta. O conduc pe scară și îi arăt camera de lângă a mea. Sunt apartamente mai mari în cealaltă parte a casei, mă scuz. Dacă vrei cu vedere la lac…

Clatină din cap.

– Este superb.

Expir încet. Am ales camera pentru că o voiam alături de mine.

– Te las să te aranjezi.

Cobor în sufragerie și mă afund într-unul din scaunele de catifea. A fost o săptămână plină de reuniuni – mai întâi Georg și acum Krysia. Parcă tot Parisul m-a urmat. Dar mă bucur s-o văd.

Douăzeci de minute mai târziu, Krysia coboară într-o rochie nouă de bumbac, pe care nu o știu de la Paris.

– Ți-e foame? o întreb.

– Nu, tind să nu mănânc mult după ce călătoresc. Dar mi-aș întinde picioarele după atâta drum. O conduc prin foaier. Deci asta-i casa familiei tale, spune când ieșim pe terasă.

– Stră-străbunicul meu a construit casa la începutul secolului 19, spun ca un ghid. După care au contribuit fiii lui la construcție.

Casa, ridicată de-a lungul unui secol, pare peticită în mai multe stiluri arhitecturale, adunate la întâmplare.

– Cred că era distractiv ca loc de joacă.

Așa să fi fost? Casa păruse mereu foarte liniștită. Unchiul Walter, căsătorit cu munca lui, nu avea familie. Fusesem singurul copil și inventasem propriile jocuri.

– Erau destule locuri de explorat, recunosc.

– Da?

– Există tuneluri subterane, construite în timpul războiului franco-prusac pentru a aduce provizii de la piață acasă.

– Ce interesant! Mai sunt folosite?

Mergem pe poteca din jurul lacului. Un miros sălciu se ridică din apa mâloasă.

– Nu știu. Poate de către servitori iarna, dacă este vremea proastă. Lasă casa, povestește-mi despre Cracovia!

Zâmbetul i se întinde pe toată fața.

– Este frumoasă, la fel de încântătoare cum mi-o amintesc din copilărie. Avem un apartament în centrul orașului și o casă la țară, unde îi place lui Marcin să lucreze. Mă duc și eu acolo la sfârșit de săptămână. Apoi i se întunecă privirea. Firește, mi-e dor de Paris. Se referă la Emilie. Nu mai este nimic la fel după ce ai fost în altă parte, nu?

Scutur din cap, amintindu-mi vizita în fostul nostru cartier din oraș. Berlinul copilăriei mele, casa cu toate cotloanele secrete și cu grădina nu mai este. Totuși, chiar dacă strada noastră din cartierul evreiesc nu ar fi fost adusă în stare de ruină de către vandali și preschimbată de imigranți, tot nu ar mai fi fost la fel. Acum nu mai înseamnă nimic, atât din cauza mea și a locurilor în care am umblat, cât și a lucrurilor care s-au petrecut aici.

– Și tatăl tău? Se bucură să muncească departe de conferință?

Mă opresc și mă întorc spre ea.

– Of, Krysia!

Mă bucurasem așa tare de venirea ei neașteptată, că aproape uitasem ce se întâmplă de câteva zile. Îi povestesc repede despre infarctul tatei.

– O să fie bine, mă asigură ferm.

– Știu. Mâine ar trebui să vină acasă.

Mă ia pe după umeri.

– Tatăl tău este puternic și tu îl motivezi să vrea să trăiască.

Eu și nunta, îmi spun. Mi se strânge inima.

– Mă simt așa deznădăjduită.

– Atunci, bine că sunt aici.

Mă uit în jos și lovesc o piatră cu piciorul.

– L-am văzut.

– Pe Georg? Parcă se ducea la Hamburg. Are apartament aici?

– Stă la Grand. Nici nu știam că e în Berlin. Dar a apărut aici la o întâlnire de afaceri cu unchiul Walter. Parcă soarta…

– Prostii. Nu ai de ce să dai un înțeles mai profund întâmplării. Nu contează de ce este aici. Întrebarea este ce ai de gând să faci.

– Era să-i spun tatei că vreau să anulez nunta, îi explic. Dar a făcut infarct.

Am un ton plângăreț, ca un student care cere credit pentru un răspuns parțial corect.

Krysia însă nu oferă puncte pentru efort.

– Și acum?

Faptul că urma să-i spun tatei nu înseamnă nimic, doar rezultatul și felul în care îmi schimbă viața contează.

– Nu este nimic de făcut. Mă mărit cu Stefan. Adică, încă o dată. Nu am de ales, având în vedere că tata este bolnav.

Deschide gura și îmi fac curaj pentru discurs.

– Poate-i cel mai bine așa, spune, luându-mă prin surprindere. Georg s-a schimbat mult după tot ce s-a întâmplat.

Îmi vine să-i spun că, dincolo de dezamăgirea legată de tratat și de felul în care l-am rănit eu, este același bărbat de care m-am îndrăgostit.

– Vrei să cânt la nuntă? întreabă, înainte să răspund.

– O, Krysia… Mă emoționează gestul ei, dorința de a-mi fi alături la eveniment, cu toate că îl consideră o greșeală. Mi-ar plăcea. Dar ești oaspete.

– Poate câteva piese doar.

– Ar fi minunat. Deși aș prefera mai mult… – fac o pauză – să-mi fii domnișoară de onoare.

Mă aștept să refuze să fie martorul acestei înșelăciuni.

– Aș fi onorată.

Ne plimbăm câteva minute în tăcere, înainte să ajungem la podețul care separă lacul în două elipse. Se oprește și se uită peste apă, la o barcă ancorată care se izbește de doc.

– Nu i-am spus înainte să plec din Paris. Lui Emilie, adaugă, deși, evident, știam la cine se referă. Se uită la mine, cerând confirmarea că făcuse ce

trebuia.

– Ai făcut cum ai crezut că era mai bine.

Îi ofer iertarea păcatelor, fără să am acest drept. Cel puțin Krysia a încercat să facă ce trebuia. Oare mama s-a gândit că făcea ce era mai bine, lăsându-mă pe mâna celor care voiau într-adevăr să mă crească? Sau pur și simplu nu i-a păsat? Krysia încuviințează, îi ajunge răspunsul meu.

Câteva minute mai târziu, în timp ce ne apropiem de casă, sună clopoțelul care ne cheamă la masă.

– Acum sigur îți este foame, spun.

– Puțin, recunoaște.

În salon, barul lateral a fost pregătit cu mâncăruri reci: carne maturată, hering cu smântână, somon afumat, fructe proaspăt tăiate. Ne umplem farfuriile și pornim spre masa de pe terasă. Pe aleea de serviciu, lungă, cu pietriș, care merge pe lângă dreapta casei, a oprit un camion din care se descarcă mese și scaune. Mai sunt două zile până la nuntă și pregătirile au început serios. Mă simt gâtuită.

Unchiul Walter scoate capul pe ușă.

– L-ai văzut pe Noel? întreabă, referindu-se la asistentul lui.

Dau din cap că nu.

– Unchiule Walter, dă-mi voie să ți-o prezint pe Krysia Smok. A venit de la Cracovia la nunta mea.

Krysia se ridică și unchiul Walter îi ia mâna absent.

– Bun venit! Apoi se întoarce spre mine. Sunt sigur că ai văzut că au început livrările.

– Da. Și chuppa?

A fost una dintre puținele mele pretenții pentru nuntă să facem rost de cupolă din sinagogă, pe care am văzut-o în fotografia de nuntă a părinților mei.

Unchiul Walter clatină din cap.

– Mi-e teamă că a fost distrusă în timpul jafurilor din cartierul evreiesc.

Pronunță ultima parte ferm, de parcă dovedește tot ce încearcă să-i spună tatei despre pericolul de a rămâne printre ai noștri. Îmi vine să-i răspund că nu evreii au fost ținta violențelor. Mai degrabă au fost prinși la mijloc în haosul general din oraș și li s-au distrus bunurile care se aflau în calea protestatarilor, la fel ca ale vecinilor arieni, orice bogăție fiind în egală măsură o țintă.

Știind că orice dezbatere politică este inutilă, decid să mă concentrez la chuppa.

– Și nu mai putem face rost de una la fel? Unchiul Walter ezită. Nu trebuie să fie sofisticată, insist.

Cupola de nuntă evreiască trebuie să aibă doar patru stâlpi și o bucată de pânză, dar nu este vorba de dificultatea de a o procura. Pentru el, chuppa este o rușine, semn că suntem cumva diferiți de prietenii ne-evrei și că asimilarea nu este completă. Krysia mă bate ușor pe mână pe sub masă ca să mă liniștească și să nu fac scandal. Dar nu mai pot da înapoi.

– Nu mă căsătoresc fără chuppa, declar, trăgând linie. Asta reprezintă ultima fărâmă din ceea ce suntem, din viața noastră de evrei înainte de război.

– O să văd ce pot face, spune, într-o retragere tactică. Deși Celia este încă la spital și tatăl tău vine mâine, va trebui să te asiguri că livrările pentru nuntă se fac așa cum trebuie. Florile vor ajunge dimineață, așa că trebuie să fii aici când sosesc.

– Dar mâine mă duc la urne și vreau să plec devreme.

Alegerile parlamentare sunt poimâine, încă o tentativă nefericită de a construi o coaliție guvernamentală printre Social-Democrați și aliații lor.

Sunt primele alegeri de când ne-am întors în Germania și prima mea șansă să votez.

– La urne? Doar n-ai de gând să te duci!

– Femeile au dreptul să voteze acum.

– Știu. Este un drept pe care l-am sprijinit și pentru care am depus foarte mult timp și efort. Sună de parcă este personal responsabil pentru dreptul femeilor de a vota. În principiu este o mare victorie, dar nu-mi spune că ai de gând să te bagi în haosul ăla.

Nu a înțeles niciodată alegerea tatei de a rămâne în cartierul urban aglomerat unde crescuse și nu la vilă. Are dreptate, sigur, locurile de votare sunt periculoase, alegerile fiind un punct al violenței fără control într-o atmosferă deja tumultuoasă politic.

– Nu doar că am de gând, ci mă duc.

Îmi încleștez falca, încăpățânată.

– Nu-i ca și cum contează un vot.

Pentru un bărbat este ușor de zis, el a avut mereu acest drept. Dar îmi amintesc cuvintele tatei: Ziua în care va vota fiica mea va fi cea mai fericită din viața mea, spusese când vorbeam despre faptul că vreau să-mi exercit dreptul la vot. Trebuie s-o fac atât pentru el, cât și pentru mine.

– Mă ocup eu de livrări, intervine blând Krysia.

Uitasem că era lângă mine. Mă simt stânjenită că a fost de față la discuția asta. Unchiul Walter ridică din umeri cu indiferență și se retrage în casă.

Cerul se înroșește deasupra lacului a doua zi de dimineață, când ies din vilă. Afară casc, mai obosită decât sunt de obicei la ora asta. Eu și Krysia am stat până târziu azi-noapte, sărind de la un subiect la altul, recuperând lunile care trecuseră după Paris. Mă duc cu bicicleta la gară din ce în ce mai nerăbdătoare, lucru care mă face să uit de oboseală, e ca și cum ai curăța pânzele de păianjen cu mătura. Grunewald doarme încă și nici măcar

vânzătorii din piață nu au venit să-și expună mărfurile. Dar când cobor din tren la Alexanderplatz, orașul este plin de viață, de parcă nu s-a dus deloc la culcare. Oameni de afaceri la costum se amestecă printre petrecărețiii care pleacă din baruri spre băile termale sau spre casă, îmbrăcați în hainele de ieri.

Nu este nici opt când mă apropii de clădirea municipală din cărămidă distrusă, aproape de fostul nostru cartier, reședința oficială de unde mi se cere să votez. Îmi piere entuziasmul și încep să mă agit. Pe stradă este haos: demonstranți din toate partidele, ținuți deoparte de poliție, sufocă trotuarul, sfătuind masele de votanți care se îndreaptă spre urne să voteze cu un anume partid. Trag aer în piept și îmi fac loc în mulțime, spre clădirea municipală. Îmi dau seama că sunt singura femeie când mă așez la coadă. În timp ce mă apropii, bărbații care se înghesuiau și vorbesc fac liniște și se uită la mine ca la o creatură ciudată. Mă întreb dacă m-am înșelat și nu cumva n-a trecut proiectul de lege.

Coada urcă pe treptele umede de piatră ale clădirii. Pe ușa deschisă iese mirosul de cafea râncedă. Deodată, am cinci ani și vin cu Papa să mă înscriu la școală. Mă doare stomacul de dor. Ar fi trebuit să fie cu mine aici acum.

– Ce haos! se plânge un bărbat în fața mea. Nu-i ca pe vremurile bune. În sinea mea, râd. Vremurile bune totalitare, cu împărați și regi. Erau oameni cărora le plăcea să li se spună ce să facă și care se simțeau bine între limitele rigide ale diviziunilor sociale. Lumea e mai haotică acum ca niciodată, dar în același timp plină de posibilități.

În spatele meu, vocile se întețesc. Doi dintre demonstranți au pătruns în clădire și se ceartă cu un funcționar care le cere să plece. Încep să se îmbrâncească și mulțimea se împinge în spate ca să evite altercația. Oameni necunoscuți mă înghiontesc din toate părțile și nu mai pot să respir. Țip.

Atunci cineva mă apucă de o mână și mă trage prin învălmășeală spre ușă. Strig, zbătându-mă să scap, dar nu mă pot lupta cu cel care mă ține bine. Când văd cerul, mă relaxez ușor, dar omul încă trage de mine. Mă smulg și ajung în stradă, înainte să mă întorc și să-mi confrunt atacatorul. Georg stă în spatele meu, gâfâind.

– Ce cauți aici? întreb autoritar.

Mă trezesc că mă uit la gura lui și-mi amintesc de sărutul de la lacul din Versailles.

– Sau ai putea să-mi mulțumești, răspunde apăsat, ștergându-se pe mânecile uniformei.

Mă înfurii, uitând ce poftă îmi face.

– Pentru ce? Nu aveam nevoie să fiu salvată. Arăt spre mulțimea din clădirea municipală, mai mare ca până acum. Iar acum mi-am pierdut locul la coadă.

– A fost o prostie să vii, mă dojenește. Seamănă cu unchiul Walter mai mult decât credeam că este posibil.

– Tot nu mi-ai spus ce cauți aici. Mă urmărești?

– Într-un fel, da. Mă trece un fior. Tatăl tău m-a sunat din spital, cu ajutorul lui Tante Celia, firește. Știa că vii să votezi și mi-a cerut să am grijă de tine. Așadar, nu fusese alegerea lui să vină după mine, ci o făcuse dintr-o datorie, la cererea tatei. Începuse Papa să-l placă pe Georg? Cel mai probabil era îngrijorat de mine și l-a considerat pe Georg cel mai capabil să ajute. Georg se uită peste mulțimea care face vâlvă. Este o nebunie.

– Tot o să votez.

Un zâmbet îi joacă pe buze.

– Nu aveam nici o îndoială. Hai cu mine!

Fără să mai aștepte, Georg îmi ia mâna și mi-o bagă sub braț, pornind hotărât spre scările clădirii municipale. Vreau să protestez că nu am nevoie de ajutorul lui. Apoi, văzând cum se îmbulzesc și se răfuiesc bărbații în jurul meu, mă răzgândesc. Georg are mâna caldă peste a mea în timp ce mă conduce prin mulțime. Bănuiesc că o să mă cuprindă din nou neliniştea, dar nu este cazul. Aici, în cel mai ticsit loc, mă simt confortabil și în siguranță. Înțeleg atunci că nu eram claustrofobă din cauza spațiilor mici, ci din dorința de a respira liber, ceva ce pot face când sunt cu el.

Înăuntru, Georg își vântură legitimația ca să treacă de coadă. În fața sălii se oprește aproape de masa de înregistrare și îmi face semn să o iau înainte.

– Tu ai votat deja?

– Da, de la distanță, în Hamburg. Cred că Partidul Național este foarte promițător.

Mă uit uluită la el. Georg a fost dintotdeauna ceva mai conservator. Observ atunci că poartă o albăstrea la rever, albastrul strălucitor care sugerează că a devenit de dreapta.

– Dar, Georg, sunt barbari! Deodată, suntem în biroul din Versailles unde ne certam pe politică. Cum poți să le sprijini poziția?

– Weimar este un stat slab. Dreapta este cea care dorește să strivească opoziția și să creeze o poziție puternică pentru viitorul Germaniei.

Fusese atât de afectat de tratat, încât acum consideră că militarismul este singura soluție.

– Poate că americanii…, dau să spun.

– Americanii? Mă întrerupe cu un ton mai dur decât l-am auzit vreodată. Mă uit neliniștită peste umăr. Nu este înțelept să discutăm politică în public în perioada asta, dar nu pare să-i pese cine-l aude. Au venit și au stârnit haosul ăsta și pe urmă nici nu au ratificat tratatul.

Are indiscutabil dreptate, americanii sunt peste ocean, neafectați de dezastrul lăsat de ei în urmă.

Mă străduiesc să-mi găsesc cuvintele pentru a-l face să gândească rațional, dar nu reușesc. Cândva, îl ajutasem să vadă calea cea dreaptă. Adevăratul nord, mă numise. Totuși, Versailles îl schimbase. Acum sunt amândoi mai puțin deschiși, calcifiați fiecare în poziția lui.

Arăt actele și femeia mă conduce la o cabină unde am de ales dintr-o varietate amețitoare. Pontez cartelele pentru candidați. Asta este pentru tine, Papa! îmi spun când termin.

După ce ies din cabina de vot câteva minute mai târziu, mulțimea s-a mai dispersat cu ajutorul poliției Freikorps în cămăși brune, zdrahonii cunoscuți a fi eficienți cu bâtele. Afară, Georg mă duce departe de mulțime spre colț, unde se află mașina lui. Aștept să mă invite la o cafea, orice menit să ne dea timp să mai stăm împreună, ca să nu fie nevoie să ne luăm rămas-bun la fel de repede ca la vilă.

– Mergem? spun, când nu o face el, arătând spre Unter den Linden, bulevardul larg, mărginit de arbori.

Ezită și îmi fac curaj să mă refuze, dar încuviințează.

Nici unul dintre noi nu spune nimic cât ne plimbăm pe sub ramurile aplecate ale castanilor înspre Tiergarten. Mă uit la el cu coada ochiului, căutând un semn că se bucură să mă vadă sau este dornic să plece, dar este impasibil.

Câteva minute mai târziu, aud zgomotul caruselului nevăzut în spatele tufișurilor. Intrăm în parcul care în această dimineață din mijlocul săptămânii este plin de bone în fuste apretate, care împing cărucioare, și de copii care sar cu cercul în iarbă. În tufișul de lângă potecă, un bărbat se apleacă să strângă frunze pentru combustibil. Trecem podețul peste canal, o fâșie îngustă de apă maronie între două maluri de țărână abrupte. Georg cotește pe aleea învăluită până sus, de ambele părți, de mesteceni și tufișuri. Deodată, parcă suntem în Grădinile Tuileries în seara în care s-a anunțat tratatul, singuri într-o lume făcută doar pentru noi doi.

Se oprește atunci și se întoarce spre mine.

– M-a întristat să aud ce-a pățit tatăl tău. Probabil că te-ai speriat îngrozitor.

– Își revine încet, dar sigur. Este un luptător, mai puternic decât pare.

Zâmbește.

– Este o trăsătură de familie, fără îndoială. Apoi devine serios. Voiam să vin să vă văd, adică pe el, dar mă temeam că aș complica lucrurile în ceea ce te privește.

Așa ar fi fost. Nu-i spusesem lui Stefan despre întâlnirea cu Georg la vilă sau despre faptul că locuia în Berlin. O ceartă între cei doi ar fi fost o continuare de nesuportat a nopții din Versailles, dar în suferința mea, după alinarea lui tânjeam.

– Îmi pare rău că nu am mai avut timp să vorbim ieri, spun. M-am mirat să te văd.

– Nu contează.

Strâmbă din gură. Probabil că ești foarte ocupată cu pregătirile de nuntă. Ultimul cuvânt aproape că îl scuipă cu dispreț. Este mai supărat decât bănuiam când ne-am văzut ultima oară. Oare faptul că mă văzuse scosese la iveală sentimentele de trădare și suferință sau pur și simplu fusesem prea mirată de întâlnirea noastră ieri ca să observ?

Mă întind să-l ating pe braț.

– Georg, în legătură cu asta… Nu știu dacă să-i spun adevărul: că mă pregăteam să anulez nunta cu Stefan și să mă întorc la el când făcuse tata infarct. Dar știind cât de aproape eram de acel moment, ar fi și mai insuportabil faptul că nu putem fi împreună. Înghit în sec și îmi retrag mâna. Nunta este mâine.

– Știu. O spune pe un ton neutru, dar simt durerea pe care nu o poate masca. Ideea că mă mărit cu Stefan era cumplită și când momentul era în viitor. Acum, că este atât de aproape, masca i se ridică de pe față. Văzându-l acum, înțeleg că nu fugise ieri de la vilă pentru că era supărat pentru Paris. Mai degrabă nu suporta să fie atât de aproape de mine și să nu putem fi împreună.

Înghit în sec, încerc să mă abțin să nu îi sar în brațe.

– Georg, știu cât de greu este… Apoi tac. Par condescendentă și nu vreau să-l rănesc și mai tare. Sunt sigură că într-o zi o s-o urăsc pe logodnica ta, glumesc vlăguită.

Dar scutură din cap, nevoind să observe umorul.

– Nu am de gând să cunosc pe nimeni. Mi-e foarte bine singur. A redevenit un om solitar, ca înainte să mă cunoască pe mine. Izolarea lui și retragerea într-un loc în care nu pot ajunge sunt mai rele decât orice gelozie aș simți față de altă femeie. Oricum… Își drege glasul și se întoarce, iar atunci îi văd în colțul ochiului drept lucind o lacrimă. Plec din Berlin, mă anunță.

– Dar nu se poate! Și postul la guvern?

Nu răspunde. Îl alung. I-a ajuns să mă vadă din întâmplare, dar ne învârtim în cercuri concentrice și, cu toate că orașul este mare, inevitabil ne vom lovi unul de altul sau vom afla vești despre celălalt. Știindu-mă atât de aproape, dar măritată și niciodată a lui, este mai mult decât poate îndura.

– A fost prea frumos să fie adevărat. Zâmbește cu regret. Așa trebuia să fie, nu-i așa? Felicitări pentru căsătorie, spune țâfnos. Nu te agita în legătură cu nunta, am auzit că este doar o mare petrecere și foarte puțin angajament pe viață.

Se întoarce.

– Georg! strig, cu disperare în glas. Nu mai pot să-l văd plecând și, după ce s-a întețit iar focul, să se răcească încă o dată. Se uită în spate și vulnerabilitatea și furia se sparg în mii de cioburi în el.

– Adio! Mă pupă pe obraz, apăsându-și buzele pe pielea mea, ca și cum ar încerca să-mi dea în acea clipă tot ce nu este posibil. Mă întind și îi cuprind ceafa cu mâna, ținându-l aproape. Tot ce mi-am dorit vreodată este în același timp lângă mine și foarte departe.

Apoi îi dau drumul și el se îndreaptă de spate.

– Mergi cu Dumnezeu, Margot!

Se îndepărtează cu umerii lăsați și pe mine mă ia cu frig. Simt doar pustiu în jur. Georg dispare printre copaci. Mă uit cu tristețe și mă abțin să nu fug după el. La ce mă așteptam? Nu este drept să-i cer să stea și să se uite cum îmi încep viața cu altcineva. Mă întorc pe același drum dinspre Tiergarten,

cu o senzație deșartă acum, că Georg nu mai merge alături de mine. O femeie râde de cealaltă parte a arborilor și îi percep fericirea ca pe un afront.

Când ajung la colțul clădirii municipale, apare mașina Model T a unchiului Walter, care coboară din spate. Pare nervos și cred că o să mă certe că m-am dus să votez.

– Margot! Sună disperat, cum nu l-am mai auzit. A sunat Celia. Zicea că are nevoie urgent de tine, este vorba despre tatăl tău.

Capitolul 20

Mi se clatină pământul sub picioare. Unchiul Walter vine și mă ajută să urc în mașină. Înăuntru, Krysia stă lângă celălalt geam, încruntată.

– Ce s-a întâmplat? Mă apropii și ea îmi strânge mâna tare. Mașina nu se îndreaptă spre spital, ci iese din oraș, pe șoseaua dinspre Grunewald. Sigur este bine dacă l-au trimis acasă, nu-i așa?

Nu mi se răspunde. Treizeci de minute mai târziu ajungem la vilă și eu sar din mașină, înainte să oprească de tot. În timp ce gonesc pe coridor spre apartament, îmi fac curaj pentru ce-i mai rău. Dar când ajung în cameră, Papa stă în capul oaselor pe pat, fără să pară deloc tulburat.

– Papa, ce s-a întâmplat? Nu te simți bine?

Scutură din cap.

– Din contră. Mă simt mai bine, doar că sunt acasă. Pentru tine îmi făceam însă griji. Am auzit la radio ceva despre conflictele de la urne.

– N-am nimic, spun. Ar trebui să știe, doar l-a trimis pe Georg după mine. A fost o bătaie, dar apoi Georg…

– O să mai fie o nuntă, anunță Tante Celia, întrerupându-mă. Se așază pe patul tatei, strângându-l de mână, luându-și locul de drept. Ridic capul, tulburată de izbucnirea ei. Celia ridică mâna. Ne-am logodit!

Așadar, asta era urgența. În sfârșit respir ușurată pentru prima oară de la telefonul ei. Fac semn spre Krysia, care a apărut, dar rămâne în ușă.

– Îți aduci aminte de Krysia?

Papa zâmbește.

– O plăcere să te revăd. Pentru fiica mea, prezența ta este o mare alinare. Apoi se întoarce spre mine. Îmi pare rău că te-ai îngrijorat. Voiam să fii prima care află și să-ți spunem personal.

– Logodiți, repetă Celia, vânturând mâna ca pe un steag.

Mă fac mică și nu vreau să mă uit. Papa chiar i-a dat inelul mamei mele, cel pe care-l lăsase în urmă când fugise? Nu, nu avea cum să fie atât de crud. Inelul de pe degetul ei este mai modern, genul ei, cu multe pietre și detalii. Mă întorc spre Papa.

– Cum ai…?

Probabil l-a cumpărat din Paris și l-a păstrat, așteptând momentul potrivit să o ceară. Îmi amintesc apoi cum încercase să organizeze o cină, dar apoi aflasem adevărul despre mama și lucrurile au fost din nou amânate.

– Ne căsătorim la primăvară, spune Celia, veselă ca o fetiță.

Simt că Papa mă privește și caută semne de dezaprobare.

– Cu toate ce s-au întâmplat, nu mai vrem să așteptăm, adaugă Papa.

Este ceva mai mult, în toți anii ăștia, cât mama era încă în viață, era practic căsătorit încă. Acum, în sfârșit, este liber. În mod improbabil mă gândesc la unchiul Walter, care a dispărut din cameră, și îmi amintesc furia lui când ne-am întâlnit la urne. Ce părere are despre relația asta, prea publică acum ca s-o mai ignore? O să fie furios că Papa i-a „distrus“ o soră înainte să treacă la următoarea sau ușurat că Celia, rămasă nemăritată atâta timp, urma să aibă un partener?

Ezit. Să le spun că este prea curând după moartea mamei? Papa ar asculta, poate ar convinge-o pe Celia să amâne. Au așteptat ani la rând totuși, prinși într-un purgatoriu de care nu erau responsabili. O parte din mine vrea ca Papa să fie doar al meu, dar nu le pot refuza șansa la fericire, care poate nu se mai întoarce. Zâmbesc forțat.

– Mazel tov!

Îi văd cum se liniștesc deodată.

Intră un valet în cameră și lasă o tavă cu sendvișuri.

– Mi-ar plăcea să-mi fii domnișoară de onoare, sune Celia. Fără să aștepte răspunsul, Celia ridică platoul cu sendvișuri de pe tavă și ni le oferă ca la picnic. Mă gândesc să ne facem luna de miere la băile de la Baden. Apa îi face bine la sănătate tatălui tău.

În felul ei ciudat, chiar ține foarte mult la el.

– Celia, te deranjează să te ocupi de primirea florilor azi? întreabă Krysia după ce mâncăm.

O trage deoparte ca să mă lase puțin cu tata. Îl iau de mână și mă uit pe fereastră fără să spun nimic.

– Pari tulburată, draga mea! Din cauza logodnei noastre? Nu voiam s-o anunț în ajunul nunții tale, dar Celia…

– Nu, n-are nimic, răspund repede. Sunt puțin geloasă – Papa și Celia pot fi cu persoana pe care o iubesc cu adevărat. Dar mai este ceva: văzându-i fericiți, îmi amintesc ce ar trebui să simt față de căsătoria mea și nu simt. Nu mă deranjează și mă bucur că ești acasă.

– Atunci?

Se încruntă. Plec privirea și îmi trec mâinile peste marginea așternutului să-l netezesc. Nu ar trebui să-l îngrijorez în starea asta. Îmi dau lacrimile.

– Nimic. Dar ocolirea adevărul ne-a adus unde suntem. Nu mai pot să-i ascund. Dacă nu sunt pregătită să mă mărit cu Stefan?

– Cred că nu vei fi niciodată pregătită, răspunde. Despre asta voiai să-mi vorbești atunci, nu-i așa? Încuviințez. Atunci n-o face.

Mă uit la el cu gura căscată.

– Adică nu trebuie să mă mărit cu el?

Chiar și acum mi-e greu să recunosc că suntem deja căsătoriți.

– Draga mea, nu mai suntem în secolul al XVIII-lea. Nu trebuie să te căsătorești cu nimeni. Mi-ar plăcea să te văd la casa ta, firește, cât mai sunt pe lumea asta. Dar sunt lucruri mai grave decât să nu te căsătorești.

Se gândește la mama și la anii de singurătate cu care s-a confruntat după plecarea ei.

– Dar nunta este mâine.

Scutură din mână.

– Este doar o mare petrecere, zice, întocmai ca Georg mai devreme. Acum fugi după el.

Subliniază ultimul cuvânt și este limpede la cine se referă. Fac ochii mari.

– Vorbești serios? Este prima dată după Paris când vorbim despre situația asta.

Încuviințează.

– Orice tată ar vedea lumina din ochii tăi când te uiți la el și este nedrept să ți-o refuz. Să-mi fie rușine că ți-am impus așteptările societății în defavoarea fericirii tale. Boala i-a dat avânt cumva, l-a făcut să vadă lucrurile mai clar. Du-te! Fii fericită!

Îmi tresaltă inima. Îmi dă binecuvântarea lui, spunând cuvintele pe care nu credeam să le aud vreodată.

– Apreciez. Dar nu-l pot răni pe Stefan după toate prin câte a trecut. Apoi văd fața lui Georg, alienat și singur, când ne-am luat rămas-bun. Nu ar mai avea încredere în mine niciodată. Oricum, este prea târziu.

– Eu și Celia suntem dovada că niciodată nu este prea târziu. Lasă, tu știi mai bine. Dar, draga mea, dacă nu se poate, uită! Nu rămâne prizoniera trecutului.

Înainte să mai spună ceva, Krysia și Celia se întorc. Îmi strânge mâna, acceptând mut orice decizie iau.

– Ar trebui să te lăsăm să te odihnești, spune Krysia.

Aștept ca tata să protesteze, dar se întinde, palid în urma efortului conversației.

– Ai grijă de tine, bine? spune el, iar Krysia, deja veche prietenă, râde conspirativ.

– Ce m-a speriat toanta aia! spun, când nu ne mai aude nimeni.

– Nu o schimbi nici pe Celia, nici pe altcineva. De ce să-ți pierzi mințile încercând?

– Din cauza ei. Ea l-a chemat pe Stefan la Paris, ca să mă țină departe de Georg.

– Înțeleg. Este limpede că această informație din trecut i se pare irelevantă. Ai avut ocazia să-i spui adevărul tatălui tău?

– Da. De fapt, el a deschis subiectul.

Ne oprim pe coridor între ușile noastre.

– Ce ai de gând?

– Nu am ce face. Este prea târziu.

– Chiar dacă este prea târziu pentru tine și Georg, asta nu înseamnă că trebuie să stai captivă cu Stefan. Du-te în America, vezi lumea!

– Nu-l pot lăsa pe Papa.

– Nu ești mama lui, spune blând. Copiii trebuie să plece. Iar acum o are pe Celia. Deschide ușa camerei, intră și o închide în urma ei.

În timp ce traversez coridorul, sună telefonul în sufrageria noastră și dau fuga să răspund ca să nu-l deranjeze pe tata.

– Hallo, Margot hier![35]

– Margot, sunt Stefan!

Se prezintă de parcă nu l-aș recunoaște. Strâng receptorul în mână.

– Stefan, s-a întâmplat ceva?

Nu îi stă în fire să sune și mă rog să nu fie ceva serios, doar ceva care să amâne nunta.

– Câtuși de puțin. Voiam să te mai sun o dată astăzi. Să confirm că este real, să mă asigur că o duc până la capăt. Ce face tatăl tău?

– Acasă, se odihnește.

– Verii mei au încercat să pregătească seara burlacilor, mărturisește. În oraș, cu bere și trabucuri, chestii din astea.

Pare entuziasmat, cu o bucurie că poate face lucruri normale, ca orice ginere.

– Păi, să nu te surmenezi!

– Poate trec pe la tine pe urmă, mă tachinează. Ca avanpremieră la noaptea nunții.

– Să nu îndrăznești!

Am un ton jucăuș, amintindu-mi cum eram înainte de război și înainte să ne strivească maturitatea. Poate că viața noastră împreună nu va fi așa de rea până la urmă.

– Dar deja…

– Sst! Îl întrerup, brusc conștientă că oricine poate asculta conversație pe linie și afla secretul. Deși chiar mai conta?

– Oricum, voiam să-ți urez noapte bună!

Voia o confirmare că totul este real și că nunta va avea loc, conform planului.

– Ne vedem mâine.

Pun receptorul în telefon cu un clic. Puteam sărbători și eu seara burlăcițelor, echivalentul petrecerii miresei, dacă aș fi avut prietene în zonă care s-o pună la cale. Dar nu mă deranjează.

Sunt neliniștită și ies din apartament, spre scară. Portretele de pe pereți, figuri solemne de bărbați care au mers pe aceste coridoare de-a lungul secolelor, mă privesc pios, șoptind. Îmi chiorăie stomacul și îmi amintesc că nu am luat cina și nici prânzul. Mă duc prin foaierul întunecat spre bucătărie. Nu este nimeni și soba proaspăt lustruită sclipește în lumina lunii. Mirosul de soluție cu lămâie plutește în aer.

Mă uit pe fereastră, peste chiuvetă, în noapte, cu vorbele tatei în cap. Ideea că mă susține dacă îl părăsesc pe Stefan pentru Georg, în ciuda faptului că nu este evreu și a altor mii de diferențe, este monumentală. Dar nu contează – sunt deja măritată cu Stefan și am jurat să-i fiu alături. Chiar dacă aș putea pleca, l-am izgonit pe Georg, de data asta definitiv. Nu mai există cale de întoarcere.

Aud un foșnet, se mișcă cineva în spatele meu.

– Cine e?

Nu este nimeni. Deodată, bucătăria mă sperie. Nu-mi mai este foame și mă întorc spre apartament. În timp ce traversez foaierul, mă opresc în fața ușii deschise a sălii mari. Este pregătită pentru nuntă, cu rânduri de scaune despărțite de un culoar. Chuppa, mai modernă decât cupola de dantelă pe care o dorisem, e o concesie din partea unchiului Walter și se află în partea din față. Îmi trece prin minte o imagine cu o încăpere pregătită identic. Doar că în loc de cupolă, se află un coșciug. Îmi înăbuș un strigăt. Este un coșmar recurent, dar nu mi l-am amintit până acum. Mâine nu este nunta, ci înmormântarea mea.

La etaj, mă duc la fereastra deschisă a dormitorului, unde suflă o briză suavă care împinge perdelele înăuntru. Dintr-odată, cuprinsă de reflexul de a sări, mă retrag, înspăimântată de gând.

Nu fi prizoniera celor care s-au dus, a spus Papa. Știu, se referea la mama și la felul în care lăsase amintirea ei să-l împiedice să trăiască din plin atâția ani. Dar și eu făcusem la fel. Încercasem să mulțumesc pe toată lumea și să răspund așteptărilor, fără să trăiesc.

Pleacă! îmi cere o voce. Nu ar mai trebui să mă mărit cu Stefan. Papa o are pe Celia. Aș putea, cum sugerase Krysia, să văd lumea.

Ideea devine din ce în ce mai atrăgătoare, mai puternică. Impulsiv, scot o valijoară și arunc lucruri în ea. Pot cumpăra restul lucrurilor de care am nevoie după ce plec. Înșfac fularul de la Krysia de pe spătarul scaunului și mă îndrept spre ușă.

Mă uit spre camera în care stă Krysia. Nu pot să plec fără să-i spun, mai ales după ce a bătut atâta drum. Bat încet la ușă să nu-l trezesc pe tata sau pe altcineva.

– Krysia? șoptesc.

Nu răspunde. Încerc clanța, dar este încuiat. Va trebui să-i las un bilet ei, unul tatei. Mă întorc în apartament și găsesc două coli pe biroul tatei, apoi caut în van un stilou.

Cobor cu hârtia și cu bagajul și pornesc spre biroul unchiului Walter după stilou. Observ că ușa este întredeschisă. Ce ciudat! Spre deosebire de obiceiurile nocturne ale tatei, unchiul meu are un program foarte strict ziua. Sper că Papa nu a încercat să se dea jos din pat ca să muncească.

Împing ușa. Nu este nimeni, iar lumina e stinsă. Probabil a lăsat-o deschisă una dintre femeile de serviciu. Vreau să plec, când un miros cunoscut îmi gâdilă nările. Miroase a parfum de liliac.

– E cineva? strig în beznă, cu un sentiment straniu.

Nu răspunde nimeni și preț de o clipă sunt ușurată. Dar apoi, parcă mânată de o forță din afara mea, mă duc spre biroul unchiului Walter. Îmi pică din mână hârtiile care zboară pe jos. Aplecată lângă un dosar luat din seif se află Krysia.

„Bună ziua, Margot la telefon“ (în limba germană în original)

Capitolul 21

– Ce…? Nu pot termina întrebarea. În timp ce Krysia se ridică încet, caut o posibilă explicație. Poate s-a rătăcit. Se întoarce spre mine și, neputând ascunde adevărul, fața ei impasibilă se pleoștește. Tu, spun, uluită. Ești spion!

Deschide gura, dar nu scoate nici un sunet. Documentul pe care îl ține în mână în întunericul din biroul unchiului meu nu o lasă să nege. O face pentru bani? Poate Ignatz o șantajează și pe ea.

Apoi, pe neașteptate, râde, dându-și la o parte părul care i-a căzut din coama ei mereu aranjată.

– Spion… Ce termen măreț! Oamenii cred că spionajul este o mașinărie vastă și sofisticată. În realitate, sunt foarte multe amănunte, țărani, polițiști, gospodine care trăiesc în orașele de graniță. Nu există nici o conspirație gigantică. Cumva, oamenii se simt în siguranță crezând asemenea temeri, pentru că-i distrage de la lucrurile care ar trebui să-i îngrijoreze, probleme mai grave, ca sărăcia și dreptatea.

Vorbește în dodii acum, plină de energie ca întotdeauna. Trage de timp. Îi transpiră buza superioară. Nu neagă.

– Nu se poate, spun încet.

– De ce? Pentru că sunt femeie?

– Ești muzician. Nu aș fi crezut vreodată…

Dar nu pare să se supere.

– Toată lumea a jucat un rol în timpul războiului. Călugărițele obțineau informații de la prizonierii și bolnavii aflați în convalescență. Tinerele urmăreau rutele trenurilor ca să depisteze mișcarea inamicului. Pe mine m-au racolat la începutul războiului, cu mulți ani înainte să ne cunoaștem noi. A fost un alt muzician care m-a întrebat dacă vreau să ajut. Am văzut că mă pricep. Turneele ne-au oferit scuza perfectă să călătorim prin diverse țări, să ducem documente și informații peste graniță. Nu se gândea nimeni să verifice căptușeala viorii. Un pian putea deveni un container securizat.

Container securizat. Mă ia cu amețeală. Până și muzica a devenit un fel de cod. Îmi amintesc atunci de bărbatul care venise la pian în seara dineului.

– Partitura…

– Un mod eficient de a transmite informații, recunoaște. Invizibil cu ochiul liber.

– M-ai trădat. Te-ai apropiat de mine ca să furi informații de la tata și de la Georg.

– Nu aveam de gând. Când m-ai găsit și ai început să pui întrebări, am luat-o ca pe un inconvenient. Abia după ce a descoperit Ignatz cât de utilă poți fi…

– Ai decis să mă folosești pentru propriile scopuri, completez cu amărăciune. Revăd ultimele luni ca pe un film, dar acum este altfel, fiecare scenă orchestrată ca la teatrul de păpuși. Fiecare conversație în care am făcut mărturisiri, iar ea a ascultat compătimitor, a fost pusă la cale, căutând în fiecare frază informații. Ai spus că nu erai implicată.

– Era o minciună. În parte pentru că voia să-și asume meritul că te găsise și că te convinsese să ne ajuți, în parte ca să-mi protejeze autoritatea.

Ghimpele Roșu nu este deloc un bărbat, Krysia este liderul organizației. Nu o făcea din disperare sau pentru bani, ci credea în misiunea ei.

– Nu am pus nimic la cale, repetă. Prietenia noastră a fost reală, Margot, așa să știi! Am simțit o legătură cu tine din prima clipă, chiar înainte să-mi dau seama cine erai. Dar da, lucrez în spionaj. Nimeni nu are grijă de interesele

noastre în afară de noi. Nici acum și nici într-o sută de ani. Se referă la interesele ei personale sau ale țării ei? Îmi pare rău, spune, dar fără lipsă de patos, destul de rece. Am făcut ce trebuia să fac. Și tu ai fi făcut la fel.

Nu-i adevărat, îmi vine să spun, dar nu mai contează.

– Și Marcin?

– Dulcele Marcin este violoncelist, unul foarte talentat. Nu știe nimic din toate astea. Nu-l pot împovăra cu asemenea griji și s-ar înfuria dacă ar ști ce riscuri mi-am asumat. Este pragmatic, ca tatăl tău, crede că oamenii nu sunt cu totul nici buni, nici răi cum par, că totul se schimbă în timp și că nu putem avea nici o influență. Un pic mai calmă, arată spre geanta de la picioarele mele. Pleci undeva?

– Eu… Mă bâlbâi, brusc în defensivă. Mi-ai spus să văd lumea. Să-mi iau soarta în mâini.

– Există o diferență între a pleca într-o aventură și a fugi. Are dreptate. Fugisem din Paris, acum din Berlin. Dacă aș pleca așa, în secret, în toiul nopții, ar trebui să fug toată viața.

– Documentul din biroul lui Georg, spun, nevoind s-o las să schimbe subiectul. Tu l-ai luat, nu? Își ia privirea și în ezitarea ei observ straturile cepei la locul lor. Îmi adusese ierburile pentru ceaiul lui Georg, poate intenționând să fure chiar ea documentul de la el. Îl băusem eu în schimb și atunci, când amețisem și adormisem, acționase. Dar de ce să te obosești atât? Oricum urma să-i dau documentul lui Ignatz.

Impulsiv, duc mâna spre documentul din mâinile ei. Este o schiță a vilei, care arată intrările în casă și tunelurile subterane construite cu un secol în urmă între căsuțele servitorilor și conac. Acces la casă. Dar are deja acces. Nu, documentul era pentru altcineva.

– Krysia… Un moment de tăcere interminabilă între noi. Nu lucrezi cu comuniștii, nu? Nu răspunde. Atunci cu cine? Cu americanii? Îmi îndrept umerii și mă uit drept în ochii ei. Fie îmi spui mie, fie poliției.

– Ce vrei de la mine?

– Adevărul. Măcar atât îmi datorezi.

– Cu Vestul. Își coboară umerii. Mai precis, cu britanicii. Chiar am început să lucrez cu un prieten muzician ca să-i ajut pe comuniști. Dar spionajul britanic m-a prins imediat și m-au abordat cerându-mi să lucrez pentru ei. „M-au corupt“ ar fi termenul. Nu că ar fi fost greu. După ce au aflat, nu aș mai fi putut continua. Iar comuniștii erau foarte dezorganizați atunci din cauza harababurii și a luptelor dintre ei. Să lucrez pentru Vest părea într-adevăr cea mai bună cale să ajut în război și să asigur un viitor Poloniei.

– Așa că ai trecut de cealaltă parte.

Îl predase pe Ignatz poliției nu ca să mă protejeze pe mine, ci poate pentru că era cât pe ce să afle adevărul despre ea.

– Probabil. Sau am devenit, cum spun ei, agent dublu. Sună spectaculos, nu?

Face o mică glumă.

Nu reacționez. Indiferent pentru cine spionează, sunt la fel de trădată.

– M-ai spionat pe mine.

– Nu neapărat pe tine. Nu, sigur că nu. Nu eram atât de importantă. Dar mă folosise ca să aibă acces la informațiile de care avea nevoie. Când te-a racolat Ignatz, a fost ca un bonus, puteam afla ce avea de gând și în același timp să aflu dacă erai utilă. Nu credeam că vei avea curajul să îl ajuți. Nu ne așteptam să iei așa repede documentul pe care-l voia. Trebuia să mă asigur că nu ajunge pe mâini greșite.

Așa că l-a interceptat înainte să i-l dau lui Ignatz.

Îmi dau seama, auzindu-i tonul triumfător, că există părți, limite care fac imposibile anumite laturi ale prieteniei.

– De ce nu mi-ai cerut să te ajut?

Se sprijină de birou și mă privește de la același nivel.

– Ai fi făcut-o, dacă ți-aș fi cerut? Mă întreb și eu. Nu, erai prea deșteaptă ca să mă urmezi orbește, oricât de prietene eram. Ai fi avut aceleași întrebări și dubii, doar că nu ai fi avut cu cine să te consulți. Și dacă ai fi vrut să ajuți, informațiile în sine ți-ar fi schimbat atitudinea. Trebuia să știm exact cine ești.

Krysia are dreptate. Părând neutră, prietenă și mentor care nu-mi voia decât binele, mă putea ghida exact în direcția în care voia să merg și probabil că asta era cea mai mare trădare dintre toate.

Sau poate că nu. Mă gândesc brusc la Krysia în parc, când i-a dat tinerei mingea.

– Emilie, spun încet, cu greutate în glas, nevenindu-mi să cred în timp ce adevărul mi se cristalizează în cap.

Krysia scutură din cap.

– Nu, Emilie nu este fiica mea. Ce ți-am spus este adevărat, am rămas însărcinată acum douăzeci de ani. Dar copilul nu s-a născut. Sunt curioasă și în același timp recunoscătoare că nu spune mai mult. Emilie are vârsta copilului pe care l-aș fi avut. Este tot agent secret. Când a venit la mine, m-am recunoscut atât de mult în ea, încât ar fi putut fi… Am încercat s-o conving să nu lucreze cu noi, dar era chitită. S-a oferit voluntar în loc să fie recrutată și avea o adevărată pasiune și talent natural pentru cauză.

Mă sprijin uluită de marginea biroului.

– Dar erai foarte îngrijorată când s-a îmbolnăvit. Te rugai pentru ea.

Sau drumul la biserică fusese o întâlnire, parte din munca ei?

– Emilie nu este fiica mea, repetă, de parcă încearcă să-și reamintească. Toate intrigile ei – dacă făcuse ce trebuia, dacă o putea da uitării, îngrijorarea când fusese bolnavă – erau doar ficțiune. Poate că dezvoltase o afinitate pentru fată de-a lungul anilor și povestea începuse să pară reală.

Dar similitudinile între noi ofereau o fațadă utilă în caz că cineva – și din întâmplare ai fost tu – ne prinde.

Așadar, Krysia se dusese în parc săptămânal, nu ca să-și privească nostalgic copilul, ci ca să obțină sau să transmită informații.

– Cu ce altceva m-ai mai mințit? încerc să aflu. Este imposibil să fi fost doar lucrurile astea. Oare mai luase și alte lucruri de la Papa sau de la Georg?

Dar strâmbă din gură. Plină de remușcări doar pentru că a fost prinsă, tot nu vrea să divulge toate secretele.

– Mai este ceva, acum, că știi, bănuiesc că nu pot să-ți cer asta, dar este încă foarte multă muncă de făcut. Se pierde, e prea stânjenită să termine ideea. Fac ochii mari. Oare chiar crede că după tot ce s-a petrecut, după toate minciunile și trădările, aș mai ajuta-o? Cândva, aș fi urmat-o oriunde. Mă simt puțin flatată. Krysia crede că merit să mă implice. Poate de-asta a venit la Berlin. Scutur din cap. Nu, recrutarea mea a fost un plan de urgență, care urma să fie implementat doar în cazul în care descopeream adevărul. Altfel, m-ar fi ținut ca pion. Credem că germanii își refac armamentul în ciuda tratatului, că fac planuri în secret. Nu poate fi adevărat, deși nu i-aș învinovăți dacă ar face-o, îmi spun, aducându-mi aminte deziluzia lui Georg. Poți fi de ajutor și ai cu adevărat talent. Poate dacă ești de acord cu ce facem, dacă ai încredere că…

Scutur din cap. Cândva, aș fi crezut că ea și prietenii ei au toate răspunsurile. Îmi doream cu disperare să fac parte din grupul lor, aș fi făcut orice să mă accepte. Dar ei sunt politicieni și mincinoși ca toată lumea. Acum vreau doar să fiu liberă.

Mă uit atent la ea și mă gândesc. Aș putea striga și unchiul Walter și servitorii ar veni degrabă și ar chema poliția s-o aresteze pe Krysia. Asta merită pentru trădarea ei. Dar scandalul și tot ce s-ar afla l-ar implica sigur pe tata, ca la Paris. Totuși, mai este ceva pe lângă grija pentru tata: Krysia mi-a schimbat viața în acea noapte din Montparnasse, când m-a provocat să fiu ceva mai mult. Și o parte din mine vrea s-o cruțe, s-o salveze la fel cum mă salvase ea.

– Cred că este momentul să pleci, spun cu mare efort.

– Să plec? Adică nu ai de gând să… Krysia presupunea că, știind că ea fusese în spatele tuturor acestor lucruri, o să pun să fie arestată. Se relaxează ușurată. Apoi se îndreaptă. Sper să înțelegi într-o zi. Pornește spre ușă, dar se întoarce. Margot, mai este ceva… trebuie să ai grijă cu Georg. Este distrus și cam dezechilibrat după Versailles. După tot ce s-a întâmplat, nu ai de unde să știi de ce este în stare.

Mă uit șocată la ea. Chiar are de gând să-mi ofere sfaturi după tot ce a făcut? Poate este doar o altă încercare de a mă manipula. Nu mai are ce câștiga însă din asta și pare cu adevărat îngrijorată, dar nu mai pot avea încredere în ea.

– La revedere, Krysia!

Mă întorc, știind că o văd pentru ultima oară. O clipă mai târziu, ușa se închide ușor și dusă este.

Capitolul 22

Mă întorc și mă uit la locul în care stătuse Krysia, întrebându-mă dacă a fost un vis. Am la gât fularul tricotat de ea, unul dintre puținele lucruri de care-mi păsase destul cât să le iau cu mine. Acum îl simt ca pe un șireang aspru. Îl scot și mă uit la model, frumusețea lui fiind o bătaie de joc. Îl desfac atunci cu mâinile goale, smulgând fiecare ochi în parte.

Când termin, mă uit cu regret la mormanul de lână mov de pe birou, încă tremurând. Acum știu de ce venise Krysia la Berlin. Nu pentru nuntă sau sprijin. Venise din motive proprii, pentru a continua decepția.

Dar ce căutase? Ignor emoțiile care amenință să mă cuprindă cu totul și ridic dosarul cu documente pe care-l lăsase pe jos. Asemenea hârtiei pe care i-o smulsesem din mână, sunt schițe și hărți ale proprietății. Îmi amintesc când întreba despre proiectul vilei și despre tunelurile care duc în casă. De ce voise să știe?

Văd sala mare cu scaunele înșirate drept. Nunta. O listă de sute de oaspeți, cu zeci de ambasadori și oficiali din guvern, inclusiv prim-ministrul. Ar fi ocazia perfectă pentru o tentativă de asasinat dacă treceai de securitate.

Cu gândul la ipoteza mea, dubiile continuă să încolțească. Krysia lucrează pentru guvernul britanic, care nu se ocupă cu asasinate. Dar cei de la putere fac orice ca să-și atingă scopul. Dacă au trimis milioane de oameni să moară în tranșee, ce mai contează doi-trei? Și dacă pot face să pară că a făcut-o cine trebuie – comuniștii, de exemplu –, guvernul german i-ar penaliza cu tot ce au. Poate nici măcar nu era vorba de asasinat, ci de repercusiuni.

Firește că nu vor îndrăzni să comită un atentat la nuntă, acum, că am aflat, dar vor încerca altfel. Trebuie să spun cuiva. Lui Georg. Iau hârtia goală pe care voiam să-i scriu Krysiei că plec. S-o folosesc ca să-i scriu lui Georg? Nu

ajunge o scrisoare – orice complot de asasinat, dacă mai îndrăznesc să-l ducă la capăt, poate avea loc curând și răul, făcut înainte să ajungă misiva mea. Nu, trebuie să-i spun personal.

Înșfac geanta, ies în fugă și mă urc pe bicicletă. Încep să pedalez, chinuindu-mă să văd drumul întunecat. Aerul nopții este dens și umed. Tunetul bubuie în depărtare. Când mă apropii de centrul orașului, mă opresc. S-a dat ora stingerii și s-ar putea să nu găsesc taxiuri sau trenuri. Mergând pe lângă gară, îmi amintesc de autobuze. Un autobuz în paragină scoate fum lângă bordură. Plătesc șoferul, ignorând privirile curioase ale celor doi pasageri, muncitori care se duc probabil în oraș la tura de noapte.

Autobuzul hurducăie pe drumul neasfaltat care iese din oraș și intră pe șosea, iar eu îmi sprijin capul de fereastră, uitându-mă în beznă, neputând să mi-o scot din cap pe Krysia. Îmi era ca o soră mai mare și cel mai apropiat prieten. Mă folosise, mă trădase pentru ce credea ea că este bine. Fusese un rol? Dar Krysia nu este singura vinovată de decepție. Eu l-am mințit pe Georg, cum mă mințise ea pe mine. Nimic nu mai pare simplu de înțeles.

Patruzeci de minute mai târziu, autobuzul oprește la Potsdamer Platz. Cobor în noapte. Plouă deja cu picături mari care mi se izbesc de față în timp ce ies din piața cu pietriș și-mi croiesc drum spre hotelul lui Georg. Străzile sunt pustii și amenințătoare și un miros straniu de ars pătrunde în aer. Merg repede, uitându-mă peste umăr la fiecare câteva secunde. În depărtare, se aude un pocnet puternic. Focuri de armă, îmi spun instinctiv, și mă opresc. Urmează strigăte și sirene. Este un protest politic sau vreo infracțiune?

Străduindu-mă să respir în fumul jilav care-mi zgârie nările și gâtul, îmi continui drumul. Curând ajung la Grand. Mă opresc și mă uit nesigură la fațada hotelului. Nu vreau să am de-a face cu întrebările recepționerului care sigur se va întreba ce caută o femeie străină aici noaptea. La fereastra de la etajul doi în dreapta intrării arde o lumină. Plouă mai tare când mă apropii. Printre perdele îl văd pe Georg stând și lucrând la birou și în acel moment sunt parcă transportată la Paris, când puteam la el.

Îmi șterg o lacrimă și mă apropii.

– Georg! șoptesc tare, prin căușul mâinilor, ridicând capul.

Dar sigur că nu mă aude de-aici. Disperată, caut o cale să-i atrag atenția. Iau o mână de pietriș de pe jos și arunc o pietricică spre geamul întredeschis, cu toate că plouă. Ajunge la un metru și cade pe jos. Mă uit la fațada hotelului. Ferestrele de la parter au gratii de fier, ca să descurajeze potențialii jefuitori. Îmi salt fusta și pun piciorul pe grilaj, cățărându-mă ca pe tunul din Paris, în ziua în care a sosit Wilson. Chiar dacă metalul ud este alunecos, îmi găsesc echilibrul și ajung mai sus. Îmi prind bine acum anii copilăriei când mă cățăram în copaci, spre disperarea mamei și apoi a mătușii Celia.

Aud un scârțâit. Întind mâna stângă în sus, rugându-mă să mă țină grilajul și să nu mă vadă nimeni din stradă. Cu dreapta arunc pietricica în geamul lui Georg, încercând să nimeresc sticla, dar piatra trece prin fereastra deschisă și o clipă mai târziu aud un scâncet.

– Georg! Mă fac mică auzindu-mi vocea de data asta, sigură că o să atrag atenția vecinilor.

Vine la geam, frecându-se la cap.

– Margot?

E uluit și tulburat când cobor de pe grilaj, cu părul ud lipit de față. Apoi se dă la o parte și perdelele se închid în urma lui. Mi se strânge inima de disperare. Este așa de supărat pe mine încât să-mi întoarcă spatele?

Se deschide ușa hotelului. Georg stă în picioarele goale, îmbrăcat cu o cămașă albă și pantaloni, conturat în lumina aurie care arde în spatele lui. Are barba crescută puțin. Nu l-am mai văzut așa de frumos. Îmi stă inima-n loc.

Clipește de două ori, ca și cum vrea să se asigure că nu a visat când m-a văzut la geam.

– Margot? întreabă din nou cu vocea hodorogită.

Ne despărțiserăm neplăcut și nu se așteptase să mă revadă deloc, cu atât mai puțin în pragul ușii lui, în toiul nopții.

– Îmi pare rău că am venit așa. Puteam să dau telefon. Să fi sunat la hotel și să cer să vorbesc cu el. Ar fi durat mai puțin, în schimb a trebuit să vin.

– S-a întâmplat ceva?

– Nu, adică da… Mă codesc. Continuă să plouă în jurul meu, cu toate că sunt atât de leoarcă încât nu mai contează. Pot să intru? Nu răspunde imediat și mă întreb dacă o să refuze. Dar apoi se retrage și mă duce sus, în camera în care lucra. Rămân în ușă, cu apa picurând pe parchet. Mulțumesc, spun, când îmi dă prosopul.

Îmi iau ochii de la patul nefăcut în colțul îndepărtat și mă fac mică văzând sticla de coniac pe jumătate goală pe noptieră.

Îmi eliberează un scaun la birou, dar nu mă așez.

– Ceai? Scutur din cap. Nu am venit într-o vizită. Ce s-a întâmplat? A pățit tatăl tău ceva?

– Nu, trebuie să-ți spun ceva. Trag aer în piept. Un bărbat din Paris a încercat să mă șantajeze să te spionez. Face ochii mari. Îți amintești de tentativa de asasinat a lui Clemenceau care a avut loc înainte să vii tu la Paris? Nu aștept răspunsul. Spusesem ceva în public ce nu ar fi trebuit să spun despre munca tatei și asta i-a dat idei celui care a încercat să-l ucidă pe Clemenceau. Și, mă rog, pe urmă, celălalt bărbat m-a șantajat să obțin informații de la tine. Dacă nu o făceam, urma să pună totul în cârca tatei. Oricum, am crezut că totul s-a terminat la Paris. Dar pe urmă am descoperit asta. Ridic schița vilei. Plănuiau o tentativă de asasinat la nunta mea, cred.

– Cine anume? întreabă.

Ezit. Am amețit povestea, amestecând rolul lui Ignatz cu cel al Krysiei. Dar abia în timp ce vorbesc îmi dau seama ce am de gând să fac.

– Cel care mi-a cerut să iau documentele de la tine se numește Ignatz Stein. Este ucrainean și ținea un bar în Montparnasse, care a fost închis de poliție. Lucrează pentru cineva, poate pentru comuniști sau pentru britanici.

Tace câteva secunde și se gândește.

– Harta?

Plec capul.

– Eu am făcut asta. Dar a dispărut înainte să i-o pot da. Mă opresc, neputând să continui fără s-o implic pe Krysia.

– Stai aici! îmi cere Georg, după care dispare din cameră.

Îl aud că dă un telefon și vorbește încet. Mă uit în jur la camera la fel de goală ca cea de la Versailles. Oare de ce nu pare să fie nicăieri acasă?

Mă așez pe scaun cutremurată. I-am spus lui Georg despre trădarea mea și l-am implicat pe Ignatz, dar am omis-o pe Krysia și restul adevărului. Chiar și acum, după tot ce s-a întâmplat, instinctul îmi spune s-o protejez. Oare fărâma de adevăr îi va împiedica pe Krysia și pe cei pentru care lucrează să o ducă la capăt?

O clipă mai târziu Georg se întoarce.

– Ai avut dreptate să fii suspicioasă. Agenții noștri prinseseră un fir din tentativa de ucidere a prim-ministrului, dar până acum nu aveam idee unde și când. Țara ar fi ajuns în anarhie totală. Am alertat poliția și grănicerii.

Expir ușor. Ar trebui să o menționez pe Krysia, dar nu pot.

– Georg… Ne privim nesiguri, în fața întregii mele trădări. Spune ceva, te rog! Sigur înțelegi, au amenințat reputația tatei…

– Așa că în schimb ai decis să o riști pe a mea.

– Nu a fost așa.

Ba exact așa a fost. Papa e sânge din sângele meu și îl alesesem pe el. I-ar fi cedat inima din cauza scandalului.

Nu este impresionat.

– Ar trebui să pleci.

– Georg, te rog! Îmi pare rău. Am luat într-adevăr documentul de la tine. Știam că aveai încredere în mine și m-am detestat că am făcut-o. Însă a doua oară, când am luat documentul de la locotenentul Bouvier, puteam să-l predau. Și nu am făcut-o. Te-am ales pe tine.

Mă privește întrebător și pare să cedeze.

– Îți protejai tatăl, atâta tot. Nu aveai de ales.

Mă relaxez. Georg m-a iertat, cel puțin pentru acea greșeală, dar se deschisese în fața mea și se păcălise. După cât de încordat are maxilarul, îmi dau seama că este o greșeală pe care nu o va mai face.

– Îmi pare rău că te-am pus într-o asemenea poziție fiind atât de apropiați. Se referă la cu totul altceva. Și ai riscat foarte mult să vii aici și să-mi spui. Vreau să-ți spun că nu ar fi trebuit, dar slavă Domnului că ai făcut-o! Ezită și camera se răcește deodată, ca o peșteră. Se uită la geanta mea de voiaj, de care uitasem. Pleci?

Are glasul răgușit de mirare.

– Da, răspund.

Parcă l-am plesnit peste față. În acea clipă îmi dau seama pentru prima oară ce profunzime au sentimentele lui. M-a iubit, încă mă iubește și, cu toate că până de curând nu ne văzuserăm de câteva luni, încă simte la fel de real și de intens ca la Paris.

– Când mă șantaja Ignatz ca să obțin informații de la tine, mă gândeam că singura cale să nu îl rănesc pe Papa și pe tine era să plec.

Văd conflictul prin care trece în timp ce procesează ideea, că mi-a păsat de el destul cât să plec ca să-l protejez, dar că aș fi putut pleca fără să-mi iau rămas-bun.

– Dar acum, că va fi împiedicat, nu este nevoie să pleci.

– Mai este ceva.

Mă întorc, neputând explica. Chiar și în aceste ultime momente, nu-i pot spune totul.

– Ah! Se chinuie să își păstreze speranța. Dar mâine o să te măriți.

Mă ridic.

– Exact.

– Și preferi să pleci singură?

Încuviințez.

– Da, mai bine decât să trăiesc în minciună.

– Păi, și…?

Face semn spre spațiul dintre noi, fără să continue.

Mă uit la el mută și încremenită. Cum este posibil, după toate minciunile și faptele, ca Georg să mă mai vrea?

– Mâine o să te măriți, repetă.

Fac un pas spre el. Se uită nestânjenit la mine. Înghit în sec.

– Dar în seara asta sunt aici, cu tine.

Și, dintr-odată, momentul devine unic. Îl trag spre mine și el se aruncă în brațele mele. Buzele lui nu-mi nimeresc gura și se lovesc de bărbie. Mă sărută pe gât, pe umăr, mă zgârie cu barba și îmi inflamează pielea. Îi iau fața în mâini și i-o ridic.

Îmi pune mâinile pe mijloc și mă arcuiesc spre el, udându-i hainele cu ale mele în timp ce mă mulez pe forma mângâierilor lui. Apoi se oprește. În ezitarea lui simt totul, teama pentru căsnicia mea și cea de a nu fi rănit încă o dată. De data asta nu mai este cale de întoarcere.

– Margot, șoptește. Cred…

– Nu!

Îl încurajez, luându-i mâinile și mișcându-i-le acolo unde am nevoie să fiu atinsă. Coboară mâinile și îmi ridică fusta, exact cum am visat de mii de ori, dar acum, după toată trădarea, este real. Mă lipesc mai tare de el și mă pierd.

Geme încet, ridicându-mă de pe jos cu intensitatea îmbrățișării. Îi scot cămașa peste cap, apoi o smulg pe a mea într-o explozie de nasturi care se împrăștie pe jos. Are pielea încinsă și umedă când îl trag peste mine pe jos, dar mă protejează cu brațele de podeaua tare. Toată viața mea am fost cuminte și de fapt nu am protejat nimic. Acum vreau să trăiesc. Mă ridică în poală și mușc din umărul lui sărat, iar țipetele lui se îmbină cu ale mele.

Apoi mă predau.

La sfârșit, stau în brațele lui, crezând că urmează rușinea pe care nu o simt.

– Margot…, murmură în umărul meu. Nu ar fi trebuit să…

– Nu. Să nu-ți pară rău! Mie nu-mi pare.

– Margot, nu te căsători cu el, mă roagă, întorcându-se spre mine și dându-mi o șuviță de păr transpirat de pe față. Toată realitatea lumii exterioare năvălește înapoi, tulburând ceața plăcerii. Le vom face pe toate, promite. Vom lua trenul spre China, vom vedea Africa. Va fi o aventură minunată. Rupe logodna cu el.

– Dar…

– La naiba, Margot! Tresar, neobișnuită să înjure. Orice s-ar fi întâmplat, tot te iubesc. Cuvintele-i răsună și plutesc în aer între noi: te iubesc. De-ar fi așa simplu…

Se întoarce pe spate și își prinde mâinile la ceafă. Văzând cum i se încordează mușchii, îmi vine să sar din nou pe el.

– Putem fugi, insistă. Mi se formează o imagine în minte, eu și Georg sărind în cargobot și călătorind prin lume fără să ne mai uităm înapoi. Am fi fericiți, știu în clipa asta. Sau dacă vrei să rămâi lângă tatăl tău, putem locui la Berlin. Cu tine aș suporta orașul pe termen lung. Nu răspund. Nu mă pot căsători nici cu el, nici cu altcineva. Sunt deja căsătorită cu Stefan.

Bate cineva la ușă.

– Ja? strigă Georg, ușor iritat.

– Mă scuzați că vă deranjez, răspunde o voce de cealaltă parte a ușii, probabil a recepționerului. Aveți un oaspete jos. Mă ridic. Cine să fie la ora asta?

Georg se întoarce spre mine.

– Nu aștept pe nimeni, dar s-ar putea să aibă legătură cu telefonul pe care l-am dat la minister. Mă bate ușor pe braț să mă liniștească. Stai aici.

Se îmbracă și iese din cameră. Neliniștită, cobor din pat și mă îmbrac, încheindu-mă la rochie cât de bine pot. Apoi mă uit pe coridor și în josul scărilor.

La ușa hotelului este Stefan.

– Margot! zbiară în ploaie.

Cum de m-a găsit? Nu fusese o glumă că vine să mă vadă după petrecerea burlacilor și mă urmărise cumva?

Aud vocea lui Georg la ușă, vorbind încet și rugându-l să fie calm.

– Caporal Oster, te rog…

– Știu că este aici, urlă Stefan, cherchelit. Poartă uniforma militară ponosită, cea pe care nu am văzut-o de când am venit la Berlin. Georg nu neagă. Margot!

Stefan zbiară din nou, de data asta mai tare. Îmi vine să rămân ascunsă, dar nu-i pot cere lui Georg să mintă pentru mine. Trag aer în piept și ies din casă.

– Margot! Stefan ridică tonul uluit. Se uită la părul meu răvășit și la rochia care nu are toți nasturii încheiați, se pleoștește și se sprijină mai tare în baston. Prietena ta, Krysia, a sunat și a spus că este îngrijorată. Dar nu mi-am închipuit…

Așadar, l-a anunțat, sperând să mă împiedice să-i spun adevărul despre ea lui Georg și l-a trimis pe Stefan.

Văzând confruntarea dintre cei doi, parcă suntem iar la Paris. De data asta, retrăind momentul, Stefan înțelege totul. Toată trădarea mea, de care nu voise să fie conștient la Paris, se află în fața lui, imposibil de negat.

– Este o neînțelegere, spune Georg, încercând, așa neverosimil, să îmi păstreze onoarea. Iese din hotel. Tânăra Margot lucrează ca traducătoare pentru mine, asta-i tot. Încearcă să aibă un ton superior. Cu toată trădarea mea, încă încearcă să mă protejeze. Dar explicația lui nu este deloc credibilă – de ce sunt aici în toiul nopții, mult după ce ne-am terminat treaba cu luni în urmă. Georg întinde mâna spre Stefan. Ce-ar fi să intri ca să te adăpostești de ploaie și să ne înțelegem?

Au început să apară oameni din camerele lor și câțiva din clădirile vecine au ieșit în stradă, atrași de zgomot, în pofida ploii.

Stefan se uită de la Georg la mine și iar la el. A trecut prin iad și nu mai este cine era, dar prost nu este.

– Scoate arma, domnule! Cerul pârâie și se albește în spatele lui. Georg, firește, îmbrăcat doar pe jumătate, nu are paloșul la el. Te provoc la duel, declară Stefan.

Mulțimea care s-a strâns murmură. Pare o prostie dintr-o carte romantică de secolul al XIX-lea, dar tonul lui este extrem de serios.

Georg scutură din cap și expiră lent.

– Nu am de gând să mă lupt cu un soldat din armata imperială.

Se întoarce.

– Lașule! Eu am scuipat sânge în tranșee în timp ce tu navigai pe mare. Este o ofensă să spui că suntem la fel. Se aude un șuier în timp ce Stefan scoate paloșul. George se răsucește și întinde brațul în dreptul meu ca să mă apere. Șocul lui Stefan devine furie. Ia mâna de pe soția mea! mârâie, cu arma în mână și vânturând sălbatic bastonul în cealaltă.

Fulgeră în depărtare, o clipă prea târziu ca să nu i se audă ultimul cuvânt.

Georg se întoarce spre mine uluit.

– Soție?

Procesând informația, șocul și tristețea îi întunecă fața. Îi cade brațul de lângă mine, ca ars.

– Georg, nu, nu e…

Dar Stefan îl atacă. Stângaci acum, cât de iute poate, profitând de șocul lui Georg. Ridică paloșul și lama sclipește în lumina felinarelor. Înainte ca Georg să reacționeze, Stefan atacă, mânuind paloșul sălbatic. Georg strigă furios când îl atinge pe față.

– Georg! strig, năvălind, dar niște mâini nevăzute mă apucă din spate și mă țin departe de luptă.

Nu a pățit nimic, îmi dau seama ușurată. Deși îi curge sânge printre degete, acolo unde s-a atins pe față, stă în picioare. Mă încordez, bănuind că îl va ataca pe Stefan, că se va răzbuna cum se cuvine acum. Dar scutură din cap și mârâie, nevoind nici vătămat să își atace un camarad de arme, mai ales unul încă rănit.

Înfuriat că Georg nu a căzut, Stefan atacă din nou.

– Georg! strig din nou.

Dar are reacții încetinite de durere și nu se clintește când vine Stefan spre el, cu lama îndreptată spre mijlocul lui, de data asta voind să-l ucidă, nu doar să-l rănească. Disperată, îl împing pe Georg și întorc umărul să îl deviez pe Stefan în timp ce se apropie.

Stefan se izbește de mine și bastonul îi zboară în aer, alunecând pe treapta udă și pierzându-și echilibrul. Mă întind spre el, dar înainte să îl ating, se dă în spate, părând să rămână suspendat câteva secunde înainte să cadă pe scări. Tot restul vieții o să mă minunez la vederea unghiului brațului său, a modului straniu în care a căzut paloșul sub el și cum i-a penetrat mijlocul.

– Nu! Pornesc spre locul în care Stefan zace nemișcat pe trotuarul ud. Cheamă ambulanța!

Are ochii deschiși, uitându-se în gol la cer, și știu că nu vede cerul ploios al Berlinului, ci norii de pe câmpul de luptă din Marne.

Cineva, nu Georg, vine lângă mine, mă acoperă cu o pătură și mă trage din stradă.

– Haide, nu ar trebui să fii văzută aici!

În timp ce sunt luată de-acolo, mă uit înapoi spre Georg, dar mulțimea a închis cercul în jurul lui și sirenele urlă în depărtare.

Epilog

Ceața dimineții plutește dens peste golful din Hamburg când cobor din autobuz în fața terminalului de autobuze. Caut un hamal printre docherii care descarcă marfa din cargoboturi. Nu găsesc nici unul și pornesc mai departe. Am valiza mai grea decât mă așteptam și mă chinui să merg drept cu toată greutatea asta, ridicând nori de praf sub pași.

Intru în clădire și las bagajul, apoi ies de cealaltă parte. O mare întindere de apă se desfășoară în fața ochilor mei, plină de bărci de toate dimensiunile, vapoare cu catarge înalte și cargoboturi. Mă uit de sus la docul plin de oameni care își iau rămas-bun și mă simt deodată singură. Când îmi luasem rămas-bun cu o seară în urmă, Celia se oferise să vină cu mine în locul tatei, călătoria spre coastă fiind prea mult pentru el, însă mă angajasem să-mi iau viața în mâini și aveam de gând s-o încep cât de curând posibil.

Ultima noastră seară împreună fusese o cină liniștită, cu mult vin, la care Papa a interzis lacrimile.

– Du-te! spusese el. Aici nu mai ai nici o viață.

– Tu ești viața mea.

După ce a murit Stefan, îi spusesem tatei adevărul despre nunta noastră. Acum nu mai aveam nici un secret. Dar a scuturat din cap.

– Nu mai este suficient. Asta încercai să-mi spui la Paris. Trebuie să clădești singură.

M-am bucurat că nu mai fusese nevoie să mă furișez în toiul nopții, ci că plecam cu binecuvântarea lui. Papa fusese cel care îmi asigurase un post de guvernantă pentru doi copii ai unei familii din Londra, pe care îi cunoștea

din timpul ședерii noastre acolo. Făcuse imediat aranjamentele după ce îl rugasem, lăsând pe perna mea un plic cu bilete de feribot pentru Anglia. Era un mod tăcut de a-și cere scuze că Celia îl adusese pe Stefan la Paris și pentru toată nefericirea produsă.

Familia din Anglia oferea o cameră ca parte din plată, dar am refuzat, cerând în schimb mai mulți bani ca să-mi închiriez singură. Oricât de entuziasmată sunt de perspectivă, bănuiesc că nu voi sta mult acolo înainte să plec mai departe – vaporul mă va duce la un tren și trenul la o potecă, poate cu bicicleta. La un moment dat, poate voi obosi și voi decide că am văzut suficient și că va fi timpul să mă întorc acasă. Sau poate voi merge mai departe, dar excursia asta reprezintă mai mult decât evadare. Este timpul să îmi dau seama cine sunt și care îmi este direcția în viață.

Celia insistase să vină cu mine până la gară și am fost foarte emoționată de cadoul ei de despărțire, o nouă umbrelă, roz pal, dar fără volănașe.

– Ai grijă de el! i-am spus când am plecat de la mașină.

– Așa fac. Ne vedem la nuntă. Și, Margot, vreau să-mi cer scuze. Când l-am chemat pe Stefan la Paris, nu am vrut să-ți fac rău. Se învinovățește pentru tot ce s-a întâmplat, de parcă ea și nu eu am pus în mișcare cumplitele evenimente care au dus la moartea lui. Am vrut doar ce era mai bine.

Am ridicat mâna.

– Nu-i nevoie să-ți ceri scuze. Vina este doar a mea. Eu sunt cea care își cere scuze, că nu am fost mai bună cu tine și mai recunoscătoare pentru tot ce faci pentru tata și pentru mine. Suntem foarte norocoși să te avem în familia noastră. Mă bucur foarte mult să știu că îi vei sta alături și că vei avea grijă de el.

Radia, bucurându-se de cuvintele mele și abia atunci mi-am dat seama cât însemna validarea mea pentru ea, cât așteptase să o accept cu adevărat.

– Atunci hai să nu ne mai întrebăm și să ne despărțim ca prietene. Mama ta ar fi fost foarte mândră.

– Dar tu?

Pare agitată, neobișnuită să-mi pese de opinia ei.

– Foarte!

– Atunci asta îmi este mai mult decât suficient.

Dar, în realitate, nu mai caut acceptarea ei sau a tatei.

Singură, mă uit spre țărm, pe lângă vaporul gigantic cu trei punți proaspăt lustruite, spre est, unde canalul se deschide către marea largă. Aerul este rece și tăios, semn că se apropie toamna. Apa este întunecată și adâncă, întinzându-se la nesfârșit, spre orizont. Nu aș fi crezut pe vremuri că o să fac un voiaj pe mare singură. Dar acum, necunoscutul îmi oferă o promisiune. Simt un imbold, ca și cum mă cheamă o altă lume.

Fac un pas spre vapor.

– Margot!

Mă întorc uluită să-l văd pe Georg alergând pe doc. Rana de pe fața lui, o crestătură roșie de la tâmplă la bărbie, este proaspătă și nebandajată, iar copcile marchează o cicatrice pe care o va purta pe veci. Dar asta îl face și mai frumos cumva, aprig și tragic.

– De unde știai? Nu-i spusesem lui Georg că plec, nu-l mai văzusem din noaptea în care fusese ucis Stefan. A fost luat de poliție pentru interogatoriu ca oponent în duelul care s-a terminat fatal. Dar i-au dat drumul repede, era erou de război și ofițer guvernamental, neînarmat, care se apărase. Povestea fusese în toate ziarele: un ofițer superior a ucis un soldat într-o luptă încinsă. Cumva, numele meu nu apăruse în presă, lucru pentru care sunt pe veci recunoscătoare – nu cred că tata ar fi suportat așa ceva. Nu m-a întrebat nimeni nimic și nici nu s-a sugerat că aș fi avut vreun rol în moartea lui Stefan, că îl împinsesem pe scări, că-l aruncasem în abisul morții, era de neconceput pentru cei care văzuseră, la fel ca și pentru mine. Iar Georg nu mai spusese nimic.

Dar, cu toată protecția lui, Georg nu mă putea absolvi de vină. Îl omorâsem pe Stefan ca și cum aș fi implântat cu mâna mea paloșul. Nu-i vorba că mă învinovățesc că l-am împins când năvălea sau că într-o fracțiune de secundă alesesem să-l apăr pe Georg, dar eu fusesem cauza evenimentelor care ne duseseră pe treptele hotelului și a evenimentelor tragice care s-au desfășurat în acea noapte. Dacă i-aș fi spus lui Georg adevărul, dacă nu m-aș fi dus acolo… atâtea posibilități – nu mă puteam întoarce să văd punctul de cotitură din care lucrurile o luaseră razna, cum nu puteam pune la loc cioburile unui pahar spart.

De-atunci, nu mai știam nimic de Georg. Nu puteam da vina pe el. După ce aflase că-l mințisem și că eram căsătorită, nu voia să mai vorbească cu mine.

Și totuși, iată-l! Papa îi spusese că plec, o ultimă concesie disperată și o scuză că ne-a ținut despărțiți.

– Îmi pare tare rău, spun. Ar fi trebuit să-ți spun că eram măritată cu Stefan. Ne-am căsătorit în secret cu o seară înainte să plece pe front, ca să aibă speranță. Nici Papa nu știa. De-asta urma nunta. Dar niciodată nu am… Mă opresc, încercând să găsesc cuvintele. Ai fost primul, asta vreau să spun. Singurul. Oricum, nu mai contează. Nu trebuia să te mint și îmi pare rău că am făcut-o.

– Nu-mi datorezi nici o explicație. Și mie îmi pare rău.

– Georg, nu a fost vina ta.

Clatină din cap, bântuit de imaginea morții lui Stefan.

– A fost cel mai cumplit moment din viața mea. Aș fi putut face ceva să detensionez atmosfera, dar m-a luat prin surprindere. Pare bântuit și îmi dau seama că iertarea nu i-a alinat sentimentul de vinovăție. Să-l văd zăcând așa… Nu-i spune pe nume.

– Încetează, te implor! Nu mai suport să retrăiesc momentul.

Dar nu se mai poate abține, are nevoie să proceseze întâmplarea.

– Și apoi să-ți văd chipul…

Nu se mai oprește, dar nu mai aud. Îmi amintesc înmormântarea lui Stefan, câțiva oameni, un trompetist militar și doi veterani evrei printre cei care i-au purtat sicriul. Îmi amintesc vag fotografia de pe el, un bărbat în uniformă, încrezător, zâmbind. Cu demnitatea recâștigată, părea împăcat. Stând lângă sicriu, mi-am dat seama că visele pe care le avusesem cu înmormântarea fuseseră o premoniție. Papa se uita tăcut și nedumerit la profunzimea suferinței mele pentru un bărbat cu care nu voisem să mă căsătoresc. Tristețea mea era sinceră, căci, deși nu-l iubisem pe Stefan așa cum își dorise, era o parte din viața mea și ținusem enorm la el. O parte din mine, poate cea mai bună și mai inocentă, care nu cunoscuse războiul sau înșelătoria sau durerea, murise în acea noapte pe treptele hotelului, cu el.

– Te rog, spun din nou, ridicând mâna să opresc amintirile și totodată cuvintele lui.

Georg se uită peste umăr.

– Orașul meu natal, spune melancolic. Mi-ar fi plăcut să ți-l arăt.

Cuvintele lui țin locul numeroaselor lucruri pe care le-am fi putut face dacă am fi avut șansa.

Sirena se aude prelung.

– Trebuie să plec.

Fac semn spre vapor, unde s-au îmbarcat ultimii pasageri.

– Doar nu mai ai de gând să pleci, nu? Chiar și acum, în timp ce stau să mă îmbarc, refuză să creadă că plec. Înțeleg ce spune însă – după ce ne-am oferit totul unul altuia, cum mai pot pleca? Acel moment, frumos și perfect, părea să aibă toate răspunsurile. Dar apoi venise Stefan și totul se dusese de râpă. Având în vedere tot ce s-a întâmplat, am crezut că poate…

Îmi iau privirea de la el și-mi mușc buza. Trebuie să las în urmă Berlinul și amintirile lui dureroase.

Să vezi lumea, a spus Krysia. Şi deşi mă trădase profund, aici avea dreptate. Altădată aş fi stat, aş fi ales calea sigură, dar trebuie să profit de ocazie cât mai pot. Atunci nu ştiam multe, dar în ultimele luni am trăit mai multe vieţi – lumea frântă şi reconstruită, a mea distrusă din nou. Poate după ce călătoresc puţin şi dobândesc perspectivă, o să am ceva de spus.

Krysia. Mă mirasem săptămâna trecută când primisem o vedere cu orizontul Cracoviei, cu un castel mare, cu turnuri, cuibărit printre turle de catedrală și un râu care șerpuia la bază. Era goală și nesemnată, doar o dâră de liliac rămăsese impregnată pe hârtie în timpul călătoriei, care îmi spunea totul. Cu toate că nu-mi scria de teamă să nu se implice, își cerea iertare.

Retrăind acum trădarea, mă doare inima. De ce o făcuse? Mă gândisem să mă duc după ea, să sar într-un tren spre est și să ajung la Cracovia. Soția unui muzician celebru ar fi fost ușor de găsit. Dar chiar dacă o făceam, tot nu mi-ar fi dat răspunsurile pe care le voiam. Nu, aleg să-mi amintesc de ea pe câmpul de luptă din Reims sau legănându-se la pian. Acele părți din prietenia noastră sunt reale. Fărâma de furie din mine se disipă și încep s-o iert.

Georg se uită neliniștit de la mine la vapor, apoi iar la mine.

– O să te descurci pe vapor?

– Da. Am învățat că frica nu împiedică inevitabilul adevăr. Este timpul să mă împac cu ea.

– Și tatăl tău?

Este disperat deja, încearcă orice ca să nu plec.

La întrebarea asta m-am gândit mult în ultimele zile.

– Papa nu este singur. O are pe Celia.

– Aș vrea…

Îmi țin respirația, așteptând să spună ceva, să-mi ceară chiar să nu plec. Totuși, nu o face. Nu are dreptul fără să-mi ofere un motiv să rămân, un

început nou, și acea posibilitate a dispărut în noaptea în care l-a ucis pe Stefan.

– Lasă-mă să vin cu tine, zice, luându-mi mâna impulsiv.

În depărtare, un pescăruș țipă, rugându-se parcă la fel de stăruitor.

– Georg…, protestez râzând.

El are o viață și un viitor aici. Totuși, vrea să renunțe la tot pentru mine. Deodată, mă simt împovărată de sentimentele noastre, nediluate de timpul care a trecut și de evenimentele care s-au succedat. Dar nu-l pot lăsa să vină. Mi-am petrecut toată viața în umbra unui bărbat și trebuie să mă descurc singură. Mă gândesc la feriga de la Versailles, care stă pe pervazul vilei. Unele lucruri nu le putem lua cu noi, trebuie lăsate în urmă. Trebuie să plec.

Își țuguie buzele și se uită spre orizont.

– Uite! Îmi întinde o cutie. Înăuntru se află un mic set de călătorie, o oglinjoară și o perie cu sidef. Un dar de despărțire. Știam că nu te voi convinge. Trebuia să încerc, firește.

Nu-i place decizia mea de a pleca, dar o respectă și îl iubesc pentru asta.

Mă voi întoarce, îmi vine să spun. Îmi muşc buza, nevoind să-i dau speranțe false.

– Când? întreabă Georg, citindu-mi parcă gândurile. Se luminează la față.

– Nu știu.

– O lună, un an? insistă.

Clatin din cap.

– Când vine timpul să mă întorc.

Este singurul răspuns pe care-l pot da și pare să vină din adâncurile mele, cu putere și fermitate. Cuvintele par ale Krysiei, dar vocea este a mea. Poate am

învățat destul de la ea să îmi văd de drum.

– Dar simți și tu ca mine? insistă. Îmi iau privirea, neputând nega. Apoi încuviințez și zâmbește larg. Șase luni, declară, de parcă așa am convenit, și, cu acele cuvinte, mă eliberează. Nu știu dacă termenul este o așteptare sau un mod de a face despărțirea suportabilă pentru amândoi.

– Peste șase luni, exact aici te voi aștepta.

Încuviințez. Mai sunt șase luni până la nunta tatei cu Celia. Nu cred că Georg știe însă și deocamdată o să păstrez secretul în buzunar, în caz că mă răzgândesc. În inima mea, știu că voi fi aici și că voi alerga de pe pasarelă în brațele lui. Nu aș putea sta fără Georg, dar mai întâi am ceva de făcut.

Un pescăruș țipă în depărtare din nou, amintindu-mi că a venit momentul să plec. Dacă nu plec acum, nu o mai fac niciodată.

– La revedere, Georg!

Mă ia de mână.

– Auf wiedersehen![36]

Până când ne vom revedea.

Pleacă privirea și vrea să-mi sărute mâna, dar îi ridic bărbia și îmi lipesc buzele de ale lui. Apoi mă întorc și urc pasarela. Dacă mă opresc, nu voi mai avea puterea să o iau de la capăt. Îmi șiroiesc lacrimile pe obraji. Șase luni. Nu este așa mult, dar lumea se poate schimba într-o clipită.

Urc pe puntea vaporului și un marinar închide poarta după mine. Abia după ce ne îndepărtăm de țărm și nu mă mai pot răzgândi, mă întorc. Georg stă neclintit, cu o mână streașină la ochi și cealaltă întinsă în față.

Mai arunc o privire spre doc, închipuindu-mi reuniunea noastră acolo. Sunt purtată de dragostea lui, a tatei și chiar a Krysiei în drumul meu. De data asta, este alegerea mea să plec. Fac cu mâna și îi suflu un sărut. Apoi îmi îndrept umerii, mă întorc și mă uit în larg, făcând primul pas spre viața care mă așteaptă.

„La revedere“ (în limba germană în original)

Mulțumiri

Fiica ambasadorului reprezintă pentru mine o mare bucurie. În primul rând, mi-a oferit ocazia să revin la o parte dintre personajele și temele mele îndrăgite din Iubita comandantului, ceva ce eu și mulți dintre cititorii mei sperăm să se întâmple de câțiva ani. De asemenea, mi-a permis să explorez Europa după Primul Război Mondial, o epocă ce m-a fascinat încă de când am scris despre ea în teza mea la Cambridge, cu două decenii în urmă. O astfel de poveste necesită o îndelungă cercetare a evenimentelor istorice, precum și a climatului social și politic al vremii. Ca întotdeauna, când scriu ficțiune istorică, a trebuit să iau niște hotărâri în legătură cu momentele care aveau să rămână exacte din punct de vedere istoric și cele în care „manipulam" istoria, îmbinând faptele cu ficțiunea de dragul istoriei (o indulgență creativă pe care sper că mi-o vor ierta cititorii).

Această carte m-a făcut să mă întorc la incomparabila echipă de redactori de la Harlequin MIRA, inclusiv editorul meu minunat, Susan Swinwood, și mulți alți oameni inteligenți, editori, din marketing, publicitate și vânzări, și Kim Young și echipa minunată de la MIRA UK. Sunt recunoscătoare pentru timpul și talentul vostru și extrem de bucuroasă să lucrez din nou cu voi! Multe mulțumiri, ca întotdeauna, agenților mei, Scott Hoffman și Michelle Brower, de la Folio Literary Management, pentru perspicacitatea voastră și neobosita muncă în numele meu. Mulțumesc și colegilor mei de la Rutgers pentru interes și sprijin.

Cu oricâtă bucurie am scris cartea, am avut un gust dulce-amar. Când am început Fiica ambasadorului, o carte care examinează, printre altele, relația dintre părinți și copii, habar nu aveam că iubitul meu tată nu avea să mai fie aici să vadă proiectul terminat. Cu fiecare carte, recunosc mereu „satul" care face posibile scrierile mele. Totuși, de data asta țin să îmi arăt profunda recunoștință celor mai apropiați: soțului meu, Philip, mamei, Marsha,

fratelui, Jay, precum și socrilor Ann și Wayne, prietenilor dragi și, desigur, celor trei mici muze care mă sprijină și mă inspiră în fiecare zi: Benjamin, Charlotte și Elizabeth. Vă iubesc pe toți.